

BÀI HOAN CA Ở A.38

Chu Trâm Nguyên Minh

*Kính tặng thầy Đặng Vũ Hoàn
Thân tặng anh Nguyễn Minh Khai và anh chị Lữ
Quyên
Tặng Vân và các con thân yêu
Thương tặng tất cả học sinh yêu mến của tôi*

Họa sĩ Trần Đạt vẽ CTNM ngày 15/9/2013

Phần 1

Những ngày cuối tháng 3, các báo Saigon liên tiếp đưa tin chiến sự, CS đã chiếm Ban-mê-Thuột, Huế, Đà Nẵng...và lệnh “di tản chiến thuật” của chính tổng thống VNCH coi như phá sản.. Đầu tháng 4, sư đoàn 10, hợp cùng sư 320 và sư 3 Sao Vàng của CS chiếm Nha Trang.

Tổng thống Nguyễn văn Thiệu nhận định: mất Xuân Lộc và Phan Rang là mất Miền Nam, Phan Rang thành “lá chắn thép”, chặn đường bộ và đường duyên hải của CS. Tập trung một lực

lượng hùng hậu, Sư đoàn 6 không quân, lữ đoàn 2 dù, sư 2 bộ binh, liên đoàn 31 biệt động quân...10.000 quân, máy bay tại chỗ và từ Biên Hòa sẵn sàng yểm trợ 150 chiếc F.105. Khí tài hùng mạnh, bộ chỉ huy tiền phương đóng ở sân bay Thành Sơn do trung tướng Nguyễn Vĩnh Nghi, tư lệnh Quân khu 3 chỉ huy, quyết “tử thủ” Phan Rang. Khí thế ngất trời.

Những ngày đầu tháng tư, ở thị xã, một số dân, gia đình công chức, sĩ quan, bác sĩ, giáo sư.. đã di tản, có người đưa cả gia đình đi theo dòng người từ Đà Lạt xuống bằng đường bộ QL 1, hướng về Saigon, một số ít đi bằng đường thủy, những người thuộc thành phần quan chức -có thể lực- thì di tản bằng đường hàng không, đường phố ngổn ngang đủ loại rác, do đoàn người từ cao nguyên đổ về, bỏ lại..

-Ê..T. Lai..không đi sao ?

Nhiều đồng nghiệp hỏi Hấn như vậy.

-Bốn đứa nhỏ...bằng ngón tay...làm sao đi..

Có học trò chạy đến nhà:

-Thầy Cô đi với gia đình con..

-Thầy cảm ơn...nhưng..

-Nhà con có xe 16 chỗ,Thầy đừng ngại..

-Thầy..

-Ba má con bảo con chạy vô đây kêu thầy..

-Thầy..

Có một trảng M.16 nổ ở hướng cầu Nước Đá

-Thôi em đi.. Đứa học trò, nói chưa dứt câu đã vụt chạy, mắt hút ngoài đầu hẻm.

Hắn lấy đủ thứ vật dụng chần chung quanh vách của căn phòng 10m2. Hắn nhìn vợ và 4 đứa con nhỏ trong lòng rất lo.

-Em và các con..ở trong phòng này..

-Anh..tình hình..

-Không ai biết chắc điều gì sẽ xảy ra trong những ngày sắp tới cả..

Ngừng một chút, Hắn tiếp:

-...cũng có thể trận huyết chiến sẽ xảy ra giữa hai bên.. ngay trong thành phố này.

Vợ Hắn hốt hoảng:

-Trời...làm sao....

Hắn trấn an vợ và cho cả Hắn:

-Anh hy vọng điều đó sẽ không xảy ra.

Hắn rời khỏi nhà, dọc đường Thống Nhất, vượt qua cầu Nước Đá. Hắn đến bên Tòa Hành Chánh, có một tiểu đoàn lính của tiểu khu Ninh Thuận, do thiếu tá K chỉ huy.

-Thầy cứ an tâm ...tụi em quyết..” tử thủ “.

Một người khác:

-Thầy ơi.. các thầy khác di tản hết rồi.. sao thầy còn ở đây?

Một người nữa:

-Thầy Đ..hôm qua...cướp được chiếc Dodge.. của dân từ Đà Lạt xuống.. đưa cả gia đình chạy rồi.

Hắn ngạc nhiên:

-Cướp?

-Dạ..Thầy còn nã một băng M.16..

-Trời đất!

-Dạ.. còn thầy C nữa..

Hắn nói như nạt:

-Thôi...

Hắn cũng đã nghe chuyện giáo sư C cùng một số học sinh trấn áp một gia đình.. đoạt xe... Con người ở những thời khắc, giữa sống và chết, mới hiện rõ bản chất thực của mình.

Có nhiều bạn đồng nghiệp, nửa đùa, nửa thật:

-Mày trông như lai Mỹ...không sợ à ?

-Tụi bay...hết lai Tây...giờ lai Mỹ..

-CS mà nhìn mày... chúng không cho mày ăn đạn... tao đi đầu xuống đất.

Hắn trợn mắt:

-Ăn đạn?

-Mày quên.. mày là sĩ quan biệt phái chắc.

Hắn chột dạ:

-Thôi..

-CS chúa ghét thành phần "biệt phái", chúng nói biệt phái là CIA, mày coi chừng.

Đồng nghiệp thương tình rủ rê, nhưng hắn cứ ngần ngừ không quyết, đến khi thấy cần phải "chạy" thì trễ quá rồi. Cửa ngõ phía Bắc, từ Cam Ranh vô, ta cắm một lực lượng hùng mạnh ở hai dãy núi kẹp hai bên đường, sẽ tiêu diệt CS nơi tử địa này, Du Long, Kiên Kiên ...phải giữ cho được. Máy bay xuất phát từ Thành Sơn, quần thảo, thả bom, phá những cây cầu trên đoạn QL1 Cam Ranh, tiếng nổ ì ầm vọng liên tục về thành phố.

VNCH nhận định, những đơn vị CS chiếm Nha Trang, đã hành quân, đánh chiếm suốt 3 tháng ròng.. nên nhất định không thể tiến quân ngay được. Vì dự đoán chủ quan như vậy, nên triển khai chậm... không thể ngờ rằng CS không cần dưỡng quân, đã “thần tốc, táo bạo, bất ngờ, chiến thắng “. Quân tiên phong tiến về Phan Rang như thác lũ..

Sáng 14, tư lệnh “Cánh Quân Duyên Hải” Lê Trọng Tấn hạ lệnh, CS phát pháo tấn công toàn diện, tiên phong là Sư đoàn 3 Quân khu 5 đánh mở đường, pháo bắn cấp tập vào các tuyến phòng thủ của ta, cứ điểm Du Long, các cao điểm 105, 300, Bà Râu, Suối Đá, Suối Vàng...Mảng “lá chắn thép “ phía bắc Phan Rang bị tấn công dữ dội..

Sáng 15/4, Tổng trưởng Quốc phòng và Tư lệnh Quân đoàn 3 từ Saigon bay ra Thành Sơn, và vẫn nhận định chủ quan là “chưa có gì”, động viên tướng sĩ quyết giữ Phan Rang, rồi bay về lại Saigon.

Sáng 16/4 sư 325 CS tiến theo QL1, đánh đòn chí tử, phá tan và chiếm hoàn toàn lá chắn phía Bắc, tiến vào thị xã.

9 giờ sáng ngày 16/4, chiếc T.54 đầu tiên của CS bò lên cầu Ông Cọp, thị xã xem như đã bị chiếm. CS làm chủ mặt trận, bộ chỉ huy tiền phương ở Thành Sơn tan rã, mất luôn Ninh Chữ, Tân Thành. CS khóa đường hàng không, đường thủy.. truy chặn tuyến rút theo QL1, quân ta cùng đường, lớp chết, lớp tự tử, đầu hàng.. một số chạy vào vùng núi Sơn Hải...tan rã gần 10.000 quân, mất một số lượng lớn khí tài.

- Vào nhà đi ...vào nhà đi..

Tiếng la của lính CS từ T.54.

-Địch sẽ oanh kích...vào nhà đi....

Một số người, trong đó có Hấn, tò mò ra đứng từng nhóm ở hai bên đường Thống Nhất, có người còn cầm cờ Đỏ Sao Vàng, có cả cờ Xanh Đỏ Sao Vàng... họ phát cờ và la:

-Hoan hô bộ đội cụ Hồ..hoan hô...

Chẳng mấy chốc, người ta ùa ra đường, và la và hát và vẫy tay...theo sự hướng dẫn của những người cầm cờ..*Hoan hô bộ đội cụ Hồ*, và không biết ở đâu ra ban đồng ca..*như có bác Hồ trong ngày vui đại thắng*...tạo một khí thế hết sức mâu thuẫn với lẽ thường tình...kẻ bị chiếm lại hoan hô kẻ chiếm đóng..

Hấn đứng như trời trồng ở ngã ba, nơi tiếp giáp giữa đường Quang Trung và Thống Nhất, chỉ cách cầu Ông Cọp 50m, quanh Hấn có người yên lặng như Hấn, có người la, có người hát, có người vẫy tay...Đoàn xe vẫn chạy qua ầm ầm, xích sắt như nghiền nát mặt đường.

Hấn lạnh xương sống khi nhìn, xe nào chạy qua, phía trước đều gắn hình cụ Hồ, Hấn nghĩ “Một tấm ảnh đủ sức cầm một đoàn quân giải phóng một nửa đất nước” ...và những tiếng hoan hô.. những tiếng hát.. những lá cờ.. một chuẩn bị không phải một sớm một chiều mà có...*cái sức mạnh tổng hợp kia là vô địch, ta thua là đúng*...

Chuyện cuối cùng, tối 16/4 CS chộp được hai tướng S, N đang trên đường tháo chạy, phía bắc Mỹ Đức.. Với CS đây là đại chiến công, có ý nghĩa rất lớn, nhất là trong chiến dịch giải phóng toàn Miền Nam.. nhưng với Hấn thì..*Hai tên ăn hại đá nát đó có bị bắt hay không thì Phan rang cũng đã mất rồi*.

Phần 2

Sáng 17/4, Hấn lên Duy Tân, ngôi trường Hấn đã đến, đã gắn bó bao năm, nó như máu thịt của Hấn.

-Thằng H đâu...thằng H đâu..

Từ trên chiếc xe jeep, chiến lợi phẩm, vì ở đầu ca-bin còn chữ US – toán lính CS nhảy xuống, tay cầm súng, chiếm lĩnh cửa ra vào khu văn phòng và nhà ở của Hiệu Trường.

Hấn từ phòng Giáo sư bước ra.

-Thằng H đâu ?

-Thưa.. thầy đã chuyển công tác.

-Hấn đi đâu ..nói mau lên.

-Tôi không rõ.. nhưng thầy đã rời trường hơn một năm rồi..

-Cám gọi nó bằng *thầy*.. nó là thằng tay sai.. thằng phản động...rõ chưa..

Cùng lúc họ háp tấp lên xe, lùì nhanh ra đường, chạy tiếp, nhanh và vội. Hấn nghĩ chắc còn người cần bắt.. như thầy hiệu trưởng.

Năm học 1972-1973 [?], đề thi môn toán vào lớp đệ thất [?] bị lộ ở Hội Đồng Thi Bùi Thị Xuân Đà Lạt, Phan Rang không lộ đề...

Giáo sư Đ tốt nghiệp Đại học Sư Phạm Toán Huế, vừa ra trường là được bổ nhiệm về Duy Tân, điểm nổi bật, khác hẳn với mọi đồng nghiệp là mái tóc hót rất cao, chung quanh đầu lúc nào cũng trắng hếu, đó là” cái đầu” đúng mẫu của bộ Giáo Dục đề ra

cho "nhà giáo" ở thời điểm mà học sinh thích để tóc dài, kiểu hippy
...

Chỉ cần một năm học, giáo sư Đ đã được thầy hiệu trưởng H đặc biệt tín nhiệm, giáo sư Đ ra vào phòng và nhà hiệu trưởng thường xuyên, người ta nói, họ như cha con, chứ không phải đồng nghiệp.

Khi thầy hiệu trưởng trở về từ lệnh trình diện của Bộ Giáo Dục ở Sài Gòn, thì tin thầy là nguyên nhân lộ đề thi ở Đà Lạt được giáo sư Đ tung ra, ai cũng biết.

Thầy H gọi giáo sư Đ vào phòng hiệu trưởng và hỏi:

-Việc này có phải do anh...

Đ trả lời, không còn xưng "con" như trước nữa:

-Chính tôi.

-Anh...tôi đã đối xử với anh như con cái trong nhà..

Giáo sư Đ cướp lời:

-Ông không xứng đáng ngồi ghế hiệu trưởng..

-Tôi đã hứa với anh... nhưng cần thời gian... chưa gì... anh đã lật tôi.

-Ông bán đề... và ông phải xuống... thế thôi.

-Tôi xuống... để anh lên chắc... không đời nào.

Đ bỏ ra khỏi phòng:

-Ông chờ xem... ai thắng ai...

Tin thầy hiệu trưởng Duy Tân sắp rời nhiệm sở được thông báo. Các trường cử đại diện đến để tiễn đưa.

Ban đại diện trường Nguyễn công Trứ gồm thầy hiệu trưởng C, Giáo sư K, M.K và tôi, chúng tôi mua tặng thầy hiệu trưởng Duy Tân một bức tranh sơn mài. Thầy tiếp chúng tôi trong phòng khách nhỏ của gia đình. Thầy nói:

-Tôi không thua Đ.. nếu muốn, ngày mai sẽ có sự vụ lệnh điều Đ đi Cao Nguyên ngay... nhưng...

Thầy uống một ngụm nước:

-... tử vi nói : nếu tôi ở lại đây, trong hai năm tới, tôi sẽ chết.. và sẽ chôn xác nơi này.

Thầy buồn buồn:

-Vì vậy mà tôi phải ra đi...

Chúng tôi chúc thầy về nhiệm sở mới bình an, mạnh khỏe.. Lần đầu tiên chúng tôi thấy thầy chảy nước mắt.

Và, gần đúng hai năm, chiếc xe Jeep đã hỏi “thằng H đâu”. Hấn nghĩ :Tử vi nói đã đúng. Thầy hiệu trưởng từ lâu nổi tiếng là người có tay chắm tử vi rất “đại tài”. Hôm nay Hấn mới tin lời đồn đãi đó là sự thật.

Buổi trưa Hấn về nhà, vợ Hấn lo lắng:

-Tình hình này..anh đi đâu vậy ?

-Anh lên trường

-Có ai ở đó đâu ..mà lên làm gì?

-Thôi...em cho anh và -bốn đứa nhỏ - ăn cơm là vừa.

Bốn đứa nhỏ, con Hấn, được ra đời trong 6 năm. Việc chữa để liền tù tì như vậy là tại vợ Hấn, khi có một trai, một gái, Hấn quyết “thôi “để ...Vợ Hấn biết Hấn thích con trai, nên dụ khị:

-Đưa tiếp, thầy nói ...em sẽ sinh con trai...

Hắn hí hửng... lại ra con... cò “thị mẹ” Anh Thư. Hắn cương quyết “ngừng chiến”. Nhưng rồi lại bị vợ lời to, tiếng nhỏ. thủ thi:

-Gái –Ca Dao,Trai- Nguyễn, Gái-Anh Thư...đưa tiếp là Trai... đó anh.

-Sao em biết..

-Thì Gái –Trai – Gái...kế tiếp là Trai...trở đầu con mà... anh không biết sao ..?

Hắn không biết thật, câu hỏi có tính quyết định, không biết thì phải nghe người biết nói...và rồi..

Hắn đi qua đi lại ở hành lang bệnh viện Phụ Sản Thị Xã.. chờ thàng.. trở đầu con .. như vợ nói, ra đời ..

Cửa phòng Đỡ Đẻ mở ra.

-Thầy.. thầy... cô sinh rồi.

Hắn hỏi nhanh:

-Gái hay trai ?

-Bé gái ...rất xinh...

Hắn ra ngã ba Tam Giác đón xe đi thẳng Đà Lạt. Sau vợ sinh 4 tiếng đồng hồ, Hắn có mặt ở cà phê Tùng. Bỏ vợ lẫn con. Bỏ cả giờ lên lớp. Hắn bị “sốc” nặng đến nỗi không làm chủ được cảm xúc, không làm chủ được bản thân.. Nỗi thất vọng ụp xuống bất ngờ làm Hắn như hóa điên..

Đó là đứa út - Thiên Hương- tội nghiệp của Hắn.

Sáng 18 /4 có một đoàn cán bộ CS đến trường, họ mời những giáo sư – được alô thông báo đêm qua - đang đứng lóng ngóng ở

hành lang, vào phòng giáo sư.. Đoàn CS có 5 người, giáo sư Duy Tân có 15 người.

-Trường học là của nhân dân, chúng ta phải có trách nhiệm bảo vệ.. Hoan hô các anh “bám trụ” có mặt hôm nay....

Người cán bộ phát biểu tự giới thiệu tên N, óm, đen, hốc hác..., tiếng nói như đứt hơi ..nhưng rõ:

-Chúng tôi sẽ thông báo học sinh và các thầy... đến trường ...
...*Năm học tiếp tục vào ngày mai.*

Ngừng một chút, rồi nói tiếp:

-Cách Mạng luôn luôn khoan hồng...các anh là những trí thức... chúng tôi tin tưởng các anh nhận thức đúng đắn, không lầm lẫn, không bị chi phối bởi những tuyên truyền xuyên tạc ác ý của bọn Ngụy quân Ngụy quyền..

Nhìn khắp lượt:

-Các anh có tin là : những móng tay sơn đỏ sẽ bị chúng tôi nhổ không..? nếu chúng tôi hành động như vậy thì không bao giờ thắng các anh ..không bao giờ có ngày hôm nay..

Cuối cùng:

-Chúng tôi là bộ phận tiếp quản ngành Giáo dục, chúng tôi sẽ cùng các anh xây dựng nền giáo dục Xã hội chủ nghĩa, xóa bỏ nền giáo dục nô lệ của Mỹ Ngụy.

Cán bộ nói rất lâu và rất nhiều vấn đề, nhưng thiếu sắp xếp ý tưởng thành hệ thống.

Họ như cố giải phóng cái đầu của 15 giáo sư Duy Tân...nhưng chưa thành.

Ngày hôm sau ..*năm học tiếp tục* .. từ hơn 100 giáo sư, giờ còn vòn vẹn 25.. rồi 30.

Học sinh đến trường đông dần ... việc lên lớp tiếp tục, một giáo sư dạy bằng 4, bằng 5 bình thường.

-Bằng mọi giá.. chúng ta phải hoàn tất năm học cho các em...

Cán bộ N nói tiếp:

-Các em chỉ còn 2 tháng ... nếu bỏ là mất một năm ..

Đây là quyết định đúng đắn, tất cả vì "học sinh thân yêu", không dính dáng gì đến Chính trị, đến Xã hội chủ nghĩa... Bộ khung nhà trường nhanh chóng được tổ chức.

Giáo Sư K bên Nguyễn Công Trứ, có cha theo cách mạng, qua làm Hiệu Trưởng, còn những bộ phận hành chánh do người cũ đảm nhiệm, tăng cường bốn, năm cán bộ.... Giáo sư vừa dạy vừa đảm trách nhiều việc, học sinh cũng không khỏi vừa học vừa làm công tác mà nhà trường yêu cầu.

Cán bộ N là người có chức vụ cao nhất của ngành giáo dục, thuộc Ban Quân Quản Phan Rang - Tháp Chàm. Ông ta là người mà đa số giáo sư cũ kính nể, không vì kiến thức - tiến sĩ Toán Liên Xô- mà vì thái độ làm việc, giao tiếp với người cũ: bình đẳng, tôn trọng, nhờ thế, tuy khổ nhưng tất cả đều thoải mái, an tâm.

Hắn dạy, như đồng nghiệp, 8 giờ một ngày, buổi tối Hắn cùng học sinh đi xóa cờ vàng ba sọc đỏ, và những khẩu hiệu "đừng nghe những gì CS nói", và "đả đảo CS..." rồi viết lên chỗ vừa xóa "không có gì quý hơn độc lập tự do "- "đảng cộng sản VN quang vinh muôn năm "- "bác Hồ vĩ đại sống mãi trong sự nghiệp của chúng ta"- "đả đảo Mỹ Ngụy" và... vẽ lá cờ Đỏ sao vàng.

Một hôm, ban giám hiệu gọi Hắn lên văn phòng, ở đây Hắn được thông báo là đã viết sai lời Hồ Chủ Tịch nói, một tội nặng, không thể chấp nhận được.

Một cán bộ hỏi:

-Tại sao đồng chí viết thiếu..chữ “có “ trong câu nói bất hủ, đã đi vào sử sách .. của Hồ Chủ Tịch?

Thì ra, thầy trò Hấn viết ..*không gì quý*...câu đúng phải là..*không **có** gì quý*...thiếu chữ “có “.

-Đó là lời Vàng, lời Ngọc làm mất một chữ.. là phản quốc.. là có tội.. với đảng, với nhân dân..

Hấn ngồi làm tỉnh, học trò On là đưa viết ‘khẩu hiệu “ rất đẹp, nên được giao nhiệm vụ kẻ chữ.. Tính On cũng rất cẩn trọng.. không hiểu sao lại..

-Đồng chí.. viết kiểm điểm ...

-Tôi xin nhận thiếu sót ..

-Không phải nhận thiếu sót là được..

-Tôi sẽ khắc phục..

May cho Hấn là lúc đó thì cán bộ N đến. Ông đứng bên ngoài nghe hết mọi việc, ông bước vô vào lúc căng thẳng nhất, vừa cười vừa nói:

-Tụi nhỏ nó viết thiếu.. Ông này chỉ có tôi -liên đới chịu trách nhiệm -mà thôi..

Ông vỗ vai người cán bộ bắt Hấn viết” kiểm điểm”.

-Thôi...anh em mình cả...dạy cả ngày rồi ... còn làm đêm ...thiếu sót là không tránh khỏi.

Quay qua Hấn, cán bộ N nói:

-Nhớ từ .nay..cẩn trọng hơn..

-Cảm ơn ông..

Dù Hấn đã cố gắng, nhưng không cách nào Hấn xưng hô “đồng chí “ với cán bộ, như nhiều đồng nghiệp khác được, Hấn thấy ngượng miệng.

Dù rất thận trọng, kiểm tra, từng câu, từng chữ.. nhưng một tuần sau, Hấn lại bị gọi lên văn phòng một lần nữa, Hấn ngạc nhiên, không hiểu phạm lỗi gì [?]

-Lần này thì đồng chí... tiêu rồi.

-Tôi không hiểu ..

-Không hiểu ?

-..Hoàn toàn không hiểu.

-Đồng chí .. đến bùng binh chợ ...đối diện quán.. quán... Dê Bầy Món ..

Cán bộ cao giọng:

-Đồng chí viết cái gì ở đó? Ai chỉ đạo đồng chí... làm việc này?

-Tôi không hiểu..

Cán bộ nạt:

-Không hiểu... đồng chí không hiểu thì ai hiểu.. đồng chí là tên phản quốc, phản cách mạng.. đồng chí...

Cán hộ nói to và có lúc như nghẹn họng:

-Tù một gông..

Hấn và học sinh, đi làm cái việc xóa cái cũ, tàn dư nô lệ, phản quốc, bán nước... của Mỹ Ngụy để lại. Rồi.kẻ lên đó cái mới của CS, đêm nào cũng đến nửa khuya, thầy trò mệt đứt hơi.

-Đồng chí đến đó khắc phục gấp...trước khi bên An Ninh đến..

Hấn lên chiếc 68 và chạy thật nhanh đến quán Dê Bầy Món.

Hắn nhìn và trời ạ, câu “bác Hồ vĩ đại sống mãi trong sự nghiệp của chúng ta” màu đỏ, đề lên câu “đừng nghe những gì CS nói.....” màu xanh, tuy mờ, nhưng đọc được.

Đây là lỗi ...trời ơi... không tránh được.. Lúc thầy trò Hấn hì hục lấy sơn quét lên ..câu muốn xóa chìm mất dưới sơn.. nhưng khi sơn khô, lớp sơn mỏng lại ..chữ lòi ra...Hấn nhào vô cửa hàng gần đó mua hộp sơn và bắt đầu xóa .. dĩ nhiên là xóa cả hai câu “bác Hồ...” và “đừng nghe.....”, một rồi hai, ba ...học sinh xuất hiện, làm phụ với Hấn.

Chúng chạy lui chạy tới.. Cái thang được kê vào vách, Hấn leo lên:

-Thầy để em...

Và việc xóa một khẩu hiệu cần viết và một câu nói bậy bạ của tổng thống Ngụy được mau chóng hoàn thành, mảng vách trống, đối diện Dê Bảy Món được phủ kín một màu đỏ như máu. Và mặt Hấn lấm lem như một tên hề. Hấn đứng giữa Bùng Binh chợ rất đông người.. Khó có thể hình dung, một giáo sư hôm qua nay trở thành tên hề như vậy. Hấn nói “cảm ơn các em’ những học sinh vừa giúp Hấn xóa đi cái tội “phản cách mạng” rồi trở về trường, Hấn chạy xe như ma rượt.

Dĩ nhiên là Hấn bị làm kiểm điểm và đưa ra phê bình trước hội đồng Giáo Sư, cũng chẳng chết ai ...Hấn nói đó là lỗi trời ơi.. không mấy ai tránh được.. Chỉ ở một nơi, một chỗ, sự thay đổi tiếp diễn... chồng lên nhau. Thực hư, trắng đen, xanh đỏ...chồng lên nhau, sự khai trừ tách biệt là không thể được, nó sẽ lẫn lộn hiện diện một thời gian nhất định, không thể một sớm một chiều xóa bỏ tất cả được, chưa nói đến những thứ ở trong tim, trong lồng ngực và trong đầu.

Chiều Hấn trở về nhà, Vân -vợ Hấn- đón Hấn ở đầu hẻm 15 Quang Trung, bên chân có đủ 4 đứa con, Hấn cười:

-Hôm nay em và các con đón anh...đông vui thế này.

Nụ cười chợt tắt, khi Hấn nhìn mặt vợ đầy u uẩn:

-Có gì vậy em ?

-Họ..

-Họ làm sao..?

Vân nói một hơi, không ngừng, như muốn chạy trốn sự thật:

-Một toán cán bộ đến nhà....Họ thu hết sách, đĩa nhạc và ba cái vali gỗ của anh.. Họ nói có lệnh ghi.."đích danh" tên anh và "đích thị" địa chỉ này.. Hình như có người chỉ điểm, họ lấy sạch kể cả tập thơ Tố Hữu mà anh đang đọc, chất đầy mấy xe ba gác .. Trước khi đi.. một cán bộ nói 'lệnh phải tiêu hủy văn hóa đồi trụy, nô dịch.. tay sai bọn Mỹ Ngụy'. Ông ta đi một vòng, quan sát ...từ bếp lên nhà trên, khi chắc chắn là không bỏ sót 'Chúng tôi sẽ kiểm tra.. nếu có tài liệu.. chống Cách Mạng.. chống chế độ chúng tôi sẽ trở lại' và quăng lại một câu xanh dờn 'không trốn thoát nổi đâu' ..

Vợ Hấn dừng lại, lo lắng hỏi Hấn:

-Bây giờ ..làm sao hở anh..

Hấn trấn an:

-Chẳng sao cả....mất cả nước rồi...tiếc chi những thứ đó.

Nhưng thật tình, mất bản thảo mà Hấn viết trong bao nhiêu năm, mất sổ sách mà Hấn dành dụm mua từ năm 16 là mất cả cuộc đời. Hấn cố nuốt đắng cay vào ngực:

-Anh sẽ viết lại, mua lại.. nhất là số đĩa hát cổ điển mà Ba em đã cho em mang theo từ ngày em theo anh.

Hắn bỗng đưa út, cả gia đình ngược con hẻm trở về. Hắn nhìn căn nhà trống trơn... lòng thấy ngậm ngùi.

Mỗi lúc đồng nghiệp của Hắn trở về đến trường nhiều hơn, học sinh cũng đông hơn, năm học tiến đều như cán bộ N mong muốn. Những ngày giáo sư vật lộn với năm học, với công tác Văn hóa thì bác sĩ –không di tản– ở bệnh viện Phan Rang, làm việc cả ngày lẫn đêm. Quân CS bị thương ở Cà ná, Phan Rí.. chở ngược ra, cộng với số bị thương do máy bay oanh kích dọc quốc lộ từ Cam ranh, bị ở Du long, cao điểm 105, 300, Kiên kiên....., bệnh viện tràn ngập thương binh CS. Bác sĩ đã cứu họ, gần như quên mất họ là người chiếm đóng mà trong chiến tranh, đó là kẻ thù .

Cuối tháng 6, mỗi giáo sư, bác sĩ.. đều được nhận một bì thư, rất sang, rất tư bản, trong bì thư là thiệp mời in bằng quay roneo, khá sạch. Nội dung : Mời đến Phòng Giáo Sư trường Duy Tân lúc 8 giờ ngày tháng năm, mục đích "nghe báo cáo về nền văn học xã hội chủ nghĩa".

Phòng Giáo Sư được trang hoàng, một màn màu đỏ, chiếm gần hết bức tường hướng tây, phía trên có treo câu "Đảng cộng sản Việt Nam quang vinh" phía dưới đính hai lá cờ Đỏ, và Xanh Đỏ sao Vàng, một tượng bác hồ bằng thạch cao...một bàn dài, làm bằng hai cái bàn học sinh ghép lại, phủ khăn, cũng màu đỏ, đó là bàn chủ tọa. Khi buổi họp bắt đầu, có 7 cán bộ ngồi trên chiếc bàn này nhìn xuống, phía đối diện, phần còn lại của căn phòng có khoảng 60 giáo sư, bác sĩ ngồi ngay ngắn, yên lặng .. nhìn lên.

-Tôi xin giới thiệu.. đồng chí C, nhà văn Mặt Trận, đồng chí X nhà thơ từ A vào, đồng chí Q đoạt giải Nguyễn đình Chiểu...và cuối cùng -người sẽ nói về đề tài hôm nay- tôi là B, nhà văn.

Hắn nhớ có đọc đâu đó văn và cả thơ của cán- bộ- nhà -văn B. Ông có một tác phẩm, một truyện dài khá khá nổi tiếng..trước đây.

Hắn và bằng hữu mê văn chương chữ nghĩa như Hấn- chuyền nhau đọc, vì đó là tác phẩm –đặt hàng- của Đảng CS, tính tuyên truyền nhiều hơn tính văn học, thời đó không hấn cấm đọc, nhưng rất ít người muốn đọc.

Cán-bộ-nhà-văn B nói nhiều, rất nhiều về “gia tài đồ sộ “của nền Văn học XHCN, tinh ưu việt, nhân bản v..v..khi nói đến văn học Miền Nam, cán bộ nhà văn B, phân tích tính thiếu nhân bản, tính lai căng, tính viển mơ ...và cuối cùng là tính phản động lộ liễu, trắng trợn, cái thói rữa của “bọn bồi bút” Ngụy quyền và đế quốc Mỹ.

Cứ nói chừng một giờ, thì “các đồng chí ,chúng ta giải lao 15 phút“. Thời gian này, 7 cán bộ, ngồi ở bàn dài phủ khăn đỏ, bước xuống, mỗi người tiếp xúc với một nhóm bác sĩ, giáo sư thính giả.. Những cán bộ này trao đổi những vấn đề mà thính giả thắc mắc. Họ tạo được không khí thân thiện, cởi mở đến nỗi có vài giáo sư vỗ vai, bắt tay, nói cười ồn ào hết sức tự nhiên với cán bộ CS. Giáo sư Đ, tóc mới hớt rất ngắn, cái nón tai bèo lũng lảng sau lưng, và chân mang dép râu... tranh luận về văn học XHCN.. như một cán bộ CS thực thụ, thậm chí còn lẩn lướt. Bác sĩ K cũng na ná.. chỉ thiếu cái nón tai bèo. Hấn nghe loáng thoáng từ ngày hôm trước, mục đích của buổi tập họp còn là ”xem thử trí thức Miền Nam là người thế nào“. Hấn chột dạ, có gần phân nửa giáo sư, bác sĩ mang dép râu, vài người còn có cả nón cối, nón tai bèo. Trí thức Miền Nam tự nguyện đồng hóa và nhanh chóng hòa nhập.. cho dù vài ngày trước sợ CS đến nỗi phải cướp xe mà chạy.

Hấn nghe đâu đó tiếng cười của đồng nghiệp như tiếng xé gió của lưỡi kiếm thép, đâm ngang trái tim nhọc nhằn của Hấn. Trí thức Miền Nam - nhất là nhà giáo, nhà sư phạm, người thầy, những người phải có *nhân cách*... 7 cán bộ CS kia sẽ nghĩ gì, nghĩ thế nào về họ !

Câu nói cuối cùng của nhà-văn-cán-bộ B, mà chắc suốt đời Hấn sẽ không quên:

-Tôi thấy các anh mang dép râu, những đôi giày sang trọng hôm qua các anh mang, lúc này các anh bỏ ở đâu ? Tại sao ? Chúng tôi cần thay đổi trong chính trái tim chứ không cần sự thay đổi hình thức có tính cách tình thế... không có qui luật nào khẳng định.. ai mang dép râu là Cách Mạng cả..

Hấn bịt tai, không đủ can đảm nghe tiếp..

Khoảng tháng 7, như đã xong năm học, tàn tích văn hóa đòi truy đã sạch, bệnh viện cũng đã xong nhiệm vụ, không còn nhiều thương binh như trước.

Buổi sáng cán bộ N đến, tập họp giáo sư biệt phái vào phòng họp. Cán bộ N sau khi đã cảm ơn sự có mặt "kịp thời" và "đúng lúc" và:

-Sự cống hiến nhiệt tình .. của các đồng chí.. Đảng và Cách mạng sẽ ghi công.

Thành phần "biệt phái" của Duy Tân là trên dưới 10 người, ngồi yên lặng, chờ đợi. Một chiếc xe Lam chạy vô sân trước phòng Giáo sư, họ bỏ xuống những cái túi.

Cán bộ N, nói tiếp:

-Anh em.. phải đi học tập chính sách.. Đây là việc bình thường.

Như để trấn an:

-Thời gian học chính sách.. hơn một tháng thôi..

Điều mà Hấn chờ đợi đã đến:

-Ngày mai –đúng 8 giờ – các anh em có mặt ở trường Nông Lâm Súc.

Hấn và các đồng nghiệp biệt phái như Hấn được chính cán bộ N trao tận tay một bao thư 3.000đ [?] và một bao gạo 30 kg mà chiếc xe Lam vừa chở đến.

-Các anh đem về cho vợ con...

Hấn tần ngần, nổi ngậm ngùi nặng trĩu nơi lòng.. rồi sóc bao gạo lên vai và bước nhanh ra khỏi cổng trường. Hấn bỏ lại sau lưng nơi biết bao nhiêu kỷ niệm vui buồn, biết bao khuôn mặt học sinh thân thương. Hấn bỏ lại sau lưng chính cuộc đời Hấn. Đó là những bước cuối cùng, Hấn không còn trở lại ngôi trường thân yêu này lần nào nữa.

Phần 3

Buổi chiều thì Khánh đến, cậu ta đem đến một balô đầy sách, báo.

-Mai anh đi ..”học tập chính sách” phải không ?

Hấn ngạc nhiên..

-Sao em biết ?

Không trả lời câu hỏi.

-Biết anh thích đọc, em đem tặng anh những thứ này.. toàn sách báo Cách Mạng không đấy.

Hấn lấy một tờ báo.

-Thơ..truyện..ký..đủ bộ “tam sên “ ..ở đâu ra mà em có vậy ?

-Em xin bên văn hóa..

-Cảm ơn em ..đúng là thứ anh thích và cần trong lúc này.

Khánh là chú bộ đội Cụ Hồ, người được biệt phái theo toán Xóa Xóa-Vẽ Vẽ của Hấn, một trí thức trẻ, rất Bắc Kỳ. Khánh và Hấn, lúc nghỉ, thường tâm sự với nhau, đủ thứ chuyện, dần dần thân thiết như anh em. Thỉnh thoảng Khánh nhét vào xách của Hấn mấy bánh lương khô.

-Anh đem về cho mấy đứa nhỏ.

Và ngược lại, Hấn mua thuốc chữa bệnh sốt rét kinh niên-nhất là thuốc nhức đầu- cho Khánh, tất cả giao thiệp giữa Hấn và Khánh đều diễn ra lúc công tác. Khánh chưa đến nhà Hấn bao giờ, người ta chưa chấp nhận một bộ đội cụ Hồ giao thiệp với Ngụy quân Ngụy quyền.

Khánh thuộc thành phần bộ đội chủ lực có mặt từ những ngày đầu Mùa Hè Đỏ Lửa ở Quảng trị 1972. Có lần Khánh đùa với Hấn:

-Giai đoạn 1, bên em đánh bên anh chạy...

-Bên cậu lấy thật.. đề người làm sao chịu nổi.

-Lúc bên anh phải rút qua cầu Thạch Hấn.. bên em đã mệt đứt đừ... sao còn chạy nữa vậy ?

-Đổi diện gần 30.000 quân...liều chết bên cậu ...đâu phải chuyện dễ..

-Vì vậy .. bên anh chạy hai km nữa và trụ bên kia bờ Mỹ Chánh.

Hấn bực.

-...Ai chạy..?

-Không chạy..?

-Rút chiến thuật đấy.. chú em.

-Rút chiến thuật và đợt hai ..phản kích ?

-Đúng, đợt hai, bên anh đánh bên em chạy té khói.. luôn..

Hấn và Khánh, bỗng nín lặng.

-Chết nhiều qua anh nhỉ.

-Hy sinh chứ...

-Hy sinh..

-Đúng..cả hai bên..

-Máu đỏ giòng Thạch Hấn.

-Máu của anh em ruột thịt hai miền ...

Đây là lần đầu tiên Khánh đến nhà Hấn.

-Anh cố giữ gìn sức khỏe.

-Em khỏi lo.. anh chỉ học tập chính sách..ở Nông Lâm Súc đây thôi.

Khánh yên lặng.

-Em cũng mong như thế.

Rồi nhìn sang vợ Hấn.

-Chị còn một mình.. với mấy cháu....

Hắn lờ mờ thấy như có vấn đề gì đó Khánh muốn nói mà không nói được.

-Có thể anh về sẽ không gặp em.

-Em nói sao ?

-Em sắp chuyển.. về Bắc.

-Chừng nào ?

-Nay mai thôi.

-Thế là quá tốt, bà cụ và cả nhà không đang mong em về đó sao.

-Dạ..

Khánh ra về, để lại cho Hắn cả cái balo mà Khánh đã mang trên lưng suốt đường Trường Sơn vào Nam, cái balo thấm đẫm mồ hôi và máu của chính Khánh ...Hắn biết đây là kỷ vật mà Khánh yêu quý nhất, giữ gìn nhất.., nay Khánh trao cho Hắn, rõ ràng, Hắn và Khánh –cho dù đó là bộ đội cụ Hồ, cho dù đó là một Đảng viên CS, cho dù đứng bên kia chiến tuyến.. cho dù là ai, Hắn với Khánh cùng mang trong người dòng máu Việt, Hắn nghĩ chẳng có gì khó trong việc hòa hợp dân tộc, thống nhất lòng dân trong tương lai. Đất nước sẽ qua một thời khó khăn nhất định, đó là qui luật xã hội phải gánh sau cuộc chiến tương tàn, vấn đề ở đây là bên thắng cuộc đi con đường nào, bằng chính sách nào ...để đến đích và có muốn đến đích hay không [?]

Khánh cố vui:

-Em mong anh..

-Mong anh thế nào?

-Như.. Papillon.

Khánh nắm chặt tay Hấn trước lúc giã từ. Hấn nhìn theo, lưng của Khánh được che bởi chiếc áo bộ đội bạc màu, chiếc nón cối như bám cứng trên đầu, đôi dép râu... vẫn y nguyên như lúc Khánh từ T.54 nhảy xuống, bước những bước đầu tiên trên thành phố này. Hấn xót thương, viên đạn còn nằm trong đầu Khánh.. có thể do chính đồng đội Hấn bắn ở đoạn Đại Lộ Kinh Hoàng - Mỹ Chánh - Thạch Hãn của Mùa Hè Đỏ Lửa 1972.

Thời gian còn lại của buổi chiều, Vân chuẩn bị mọi thứ như cho người đi xa, cái balo Khánh để lại nhét đầy quần áo, thuốc chữa bệnh thông thường, thuốc Ruby Queen, thức ăn khô và tất cả các tờ báo Khánh đem đến lúc chiều.

-Trời đất... em cho anh đi luôn chắc..

-Em chuẩn bị cho tình huống xấu nhất..

-Là sao..?

-Là anh không phải học chính sách..mà đi cải tạo.

-Trời ạ..cán bộ N nói rõ ràng ..ai cũng nghe chứ đâu phải mình anh..

-Anh tin họ à...ai biết được.. lời họ nói hôm nay với ngày mai..

-Em đã nghi quá thôi

-Họ sử dụng anh vì tình thế bắt buộc. Họ dùng anh để tập hợp lực lượng học sinh để làm công tác họ cần phải làm. Và để hoàn tất năm học.

..Vợ Hấn thở rồi tiếp:

-Năm học đã xong, cờ Ba Que đã xóa, đồng nghiệp của anh đã trở về, cho dù họ di tản, nhưng họ không phải là nguy quân....

Hấn vẫn giữ lập trường tin chắc “học tập chính sách ở Nông Lâm Súc...’ như lời cán bộ N nói là đúng.

-Chẳng lẽ...

-Anh cứ tin... còn em thì không..

Hấn bâng khuâng, nhưng vẫn để lại nhà một ít lương khô cho vợ con, Hấn chốt dạ.

-Nếu điều đó xảy ra..

-Ví dụ nó xảy ra.. anh cho em biết em phải làm gì ?

Hấn chưa chuẩn bị cho tình huống này.

-Anh là trung úy biệt phái.

-Đúng nhưng anh đã ..

-Tích cực.. phục vụ cho cách mạng 3 tháng phải không ?

-Phải.

-Ba tháng của anh..không là gì cả.. Họ dùng anh ở giai đoạn họ cần.....Bây giờ thì họ không cần nữa, chanh đã khô nước rồi, anh trở thành... thừa và anh là ai ? Phải xác nhận lại như đúng với sự thật anh đã có..

Hấn và Vân, cả hai trần trọc cả đêm không ngủ được. 3 giờ sáng, Hấn trở dậy, châm điếu thuốc, nhìn vợ và 4 đứa con đang ngủ. Hấn quặn lòng, ngày mai một mình Vân sẽ phải bươn chải nuôi con.

-Anh không ngủ..?

-Anh ngủ không được..

Vân cười, hình như muốn xua đi những lo âu.

-Hồi chiều Khánh chúc anh những gì anh nhớ không ?

-Ý em.....

-Nó chúc anh như Papillon.

Hắn nhớ, trước lúc chia tay ra về, Khánh nói như thế.

-Anh... đừng vượt ngục như tù khổ sai....nhưng phải mạnh mẽ lên mới được.

-Anh..anh..đang mạnh mẽ đây thôi.

-Em biết ...và chắc chắn anh không thua papillon ..anh sẽ chiến đấu tới cùng.

Vân xuống bếp pha cà phê, đầu nụ cười theo dòng nước mắt vừa trào ra trên mặt. Buổi sáng đến, không bình thường.

Phần 4

Phòng họp của trường NLS rộng hơn phòng giáo sư của trường Duy Tân, nhưng đúng 8g là chật kín người. Ngoài những giáo sư, bác sĩ, còn thêm các giáo viên, công chức.. 60 người. Trên bàn chủ tọa, nhóm cán bộ, trong đó có cán bộ N, trao đổi điều gì đó với hai cán bộ, nón cối dép râu, bên ngoài sân có một tiểu đội cầm súng AK.

Mọi người chờ đợi trong lo lắng.

-Sao có.. lính gác..

-Còn cầm súng.. như..

-Thôi..im đi.

Những con mắt như mở lớn. Cán bộ N bàn giao những người tập trung về đây cho cán bộ Dếp Râu.

-Các anh...tôi đọc tên ai.. thì người đó ra khỏi phòng.. đứng chờ ngoài sân.

Và cán bộ N bắt đầu đọc, cán bộ -nón cối Dếp Râu- lấy viết đánh dấu..

-Người được đọc tên phải la lớn : 'Có.'

-Đại úy...

-Có.

-Thiếu úy..

-Có.

-Thiếu tá...

-Có.

-Trung úy T.

Hắn hét lớn "Có" ... rồi bước mau ra khỏi phòng. Giữa sân đã có vài người được gọi tên trước hắn, ở rìa sân bên phải có bộ đội cụ Hồ, tay cầm AK .. Hắn lờ mờ thấy rằng, vợ hắn nói đúng, lời nói của cán bộ không đúng với việc làm của họ.

Dếp Râu ra lệnh, giọng Bắc rất nặng:

-Tất cả xếp hàng hai...

Cán bộ N và nhóm cán bộ giáo dục thoát nhanh ra đường, ở đó có chiếc jeep đang chờ, phút chốc mất dạng, các giáo sư... bị bỏ lại...

-Ông kia ...tôi nói xếp hai hàng...có nghe không ?

Khi đã thành hai hàng ngay ngắn:

-Các ông nghe đây...từ giờ phút này các ông là tù binh..những kẻ thua trận....phải tuyệt đối tuân lệnh..ai dờ trò.. chúng tôi có quyền bắn bỏ...

Ngừng lại để lấy hơi:

-Bây giờ thì.. đằng trước.. bước!

Dép Râu đi trước, bộ đội cụ Hồ cầm súng đi hai bên, đoàn người băng ngang đường, đi chừng 500m, dừng lại trước cửa trại Đồng Tâm, đây là nơi trước đây Mỹ Ngụy nhốt tù CS, quân cướp giết, trộm cắp..thành phần bất hảo của xã hội.. Trại Đồng Tâm bao quanh nhiều lớp thép gai, muốn vào khuôn viên phải qua một cái cổng hẹp, một trạm gác ở bên phải, phía sau là dãy nhà ở của quản trại.

Dép Râu đứng bên trái. Đoàn người vẫn hai hàng dọc, thẳng, yên lặng:

-Tôi đọc tên người nào người đó nhanh chóng bước tới..người nào chậm trễ phải chịu hình phạt theo qui luật nhà tù... Dép Râu nói một hơi dài..thở ..

-Đồng chí Tân ...đồng chí Tân đâu?

-Có em.

Từ trong trạm gác, đồng chí .. có em ..chạy vọt ra.

-Đồng chí làm nhiệm vụ...lục soát.

-Rõ.

-Không để vật cấm lọt qua.

-Rõ.

Dép Râu Hắng giọng, bắt đầu đọc tên, lần lượt bước đến, cán bộ Tân lục soát, rồi bước qua cửa..

-Không được mang thứ này.

-Dạ.. đó là bơ..

-Bơ của đế quốc Mỹ phải không ?

-Dạ..

Thức ăn, dao cạo râu, savon, khăn, quần áo...có ghi chữ nước ngoài bị cho là của Mỹ và phải bỏ lại...

-Trung úy T !

Hắn la lớn “ Có “ và bước tới, bỏ cái balo trường sơn khỏi vai. Tân kéo máy tờ báo, xóc quần áo thức ăn..

-Những thứ này bỏ lại..

Hắn nhìn, cũng không thật rõ là bỏ lại những thứ gì.. duy có máy tờ báo.

-Thưa... số báo này là báo cách mạng.. báo của các anh..

-Ông là trung úy Ngụy.. đã từng tham dự những trận đánh.. tội ác bằng trời. .lại còn là thứ biệt phái.. là CIA của đế quốc Mỹ..

Dép Râu nói như hét, giọng Bắc nặng, Hấn trợn đôi mắt đỏ như máu:

-Anh là tên trực tiếp hay gián tiếp bỏ bom Hà Nội 12 ngày đêm, Khâm Thiên đổ nát là vì.. vì mày.. mày hiểu tội ác của mày chưa...

Dép Râu như hóa rồ, Hấn quên một điều mà một cán bộ phải biết trong thời bình là phải chứng tỏ là người có học.. Hấn tức giận, căm thù.. nên từ ANH chuyển sang Mày.. Hấn bình tĩnh lại:

-Từ đây.. ông không đủ tư cách đọc tiếng Việt.. chứ đừng nói đọc báo cách mạng ..

Dép Râu gần giọng:

-Hiểu chưa ?

Hắn hét "Hiểu", nhưng thật tình thì chẳng hiểu gì.

Cái balô trở nên nhẹ tênh. Những thứ Vợ Hắn mua ở chợ trời đều phải bỏ lại, kể cả sổ báo Khánh cho..

Căn nhà nhốt tù dài chừng 10m, ngang 6m, lợp bằng tôn, có cửa khá lớn ở hai đầu, chỗ ngủ chia hai bên, làm bằng gỗ, hai tầng chạy suốt, mỗi tầng chứa 15 người, xếp như cá hộp...Phía sau nhà, cách vách khoảng 7m là một dãy cầu tiêu lộ thiên, mùi hôi nồng nặc, thúi rùm.

Hắn ngủ ở chỗ tận cùng tầng trên, bên ông G, Trưởng ty Giáo Dục chế độ cũ. Ông không phải là Sĩ quan Ngụy biệt phái như Hắn.

Cán bộ Tân nói:

-Các anh tự thu xếp chỗ ở, một giờ nữa sẽ tập hợp... nên khẩn trương lên.

Buổi tập hợp, chia 60 người ra làm 4 tổ, có tổ trưởng, tổ phó và ban Quản trại gồm 3 người, mỗi người phụ trách một việc, riêng Quản trại trưởng -giáo sư K- thì có trách nhiệm tổng quát. Việc bầu ban đều do tù lựa chọn biểu quyết.

K nói:

-Mỗi tổ phụ trách cơm nước một tuần...nhận gạo, cá..ở cán bộ trại..

Và phân công làm vệ sinh, nhất là những hố xí lộ thiên v.v. Số còn lại chỉ mỗi một việc là ngồi ngay chỗ ngủ, nghe và ghi chép cán bộ quản giáo – ngồi cái bàn đặt ở cửa ra vào, qua một cái loa, dạy

cho tù học chính trị, Bác Hồ và Đảng ta, Miền Bắc xã hội Chủ Nghĩa, Toàn Dân Toàn Quân đánh Mỹ cứu nước..và..Mỹ Ngụy và chế độ nô lệ thối nát, ngu dân....

Không biết sao Hấn lại bị kiết, đi cầu suốt đêm, Hấn nhớ có đêm gió thổi vù vù, có đêm sương rơi.. Hấn ngồi, nhìn bên kia lớp lớp thép gai..lớp lớp bóng tối.. lớp lớp âu lo.

-Đêm nào... anh cũng ra cầu tiêu.. để làm gì.. có mục đích gì ?

Hấn bị phát hiện và được gọi lên ban cán bộ quản trại.

-Thưa ..tôi bị kiết ..

-Kiết ..?

Hấn phát khùng:

-Thưa ..ỉa ..ỉa.. rặn hoài mà không ra cục nào cho đã cả.

-Có thật như vậy không ?

Hấn trả lời rất rõ :

-Thật 100% !

-Chúng tôi hiểu ...chẳng cần nói ..100% .

-Không cần...

-Đúng ..100% ..là thứ của bọn tư bản nói..

Hấn thăm hiểu, hãy nói thứ ngôn ngữ bình dân, của nông dân, của công nhân, hãy nói đến sản phẩm.. không được nói đến tiền, thứ phi sản phẩm, mà 100% là cách tính của dân buôncủa tiền...Không nói thứ ngôn ngữ học thức của.. tư bản.

-Ỉa ..cũng phải báo cáo ..xin phép.. Ai biết được nửa đêm anh đi ỉa hay có ý đồ gì.

-Thưa, tôi ỉa thiệt chứ chẳng có ý đồ nào cả.

-Ý đồ nằm trong đầu .. anh nói bằng cái miệng .. sao tin được .

-Dạ.

-Biệt giam 3 ngày.

Phòng gọi là biệt giam nhỏ xíu, tường và mái đều đúc bằng ciment, chỉ duy nhất một cánh cửa ra vào làm bằng kim loại, màu xám tro, luôn luôn đóng kín, ban ngày tối lờ mờ, ban đêm tối đen như mực, mùi tanh nồng. Việc đầu tiên là Hấn hít thở đều để lấy lại nhịp tim bình thường, giống Papillon, người tù khổ sai, phải chuẩn bị sức khỏe trước đã, Hấn thăm nghĩ.

Có tiếng gõ, âm của cánh cửa rền như tiếng búa đập vào chuông, tai Hấn lùng bùng, áp lực trong phòng làm Hấn choáng váng. Cứ cách khoảng 3 giờ, tiếng búa gõ lại vang lên. Hấn bịt kín tai, nín thở, chờ cho âm rung lắng xuống, Hấn lờ mờ hiểu ra, đó là hình phạt cho những ai bị biệt giam.

-Cơm đây...ăn đi.

Phía dưới cánh cửa có cái lỗ nhỏ, tô cơm độn trộn muối được đút vô từ cái lỗ này... không dưa, không muối. Hấn ăn bằng tay như những thầy tu người Ấn Độ. Hấn nhai chậm, kỹ và mót không sót hạt cơm.. Buổi trưa nóng bức, Hấn cởi áo, mồ hôi ra nhễ nhại... Hấn thở mạnh, nơi ngực Hấn như có đá đè. Hấn tuột quần, chỉ mặc quần tà lỏn, ngồi bẹp xuống và tìm quên. Hấn đo bề ngang phòng biệt giam bằng gang tay..1...,2...,3..., mỗi gang 2 tấc, vậy bề ngang là 1m7.. Hấn gang tay đo bề dài..1,.. 2,..3...4..., mỗi gang 2 tấc vậy bề dài là 2m5. Hấn gang tay trên mặt sàn ẩm ướt, như con sâu đo đang bung mình đi tới, miệng đọc...Hấn cứ lập đi lập lại như kẻ cà từng, mất trí..1,2,3.....1,2,3, ...-1m7-...1 ,2 ,3 ,4 .-2m5-.... Nửa khuya trời lạnh, Hấn đứng thẳng, dậm chân một chỗ nhịp nhàng như thời Hấn học ở quân trường Thủ Đức –Hấn nhớ lại– Đại úy trung đội trưởng Nghiêm đã phạt Hấn hít đất 100 lần vì tội

“không đều bước với đồng đội “. Việc dậm đều bước là việc quá nhẹ, quá đơn giản và quá dễ ở Quân trường, nhưng Hấn bị hít đất hoài, vì .. vì lúc đó Hấn lại nhớ đến người yêu, Hấn chìm đắm trong quá khứ.. mà quên mất hiện tại...

Buổi sáng ngày thứ hai, trong lúc Hấn đang chuẩn bị bị tai chòe tiếng búa nện vào cửa sắt ..

-Đi ra... mau lên..

Lệnh ra rất to, Hấn giật mình.

Hấn lách người bước ra, ánh sáng làm mắt Hấn chói lòa.

-Tập hợp.. tập hợp ..khẩn trương lên ..anh kia..

Tiếng chân trại viên, tiếng thúc dục của cán bộ..

-Trại trưởng K....K đâu...

Hấn chạy nhanh đến nơi tập trung, đứng vào hàng, vừa thở.

-Chuyện gì thế ?

-Có trời mới biết chuyện gì..

Cán bộ Dếp Râu hỏi lớn:

-Đủ ..chưa ?

Trưởng trại K la to :

-Đủ.

Dếp Râu cầm trên tay một sấp giấy, nhìn trại viên đã vào hàng..

-Các anh nhìn thấy cái gì ngoài cổng kia không ?

Chẳng cần trả lời, nói tiếp:

-Ai có tên ..tôi đọc ..trong 5 phút phải nhảy lên xe đang mở bạt kia..

Như lấy trớn để nói to :

-Thấy xe Quay Đít ...đó không ?

Gần 60 cái miệng hả to:

-Thấy..

Ngưng một chút.

-Mang theo đồ cá nhân... đi là không trở lại..

Có tiếng xầm xì:

-Không trở lại.. không trở lại..

Dép-Râu-cán-bộ quay sang trao đổi với Dép-Râu-Quay-Đít...

Hắn không biết hai Dép Râu nói gì, chỉ nghe loáng thoáng:

-Đồng chí ...đồng chí mình...

Cuối cùng

-Tôi đọc tên.. 5 phút phải lên chiếc xe Quay Đít kia..

Và gần giọng:

-Ai trễ ..bắn bỏ ...rõ chưa ?

-Rõ.

Dép Râu Quay Đít nói

-Suốt lộ trình.. cấm mở bạt ló đầu... nhìn ra ngoài... cấm nói chuyện, cấm trao đổi linh tinh....cấm..

Hắn nói nhỏ chỉ đủ Hấn nghe:

-Cấm thờ ...cấm đái...cấm...

Người đứng bên Hấn hỏi:

-Mày nói gì vậy ?

Hấn nheo mắt:

-Cấm ...địt...

Tự dưng Hấn mỉm cười, nhưng cổ họng nghẹn cứng dòng nước mắt. Chiếc xe tải Quay-Đít chạy ra QL 11, bẻ bên phải và lao đi.

-Về.. về.. phố.

-Im đi.

-Phụ Thành.. Duy Tân.. Tuyết Sơn.. Chợ PR Cầu Đạo Long..

Trong thùng xe, phủ bạt phía sau, đóng hai lỗ gió phía trước, kín bưng, có khoảng 20 người trong một diện tích chật, nóng bức. Giáo sư Duy Tân biệt phái, kể cả Hấn là 8. NLS : 2.. Võ Tánh TC 1, và 3 giáo viên. ..., còn 6 người của Tiểu Khu NT, Hấn không quen.

-Hướng Sài Gòn..

-Không lẽ...

Mọi người cố hình dung, tưởng tượng, đoán mò, rồi suy diễn lung tung, dĩ nhiên là không ai dám thổ lộ.. Xe bóp còi.. rồ máy.. đảo nghiêng... mùi xăng.. Có người ói, rồi nhiều người ói tiếp theo.. Mùi tanh, nồng nặc.. Nhiều người bắt đầu thở than, một vài người khóc... Những đôi mắt gần như tuyệt vọng, mở to. Cảnh đó làm Hấn vừa mũi lòng vừa nộ khí xung thiên .. Hấn muốn hét như cơ hồ không còn sức.. Cái phòng biệt giam chó chết đã bào mòn sức khỏe của Hấn.

Hấn cố suy nghĩ xem bọn CS chở đi đâu. Chẳng lẽ chúng tập trung -ở đâu đó- để bắn bỏ [?] . Xe cua phải rồi chạy thêm một giờ nữa trên đường gập ghềnh, hình như trời đã chiều.

Một chút nắng vàng xuyên qua khe tấm bạt, xe chậm lại và dừng hẳn. Tấm bạt kéo lên, mặt trời xuống ở xa, một buổi chiều vàng.. Tất cả đều che mắt vì chói .cách chừng non 100m, một toán

bộ đội cụ Hồ đứng hình vòng cung, súng Ak cầm tay thế sẵn sàng
nhả đạn...

-Xuống xe..xuống xe ..

Không phải một mà đến hơn chục xe chở tù như xe của Hấn,
các xe kia lục tục từng người nhảy xuống .

-Tất cả tập hợp !

-Tập hợp !

-Mỗi xe một hàng dọc.

Một toán cán bộ, tới lui, ra lệnh, và như lừa đám người vào
hàng. Cán-bộ- Quay- Đít chở tù và cán bộ nhận tù bắt đầu kiểm tra
số lượng, bàn giao; bên trái chúng tôi là nơi dành cho ai mang lon
từ Đại úy trở lên..và bên phải từ trung úy trở xuống, chức vụ nào
thì đi đường đó.

-Rõ chưa ?

-Rõ.

Và bắt đầu đọc...

-Trung úy A!

- Có.

A vừa la vừa chạy đến vị trí dành cho trung úy.

-Thiếu tá D!

-Có.

... Chạy qua bên trái...

-Trung úy VT !

Im lặng...

-Trung úy VT !

Im lặng....

Cú rướng cuối cùng:

-Trung úy VT !

Im lặng...

Cán bộ nuốt nước miếng hét:

-Ai tên VT. ?

-Tôi đây.

-Sao nãy giờ không lên tiếng?

-Tôi là thiếu úy VT...không phải trung úy VT.

-Tại sao trong danh sách này ghi.. trung úy?

-Tại..tại...- *VT tức khí* -....mấy thằng cha cán bộ viết sai.

-Anh nói sao... nói rõ lại xem!

-Tại cán bộ viết sai.

-Sao anh không nói?

-Dạ...

-Cái miệng anh để ở đâu..

VT phân trần:

-Có ai cho nói đầu mà nói.

Ông cán bộ nhận tù, đi chiếc honda Nhật đời 68 có ghi-đồng cao dềnh dàng trông rất chịu chơi, ông nói năng ạch đụi, giống..tư bản ..hơn là CS. 68 đến gần VT, nói nhỏ:

-Không được gọi cán bộ bằng “thằng”rõ chưa?

VT la:

-Rõ.

68 vỗ vai VT. :

-Rõ ..điếc cả tai.. Lần sau “rõ” nhỏ thôi...anh bạn !

Đó là điều khó tin –“anh bạn “- nhưng có thật, kẻ thù gọi nhau bằng bạn. Nếu nó xảy ra ở trại Đồng Tâm thì trời nhất định sập, ở đó tập trung những Dẹp Râu cực đoan, căm thù Mỹ Ngụy sâu sắc, hay có mối thù ...riêng. CS nói :đó là hiện tượng chứ không phải bản chất của chế độ. Đó là lời nói thật lòng chứ không ba xạo và yêu cầu gần như bắt buộc mọi người phải tin. Hắn đã và đang cố tin như vậy.

VT, người to cao, da trắng, có lông ở tay, ở ngực hơn mức bình thường, nhưng rất hiền tính, đồng nghiệp ai cũng mến.. nên gọi VT phải kèm theo chữ “lông “, VT Lông, đó mới là bạn vàng. VT dạy môn sinh vật, khối A .

Lớp lớp rào kẽm gai bao quanh khu nhà lợp tôn, hai toán vượt qua cổng, có một khẩu đại liên kê trên gò cao, bên hông trạm gác. Toán Đại úy trở lên, rẽ trái, chỉ duy nhất C, giáo sư Duy Tân rẽ ngã này, nhóm trung úy trở xuống rẽ phải đến một khoảng sân trống, đứng lại và ..

-Các anh ngồi xuống nghỉ.. Đi cả ngày mệt đứt hơi phải không?

68 nhìn đảo một vòng:

-Sao lại có .. quần đùi áo thun ...ở đây ?

-Lệnh có 5 phút ...nên không kịp...mặc quần..

-Anh nói sao? Lệnh gì có...5 phút.

-Lệnh ở trại Đồng Tâm...

68 có vẻ sốt ruột:

-Nói đi ..lệnh gì..

-Ở đó, cán bộ trại Đồng Tâm chỉ cho thời gian 5 phút để về phòng, lấy đồ, chạy ra, nhảy lên xe Quay Đít ...khi nghe gọi tên...

68 hỏi gần:

-Xe Quay Đít...là ..là ..

-..là chiếc vê-lua đầu hướng ra Quốc Lộ 11, đít quay vô...cửa trại....

Sau khi nghe xong, 68 nghiêm mặt. Ông lẩm bẩm điều gì như...chười thề.

-Thôi..quên ..5 phút đó đi....bây giờ mặc quần vô...

68 cười, nụ cười hết sức dễ thương, mà từ 16/4 đến nay Hấn chưa thấy trên mặt cán bộ CS nào, kể cả cán bộ giáo dục N. mà Hấn đánh giá cao về lương tâm và đức độ.

-Mặc quần... mau đi....coi chừng “thằng nhỏ”... biểu tình.

Lần đầu tiên, lúc từ NLS ra đi, hôm nay Hấn mới nghe một câu nói từ miệng cán bộ CS “tếu” đến như vậy. Có rất nhiều anh em vô trại trước, đứng xa xa nhìn đến:

-Đ M....thằng X kiaĐ M thằng B kia.... Đ M.thằng L kia..

Họ nhận ra người quen và tán thán như vậy, cán bộ nghe rồi nhe răng cười, như khuyến khích:

-Đ. kiểu đó để lủ khủ ...ai nuôi ?

-Cán bộ khỏi lo...tụi em bao..

Cán bộ và tù cùng cười, người nhát gan, khóc lúc xe chạy, nói nhỏ:

-Ở đây ..có ..có..tình người.

-Phải, không như ở trại ĐồngTâm.

Và mừng đến nỗi:

-Coi như tao về ..gần đến nhà rồi.

Hắn ngạc nhiên, từ sao lại ăn nói có vẻ bình đẳng như thế với cán bộ, còn diều cợt nữa.

-Đ M thẳng T. Lai kia ..bây ơ.

Hắn giật mình, bạn Hấn cũng đã vào đây, tụi đánh đấm ở Đường Chín Nam Lào, Khe Sanh, có đũa Dù, có đũa Biệt động.. thứ dữ dằn, tội ác đầy trời. Hấn thắc mắc không biết tại sao, do đâu mà chúng lạc quan, tự do phát ngôn như vậy.

Người cán bộ mở chiếc cặp giấy màu đỏ, đọc tên 5 người:

-Các anh bầu 1 trong 5 người này làm khối trưởng. Khối của các anh là khối 13.

Và cán bộ bắt đầu đọc tên 5 người đều có người thân tham gia cách mạng thời chống Pháp hay chống Mỹ cứu nước, theo lời khai trong lý lịch lúc nhập trại, mà 68 đã nghiên cứu.

-Trung úy Phan van X, tiểu khu NT, cha hy sinh thời chống Pháp...ai đồng ý giơ tay...và đếm 1,2,3,4,5...còn ai đồng ý nữa không ?
Nhìn lướt một lượt, không còn cánh tay nào đồng ý.. Cán bộ lấy viết ghi ghi và tiếp tục ..

-Thiếu úy Ng. van P, biệt phái NLS, cha mẹ tham gia cách mạng thời chống Mỹ cứu nước.. và đếm 1, 2, 3, 4...còn ai nữa không ?..ghi ghi ..và đọc..

-Trung úy P.M.T, biệt phái Duy Tân.. có cha hy sinh thời chống Pháp....1,2, 3, 4,5,6,.

Cuối cùng Hấn có số người đưa tay bầu nhiều nhất, dính khối trưởng, người kế tiếp là một trung úy tiểu khu NT, tên X, làm khối phó khối 13.

Cán bộ giao danh sách 130 sĩ quan VNCH vừa chuyển đến, và nói lớn:

-Từ nay các anh dưới quyền chỉ huy của anh khối trưởng này.

Cán bộ lấy tay đặt lên vai Hấn và cười:

-Các anh ..chúng ta vỗ tay chào thủ trưởng khối13..

Tiếng vỗ tay rào rào, trong đó có tiếng vỗ của người cán bộ CS-đi xe Honda Nhật đời 68- là to nhất.

-Anh ..biên chế tổ, ban thành lập các bộ phận phục vụ

68 hạ giọng chỉ vừa đủ Hấn nghe:

-Chỉ huy 129 người, sĩ quan.. đủ loại binh chủng...từ nhiều mặt trận...không dễ, nhưng tôi tin ở anh...cố lên nhé.

Bóng tối đã che khuất mặt người, những ánh đèn vàng cháy lên. 130 người, 130 sĩ quan ...130 tù nhân..130 nỗi lòng, Sương bắt đầu rơi.

-Các anh...di chuyển đến khối 10..ăn cơm..

-Anh nói sao?

-Khối chúng tôi được lệnh chuẩn bị cơm tối cho các anh từ trưa nay..

Khối trưởng khối10 đưa chúng tôi về trại, một nhà ăn khá rộng, bàn ăn làm bằng vạt tre, ghế đôn dài bằng gỗ tròn, chén bát có sẵn. Khối 13 bắt đầu ăn bữa cơm đầu tiên ở trại học tập cải tạo A.38. Hấn bắt đầu nhai cuộc đời của chính mình.

Bống Hấn nghe, ở đâu đó từ hướng Tây Nam, tiếng còi tàu kéo dài trong sương đêm...Lòng Hấn trĩu nặng.

Phần 5

Buổi sáng hôm sau, Hấn dậy sớm, nhìn một lượt anh em nằm lẫn lóc ở hiên trại của K.10. Hấn đi tìm khối trưởng khối 10, Hấn hỏi và nắm cơ cấu tổ chức quản lý điều hành một khối.. Hấn lên Trung Đoàn, nơi ở của cán bộ quản lý trại, để nhận trại. Người cán bộ hôm qua đưa Hấn đến góc vòng rào, hai dãy nhà tôn, mỗi dãy dài chừng 100m, ngang 10m, nằm song song nhau và chìm trong đám cỏ tranh cao quá đầu người. Cán bộ nói:

-Mỗi dãy *bọn chúng* chia làm 10 phòng, anh sắp xếp cho 10 tổ mỗi tổ 1 phòng, số còn lại làm bếp, nhà kho, nhà ăn...

Bọn chúng là Sư 44 Ngụy –không rõ vì lý do gì đã bỏ doanh trại này từ hai năm trước.

Hấn và cán bộ đi vòng sát rào.

-Chúng tôi sẽ củng cố hàng rào, sẽ thêm 2 vòng concertina nữa.

68 nhắc lại điều mà đêm qua đã nói với Hấn:

-Anh nhớ, anh đang nắm 129 sĩ quan, đủ mọi binh chủng, đủ mọi thành phần, cảnh giác là việc không thừa..

Hấn trở về, anh khối phó đã cho anh em tập hợp, ngồi chờ, Hấn nói:

-Chúng ta chia khối làm 10 tổ, mỗi tổ 13 người. Các anh tự do lựa chọn tổ cho mình, sau đó bầu ra tổ trưởng tổ phó, 20 cán bộ tổ, bầu ra các ban bộ: bộ phận Hậu cần, văn nghệ, anh nuôi, thủ kho...

Hấn trao đổi với khối phó X và nhìn một lượt rồi tiếp:

-Anh khối phó sẽ cùng anh em làm việc này.. Tôi cần 5 anh em đi với tôi.

Hấn và 5 người lên nhà kho Trung Đoàn, Hấn đứng nghiêm trước cán bộ giữ kho:

-Chúng tôi ..

-Tôi biết rồi ...khối 12 chứ gì..

-Thưa..13.

-À..quên..13

-Chúng tôi mượn dụng cụ phát cỏ..

Cán bộ mở cửa kho, bên góc phải để một đồng cước, xẻng, cào...

-Các anh cứ lấy đủ số các anh cần.

Nói xong cán bộ bước ra khỏi kho.

-Lấy tối đa...mình có đến 100 anh em.

Một anh góp ý:

-Rựa, mác, xà-gạt..là ưu tiên một.

-Cuốc chim nữa.

Sáu anh em kể cả Hấn cố gắng mang vác cho được nhiều dụng cụ nhất, đem ra khỏi kho.

-Các anh bỏ xuống, xếp theo loại, đếm số lượng... Tôi sẽ kiểm tra vào sổ.

Thủ tục ký nhận xong, sáu anh em, ba chân bốn cẳng mang về trại. Hấn nói hỏn hển:

-Phải xong hôm nay để có chỗ ngủ.

-Phải, nằm ngoài hiên ..lạnh teo bu gi luônkhối trưởng ời..

-Tôi biết.

Dụng cụ phát quang về đến nơi thì tổ phó đã bầu bán xong ...
Hấn nói:

-Anh em nào biết về Điện, Mộc, Hồ ra khỏi hàng..

Rồi quay sang khối phó X:

-Đưa anh em đi phát quang.

Hấn nhìn đồng dụng cụ:

-Nếu thiếu thì anh đến các khối bạn mượn thử xem họ có hay không. Trên Trung Đoàn đã hết sạch ...

Hấn nói với nhóm Điện Mộc Hồ:

-Anh em đi với tôi.

Hấn dẫn đầu, 5 điện, 3 mộc và 7 hồ, vị chi là 15 quay lại kho Trung Đoàn, nhóm nghề nào, nhận dụng cụ đồ nghề nhóm đó, rồi quay lại lán trại. 130 sĩ quan Ngụy, trong đó có Hấn cùng lao vào phát cỏ, dọn vệ sinh...người nào việc nấy.

-Để sớm có chỗ ăn ở ..anh em ..nào chúng ta khẩn trương lên.

16 giờ chiều cùng ngày, hai dãy nhà nằm giữa một cái sân rộng, cửa nẻo, điện đóm đều tạm ổn, cỏ, rác dọn chất thành đống một góc, chờ đốt.

Hai dãy nhà hướng Tây Bắc, dãy phía trước có 10 phòng, đủ cho 10 tổ, phía trước có sân khá rộng, đủ diện tích cho một sân vô-lay, chỗ họp khối mỗi buổi tối. Dãy phía sau dành cho nhà bếp, nhà ăn và kho. Hấn còn chừa một phòng trống, làm phòng nghỉ dưỡng, anh em nào bệnh sẽ cách ly đến ở phòng này.. Hai dãy cách nhau một cái sân hẹp, chạy suốt chiều dài dãy nhà.

Sau khi anh em thu xếp chỗ ở, thay vì phải họp rút kinh nghiệm –như cán bộ ra lệnh- thì Hấn cho anh em “ngủ tự do” vì “hôm nay đã quá mệt rồi “. Chính sự cãi lời, không chấp hành lệnh cán bộ -một cách liều mạng- của Hấn làm anh em ai cũng khoái, nhìn Hấn chạy tới, chạy lui...lúc lên trung đoàn ..lúc xuống các khối bạn.. lúc mang vắc, lục lạo vào phát cỏ, chỉ vì muốn anh em sớm ổn định chỗ ăn ở...Đã có người trong 129 người tứ chiếng giang hồ kia thương Hấn. Họ mỗi lúc mỗi tuân thủ thi hành những điều mà Hấn chỉ thị, một cách tự giác, có trách nhiệm và cả vui vẻ nữa.

Phải nấu nhừ ở Nhà Bếp khối 10 thêm một thời gian.

Hấn bàn bạc cùng tổ thợ hồ.

-Mình phải làm 4 bếp đại...

-Bên khối 10 có 3 bếp ...

-Khối 10 có 109 người, ít hơn mình 21 người...

Một người nói:

-Tôi sợ họ không cung cấp đủ 4 cái chảo đại.

-Có thể..nhưng sẽ có cách giải quyết thôi..

Một người nữa thêm:

- Nghe đâu khối 10.. trước đây cũng xin làm 4 bếp, nhưng không được.

-Phải được.. Tôi nghĩ phải nấu đủ cấp số nước sôi để nguội cho anh em uống.. Nước ở đây có sốt rét.

-Trời đất.. họ không cho đâu....tốn củi...tốn nước ..tốn lao động...

-Ở trại cải tạo Sông Cái, không bệnh mà đun nước sôi là.. tư sản, đun nước sôi phải xin phép.

Hấn dứt khoát:

-Ở đây.. phải được... Tôi sẽ tranh đấu tới cùng.

Bảy thợ hồ vật lộn với đất sét, rơm băm nhỏ, gạch.. vì kho hết ciment, còn Hấn thì trụ ở Trung đoàn –gặp đủ loại cán bộ -cao có, thấp có- đề nghị chấp thuận cho khối của Hấn xây 4 cái bếp, và chỉ nại một lý do “chính đáng “ là khối 13 của Hấn là khối đông nhất trại. Hấn lý sự:

-Khối 10 có 109 người giải quyết 3 bếp là đúng, thậm chí khối 7 chỉ có 90 người cũng 3 bếp.

Cán -bộ -68 cười:

-Anh điều nghiên ...trước khi lên đây.. yêu sách.. phải không ?

-Sự thật. Tôi trình bày với cán bộ sự thật thôi.

68 nói nhỏ, như với riêng Hấn và như một lời dằn dò của người đi trước:

-Ở đây...hoàn cảnh này...đôi khi sự thật bị phủ nhận.

68 nói nhanh như muốn đuổi Hấn về doanh trại.

-Anh về đi, để tôi trao đổi lại với các đồng chí Quản Trại.

Hắn chào và bước nhanh ra khỏi Trung Đoàn, nơi có cái kho to đùng chứa đủ thứ từ vật dụng cho đến gạo, độn, cá khô, muối, thuốc lá... nói chung là đủ thứ cần cho cái ăn của cả trại.. và hai cái lô cốt, Hắn nghe nói đó là chỗ biệt giam dành cho kẻ trốn trại bị bắt lại, cho người phát ngôn bừa bãi.. như chủi cha CS, đả đảo CS, nói xấu CS.. và nhất là nói động đến bác Hồ..., còn nữa, “lũ âm mưu chiếm trung đoàn..”..tạo phản.. Thường thì chỉ dành cho kẻ mất trí, hay quẫn trí, những kẻ muốn thí mạng cho xong. Rõ ràng, không phải tất cả đều cam chịu, không phải tất cả đã buông súng đầu hàng. Không phải tất cả đều cam tâm...

-Họ nói sao ?

-Đồng ý không ?

-4 chảo là nhất..

Anh em bu quanh, hỏi dồn.. Họ nghe Tổ Hồ nói –“nấu nước để nguội cho anh em...” nên vừa ngạc nhiên vừa khoái và mong được như vậy.

-Họ sẽ trao đổi... mới quyết định... - Hắn thở dài - cán-bộ-đời-68 không giúp được gì vì không đủ thẩm quyền.

Những ngày này, trại viên, không phải chỉ khối 13, mà gần như cả trại, không được “đi lao động” để cải tạo, để thắm “lao động là vinh quang”. Gần như đa số ở không, đi ra, đi vào.. làm những việc mà khối –tự thấy – cần làm, ví dụ trồng thêm đám rau muống... luống cải để cải thiện, đào thêm hố chứa nước tiểu để tưới rau....và làm việc cá nhân, ai thích làm gì cứ làm.

Có người vá áo, không những cho mình, mà cho những ai có áo quần cần vá, có kẻ lấy đất sét nặn tượng chim, cò, voi, khỉ... Trại không cho nắn đàn bà ở trường vì như vậy sẽ làm khổ thêm

cho” giống đực không có giống cái”, còn nữa: cấm nặn Chúa và Phật.. tôn giáo làm cho con người ủy mị, nhưng cái lý do cốt lõi là “bây giờ các anh chỉ phải nhớ và chỉ phải tin Bác và Đảng thôi- rõ chưa”. Mỗi lần cán bộ trại Đồng Tâm dạy như vậy, tất cả phải hét “Rõ” thật to.

Lúc Hấn xuống phòng dùng làm bếp thì 7 tay thợ đã xây hòm hèm 3 cái bếp, đo theo ni tắc bếp khối 10.

-Vẫn xây 4 đáy chứ?

Hấn trả lời, chắc nịch:

-Xây 4!

-4..

-Không biết cỡ chảo có cùng cỡ với khối 10 không ?

-Không biết...nhưng dễ điều chỉnh phải không?

-Dạ dễ thôi nhưng biết ni tắc trước vẫn hơn..

Hấn đưa tay vốc hỗn hợp đất sét trộn rơm.

-Vừa này.. nhảm có chịu nổi lửa..

-Theo kinh nghiệm ở trại Sông Cái thì tốt hơn ciment..

-Tôi an tâm rồi.

Nói xong, Hấn quay đi. Lúc ngang qua khối 9...

-Hít..hít..hít ..

Hấn đứng lại. Một trại viên to tê, da trắng, hai mắt sáng, đang chu miệng:

-Hít.hít...hít hít...hit hit hit..

Anh ta đang dạy 3 con chim hạt mè.. Tròi ạ, loại chim bằng ngón chân cái, quanh cổ lấm tẩm như hạt mè, từ cha sinh mẹ đẻ,

có nghe ai nói là dạy được nó biết nghe lời như nhồng, như két...
đâu. Loài chim nhỏ bé, ngu đần và không có khả năng tiếp thu..

-Ông bạn.. nán đứng xem tôi.. dạy nó..

-Loài chim hạt mè.

-Hạt mè.. hạt đậu.. thậm chí.. hạt tiêu .. cũng vẫn cứ dạy được
như thường..

-Dạy được... như Nhồng..

-Được tất...

Anh ta.. hit hit hit.. Một trong 3 chú chim đậu trên cành, như
lắng nghe, đầu nó nghiêng một bên..

Hít hit.... Nó bỗng đập cánh bay xuống đậu nơi cánh tay, anh
ta khoái chí:

-Ông bạn thấy chưa..dù “ngoan cố” cỡ nào.. cũng vẫn dạy
được.

-Đây là điều kỳ khu...chỉ có bạn mới làm được..

-“Kỳ khu “, đúng ..'kỳ khu ‘. Ông bạn dùng từ nghe “đã” quá.

Hắn cúi chào rồi bước nhanh, phát ngôn của anh ta hơi lạ và
lạc đề, anh ta muốn nói một điều gì đó từ việc dạy chim, Hắn nhớ,
anh ta cứ lặp lại “phải đủ kiên nhẫn chờ đợi”, con chim mới nghe
lời.

-Hy vọng một ngày ..chim của anh ..sẽ mang được thư tình về
cho người yêu.

Hắn muốn diễu cợt một chút, anh ta nghe và trả lời:

-Lúc đó..cán bộ ..chạy té đái luôn...

-Anh nói sao ?

-Chim hạt mè mà mang thư.. chẳng khác nào gạch đá thành lựu... đạn.. mà gạch đá thành lựu đạn thì... Anh ta dừng lại nhìn Hấn:

-Ông bạn... chơi tới bên liền phải không...

Hấn thấy hứng chí:

-Chơi luôn..

-Và chúng nó chạy té..té đái..

-Phải..té đái.

-Chạy vắt quần lên cổ..

-Đúng.. chạy mất dép luôn ...

-Phải... dù là dép râu...

Anh ta nhìn Hấn, cười như mèo:

-Kỳ Khu –từ nay ta gọi người bằng cái tên này- đội đấy... Ta sẽ dạy Hạt Mè nói tiếng người cho người xem.

-Tôi chờ..

Hấn vội quay đi, bước nhanh, Hấn sợ không tìm được...cao trào, mà mỗi lần như thế Hấn không kiểm soát mình được. Hấn qua khối 7, hôm nay tranh thủ thăm bạn.

-Tôi muốn gặp anh Đ ..

-Ròm, lùn, môi trề...

-Đúng ..

-Thiếu úy Đ... Thiếu Úy Đ.... bạn “dzàng ‘ đến.

Hấn thấy Đ hớt hải vọt ra từ phòng bên.

-Thằng quỷ sứ.

Đ nhận ra Hấn, mừng.

-Chạy trời không khỏi nắng...T. Lai.

-Khỏe không ?

-Như voi...

-Vui nhỉ.

-Chứ khóc sao...

Đ là bạn chí cốt, quen nhau lúc học khoa Kinh Tế Chính Trị ở viện đại học Đà Lạt. Đ so với Hấn -rất xấu trai, nhưng lòng thì tốt, bụng thì hiền.. Đ được hầu hết các bạn quý mến. Đ đối với bạn chí tình.

-Em L thì sao ?

-Nó về lại Ninh Hòa..

-Ngoài kia..

-Tất cả đều ổn.. chỉ có ông già hơi yếu...Ông sợ CS và lo cho mình.

Đ nhìn Hấn từ đầu xuống chân.

-Còn ông thì sao ?

-Như anh em cả thôi... Vợ con ở Phan Rang.. .mới từ trại Đồng Tâm vô...nhiều việc cứ ngỡ ngàng.

-Còn Đ vào đây bao lâu ?

-Mình biệt phái về Bùi Thị Xuân, trình diện ngay ngày đầu, qua hai trại, rồi chuyển xuống đây đã hơn tháng.

Đ vô phòng rồi mang ra chiếc áo Đại Cán.

-Cầm cái này phòng hờ khi trời lạnh.

-Còn Đ..

-Ông khỏi lo...hồi ở Đà Lạt ..mỗi lần trở lạnh là ông ngã bệnh .. ông không chịu lạnh bằng mình.

Hắn ra về lán trại khối 13 với chiếc áo Đại Cán mà Đ đã đưa, lòng thấy thương bạn hơn cả thương mình.

Phần 6

Cán bộ Quản Trại đã chấp thuận cho khối 13, xây 4 bếp với 4 cái chảo cực đại, anh em mừng như mở cờ trong bụng. Buổi tối sau khi 4 cái bếp đã sử dụng, khối tập họp và ngồi gần kín sân. Hắn đứng trước khối, sau lưng là tấm bản sơn đen, ở đó ghi những điều mà trại viên cần biết.

-Thưa anh em...đêm nay là đêm đầu tiên ...chúng ta sinh hoạt khối như trại qui định. Dịp này, anh em có gì muốn nói, cứ nói.. nhất là những góp ý kiến xây dựng khối sao cho mọi việc trôi chảy hơn, hợp lý hơn, tốt đẹp hơn.

Hắn ngừng, nhìn khắp, những con người cùng số phận đang ngồi yên lặng lắng nghe.

-Thưa anh em...cảm ơn anh em những ngày qua đã đồng cam cộng khổ.. hôm nay chúng ta mới sớm có cơ ngơi thế này...mới ổn định ăn ở ..đó là điều kiện đầu tiên phải có để giúp chúng ta giữ gìn và tăng cường sức khỏe.. chuẩn bị cho những ngày sắp đến...

Không một tiếng động, có đến 129 người yên lặng, nơi lòng họ mãi nhớ về những ngày tháng cũ, những ngày tháng bên gia đình, vợ con.

-Thưa anh em....chúng ta cùng số phận.. cùng là kẻ thua trận.. cùng phải chấp nhận sự thật này.. đó là lý do anh em ta phải đoàn kết lại, giúp đỡ, động viên nhau... Chúng ta giờ đây là anh em một nhà...

Có tiếng vỗ tay rời rạc rời nhiều lên thành một thanh âm rộn ràng.

-Anh em đồng ý không ?

-Đồng ý.. đồng ý.

-Xin cảm ơn tất cả..

Hắn nói qua vấn đề nội bộ.

-Tổ anh nuôi phải cơm ngon, canh ngọt.. cho anh em.. nhất là nước sôi đừng để thiếu.

Tổ trưởng anh nuôi:

-Thưa anh khối trưởng.. có hai trở ngại.. thiếu nước và thiếu chất đốt..

-Anh em cứ nói.. đừng “thưa anh khối trưởng”.. Nước chúng ta sẽ đào thêm giếng.. còn chất đốt thì ..thì..ai có ý kiến gì không..?

-Tôi có hai ý kiến: -ta dùng trấu để nấu.. thay thế bột củi.. và nên đóng cánh cửa lớn trực diện với miệng lò vì gió sẽ thổi.. làm tan bột nhiệt độ và làm mau tàn chất đốt.

-Còn ai nữa không ?

Gió đêm hiu hiu thổi, cái bóng đèn vàng gắn ở chiếc bảng đen không đủ sáng để soi rõ mặt người ..

-Rất đúng.. phải đóng cánh cửa trực diện cửa lò ..sẽ xin phép cán bộ đào thêm giếng .. còn trấu ..thì hơi khó.

-Chúng ta kết hợp... khi đi lao động về, xin cán bộ cho một bộ phận tách ra... lo trấu..

-Ý đó cũng rất hay.. còn ai có ý kiến gì không ? Anh khối phó có ý kiến gì không?

Khối tan hàng, về phòng. Hấn nói gì đó với khối phó rồi về phòng số 2, của tổ 2. Ngoài Hấn còn có N và H, giáo sư biệt phái Duy Tân ở tổ này.

Bề ngang căn phòng đủ để nằm hai hàng, đầu tựa vách, chân quay ra. Ở giữa còn một lối đi ngang chưa đầy 1m. Đây là lần đầu tiên Hấn bước vô phòng, Hấn bù đầu với công việc mà. Bên trái 6 chiếc chiếu cá nhân rộng tám tấc, dài hai mét hai, Hấn nằm cuối cùng, chiếu số 13, bên phải.

Vật dụng cá nhân, của người nào thì xếp gọn trên đầu chiếu người đó, ngăn nắp, gọn gàng như hồi Hấn học K.25 Thủ Đức, có khác chẳng là hồi đó nằm trên giường sắt còn bây giờ nằm dưới đất...

Hấn ra phía sau, nơi có cái thùng chứa nước “cho anh em rửa mặt đột xuất”, 10 tổ đều có, đây là một trong những việc làm thành công của Hấn mà anh em rất hài lòng, những cái thùng chứa nước mắm, muối ..v.v.. cung cấp cho khối, nguyên tắc phải trả lại thùng không cho Trung Đoàn, giờ đây được giữ lại chứa nước cho anh em dùng.

Bên mỗi thùng, đã thông nhất, có đóng một cây cao 1m, trên đầu cây này móc một lon sữa ông Thọ, tiêu chuẩn cho một người là một lon mỗi lần rửa mặt.

Hắn múc đầy lon, đổ vào cái ca –mà Vân đã bỏ theo. Anh em lần lượt .. Hắn vô phòng, nằm trên chiếc chiếu số 13 bên phải và 1,2,3,...Hắn bắt đầu đếm để dỗ giấc ngủ...

Không biết Vân và các con..1.2,3,4,.. sẽ sống ra sao 1,2,3,4,5.6.... Cadao, Trần Nguyễn, Anh Thu, Thiên Hương các con ơi.... 1,2,3,4,..... một mình Vân...1.2.3.4.... ...rồi Hắn cũng chìm trong giấc ngủ chập chờn..

Buổi sáng thức dậy bằng ba hồi kêng đài phát ra từ Trung Đoàn, y như quân đội, gọn gàng, nhanh chóng.. sắp thành 10 hàng dọc ở sân trước và tập thể dục, theo hiệu lệnh của đài phát thanh 30 phút .. tan hàng, tổ nào về khu vệ sinh của tổ đó.... và đúng 7g, anh khối phó huyết còi, tất cả tập hợp trở lại .

Hắn đứng trước hàng quân, Hắn hỏi như hét, cốt để tạo khí thế đầu ngày.

-Anh em .. có ngủ được không ?

-Đư..ợ..c ..được.

Mọi người vui.

-Thằng D.. hồi hôm nó khóc vì nhớ vợ.. khối trưởng ơi..

-Thằng L.. nó ngáy như.. kéo gỗ..

-Thằng B... thằng S.. nhớ bồ..

-Thằng Q .. nó mới gọi tên ..con vợ già..

-Thằng Y nó nghiến răng trèo trẹo...như đang nhai xương..

Đội anh em “phát biểu” tùm lum tà la, không khí trại thoải mái, nên tất cả đều vui vẻ trong giờ khởi hành một ngày mới. Đó là điều Hắn mong muốn.

Hắn cười toe toét:

-Cái gì cũng hoan hô.. miễn không bệnh là ..ngon rồi ..

-Tổ 9.. báo cáo..

-Báo cáo đi.

-Anh P có dấu hiệu cúm, ho suốt đêm.

-Anh tổ trưởng cho P vô phòng ngay... trời còn sương lạnh..

Hắn lo lắng.

-Anh em ...còn ai bệnh nữa không ?

Chờ một phút, không thấy có ai báo bệnh, Hắn phân công:

-Tổ 1,2,3,4 trông rau muống, tổ 5,6..vét hai giếng nước, tổ 7,8... làm tổng vệ sinh, tổ 9,10 tăng cường Trung Đoàn.

Tan hàng, anh em tổ nào theo tổ đó.

-Tổ Mộc hôm nay đi với tôi...

Ở Trung Đoàn có một phòng rộng, kê nhiều ghế băng dài, hai cái bàn. Đó là phòng chờ, phòng họp giữa trại viên và cán bộ, để giải quyết yêu cầu của cả hai phía. Hắn đang ký gập cán bộ và ngồi chờ. Ngoài Cán Bộ 68, còn một cán bộ nói tiếng Bắc.

-Anh khối trưởng 13, có việc gì ?

Hắn nói rõ và gọn:

-Thưa cán bộ...khối 13 đề nghị cán bộ cho phép anh em trại viên làm vạt tre lót lưng..

-Anh nói sao ?

-Làm vạt lót lưng, đất thấp ẩm quá, chiếu ướt hết.

Cán bộ nói tiếng Bắc:

-Các anh là kẻ có tội, có chiếu nằm là Đảng và Bác đã khoan hồng rồi, còn yêu sách gì nữa.

Hắn nhìn 68 cầu cứu, nhưng xem ra, 68 cũng không thể giúp ý kiến gì có lợi cho Hắn cả.

-Thưa cán bộ, nếu nhiều người ngã bệnh, cái khó sẽ nhiều hơn cho Trung Đoàn.

Với giọng Bắc rất nặng:

-Anh khỏi lo cho chúng tôi, để quốc thắng được thì việc chết hay sống của các anh chẳng là vấn đề đáng quan tâm.

Hắn cố:

-Thưa cán bộ .. tôi nghĩ..

-Anh không nghĩ gì cả.. Anh cũng không có quyền nghĩ ở đây..

68 chen ngang:

-Thôi.. các anh về đi .. chúng tôi sẽ trao đổi thêm rồi thông báo sau.

Thường thường -Hắn rút ra từ ngày 16/4- cán bộ nói tiếng Bắc.. khó tính hơn cán bộ nói tiếng Nam. Dếp Râu ở trại Đồng Tâm là cán bộ nói tiếng Bắc - 5 phút bắn bỏ- không cho đọc báo, thậm chí, nếu khóa được miệng, Dếp Râu cũng cấm nói luôn.... Dếp Râu cho rằng tất cả Ngụy Quân, Ngụy Quyền đều là người gián tiếp hay trực tiếp bỏ bom Hà Nội 12 ngày đêm.. Hắn không giận mà còn thấy thương, có thể cha mẹ anh em, cũng có thể vợ con, cũng có thể người yêu Dếp Râu bị bom chôn dưới phố Khâm Thiên cũng nên. Nỗi đau thương kia thành căm thù, ứ cứng trong ngực Dếp Râu..[?]

.....

Tổ 9 và 10 biệt phái Trung Đoàn đang cùng các tổ biệt phái của các khối khác làm một cái nhà khá lớn, nơi học tập cho cả trại sau này. Họ đang dựng sườn.

-Khối trưởng.. họ chấp thuận không ?

Việc xin làm sạp để lót lưng đã bàn bạc trong khối, ai cũng biết và đều mong vì nước ấm, chiếu ướt...nằm xuống là lạnh thấu xương.

-Chưa xong....nhưng tôi sẽ.. tranh đấu..

-Tranh đấu đến cùng nhe... khối trưởng.

-Tôi hứa... thôi anh em làm đi... không lại bị phê bình.

Hắn trở về trại.

-Các anh về phòng nghỉ đi.

Tổ mộc tan hàng, Hắn về phòng lấy chai dầu Khuynh Diệp đem đến phòng 8. Hắn nhìn người bệnh trùm mền phủ đầu.

-Anh thấy trong người thế nào ?

-Dạ.. nhức đầu quá.. anh khối trưởng.

Hắn đưa chai dầu.

-Anh cầm lấy..

-Dạ thôi.. anh khối..

Hắn nói chận.

-Anh cứ cầm lấy .. Tôi còn một chai nữa..

-Da.

-Tổ y tế..

-Dạ ..họ có cho thuốc Xuyên Tâm Liên.

-Thôi anh nằm nghỉ .. Có gì, anh báo với tổ trưởng liền nhé.

-Dạ.. cảm ơn Khối Trưởng.

-Anh em cả mà.

Hấn trở về phòng. Người bệnh là người lớn tuổi nhất trong khối nhưng cấp bậc thì thấp nhất : Thiếu Úy .. Biệt động quân, binh chủng thứ dữ nhưng người ăn nói nhỏ nhẹ, lịch sự..những đơn vị ngoài mặt trận thường nhờ đến kinh nghiệm của những người này. Anh em đi làm hết, Hấn lấy ảnh vợ, con ra nhìn.. chớp mắt...rồi ra dãy nhà sau, đến bếp.. tổ anh nuôi đang làm cơm trưa ..

Hấn nhìn chảo cá kho đang sôi.

-Cá gì ..mà hấp dẫn thế ?

-Dạ .. cá Lò Có .. khối trưởng.

Ngày xưa, mỗi lần nhà ăn cá Lò Có là mẹ Hấn nhắc “coi chừng xương “. Loại cá béo, thơm thịt nhưng xương rất độc.

-Hôm nay độn mấy % ?

-Dạ ...50%.

-Mì ..hay bo bo.. ?

-Món lạ.., khoai lang khô..

Hấn nói:

- Như vậy.. hôm nay lạ miệng, anh em sẽ thấy ngon..

-Ngọt cơm.. nhưng hơi nhão...

- Tổ 8 có người bệnh.. ưu tiên một xuất cơm trắng nhé.

-Dạ..

Lúc nào cũng vậy, trước khi đi, Hấn động viên:

-Cố lên nhé.

-Dạ...

Gần một tháng kể từ ngày nhập trại, không lao động, không học hành, không họp hè, không chỉ thị....Trại viên gần như tự quản, chơi là chính... thỉnh thoảng cũng có vài sự cố, lúc ấy cán bộ mới có mặt, đánh nhau là việc thường xảy ra nhất, trầm trọng hơn, thù tiêu nhau, bên khối 3, nửa khuya có tiếng thét, một trại viên chết vì một chiếc dũa đâm qua lỗ tai..Hắn không hiểu gì cả khi nghe bên khối đại úy tụ tập chơi bài ăn tiền suốt đêm.. dĩ nhiên không tránh khỏi la hét, cãi cọ thường xuyên.

Khối 13, theo cán bộ 68 cảnh giác “129 dân tứ chiến..” Hắn hơi lo, nhưng đến nay vẫn chưa thấy động tĩnh gì. Trại viên –một số rất ít biệt phái Trung Đoàn, một ít làm công việc mà khối tự phân công, còn lại đa số tự do đi lại, khối này qua khối khác, chơi đủ thứ trò: đánh bài, đánh cờ, chơi ca-rô.. còn thích thể thao thì đánh vô lăng, đá banh, vũ cầu...

Các thi văn sĩ thì nằm trong phòng tán phét, hay ngâm thơ.. Có người hí hoáy viết, nói là viết tác phẩm để đời, thơ thì là trường ca, còn nhạc thì nhạc vàng, thật vàng chứ không phải nhạc “đuối gà” của CS...

Dù chơi kiểu nào, thì cuối cùng vẫn là những điều tâm sự, nói cho nhau nghe chuyện nhà, chuyện tình yêu, chuyện xa, chuyện gần, lúc đầu lạ, còn dè dặt, sau quen dần thì cởi mở, vô tư...đem hết ruột gan phèo phổi ra cho nhau xem.. Những bí mật cá nhân, từ đó phun ra.. và máy ghi âm tại chỗ, anten chuyển xa.. đến bộ lưu của cán bộ CS .. bản án nặng hay nhẹ bắt đầu bằng cái miệng tán phét lúc này.

Phần 7

Đời-68 đứng từ xa.

-Anh khối trưởng.. khối trưởng..

Hắn cố hỏi lớn:

-Có việc gì vậy...cán bộ ?

-Đến đây ...thì biết.

Hắn đến, đời-68 nói :

-Đi nhận.. lính mới.

Hai người đi qua cổng gác, nơi giới hạn “cấm Vượt Qua “ của trại viên. Trước mắt trên bãi đậu xe có chừng 30 người –như ngày Hấn mới đến trước đây cũng trên bãi cỏ này- đang được bàn giao. 68 nhận 3 người về khối 13 ..

-Anh đưa họ về trước, tôi chờ ký nhận người và danh sách.

Hấn đi trước dẫn đường.

-Các anh ở trại nào chuyển đến ?

Một trong 3 người trả lời cộc lốc:

-Sông Cái.

-Sông Cái .. khối của chúng ta có nhiều người ở trại này.

-Các anh vô lâu chưa?

-Gần một tháng.

-Học được mấy bài rồi ?

-Chẳng học bài nào cả .. Chơi không.

Hắn đến phòng Nghỉ Dưỡng -dùng cho người bệnh cần phải cách ly hoặc bệnh nặng.

-Các anh nghỉ tạm ở đây..

Hắn nhìn khắp phòng.

-Chuẩn bị ăn cơm, sáng mai tính.

Chiều đã xuống mặt trời sập bên kia núi, một màu vàng bát ngát trải rộng tận chân trời, Hắn nín lặng chờ tiếng còi tàu, sương bắt đầu rơi. Và tiếng còi tàu cũng bắt đầu vang trong sương. Hắn tưởng tượng, nhiều người đang hồi hả xuống ga, hồi hả lên tàu, người sắp đoàn tụ, người bắt đầu chuyển viễn hành, họ về đâu đi đâu cũng đều hạnh phúc, vì những bước chân kia là những bước chân tự do, những bước chân thực hiện điều mong ước của chính mình. Chừng nào thì Hắn lại bước đi với những bước chân ấy, những bước chân tự do?

Ba người trại viên mới, một Tàu Nùng, hai Kinh, tất cả đều ốm, đen và bị sốt rét nặng. Người gốc Tàu Nùng môi thâm, mắt trũng, má hóp, cấp bậc thiếu úy Bảo an. Hai người Kinh đều là trung úy thuộc tiểu khu Lâm Đồng.

68 đưa xong danh sách có lý lịch trích ngang, võ vai Hắn nói nhỏ:

-Coi chừng thằng Tàu Nùng, thứ dữ đấy.

-Cảm ơn.. cán bộ.

68 vừa bước thì Hắn hỏi:

-Chuyện cái sạp... lót lưng..

-Cái sạp ..quên nó đi...dứt khoát .. cấm đấy..

Thời gian này không cho thăm nuôi, sự liên lạc giữa trại viên và gia đình thông qua cán bộ, trại viên viết thư nhờ cán bộ quen ra trạm bưu điện bỏ thư giùm.

Khoảng cách từ trại đến con đường phía Đông chừng 50 m, người ta đào một dãy hố vệ sinh hướng ra đường, cách hàng rào kín, che khuất người bên ngoài và bên trong chừng 29m, kẽm gai giăng kín khoảng cách này. Ở đầu bên trái, phía gần Trung Đoàn có dựng một tháp canh cao. Trại viên muốn biết có người nhà đến thăm hay không [?] “thì phải thức dậy đi ỉa trước 4 giờ, chiếm lĩnh hố tiêu,..phải cõn quần ngồi chờ như chờ ỉa ..thật, bên ngoài đường sẽ có tiếng ỉa.

-Có anh đại úy D, đại học chính trị Đà Lạt đó không ?

-Có thiếu tá K, tiểu khu NTđó không ?

-Có, anh đây. Em và con...

Bằng..bằng..bằng.. Một loạt AK từ vọng gác bắn cắt ngang đám cỏ trước mặt trại viên đứng tòng ngòng chờ.

-Có trung úy T. Lai dạy toán Duy Tân đó không ?

-Có. Các con khỏe không ?

-Dạ khỏe.

Bằng.. bằng bằng bằng..

T. Lai cố hét thật to:

-Em về đi.

-Dạ.

Bằng.. bằng.. bằng..

Thường sau loạt súng là có tiếng khóc ré của những đứa trẻ, có trại viên trật chân té xuống hố phân. Cũng có người nghe tiếng

vợ nhưng chưa hỏi được câu nào, có người khóc âm ức. Đêm nào cũng vậy, vào giờ rút kinh nghiệm, kiểm điểm của khối, cũng đưa ra vấn đề thăm nuôi, cũng nói đến cảnh tượng một đám trại viên, tuột quần, đứng tòng ngòng, nói đến tiếng súng AK, tiếng trẻ khóc thét... Trại viên yêu cầu cho thân nhân thăm nuôi như những trại khác và Hấn cũng như các khối trưởng khác đã nhiều lần đạo đạt yêu cầu kia nhưng bất thành.

Gần một tháng, Hấn ít khi nói chuyện nhiều với đồng nghiệp, hỏi qua loa, cười một chút để động viên nhau..

-Anh em mình khỏe hết hả anh ?

Anh N, giáo sư Duy Tân biệt phái là người lớn tuổi thứ 2 sau anh H, ở cùng tổ 2, phòng 2 với Hấn, N trả lời:

-Khỏe, chỉ có C là bị cảm hoài.

-Lâu mau rồi anh ?

-Lúc mới vô đến giờ, rề rề, không bớt.

Anh H thêm:

-Coi chừng nó bị thương hàn cũng nên.

-Nằm dưới đất, chiếu ẩm, cái lượm lúc nào cũng ướt lạnh..

-Nó bị thương hàn nhập lý thì khổ.

Bóng tối đã phủ đầy, tiếng gió rít, trong phòng lờ mờ, chỉ nhìn cái bóng của nhau. Lúc này là lúc nhớ về chốn cũ nhớ cha, nhớ mẹ, nhớ người yêu, nhớ vợ con.. Thường thì ai cũng yên lặng, đôi mắt mở to nhìn bóng đêm.

V nói:

-Để mai em xem cho anh C.

Hấn mừng :

-Phải, mai em ở trại chăm cho C nhé.

-Dạ.

V, Chuẩn úy Thủ Đức khóa 2/70, binh chủng Thủy Quân Lục Chiến, loại mà CS rất đặc biệt chú ý, nhỏ tuổi nhất tổ, ít nói, sống gần như khép kín, cam chịu. Một lần Hấn ngã bệnh, lạnh trong, nóng ngoài, đêm Hấn rên ư ư.. Công việc ngút đầu nên Hấn lại đứng dậy, liên hệ khắp nơi, làm đủ việc, đêm về lại rên...Đến đêm thứ 3 thì V lên tiếng:

-Nếu anh khỏi trường tin ..thì tôi xem bệnh cho.

Hấn vội mở đèn:

-Anh bắt gió ?

-Để tôi xem đã, rồi mới biết chữa bằng cách nào.

V tắt đèn điện, thắp cây bạch lạp, đến bên Hấn :

-Anh ngồi dậy, kéo áo quá lưng.

V lấy ánh sáng cây bạch lạp, soi qua, soi lại trên lưng.. ,rồi nói :

-Bị cảm cúm, bây giờ biến thành thương hàn nhập lý.

-Thương hàn nhập lý là thế nào ?

-Đang cảm nặng, anh lại dầm sương, dãi nắng, gió, chướng, khí độc.. những thứ đó lậm vào, mà thành.

-Bây giờ làm sao ?

-Tôi sẽ nhỏ nọc cho anh..

-Nhỏ nọc ?

-Phải, nhỏ nọc. Uống thuốc tây cũng rất khó chữa trị, nếu có khỏi bệnh cũng rất lâu.

-Làm sao biết nọc ở đâu mà.. nhỏ ?

-Nọc hiện trên lưng bệnh nhân bằng những sợi lông lạ, dài, màu trắng. Phải dùng đèn bạch lạp soi mới thấy.

-Anh sẽ nhỏ đi.. có dứt bệnh không?

-Nhỏ xong, lễ một vết nhỏ, nặn máu.. Máu sẽ đen như mực.

-Đơn giản vậy sao ?

-Nhỏ hết, không bỏ sót.. và ngày mai, anh khối trưởng phải nghỉ việc một ngày.

V nói chắc :

-Bảo đảm.. dứt bệnh.

Hôm sau, V đi quanh trại hái, nhỏ một bó lá, cành, rễ.. rồi bỏ vào cái soong –mượn của anh B thủ kho - nấu sôi vài dạo. Hấn bị tràm mền, ngồi xông đúng 30 phút.

-Phải 30 phút...cổ lên ..khối trưởng.

V ngồi canh, đúng giờ mới bung mền, phụ lau mồ hôi.

-Bây giờ thoa dầu, rồi nằm nghỉ 4 giờ..

V đắp mền.

-Tôi ra phụ bếp nấu ăn. Khối trưởng cố ngủ một chút.

-Anh yên chí.

Trước khi quay ra:

-Khối trưởng ngủ.. chứ đừng mơ màng đấy nhé.

Và từ đó, cứ cách vài đêm, V lại đê Hấn ra .. đấm bóp. Mỗi lần V bẻ lưng, nghe cái "rộp" Hấn đều nói "đã quá". Hấn gọi V bằng em lúc nào không hay.

-Nhớ, mai em nghỉ ở nhà chăm sóc thầy C giùm anh.

-Rõ..

Thầy N nói:

-Thằng V có tay nghề..

Thầy H nói:

-Nó ngang cỡ thầy Từ Tâm chứ chẳng chơi.

V tò mò:

-Thầy Từ Tâm ?

-Về hướng Tây Nam Phan Rang, cách cầu Đạo Long chừng một cây số có đồng ruộng tên gọi Từ Tâm, ở đây xuất hiện ông thầy chữa bệnh giỏi cực kỳ. Người ta lấy tên đồng ruộng đó đặt tên cho ông Thầy Từ tâm.

V hỏi:

-Chữa bằng cách nào ?

-Lễ. Bệnh gì cũng lễ trước rồi cho uống thuốc sau.

-Thuốc tây hay thuốc bắc ?

-Thuốc tự chế, một thứ bột màu đen uống với nước rau răm.

-Rau răm ?

-Đâm nát.. vắt lấy nước.

V nghe nói thầy Từ Tâm chữa được tất cả các thứ bệnh bằng cách lễ và uống bột màu đen, theo thầy N. có người nói bột đó nghiền từ cứt heo khô.. V thắc mắc không tin, vì cả hai thầy N và H cũng chỉ nghe nói mà thôi.

Hắn kể cho cả ba người nghe.

Tôi được cử đi học một khóa tập huấn dạy Toán theo phương pháp Loại Suy chừng nửa tháng, phải ăn ở tại chỗ, có thể tranh thủ về nhà, thăm vợ con vài giờ. Lúc đi, con gái thứ ba -Anh Thu,

chùng 3 tuổi bị “biếng ăn “, đang cho uống SIRO trị cảm... Ngày thứ ba tôi về.

-Con bớt không em ?

-Dạ, nó vẫn chơi, nhưng không ăn bình thường.

-Là sao ?

-Phải dỗ, con mới chịu ăn.

Tôi bỗng cháu lên, đây là đứa con khá đặc biệt, lầm lì, ít nói, buổi trưa đi gõ cửa hàng xóm.. kiên nhẫn chờ đến khi người ta cho thức ăn, như chuối, kẹo.. mới chịu đi nhà khác. Trưa nào tôi và mẹ nó phải canh chùng, không cho cháu lên ra khỏi nhà. Tôi phải đi .

-Em nhớ xem chùng con..

Lần thứ ba về nhà, vào buổi sáng, tôi thấy Thu đang chơi trước nhà với lũ trẻ trong xóm nhưng khuôn mặt khác lạ, tái mét, mắt lờ đờ. Tôi bỗng Thu vô nhà.

-Em, không cho con ra gió.

Tôi có cảm giác như con tôi đang run nhẹ.

-Bác sĩ H cho thuốc gì thế ?

-Dạ, thuốc cảm của Pháp, loại dành cho trẻ dưới 3 tuổi.

-Đã uống mấy ngày ?

-Dạ .. gần tuần rồi...

-Em nghe anh đây, từ giờ không cho con ra gió, không cho ăn bất cứ thứ gì ngoài cháo lỏng.

-Theo anh..?

-Con bệnh không nhẹ..

Tôi nói xong và lên xe honda 68 chạy vô Đạo Long, cua phải, hẻm ké rạp Thanh Bình, chạy thẳng.. Nhà thầy Từ tâm ở gần bờ Đê.

-Ông đi từ hôm qua ..chưa về..

-Chị nghĩ ..ông đang ở đâu ?

-Có trời mới biết.. Người ta níu kéo ông....đi suốt.

Người con gái, con thầy Từ Tâm và cũng là học trò Duy Tân.

-Thầy chạy vô ruộng xem, cha con thường ở trồng..

Tôi chạy vô đồng Từ Tâm, lúa đang trở đồng xanh mơn, cái chòi nhỏ, có vài cây chuối sau hè trống trơn..

-Ông thầy ơi.. ông thầy..

Tôi dô miệng ra hàng tre bên bờ suối gần đó gọi lớn. Người ta đồn là ông trốn đâu đó chứ không ở trong chòi.. vì sợ người bệnh..đông quá làm ông oải.

-Tôi là” Thầy T- Lai” đây.. Trốn ở đâu ..ra chút coi... Tôi là thầy dạy toán cho đứa con cả..

-Tôi đây.. cái gì mà ôm tôi vậy ?

Ông từ cái lỗ dưới khóm chuối bò lên.

-Cháu bệnh.

-Cháu nào ?

-Đứa con thứ 3.

-Của thầy..?

-Chứ ông nói của ai ?

-Thế thì ..đi.

Thầy Từ Tâm đi xe SuZuKi màu đen, cái vỏ trước bị bể được quán một cục bằng ruột xe đạp, lúc chạy, ngoài tiếng máy nổ như phèng la, còn có tiếng cà sứt.. cà sứt của bánh xe trước.

Có lần tôi mua cho cái vỏ mới, ông nói:

-Tôi xin thầy, thầy bảo chết.. tôi chết liền .. nhưng thầy bảo nhận thì.. tôi lạy thầy... không nhận được đâu.

..Mà đâu phải mình tôi, nhiều người thương mua cho, thứ này, thứ khác vẫn nhất định từ chối. Có ai đó, ngày Tết mua cho cặp vịt, suốt từ 29 tết đến mùng 5, Ông gánh cặp vịt, hết đứng ở các quán cà phê, đến quán nhậu, rồi trước cửa chợ....để tìm người cho trả lại cặp vịt, từ đó, không ai dám cho nữa, ông cười hề hề ..nhẹ tênh.

Dừng xe, tắt máy, bước vô nhà.

-Nó đâu?

-Dạ ..

-Nó đây thầy.

Ông đi qua đi lại, mắt nhìn cháu Thu.

-Sao thầy không đợi nó chết rồi hãy gọi..

-Ông..

-Ông ..ông ..ông cái gì Nó sắp chết đó..

Tôi và cả vợ tôi, nghe cũng sợ sợ, nhưng bán tin bán nghi.. chưa ai xanh mặt..

-Thầy Cô nhìn đây.. nếu sợi máu lên **ngang đầu vú của nó**, nó sẽ chết.. không ai cứu nổi.

Thầy Từ Tâm vừa nói vừa lấy tay vén áo con tôi, chẳng thấy sợi máu nào cả... cho đến khi ông thầy lấy hai ngón tay cái căng da bụng.. Vợ tôi trước.. tôi sau..rụng rời chân tay.. tái mét mặt

mày.. sợi máu chạy bên hông, từ ngang rún lên ngực, như đã ngang với núm vú..

-Thầy Cô thấy chưa ...nó sắp ngang với núm vú rồi .

Thầy Từ Tâm nói với vợ tôi:

-Cô giữ cháu, vén áo ..tôi lẽ...

Rồi căn dặn:

-Nhịn đói... không cho nó ăn bất cứ thứ gì... từ nay đến giờ này ngày mai, nếu.. cho ăn ..nó chết.

Vợ tôi định hỏi:

-Cháu đói..

-Cô cho nó uống nước gạo rang thôi..

Ông đưa gói thuốc bột màu đen.

-Cứ cách 2 giờ cho nó uống hai muỗng canh với nước rau răm dầm nát vắt lấy nước.

Trước khi về thầy nói :

-Hai bàn chân nó sẽ nổi mụn đỏ bầm.. như dề cơm cháy..
Đừng lo ...tôi sẽ quay lại..

Hắn kết luận, mọi hiện tượng xảy ra y như ông ta nói, cháu dứt bệnh.

Thầy N., thầy H và cả V, lúc này mới tin thầy Từ Tâm Phan Rang chữa bệnh giỏi như lời đồn.

Thầy H thêm.

-Mỗi lần Phủ Đầu Rồng có bệnh, đều đem trực thăng về rước ông Từ Tâm vào Saigon ...

Anh em nói chuyện, những người khác nằm nghe, thỉnh thoảng cũng hỏi đôi câu. Đêm như trôi qua nhanh.

Phần 8

Gần một tháng vào trại, đây là lần đầu tiên khối trưởng, khối phó của 13 khối được triệu tập lên Trung đoàn. Trên đường, anh khối phó hỏi:

-Anh có biết chuyện gì không ?

Hắn lắc đầu:

-Không..

-Sao họ ..cho chơi, còn..lao động thì như cà rờn..

-Được thế cũng tốt chứ sao..

Anh khối phó phản đối:

-Tôi...tôi mong học cho xong.

-Cho xong..?

-Phải, có học hết bài.. mới "tốt nghiệp " chứ.

"Tốt nghiệp" là từ dùng để chỉ ngày được thả, ngày được trở về, anh em trại viên đều sử dụng, như vừa hy vọng, vừa tự an ủi mình.. Nghe nó có trình-độ-văn hóa hơn, ta tốt nghiệp ta về chứ

chẳng ai ..tháo xích cho ta cả. Ý là vậy, một thứ dẫu mình khả dĩ.
Khi đi ngang qua khối 9, Hạt Mè gọi hấn:

-Ê.. Kỳ Khu..

Hấn quay sang trái, Hạt Mè đang ngồi trước lồng chim:

-Chào.. khỏe không ?

Không trả lời:

-Ta đã dạy.. chúng đã nghe lời..

-Nhưng.. chưa mang được thư tình.. phải không ?

Hạt Mè gục gặc:

-Rồi sẽ.. rồi sẽ.. được thôi.

Hấn đi tiếp.

-Hạt Mè...chào nhé.

-Kỳ Khu, nhớ trở lại..nói chuyện chơi.

Hấn vừa đi vừa nói:

-Chắc chắn..sẽ trở lại.

Khối phó nói:

-Thằng cha đó nổi tiếng..

-Nổi tiếng..?

-Khùng...ai cũng nói như vậy cả.

-Nhưng ..căn cứ vào đâu chứ ?

Khối phó giải thích lý do, có tham vọng vô lý: dạy chim hạt mè nói tiếng người, có cái đầu cứng như đá: cán bộ nói không nghe, lại còn chửi đổng, có sức chịu đựng phi phạm: bị biệt giam nhiều lần, nhưng mỗi khi thả ra, là ngửa mặt lên trời cười ha.. ha.. ha..

-Chuyện này ..

-Có thật 100%.

Khối phó hạ giọng:

-Thằng chả là thứ dữ...khối trưởng không nên..

-Tôi hiểu.. cảm ơn anh.

Ở phòng họp cũng là phòng chờ mà hắn đã đến nhiều lần, có nhiều người đến trước, tùm 5, tùm 3 nói chuyện râm ran...

-Ê..T. Lai ..

Có vài người quen gọi, hắn chào, cười cười.. Những chỗ thế này tốt nhất là đừng... mở miệng.

-Mày ở khối mấy ? Vô bao giờ ?

-13. Vô hơn tháng rồi..

-Vợ con ..sao rồi ?

-Một vợ, 4 con, trai gái có đủ.

Khối trưởng khối một, khối dành cho sĩ quan từ thiếu tá trở lên, đứng trên cái bục cao, phía sau có lá cờ " Các anh nghe đây, tôi được phân công điễm danh. Tôi đọc tên, ai có mặt thì la CÓ dùm", rồi bắt đầu đọc..và cuối cùng:

-Chỉ vắng mặt hai trụ: khối phó khối 6 và khối trưởng khối 3. Lý do chính đáng.

Bốn cán bộ CS bước vô, họ đến ngồi ở chiếc bàn dài kê sẵn, để trên bục, các trại viên ổn định chỗ ngồi, khối trưởng khối một báo cáo sĩ số.

-Tổng số 26, vắng mặt 2 còn 24...đủ.

-Anh báo cáo rõ ai vắng và tại sao vắng.

-Thưa, anh khối phó khối 6 vắng lý do: ã chầy đã hai ngày, hiện còn ã.. đi không nổi.

-Hiểu rồi ..còn ..

-Thưa.. người thứ hai là khối trưởng khối 3 lý do: thương hàn nhập lý, sắp “đai” rồi..

Một cán bộ nhíu mày:

-Anh nói ..”đai” là cái gì ?

-Thưa... nó.sắp theo ông theo bà rồi.. Hôm qua tôi có ghé thăm, nó là bạn chí cốt, nó trối lại...

-Anh nói dài dòng quá .. ngồi xuống đi.

Anh khối trưởng khối một ngồi xuống, miệng còn làm bầm, *nó có một vợ 7 con* đang chờ nó ở quê nhà và tán thán “*nó mà “đai” thì chết cha tụi nhỏ*.. Hấn có nhận xét ai vô đây, dù ở cấp bậc nào, có lúc ăn nói cũng vô trật tự như người bị “mát”, cà tưng .. Một cán bộ nói:

-Các anh ổn định chỗ ngồi, trật tự....chỉnh đốn trang phục.. chuẩn bị làm lễ chào cờ

Và hô to:

-Nghiêm !

Trại viên đứng dậy, nhìn lá cờ... Cán bộ chờ vài giây, rồi la:

-Thôi.

Tất cả ngồi xuống chỗ của mình, không có quốc ca...Chào cờ kiểu đó được trại viên đặt tên là : Chào Khô, nhớ kỹ là “chào khô” chứ không phải” Xào Khô” như mấy trại viên ngựa miệng đã nói.

Cán bộ chỉ huy Chào Khô nói tiếp :

-Tôi xin giới thiệu đây là đ/chí Thiếu tá chủ nhiệm trại A.38 V.Đ.M, sẽ báo cáo cùng các anh đề tài “ba giai đoạn học tập cải tạo” mà ngày mai cả trại bắt đầu học tập.

Đồng chí M đứng dậy, trại viên vỗ tay, thay lời chào.

Cán bộ M bắt đầu :

-Tôi tạm chia và tóm tắt 3 giai đoạn như sau:

--Giai đoạn 1: 15 ngày, trại viên tự làm kiểm điểm, nội dung như tờ khai lý lịch cá nhân có thêm “tội ác”, thông qua tổ. Chú ý, tờ kiểm điểm cá nhân hợp lệ là phải được toàn thể tổ viên đồng ý, thông qua, sau đó tổ trưởng ký tên xác nhận rồi nộp cho khối. Tờ kiểm điểm này cũng có ba phần...

Cán bộ cầm tờ giấy chi chít chữ xoay về hướng trại viên:

---Phần 1: ghi tên trại viên, tên cha, mẹ, ngày tháng năm sinh, nghề nghiệp, sống chết.

---Phần 2 là phần của các anh, chú ý đặc biệt là ghi rõ, đúng và đủ những tội ác đã gây ra cho nhân dân, cho cách mạng, cho mặt trận.

---Phần 3 là phần kết luận, nhận rõ sai trái, tự kết án.. và thề căm thù Mỹ Ngụy..

Ngừng một chút để thở:

-Chỗ này tôi nói thêm: các anh về hay không, mau hay chậm là do mức độ khai báo có thành thật và thành khẩn hay không. Các anh nhớ là chúng tôi đã biết về các anh, những tội ác các anh đã gây ra, hơn các anh tưởng.. Không có gì dấu được tai mắt của nhân dân. Đó là chân lý bất di bất dịch.

--Giai đoạn 2: báo cáo điển hình ở hội trường trước khối và trước trại..

--Giai đoạn 3: học tập, thu hoạch, đánh giá..

Tới giai đoạn nào, chúng tôi sẽ tổ chức hướng dẫn ...tiếp. Bây giờ thì các anh nhận viết và giấy về phát lại cho trại viên, sáng mai toàn trại không làm lao động, ở trong phòng viết kiểm điểm.

-Khối 1..

Hai anh trưởng phó khối lên nhận rồi đi ra cửa lớn về trại.

- Khối 2 .. hai anh ..

Và Hấn với khối phó khối 13 là hai người cuối cùng, ôm giấy ca-rô ra khỏi Trung Đoàn. Hấn nói với khối phó :

-Anh phân số lượng giấy bút theo số lượng trại viên từng tổ...

-Tôi biết.

-Anh báo cáo tôi biết thiếu hay đủ trước 15 giờ hôm nay, để tôi kịp xin bổ sung.

-Dạ ..

Hấn chưa vô phòng thì thầy N từ phòng bước ra:

-Cán bộ vừa thông báo cho toàn thể giáo sư biệt phái Duy Tân qua doanh trại Khối 2, nhận xác đồng đội đi chôn.

-Ai thế ?

-Đại Úy –giáo sư Hóa lý- C.

-Chiều qua thấy C còn chơi bóng chuyền mà.

Thầy N thở dài:

-Nghe nói hồi hôm còn kéo xì phé..

-Trúng gió à ?

-Không... đau bụng.

-Đau bụng làm sao chết được .

Và:

-Anh báo hết anh em giáo sư biệt phái Duy Tân, rồi đến Khối 2, tôi chờ ở đó.

Nói xong hắn quày quả bước nhanh. C người Huế, mới về Duy Tân chừng vài niên khóa, hơi lùn, đậm người, nói năng từ tốn, vui vẻ nhưng nóng tính như Trương Phi. Chính C đã cùng học sinh cướp xe của dân từ Đà Lạt xuống, chở vợ con chạy nhưng chỉ đến Cà Ná là kẹt lại.. Đó chỉ là tin đồn, chưa biết thực hư.

-Tôi là đồng nghiệp, đến đưa C.

-Anh cứ tự nhiên...

C nằm trên chiếc chiếu cá nhân, đầu gối lên ba lô cũ màu cứt ngựa, đôi mắt nhắm, như đang ngủ. Hắn gọi thăm C ời.. C ời.. và dấu dòng nước mắt chực trào ra. C đã cùng với hắn mở lớp dạy Hè ở Nguyễn công Trứ.. C ời..

-Anh ấy đau bao tử.

-Đau bao tử ? Hắn ngạc nhiên.

-Đúng vậy, không chịu nổi cơm độn, lại thức khuya, bị xuất huyết ..

Anh em Duy Tân đến, đứng quanh C.

-Sao không ..

-Chúng tôi đưa C lên y tế Trung Đoàn, nhưng ở đây không có huyết thanh.

-Chích huyết thanh là cầm máu ngay..

Khối trưởng khối 2 phân trần:

-Anh em xin được đưa C ra nhà thương huyện..

-Ở đó hy vọng có huyết thanh..

Nhưng cán bộ không đồng ý với lý do:

-Đau bụng... thì có gì là trầm trọng... không chết đâu ..

Đến khi C sắp tắt thở, họ mới nói:

-Sao lạ vậy cả... đau bụng .. thổ huyết.. chết ...

Họ muốn cho C chết, họ giả nai.

Hắn nói với đồng nghiệp:

-Anh N, cho anh em lau mình, thay đồ cho C...

Hắn nhìn C nằm dưới đất, trên chiếc chiếu cũ mà chạnh lòng:

-Tôi lên Trung Đoàn xin vài thứ.

Anh N nói:

-T đi đi.. để anh lo ở đây.

Hắn đi như chạy, phải đến phòng chờ đăng ký, nhưng trống trơn không thấy một ai, hắn vòng ra ngã sau. Cán bộ trực từ phòng sau bước ra:

-Anh kia..

-Tôi liên hệ xin...

-Xin gì cũng phải đợi ở phòng chờ.. không được..

Hắn cướp lời:

-Việc gấp quá.. có người chết dưới khối 2.

-Tôi biết rồi..

-Thưa... giáo sư đại úy C.

-Không có "giáo sư Đại Úy " gì ở đây cả .. ở đây chỉ có...

Đời-68 trờ tới:

-Anh khối trưởng.. làm việc với tôi..

Rồi quay qua cán bộ trực:

-Tôi phụ trách khối 13.. để tôi giải quyết.

Cán bộ trực bỏ vô phòng.

-Có người vừa...

Đời-68 cướp lời:

-Tôi biết rồi.. anh đi đâu đây ?

-Thưa.. tôi đề nghị... cán bộ cấp chiếc hòm.. để liệm.

Đời-68 trợn mắt:

-Anh khối trưởng... anh biết anh đang ở đâu không.. hả? Chứ
“hả “ bị nói hơi to.

-Thưa..

-Ở đây ai chết cũng đều bó chiếu... ngay cả tôi cũng thế thôi...

Hắn ngất ngàng:

-Thưa .. tôi hiểu..

Đời-68 giận dữ:

-Anh không hiểu gì cả... Anh muốn 'cải tạo' suốt đời thì cứ
“phát ngôn”.. Anh...anh ..ngu bỏ mẹ, chẳng khác nào anh đời ăn
com trắng trong lúc chúng tôi ăn độn.. Nói xong, đập máy vọt ra
cổng trại. Hắn nhìn.... một chút bụi mù cuốn theo, bỗng khuất mất
bên kia rào kẽm gai. Hắn tiu nghỉu trở lại bên xác C.

C được bó bằng hai chiếc chiếu.. 8 giáo sư biệt phái Duy tân
vô A.38, giờ còn 7, anh em đưa anh đây, C ơi, hắn thì thảm. Anh H
nói:

-Đắp cao hơn chút nữa.

-Cắm cái cọc thật sâu.. sau này còn có dấu để vợ con C. tìm.

-Thật chắc.. đóng sâu thêm chút nữa.

Hắn cầm bó nhang đã đốt cháy, chia ra làm 7 phần cho bảy anh em cúi xuống, cắm lên nắm mồ mới đắp xong. Hắn thì thâm yên nghĩ nhé, C ơi.

Trên đường về, anh em làm thỉnh, mắt ai cũng đượm buồn, thương C và cũng thương cho thân mình.

Phần 9

“**B**ản Kiểm Điểm” như tờ khai lý lịch, thực chất là tờ kê khai “tội”, dự bao nhiêu trận, bắn chết bao nhiêu VC.. Điều khó nhất là phần kết luận, theo yêu cầu, phải chứng tỏ đã ăn năn hối lỗi, đã biết sai trái.. và thành khẩn. Xin Cách Mạng, xin Đảng, Nhà nước, xin Bác Hồ khoan hồng tha tội.

Chịu đòn thì được chửi năn nỉ kiểu đó thì có gần một nửa trại viên không viết đúng theo yêu cầu.. Họ khai hết nhưng không nhận đó là cái tội...

Thời gian này làm Hắn điên đầu. Giáo sư C cứ kêu cứu:

-T...T coi.. nó cứ phản đối.

Nó đây là giáo sư P.

C và P ở tổ 4, đã 5 lần ra tổ mà chưa thông qua được tờ khai, C đọc xong, cả tổ đồng ý, duy chỉ có P là không.. lý do, chỉ nói hai chữ “còn thiếu”. Thế là phải viết lại, cả tổ phải chờ, mỗi lần xin giấy để viết lại, tổ trưởng cầm rơm C :

-Có gì khai mẹ nó ra...cho rồi.

-Chỉ có bấy nhiêu đó thôi...

-Chỉ có bấy nhiêu đó sao thằng P nói “còn thiếu” ?

C giải thích:

-Thằng P nó.. thù cá nhân..

Tổ trưởng nghi ngờ:

-Ai nó không thù...sao lại thù mày ?

-Nó thù tôi từ lúc..

Tổ trưởng ngắt ngang:

-Mẹ kiếp! Tụi bay dạy chung một trường, giờ bị đóng chung một cái gông...

C nói nhanh:

-Nhưng nó là thằng..

-Tụi bay là một lũ có học... là giáo sư... mà ăn ở với nhau như... chó..

Tổ trưởng tổ 4 là dân K.20 Thủ Đức, trung úy Biệt Động Quân, đánh đấm ra trò bị thương 3 lần tưởng bỏ mạng “sa trường”, nó gọi:

-P! Thằng P đâu ?

P từ nhà bếp hét lớn:

-Tôi đây.

Nó nhìn C và P bằng đôi mắt rực lửa:

-Hai thằng bay.. làm tao và cả tổ chịu hết nổi.. Chiều nay mà còn lộn xộn, tao hứa sẽ xử đẹp.

Ngưng một chút, rồi giọng nó đanh lại:

-Thằng này nói là làm.. hai đứa bay rõ chưa?

Và nhờ đó, bản kiểm điểm của hai giáo sư mới được thông qua. Hệ quả cả hai mất sức, thần sắc thê thảm, ói mửa.. ngã bệnh. Hấn lại nhờ tay nghề "đấm bóp" của V, chữa trị cả tuần mới khỏi.

Sau hai ngày viết Kiểm Điểm, tổ trưởng tổ 6 tìm Hấn:

-Thưa anh khối trưởng..

-Tôi nghe đây.

-Thằng TR nó không chịu viết tờ khai.

-Anh nói sao ?

-TR không chịu viết.

-Tại sao ?

-Dạ.. hỏi nó.. nó cười và nói "tụi bay sợ thì cứ viết..còn tao..đếch sợ."

-Anh về đi ..chuyện này để tôi ..giải quyết..

Tổ trưởng còn nói ráng:

-Nó coi vậy mà...mà..

-Mà sao ?

-Dạ..dạ...thôi để khối trưởng ...giải quyết ..em về.

Hắn đứng nghiêm chào theo kiểu lính Ngụy chào cấp trên rồi vừa cười vừa nói.. ..tan hàng cố gắng... Hắn nghe đấng lòng.. anh em vào đây riết rồi ai cũng “cà tưng “ hết ráo trội.

Sau buổi tập họp hàng đêm, cả khối ngồi làm 10 hàng giữa sân để kiểm điểm việc làm trong ngày, phê bình, rút kinh nghiệm, khắc phục...như điều lệ trại đề ra. Hắn gặp riêng TR.

-Mình đi lòng vòng chơi...chút.

TR vừa bước đi, vừa cười:

-Gió mát .. anh khối trưởng..

Hắn chặn ngang:

-Không gọi “Khối trưởng”...

-Thì..

-Gọi thế hết dzui.

Tr trẻ, nhỏ hơn Hắn, cu cậu mang lon thiếu úy.

-Anh hỏi thiệt ..

-À...em biết rồi ..không viết tờ khai tội ..chứ gì ?

-Phải...

Tr cười rất ư là dễ thương, nó nhỏ nhẹ:

-Em..em nghĩ chẳng có tội...nên không viết..

Hắn thảm nghĩ một đứa-trẻ-sĩ-quan, ăn nói lễ độ, nhỏ nhẹ, không gai góc mà sao được gắn Bảo Quốc Huân Chương ngay trận địa đang mù mịt khói lửa ở thành cổ Quảng Trị mùa hè 1972.

-Anh..thông cảm và rất hiểu em, anh cũng nghĩ như em và thật hèn khi phải tự kết tội chính mình và xin tha tội mà mình không có.

Tr cười buồn:

-Xin được khoan hồng...chứ anh.

Gió đêm rì rào, hai người đi lòng vòng ở sân trại, ngang qua cái nhà vừa cất xong, có tên nghe rất tư bản “Giảng Đường” của liên khối.

-Nhưng ở hoàn cảnh này..

-Em biết, các anh còn gia đình, còn vợ con, cha mẹ... Các anh phải sống và phải mau mau trở về.

-Em hiểu như vậy là tốt.

Tr như không nghe lời Hấn nói.

-Còn em... .. em...em chẳng còn ai..

-Em..nói sao?

-Cả nhà em.. chết sạch bởi trái B.40 .. hồi Mậu Thân... Từ đó em sống như chết rồi.

Hấn ôm vai TR .

-Anh xin lỗi đã..

-Em vẫn thường sống trong căm thù.. uất hận..

Sương đã bắt đầu rơi, qua ánh sáng vàng của ngọn đèn, một màn trắng mỏng lung linh.

-Thôi...về anh.

-Anh muốn nói với em..

-Em biết anh muốn nói gì rồi...để dịp khác ..em cũng có điều muốn nói với anh ...

Dù có nói thế nào, Tr cũng nhất định không viết Kiểm Điểm, tất cả các khối đều nộp Trung Đoàn, riêng khối 13 thì chưa.

Đời-68 nôn nóng:

-Tại sao... giờ này chưa nộp?

-Thưa còn thiếu ..

-Thiếu ..tại sao thiếu ?

Hắn nói từng lời rất rõ:

-Một trại viên không viết.

Đời-68 là cán bộ phụ trách trực tiếp Khối 13, sự trễ nãi này sẽ bị mất điểm trước Đảng.

-Anh nói sao? Nói lại thật rõ tôi nghe thử xem.. Ai ? ai không viết?

-Thưa .. Tr của tổ 6.

-Tr ..!

-Đúng.. dù tôi động viên hết cỡ.

-Anh và nó lên Trung Đoàn gặp tôi.

-Thưa, chừng nào ?

-Ngay bây giờ!

Nói xong, Đời-68 quay lui, bước nhanh về Trung Đoàn. Hắn đến tổ 6 gọi:

-Tr ..Tr..

Tr bước ra.

-Thay đồ lên Trung Đoàn với anh.

-Chi vậy ?

-cán bộ lệnh: anh và em trình diện.

-Em không đi.

-Họ sẽ làm khó ..

-Anh cứ nói là em dứt khoát không đi. Ở đây không ai có quyền ra lệnh cho em điều gì cả.

Hắn đã quen với tính Tr, nên biết dù có nói thế nào cũng không xong, nên thờ dài.

-Tùy em..anh sẽ nói như vậy với họ.

-Em cảm ơn anh.

Một đứa trẻ, rõ ràng Tr chỉ là một đứa trẻ, lễ phép, nhỏ nhẹ với tất cả mọi người, lại là đứa cứng đầu, đanh thép, khi đối đầu với CS. Chiến tranh, cái vô tình hay cố ý, và sự phi lý của nó, nhất là cuộc chiến tương tàn của hai miền một đất nước, một dân tộc, nó đã tạo ra, sản sinh ra, không biết bao đau khổ cho cả hai miền.. Nó biến con người thành loài cầm thú, nó biến những trái tim thơ ngây rỉ máu.

Cuối cùng, 4 anh bộ đội cụ Hồ đến, dùng vũ lực trói thúc kè, và kéo Tr đi. Tr hét to:

-Chào anh em.. Chiến sĩ QL.VNCH.. muôn năm!

Tin đồn 1: Để trả lời tại sao không viết bản Kiểm Điểm.. Tr đã cởi áo, tuột quần.. Từ chân đến cổ của Tr.. không còn một khoảng trống đủ để một bàn tay.. seọ.. seọ chi chít toàn seọ... và Tr đồng dạc:

-Tôi và các ông, ai căm thù ai? ai phải khai tội ?

Tin đồn 2: Tr bị nhốt vào lô cốt biệt giam 7 ngày, mỗi ngày chỉ được cho ăn uống cầm hơi. Bốn cán bộ, quay quanh.

-Bây giờ anh về viết Kiểm Điểm rồi đích thân lên đây nộp cho chúng tôi.

-Bảo về tổ.. tôi về.. nhưng viết Kiểm Điểm thì không bao giờ.

-Anh nói sao?

-Tôi nói rất rõ, người viết kiểm điểm là các ông..chứ không phải tôi.. Người có tội là các ông. Ai đã giết hàng vạn dân lành năm Mậu Thân 1968...ai đã giết hàng vạn dân lành ở -Đại Lộ Kinh Hoàng – Mùa Hè Đỏ Lửa 1972.....ai ? Tôi hay ông ? nói đi, tôi hay ông ?

Và Tr bị biệt giam. Đến lần thứ ba, khi thả ra Tr không còn đứng vững nhưng vẫn cố nói lời cuối cùng vì từ đó Tr không mở miệng nói một lời nào nữa “một là bắn, hai là thả, chỉ có vậy thôi “

Tin đồn 3: Tr cắt gân máu cổ tay, lúc cán bộ mở cửa phòng biệt giam thì Tr đã chết trên vũng máu, đặc biệt là đôi mắt, mở trừng trừng. Cán bộ càng vuốt, đôi mắt càng mở to. Có cán bộ sợ tái mặt, họ vội vàng xé lá cờ Đỏ Sao Vàng làm hai, để bịt mắt Tr lại ..

Tin đồn 4: Khi trại viên chết, xác được liệm bằng hai chiếc chiếu cá nhân, đó là tiêu chuẩn người chết được hưởng và khi chôn, chỉ được đắp một nắm mồ không cao quá 3 tấc, đó là qui định bất thành văn của trại A.38. Nhưng với Tr thì khác, không bó chiếu, không nắm mồ và không địa chỉ, Tr bị khai trừ vĩnh viễn trong cuộc đời này.

Còn nhiều tin đồn về Tr và mỗi lần nghe, Hấn nhớ đến khuôn mặt trẻ thơ tội nghiệp của Tr, lòng Hấn nao nao. Phận người, phận nước.. biết đến bao giờ..

Tiếng còi tàu lại cất lên trong sương đêm. Tiếng còi tàu như tiếng gọi ở cõi xa xăm, thúc dục nhưng u buồn.

Phần 10

Tờ Kiểm Điểm, trước khi nộp Trung Đoàn phải thông qua tổ, xếp hạng, từ “A” loại 1 đến “C” loại chót. Chữ A được hiểu là: Tội ác nhiều, điển hình và chữ C thì hiểu ngược lại.

Tại Trung Đoàn cán bộ chọn mỗi khối 1 đến 2 tờ Kiểm-Điểm loại A và tập hợp cả trại -tức 13 khối- đến Giảng-Đường-Liên-Khối để nghe “Báo Cáo Điển Hình” Chính thủ phạm hay nói khác -như cán bộ- là chính ...đương sự ...lên trực tiếp báo cáo tội ác của chính mình, do mình gây ra, cho cả liên khối nghe.

Tú đưa tay vẫy chào bác tài đã cho quá giang.

-Tụi bay..coi chừng mìn VC ...

-Mày đừng lo...tụi vẹm chạy mất xác hết rồi.

Tú đi bộ một quãng, thị xã đông vui, nhiều xe nhiều người đi lại trên đường. Buổi sáng ở cao nguyên vẫn chưa tan hết sương đêm, Tú kéo áo blu-don kín cổ, bến xe đã hiện ra trước mặt, xe đi xe rời bến.. chưa thấy xe về.. Tú ghé vào quán cà phê, gọi ly đen không đường. Quán vắng, một vài người chờ xe, một tài xế chờ đến tài... Hôm nay vợ và con trai của Tú lên chơi. Đã gần năm, từ ngày sinh bé Dũng, Tú chưa về.

Xe Nha Trang vào bến, Tú trả tiền cà-phê, bước nhanh.

Tiếng Lan, vợ Tú:

-Ba kìa ..Ba kìa ..

Nhưng đứa bé vẫn ngo ngoác, và dẩu mắt vào ngực mẹ.

-Em có mệt không ?

-Dạ..không, con và em khỏe.

Lan trông đầy đặn hơn sau khi sinh con, nhưng đẹp hơn, đôi mắt long lanh hơn.

-Anh có khỏe không ?

-Anh khỏe.

Tú, vợ và con trai lên xe lam đi tiếp.

-Ta về Đồn thôi em.

-Dạ.

Đồn của Tú ở về hướng tây, cách Dak-tô chừng hơn 15 km. Đó là căn cứ được xây trên một ngọn đồi cao, có thể quan sát được một vùng rừng chón xa tắp, có cảm giác như tiếp giáp biên giới.

Đồn xây tạm bợ, đủ cho 30 người, chung quanh được rào kẽm gai từng từng lớp lớp, dưới thép gai là giao thông hào. Trước khi Tú về, VC đã tấn công vài lần nhưng bị đánh bật ra...

Gia đình 3 người được bố trí một chỗ ở độc lập, tiện cho sinh hoạt vợ chồng. Qua cái lỗ châu mai, Lan nhìn thấy rừng núi trùng trùng.. đêm sương rất lạnh ..

Đêm đầu tiên ở nơi xa lạ, Lan không ngủ được.

-Ba mẹ có khỏe không ?

-Dạ khỏe.

-Em..

-Em vẫn đi dạy trường tiểu học gần nhà.

Tú giật mình vì tiếng báo động, đơn vị sẵn sàng. Tú đưa Lan và Dũng xuống giao thông hào.

-Em và con ở đây, nhớ nhé.

Tú vọt lên, súng đã nổ, từ phía lửa của đạn bay như pháo hoa. Như đã phân công, Tú bò ra lô cốt phía Tây, cây đại liên đang nhắm đạn, đối phương dùng súng phóng lửa cuốn rào kẽm gai. Xung Phong.. xung phong.. Chúng tràn lên, ngã xuống lớp này, tràn lên lớp khác, một biển người. Cây đại liên không khác đạn, đồng đội chết và bị thương gần hết. VC đã mò tới đủ gần để bỏ vào lỗ châu mai hai quả lựu đạn. Tú nhào ra và lăn tròn về hướng giao thông hào, trong tiếng đạn vang rền, Tú nghe tiếng Lan khóc.

-Con ơi.. con ơi..

Tú ôm khẩu đại liên dự phòng, cùng người tiếp đạn, dùng dùng dùng, di chuyển, dùng dùng dùng.. di chuyển ...Đến rạng sáng thì VC rút lui, ta chết bị thương 20 người, trong đó có đại úy đồn trưởng. Nhưng điều bi thảm hơn cả, cho tất cả những người còn sống là Lan và Dũng, hai mẹ con đã ôm nhau chết trên vũng máu. Tú đứng chết lặng bên xác vợ và con, với khuôn mặt đanh và đôi mắt rục máu.

Trận này nằm trong chiến dịch Mùa hè 72 của Bắc Việt, mở 3 mặt trận: Trị Thiên, Bắc Tây Nguyên và Tây Nam bộ. Sư đoàn 2 Bắc Việt từ Hạ Lào hành quân qua.. Đây là trận thăm dò..

Tôi thề là sẽ trả thù và từ đó tôi tìm đủ mọi thời cơ để được giết chúng bây. Tú lấy tay chỉ thẳng vào 17 cán bộ ngồi ở hai dãy ghế phía trước, và mỗi lần giết được một thằng, tao xẻo một lỗ tai, xỏ vào một sợi dây đeo lòng thông ở cổ.. đến khi bị chúng bay bắt. Ha ha..ha.. Sợi dây dài chấm lỗ rún.. Ha ..ha...ha... Tú như hóa khùng.. Đám cán bộ vẫn ngồi yên, không hề thay đổi sắc mặt.. Hấn

quan sát và thấy sợ, họ đã luyện tới mức không thể tin được đó là sự bình thản đến mức dã man.

Khi lao lên, Tú thấy một chú bộ đội bị thương rất nặng, thường khi thì lia tiếp, nhưng Tú lại dừng tay.. vì kẻ thù chỉ là một đứa trẻ.. rất trẻ.. đôi mắt nhìn Tú như van lơn, cầu xin.... Đồng đội đã rút lui, bỏ Hấn lại.. chơ vơ giữa đồi, trên vũng máu.

-Chú em..sao rồi..

Đứa trẻ không còn sức trả lời.

-Con tao.. mới 3 tuổi... -Tú rút dao- ..tao sẽ xẻo tai mày... xẻo tai..

Đứa bé quặn người.. hai dòng nước mắt chảy ra ... Tú hét to, dài như tiếng hú của loài cầm thú vang động núi rừng.

Hai mắt đỏ như máu, Tú hét:

-Ai ? Ai..đã biến ta ra nông nổi này? Các người nói đi? Ai? Các người nghe rõ đây: ta căm thù và thề sẽ giết các người như các người đã giết vợ con ta.

Phải đến 5 trại viên trong tổ của Tú nhào ra mới lôi Tú về chỗ ngồi.. Tú uất nghẹn trong họng ..ai...ai...ai..

Người thứ hai tên Sơn.

Khoảng 6 giờ sáng, có tiếng súng nổ ở phía bắc, nơi đầu cầu dẫn vào thành phố, một vài người đang tập thể dục chong mắt, nghe ngóng. Lại có tiếng nổ ở khu phố điện máy..ở tiểu khu.

-VC...VC..

Một vài người vừa chạy vừa la.. Thành phố bỗng chốc như hỗn loạn, súng nổ chát chúa khắp nơi..

Một người, từ phía cây cầu chạy đến.

-VC..VC.. đông lắm.. chạy đi..

Sau những phút bất ngờ, ngỡ ngác, giờ đây mọi người đã hiểu vấn đề VC tấn công thành phố. Sơn đứng lóng ngóng ở đầu đường Trần Quý Cáp. Một chiếc jeep trờ đến, Sơn đưa tay, chiếc xe hãm tốc độ, Sơn phóng lên, xe lao vút đi.. chạy qua cây cầu Phía Bắc dưới làn đạn.

Về đến đơn vị, Thiếu tá Ánh phân công Sơn đưa một trung đội trở lại, giữ cho được cây cầu Phía Bắc, đó là cửa ngõ vào thành phố. Đơn vị đến được đầu cầu bên nay thì trời đã chiều. Một đoạn đường hơn 7km, phải tiến đánh, chiếm lại từng mét một... hy sinh 7, bị thương 5, cấp số chỉ còn 18. Bên kia cầu, bên trái là ngọn núi nhỏ, nhưng cao, phía phải là cây xăng Shell .. kế bên là bến xe.

-Trung sĩ Quân và Dũ, Tuấn qua cầu.

-Tuân lệnh.

Ba chiến sĩ khom người chạy. Bất ngờ không lường trước được, VC đã đặt khẩu Đại Liên trên ngọn núi, hỏa lực từ đó nã xuống mặt cầu. Tiến nằm lại, Quân và Tuấn nằm sát, lăn tròn, tiến lên.. Quân nằm lại và khi Tuấn vừa lăn đến đầu cầu bên kia thì một trái B.40 đã hát tung Tuấn thành từng mảnh.

Sơn cắn răng, quai hàm bạnh ra.. Lũ khốn.. lũ khốn.. Sơn trườn tới, nhưng đồng đội đã kịp kéo lại.

-Hỏa lực mạnh, ở thế quan sát tốt, bọn chúng sẽ hạ chúng ta như trở bàn tay. Trung úy, mình tính lại..

Sơn công nhận là VC đã chiếm thế thượng phong, muốn qua cầu ..

-Trung úy!

-Nói đi.

-Tụi em sẽ đi dưới cầu.

-Đi dưới cầu?

-Phải..chỉ có như vậy mới vô hiệu hóa hỏa lực khẩu Đại Liên.

Sơn quan sát, dưới cầu có duy nhất một đường ống, dẫn nước từ nhà máy về thành phố, to bằng một vòng ôm, đi dưới cầu, tức ôm đường ống này, đu qua phải là người khỏe, nhất là hai cánh tay.

-Cầu dài đến 300m, liệu có qua nổi không ?

-Không nổi cũng phải nổi.

Một chút dẫn đo.

-Có khi nào chúng đã ..

-Trung úy nói.. chúng đã gài mìn đón ta dưới cầu phải không ?

-Phải.. như khẩu Đại Liên.. bọn lấu cá.

-Chỉ có quý mới làm được điều như vậy.

Trong lòng Sơn cứ lo, không quyết định được, anh em đã đi phân nửa rồi.

-Khi qua được bên kia cầu ..ta sẽ áp sát chân núi...tiêu diệt khẩu Đại Liên.

-Trung úy, tụi em làm được, đừng lo.

“Phải chiếm cho được chiếc cầu, chặn đường địch tiếp viện của VC từ hướng bắc, và cả đường rút của chúng từ nội thành, bị đánh bật ra...” Thiếu tá Ánh trừng mắt nhìn Trung úy Sơn “Tao sẽ đến thám sát.. không xong tao bắn bỏ mẹ tụi bay..” Thiếu tá Ánh, người Việt gốc Nùng, đi từ thời Khố Xanh leo lên lên thiếu tá. Hấn nổi tiếng hung ác, giết người không gớm tay, thuộc quyền trái ý, Hấn bắn gãy chân là thường. Người ta đồn, Hấn chơi gái.. có nghề,

em nào bị Hấn thịt là sau đó xách quần tìm Hấn. Đêm nào Hấn cũng phải chơi, mới yên. Các bà vợ sĩ quan trong khu gia binh...có bà tò mò ..cho Hấn chơi..

-Trung úy, có điện.

Sơn cảm tử hợp, áp vào tai.

-Đụ má, tao nói rồi, không chiếm được cầu tao bắn bỏ tất cả bọn bay.. Trung úy Sơn đâu ?

-Tôi đây.

-Đụ má, mày nghe tao nói không, tao bắn bỏ..

Sơn cúp tử hợp.

-Một tổ 3 người qua cầu. Ai đi ?

-Em...em...em..

Tám, Minh, Long chuẩn bị qua cầu.

Cả ba, súng đeo áp sát sau lưng, như ba con thằn lằn ôm ống dẫn nước, rườn tới từng chút một, địch chưa phát hiện. Ba chiến sĩ mỗi lúc một chậm dần.. Bỗng Tám tuột hai chân, hai tay níu ống nước, thân hình đong đưa.. rồi rơi xuống.. Tám cố bơi và ôm được chân cầu nhưng địch đã phát hiện, chúng vãi đạn. Hình như Tám bị thương và trôi theo dòng nước. Một khoảng máu đỏ..

-Trung úy, bọn chúng xuống núi...

Sơn thấy hai thằng VC từ lưng chừng núi di chuyển xuống chân núi, gần đầu cầu, phải hạ chúng, không thì Minh và Long sẽ nguy.

-T.79 ...bắn.....bắn..

Mục tiêu ở ngoài tầm sát thương. Hai tên VC vẫn xuống được chân núi, bên đầu cầu... 4 chiến sĩ, đồng loạt nhảy xuống sông,

vừa bơi vừa nhả đạn, cố cứu đồng đội, nhưng Minh, Long đã hy sinh. 4 chiến sĩ vì bạn cũng không thoát tầm đạn Đại Liên.

Sơn nhìn lại, trung đội 30, giờ còn 8. Mắt ai cũng đỏ ngầu, hực lửa căm thù. Ngày vừa tắt nắng. Đêm đến, tiếng súng trong thành phố vẫn nổ, lúc dồn dập, lúc thưa, lẻ tẻ.. bóng người bên kia cầu, mãi tận đầu đường Trần Quý Cáp di chuyển thắp thoáng đêm không điện, dần dần mịt mù.. tiếng súng vẫn không dứt..

-Chuẩn bị qua sông.. Ta phải hạ ổ Đại Liên..

-Qua sông ?

-Ta bơi dọc mé trái bờ bên nay...cách cầu 50 m sẽ ngoặt phải ..bơi qua chân núi phía sau..từ đó ta đánh bọc hậu..

-Rõ..

Sơn dẫn đầu, tám chiến sĩ rẽ nước bơi đi, tất cả đều ngậm tấm, nương theo bóng tối.. Sơn là người đặt chân lên bờ bên kia đầu tiên.. chờ mãi.. vẫn chỉ còn năm người.. ba người đã chìm..

-Ta ém lại ở đây ..chờ ..

-Hy vọng anh em sẽ đến.. dù trễ..

Mãi đến nửa đêm Sơn nói:

-Chúng ta còn 5 người, chia 2 tổ. Tôi và Liêm tổ 1, ba người còn lại tổ 2. Đức làm tổ trưởng. Chúng ta xẻ rùng tiến lên đỉnh núi, nơi chúng đặt Đại Liên.. Tôi và Liêm đi tiên phong.. tổ 2 yểm trợ..

Khi lên đến lưng chừng núi thì đụng ổ phục kích của VC, hai bên nhả đạn, Liêm ngã xuống bên Sơn..

-Anh ..anh..em chết ..mất..

-Cố lên..Liêm ơi..

Xung phong, xung phong.. Đợt nào tràn tới, VC cũng bị Sơn và 3 người còn lại chặn đứng..

-Anh ..anh..

-Cố lên.. em..

Cuối cùng, tất cả đều hy sinh, mỗi mình Sơn bị thương nằm trên vũng máu.

Cho đến khi VC bị đánh bật ra khỏi thành phố, tháo lui, Sơn được tìm thấy đưa vào quân y viện.

-Ta lại ra chiến trường và thề rằng: ăn đủ 29 lá gan VC để trả thù cho 29 đồng đội đã hy sinh.. Ngày ta bị các người bắt, ta đã ăn được 27 lá.. Các người còn nợ ta hai lá...

Sơn ngừng lại, nhìn thẳng vào 17 cán bộ, nói lớn:

-Các người phải trả đủ, dù sớm hay muộn ...cũng sẽ trả đủ ...

Người ta nói Sơn lấy gan VC hết sức dã man và điêu luyện, móc gan ra rồi, tên VC bị móc gan, vẫn còn ngờ ngác, kinh hoàng.. nhìn sửng tên Ngụy quân đang nhai gan của mình...

Hắn mừng vì trong những ngày Kể Tội Điển Hình, khối 13 không có ai. Nhưng ngày áp chót lại xuất hiện..

Ta chẳng cần nói lý do dông dài, đơn giản là một VC cái đã rĩa AK giết sạch Cha, mẹ, vợ con ta Tết Mậu Thân. Đó là lý do ta ghét CS, nhất là CS cái. Ta lòng sục, phục kích, đón đầu.. Mỗi lần bắt được một ả, ta chơi luôn, sau đó ta cho lính thay phiên nhau chơi tiếp, chơi cho đến khi ả tắt thở.. Có ả dâm chúa, dai như đĩa xôi, không chết, ta bèn lấy chai coca cola, đập bể khúc đầu làm dương vật đâm vô L ả...máu.. máu từ đó tràn ra.. ả mới chịu “ngủm”.

Nói xong Hắn ngửa mặt cười một tràng dài và :

-Đến khi ta bị các người bắt.. ta chơi như vậy đến à 15 ..a ha..ha..

Đó là tội của Quang ở tổ 7 thuộc khối 13 cửa Hấn. Nghe chưa hết tiếng cười như vọng từ địa ngục thì Hấn đã xỉu.. Ngày kể tội hôm nay không khí u uất và không phải chỉ có mình Hấn mà nhiều trại viên cũng xỉu như Hấn.

Từ đó, Hấn nằm bẹp, chiếc chiếu dưới lưng đã ẩm ướt, hơi lạnh như nuốt trôi Hấn, lúc nào cũng ở trong trạng thái mơ mơ màng màng, nửa tỉnh, nửa mê. Đến ngày thứ 5 thì gần như các tổ trưởng đều có mặt bên Hấn.

-Sức khỏe khối trưởng.. Họ hỏi thăm, tỏ ra lo lắng.

-Tụi tôi đã lên Trung Đoàn tranh đấu cho phép anh khối trưởng.. nằm sạp.. chứ không thì chết mất.. Khối không có anh sắp loạn rồi.. Họ chấp thuận thôi.

Anh khối phó X ra lệnh:

-V, em chăm sóc khối trưởng. Anh xin cho em nghỉ tập trung.

Hai ngày sau, anh em khiêng tới cho Hấn một cái sạp đan bằng lồ ô chẻ tự, rất khít và đẹp, từ đó Hấn -có lẽ- là người duy nhất nằm trên sạp, chứ không phải chỉ được nằm trên chiếu ướt.

Hôm sau, Đòi-68 đến, nhìn Hấn, cười:

-Trung úy Ngụy.. tôi không tin nổi.. lại yếu bóng vía đến thế.

Hấn cố ngồi dậy, nhưng bị chặn lại.

-Cứ nằm, tôi thăm anh một chút rồi đi thôi.

-Thưa..

Đòi-68 ngồi bẹp xuống nền nhà, bên Hấn, như một người bạn.

-Cuộc chiến này *-ngập ngừng-* là như vậy.. Nó biến chúng ta thành kẻ thù không đội trời chung của nhau, dã man, tàn ác hung bạo, mất tính người... là điều phải có không thể tránh khỏi.

Đời-68 xa xăm.

-Cái phải nhớ là cuộc chiến này không phải chính chúng ta quyết định *-ngập ngừng-* chúng ta chỉ là những quân cờ “**nằm bị động buông xuôi trên phần đất lạ**” *-cười nhẹ-* Anh không viết thế là gì. Vậy thì, có cái gì mà phải suy sụp tinh thần nào?

Hắn ngạc nhiên, Đời -68 lại thuộc thơ của Hân.

-Cho dù ở chung một trại, nghe chung một bài ca, học chung 10 bài giáo huấn.. nhưng mức độ tội ác thì mỗi người một khác, không gì có thể qua mắt được chúng tôi, kể cả quá khứ của các anh.. nên khai thật, khai hết là tốt nhất vì như vậy chúng tôi không mất thời gian thẩm tra lại, các anh có thể ra trại sớm hơn...

Đời-68 hạ giọng:

-Anh nên nói với anh em như thế *-cười-* Chúng tôi nói họ không tin bằng anh nói.. Nếu thương họ anh phải nói như vậy.

Đời-68 nhìn chai nước và lon sữa Ông Thọ để trên đầu tấm phản. Nhưng lại nói:

-Vụ Mỹ Sơn, Mậu Thân 68, Khe Sanh, Đường 9 Nam Lào, Mùa Hè Đỏ Lửa 72.. anh được học sinh phản ảnh tốt. Ở những sự kiện này, ngoài dạy Toán, anh còn dạy cho học sinh cách nhìn lịch sử một cách trung thực... Học sinh, theo cách nói của họ, họ rất quý anh *-vẻ bí mật-* nhưng anh đã sai khi nhìn biến cố Mậu Thân, bài “**Việt Nam 1968**” của anh làm nhiều người “sốc”, một thời gian bị cho là tay “bôi bút” chống Cộng tích cực. Cho dù anh đứng ở cửa giữa, khách quan, có điều chữ nghĩa anh dùng phần uất quá, anh

hét, anh la to quá, mà lịch sử, có những khúc quanh, người ta muốn nó chìm xuống, lãng quên đi.

Đời-68 cười nhẹ:

-Công việc của anh ở đây được đánh giá tốt, tôi hy vọng anh sẽ về sớm thôi. Nhưng trước mắt phải lấy lại tinh thần, mạnh mẽ lên như đã từng mạnh mẽ -*ngừng lại*- và:

-Ngày mai tôi chuyển công tác, chưa biết đi đâu, làm gì, có điều là phải rời khỏi nơi đây, tôi hy vọng một ngày sẽ còn gặp lại anh ngoài kia..

Đời-68 đưa tay chỉ chỉ những vòng thép gai, đứng dậy và đi mau ra khỏi phòng.

Hắn hoàn toàn thụ động vì bất ngờ. Họ nhớ đến từng câu thơ, họ cũng có học và tâm lý, họ nói cũng có tình người. Hắn cố nhìn theo, nhưng bóng người cán bộ đã khuất mắt bên kia bức tường. Hắn nhìn căn phòng, 12 chiếc chiếu của 12 cuộc đời..

-Anh khỏe rồi phải không?

-Anh khỏe.. lớp ..

-Anh khối phó bảo em “lén” về xem anh thế nào.

-Trời đất.

V cười hềnh hếch.

-Anh gọi “trời đất” được là khỏe re rồi, em khỏi tấm quất. Em đi múc cháo cho anh đây.

Từ lúc Hắn bệnh, tổ anh nuôi nấu sẵn một nồi cháo để dưới bếp, gạo nấu cháo được cả khối đồng ý trích từ tiêu chuẩn hàng ngày và V-Thầy-Lang được phân công chăm sóc Hắn.

Anh em, một vài người nhét cho Hấn đường, sửa Ông Thọ.. Người sĩ quan già được Hấn tặng chai dầu Khuynh Diệp thì ngày nào cũng đến thăm, Hấn thấy vui vui trong lòng.

-Anh ngồi dậy ăn đi, em lên lớp lại đây.

V-Thầy-Lang để bát cháo xuống sàn nhà.

-Hôm nay... tội nhiều quá... Toàn chuyện làm em rợn người..

Hấn cố ngồi dậy.

-Anh ăn xong thì đắp mền lại cho ra mồ hôi.. Cháo hẹ giải cảm đó.

V mỗi ngày một nổi tiếng mát tay, lể, tằm quất, bấm huyết.. ai bệnh được V “rờ là hết” ngay, nên anh em đặt tên là V-Thầy- Lang, dân chính gốc Quảng Trị.

-Lần sau không bỏ lớp nữa.

-Em dọt đây..

Hấn nhìn theo. V tắt tả như chạy trở lại lớp, buổi sáng đã lên cao, ánh nắng rải đầy ngoài sân, những tội ác khó tin của đồng đội đã quật ngã Hấn, cuộc chiến tranh Nam-Bắc đã biến một dân tộc thành thù hận, thương đau.

Phần 11

Thời gian “nghe tội ác điển hình” đã qua, sau đó tất cả phải viết bài Tiếp Thu.

Bài Tiếp Thu là bài phân tích rõ lại một tội ác điển hình đã nghe, dẫn giải để đi đến kết luận: đó là tội ác với nhân dân, với cách mạng, với đảng và Bác... không thể chối cãi được, thời gian 10 ngày.

Người cán bộ tên Hùng, quân hàm Đại Úy, người thế Đồi-68 xuất hiện:

-Anh khối trưởng ..đâu?

-Tôi đây.

-14g có mặt tại phòng chờ Trung Đoàn.

-Rõ.

-Đưa cả Nùng theo.

-Rõ.

Mỗi lần “có mặt ở phòng chờ” là một lần có chuyện lớn, không vượt trại, thì cũng có cuộc đánh nhau bẻ đầu, sút trán... cũng có thể biệt giam vì một tội nào đó, cho nên, đây là việc chẳng lành. Hấn đã khỏi bệnh, nhưng không *manh mẽ* như xưa.

Trong một chuyến đi chặt tre lò ồ, tôi gặp Nuta ở bìa rừng, nó chào tôi và cười.

-Mày làm cái việc... khổ cái đời quá ..

Lần thứ hai tôi gặp nó lúc xuống suối lấy nước, nó lại cười.

-Bữa nay mày ốm như con chó thiếu ăn... mày đói phải không ..? tao sẽ cho mày cái ăn để no cái bụng.

-Mày nói thiệt không ?

-Tao không nói láo đâu...ở trong rừng có nhiều người có gạo, có thuốc hút.. họ giàu lắm.

Lần thứ ba, tôi gặp Hấn, Hấn không cười.

-Mày trốn trại vào rừng với..

-Với ai ?

-Với người có gạo để ăn... với .. với..

-Với ai ?

-Tao nghe nói họ là Fulro.

-Fulro ?

-Họ bảo tao nói với mày.. trốn trại.. ở đó VC sẽ giết chết.

Lần cuối cùng tôi gặp Nuta ở giữa rừng lồ ô, nó đưa cho tôi một gói.

-Người ta nhờ tao.. cho mày gói thuốc rê ..

Nói xong Nuta đi liền ra quốc lộ, con đường nói đồng bằng với cao nguyên, mất dạng.

Tôi về trại, lên đọc lá thư họ viết, nội dung là họ sẽ vào đón tôi vượt trại, nếu tôi đồng ý.

Tôi cũng muốn ra khỏi chốn tù đầy, và nhất là ai cũng nói VC sẽ bắn những người theo Mỹ Ngụy, tôi sợ. Qua Nuta, chúng tôi thống nhất ngày giờ họ sẽ vào đón tôi vượt trại.

Họ còn bảo tôi làm nội ứng, họ sẽ tấn công trại, giải thoát hết tù nhân.

Nùng nùng lại, mỉm cười như chẳng có việc gì và tiếp:

-Chưa đến ngày hẹn thì chuyển vào đây, chuyện ngoài đó tôi không biết gì thêm.

Cán bộ đưa tay.

-Người này sẽ kể tiếp cho anh nghe.

Lúc đó Nùng mới nhận ra Nuta.. mặt mày xanh xao run rẩy. Nuta nói tiếng được, tiếng mất, đại để là đúng ngày giờ hẹn, lực lượng Fulro 10 người mò vào. Cách trại 20m, họ giả tiếng cú rúc đêm, chờ mãi mà không thấy ám hiệu từ bên trong trại trả lời. Họ bật quẹt, giả làm đom đóm, cũng chẳng có tín hiệu đáp trả và bất ngờ bị tấn công phía hậu, chết 3 bị bắt 5 còn lại thoát vào rừng.

-Tại mày.. thằng quỷ sứ.. mày đi mà không báo cho người ta biết. Nuta nhìn Nùng kết luận.

Cán bộ Trung Đoàn nói:

-Đây là một bài học...cần để rút kinh nghiệm cho việc “chống vượt trại”, và cũng là bài học cho những ai có ý đồ trốn trại.

Cán bộ Trung đoàn nhìn 13 khối trưởng có mặt trong phòng chờ.

-Các anh phải nhớ rằng không gì qua mắt được chúng tôi, qua mắt được nhân dân.

-Lúc đưa Khối đi lao động, tuyệt đối không để khối viên tiếp xúc với người lạ.

Tan họp, tất cả trở về trại, trừ Nùng và từ đó Nùng không trở lại khối 13 nữa, không ai biết số phận nó ra sao cả.

Hắn chui vào phòng tổ 2, anh em mỗi người một góc, đang viết Tiếp Thu, anh N hỏi:

-Việc gì vậy T ?

-Dạ.. việc.. tận ngoài trại Sông Cái..

Anh H hỏi:

-Trại Sông Cái.. làm sao ?

-Dạ.. chuyện linh tinh thôi..

N và H là hai đồng nghiệp ở Duy Tân mà Hấn nể trọng nhất. Hấn không muốn hai anh thất vọng.

-Một cuộc tổ chức trốn trại.. nhưng không thành.. Hôm nào rảnh..

-Thôi.. viết Tiếp Thu thôi.

Bài viết của trại viên, có rất nhiều bài hay, quá hay là đàng khác. *Đó không chỉ là một bài viết bình thường, mà là một nhận thức chuyển biến về quan điểm cách mạng, về đảng, về Bác.. về xã hội chủ nghĩa... Càng hay càng được tha về sớm [?], cán bộ nói như vậy.*

Không khí trong khối, trong tổ và gần như cả trại A.38 đều khẩn trương, người người đều -tự giác- giam mình viết Tiếp Thu như viết một luận án tốt nghiệp đại học, một cơ sở đánh giá sự tiến bộ nên ai cũng viết với hy vọng lọt vào tốp bài "điển hình" và như vậy có nghĩa là: *học tập tiến bộ, đã tự cải tạo chính mình thành người của chế độ, của xã hội chủ nghĩa..* mà ai cũng cần và mong được đánh giá như vậy.

Một số ít trại viên, viết rất mau, không nhú mày, nhăn trán, họ xem như một việc bình thường, chẳng có ý nghĩa gì to lớn. Họ có thời gian đi lang thang quanh trại, hay tìm bạn tán gẫu. Hấn đến chỗ Hạt Mè.

-Chúng đã đưa thư tình được chưa ?

-Ôi.. Kỳ Khu. Nghe nói bị trời đánh... phải không ?

-Cúm nhẹ thôi.

Hạt Mè như không nghe Hấn, nói tiếp:

-Đừng tưởng tớ không biết.... tớ ngồi trong bụng..

-Gì thế ?

-Thì gì nữa, nghe người ta kể tội ác mà.. mà..

-Mà thế nào ?

-Té đái trong quần.. rồi xỉu luôn..

-Ai nói thế ?

-Còn bệnh nữa chứ..

-Bệnh đâu mà bệnh.

Hạt Mè lại lặc đề, lằm bằm:

-Kỳ Khu.. mà.. mà không Kỳ..

-Thôi... im đi cho tao nhờ.

Hạt Mè cũng chỉ “quẹt“ vài dòng cho bài tiếp thu, thời gian dành hết cho 3 con chim. Qua cách giáo dục của chủ nhân, 3 con Hạt Mè đã biết nghe và thực hiện một số động tác.. bay lên, bay xuống, đậu trên tay, ngúc ngắc cái đầu... trông rất dễ thương.

-Hạt Mè...tao gọi mày như thế ..được không ?

-Gọi mồn răng rồi.. sao bây giờ lại hỏi ?

-Vì ..vì..

-Vì cái gì .. nói đại cho tao nghe xem.

-Bỗng thấy...thấy ..

-Quý sứ.. thấy cái gì ?

-Thấy thương mày.

Hạt Mè tán thán:

-Cơ khổ....ai mượn !

Hồi học ở Đại Học Quân Sự CTCT Đà Lạt, Hạt Mè đẹp trai và nổi tiếng “sát gái”, các em sinh viên ở khoa Kinh tế Chính Trị, các em Couvent des Oiseaux, Bùi thị Xuân.. mê Hạt Mè quá trời.

-Hạt Mè, hồi ở Đà Lạt..

-Thì sao.. ?

-Nghe thiên hạ đồn mày “hạ “đến cả tá em..toàn loại thom tho”.

-Còn mày.. Kỳ Khu, tao biết tổng mày là.. là.. thằng dê cụ.. nhưng..

-Nhưng làm sao ?

-Dê ngằm.. Dê ngằm.. dễ sợ hơn dê hàm hồ, thiên hạ ai cũng biết như tao.

-Đừng tin.. lời .. họ nói.

-Không tin cũng không được.. Việc rõ ràng mà.. Tao hỏi thiệt mày “yêu” được mấy em ?

Hạt Mè ít nói, nhưng đã nói thì khó dừng lại, không khéo lại bị bới móc lung tung, Hấn chạy.

-Tao chào thua mày.. Hạt Mè..

-Định chuồn phải không ?

Hấn thoát đi, sau khi bỏ lại:

-Hẹn ngày mai đẹp trời.. Ta và người nói tiếp.. bye.. bye.. bạn hiền.

Hấn cũng chỉ viết bài Tiếp Thu ngắn ngủn. Việc đem một sự việc đã biết ra phân tích, dẫn giải rồi qui chụp.. thế này hay thế

khác đều mang tính chủ quan, không trung thực, nhất là tô thêm cái đã có, như tội ác chẳng hạn, thì rõ là lố bịch. Còn Tiếp Thu vì mục đích chứng tỏ, hay chứng minh đã thông suốt một vấn đề, đã biết và nhận thấy, rồi nâng cao vấn đề lên một bậc... rõ ràng, sâu sắc hơn.. như tội ác dã man hơn, mất tính người hơn... để được đánh giá cao, được xem có chuyển biến tích cực.. dù với tình thế nào, việc làm như vậy không phù hợp với Hấn.

Bài Tiếp Thu rồi cũng viết xong ở ngày cuối cùng, ai cũng thờ phào nhẹ nhõm. Giờ sinh hoạt đêm đó:

-Anh em... chúng ta đã trải qua thời gian khá căng thẳng.. đêm nay nói chuyện "tầm phào" chơi thôi.

-Hoan hô.. hoan hô.. khối trưởng..

-Chuyện cười bẻ bụng..

-Chuyện tiếu lâm..

-Chuyện các em...lâu quá.

-Em nhớ Ngã Ba Chú Ía quá khối trưởng ơi..

Hấn lại bất ngờ... Phản ứng như vậy là không bình thường.. Mỗi người một bức xúc đã dồn nén bao ngày qua bây giờ bột phát. Hấn nói:

-Ta sẽ theo thứ tự.. từ tổ 1..

-Tổ 1.. em xung phong "thượng đài" trước.

Người xung phong đứng lên, bắt đầu bằng giọng Quảng rất nặng, khó nghe.

-Ngày xưa có đôi vợ chồng nhà kia rất mực thương nhau. Một hôm..

-Xuống đi cha nội.. ngày xưa.. xưa rồi Diễm.. kể chuyện...

Hắn biết tình hình không thể kiểm soát.. Hắn thoáng ân hận.

-Tôi.. xung phong..

-Tôi.. tôi..

Cả một rừng cánh tay đưa cao xung phong.. đòi quyền phát biểu. Hắn thấy bất lực:

-Các anh.. các anh làm cái trò gì thế ?

Tiếng la đanh, to.. làm mọi người tỉnh lại. Cán bộ Hùng xuất hiện từ bao giờ ở cuối sân.

-Anh khối trưởng ...

Tất cả im lặng.

-Ai cho phép các anh sinh hoạt với nội dung tùy tiện như vậy... Các anh muốn phá trại chắc.

Hắn nói:

-Thưa cán bộ.. những ngày qua căng thẳng quá.

-Căng thẳng ?

-Muốn cho anh em một đêm vui chơi tự do.. thoải mái.. kiêu gì cũng được.

-Anh nói sao.. kiêu gì cũng được à ?

-Thưa..

-Kiêu gì cũng được là con dao hai lưỡi.. Nó sẽ cắt cổ anh và cả tôi nữa. Anh không lường được hết nguy hiểm...

Cán bộ Hùng vẫn còn tức giận.

-Chỉ có tư bản chủ nghĩa mới chấp nhận “kiêu gì cũng được”, mà ở đây là Xã hội Chủ Nghĩa, mọi vấn đề đều phải trật tự, dự định trước và có mục đích rõ ràng ...không tùy tiện.

Hắn đứng như trời trồng, như lắng nghe, nhưng kỳ thực Hắn không nghe gì, trong bụng Hắn chỉ mừng ới là mừng.. Cán bộ Hùng đã cứu Hắn một bàn thua trông thấy. Hắn như mở cờ trong bụng.

-Thưa.. tôi đã hiểu... tại tôi cho phép.. anh em mới...

Cán bộ Hùng dịu lại.

-Các anh phải nhớ một điều là đang học tập cải tạo.. đang ở.. ở.. ở.. Trại, chứ không phải đang đi chơi Picnic..

Cán bộ Hùng lẩm bẩm:

-“Kiểu gì cũng được”...hê...nghe...cũng lạ..

Rõ ràng là Hắn nghe nhưng không hiểu ý của cán bộ Hùng. Chữ “hê” ít khi được sử dụng trong hoàn cảnh này nên nó không mang tròn nghĩa, có thể chỉ là “tán thán” thôi..

Đại úy cán bộ Hùng, từ lúc thay Đồi-68 đã nói chuyện với khối vài lần, ở những buổi sinh hoạt khối ban đêm. Có trại viên nói đã bắt gặp cán bộ Hùng *đọc đi đọc lại cho thuộc lời bác Hồ dạy*, trước khi “báo cáo” với khối. Cán bộ Hùng ăn nói bình dân hơn Đồi-68.

-Từ nay anh khối trưởng dứt khoát không để sự kiện này xảy ra một lần nào nữa, nếu không muốn về với vợ con, gia đình.

Hắn thật sự hoảng hồn, những đê nén của anh em không ngờ lại bão táp như vậy, nếu không có sự xuất hiện kịp thời của cán bộ Hùng, không biết điều gì sẽ xảy ra.

Buổi tối Hắn đang tập thể dục, gần bên kho lương thực, anh B đưa cho Hắn điều 555.

-Cảm ơn anh.

Anh B, cũng là thành phần biệt phái, nhưng anh không là dân Duy Tân mà là hiệu trưởng một trường Tiểu Học. Ngày Hắn mang

vợ con từ Nha Trang vô PR, Hấn phải dạy thêm, anh B là người cho Hấn mượn hai bộ bàn ghế học sinh để mở lớp.

-Sau trận bệnh, thấy T ốm đi.

-Dạ, trong người vẫn vậy, nhưng ăn không thấy ngon như trước.

Anh B là người ít nói, kín đáo. Anh là một trong những cán bộ được Sở Giáo dục tín nhiệm, anh được đồng nghiệp nể trọng. Vợ anh cũng là giáo viên. Vợ chồng anh có hai cô con gái rất ngoan và xinh. Gia đình anh là mơ ước của nhiều đồng nghiệp. Một năm sau ngày Mỹ đổ bộ vào Phan Rang và lập căn cứ ở Thành Sơn, cảnh tượng thành phố nhỏ bé thay đổi, cả người và cảnh vật. Vợ anh bỏ dạy đi làm sở Mỹ và là nhân vật chính của bao nhiêu tin đồn, dư luận không mấy tốt về vợ chồng anh.

-Cần gì mình mua giúp cho.

-Làm sao..

-Có đường dây, bà xã mình vô đây hoài.

-Dạ, cảm ơn anh, khi nào cần, tôi nhờ anh giúp.

Anh là người thủ kho thứ 3. Hai người trước không chứng minh được sự thiếu hụt lương thực. Hấn dùng quyền chỉ định B làm thủ kho. Lúc đầu cũng có tiếng ra tiếng vào nhưng sau rồi đầu cũng vào đó, nhất là lương thực không còn thiếu hụt không lý do như trước nữa.

Hai anh N và H bắt ngờ cũng có mặt. Anh N :

-Này,

-Dạ.

-Nghe nói sắp có đợt về. T có nghe không ?

Anh H hăm hở:

-Nghe nói giáo sư biệt phái về phân nửa.

Hấn ngạc nhiên:

-Hai anh nghe ai nói vậy ?

-Bên khối 3.

-Họ nói ..chắc như đinh đóng cột..

-Họ có thân nhân là cán bộ.

Lại P và C đến, anh em 5 mạng, xoay quanh vấn đề “giáo sư biệt phái được về.” Hấn và anh B không tin, B nói:

-Chưa học bài nào.. thì làm sao cho về.

-Có thể.. có thể về học ở địa phương..

Nghe cũng có lý.

Người nhiều sự nhất là T.Đ, biết nhiều, nói nhiều lại xuất hiện.

-Các ông bàn luận việc gì? Tin giáo sư biệt phái được về phải không ?

Anh H hỏi:

-TĐ có nghe được gì không ?

-Có, đâu đâu cũng nói như thế cả.

-Vậy là đúng rồi..

-Chưa chắc, họ thả vịt thăm dò đó.

Người tin và hy vọng nhất là anh H. Anh là người cao lớn, da ngăm đen, với anh em đồng nghiệp không có gì nổi trội hay đặc biệt, nhưng khi nghe anh đọc tờ khai của anh, Hấn ngạc nhiên – anh có tới 2 Đảng ngoài Cần Lao. Hấn cũng không hiểu vào đảng nhiều như vậy để làm gì [?]

Có một dạo, khi chuẩn bị xây trường Phan Trung Nghĩa Thục ở Mỹ Đức, rất nhiều giáo sư Duy Tân, Võ Tánh... muốn làm hiệu trưởng trường này. Mỗi người có một chỗ để “dựa”, nhưng điều trước tiên là...phải vào Đảng mà người đầu tỉnh hay anh em họ N, họ H ủng hộ, không hiểu sao giáo sư L, một người yếu thế nhất lại “dính” chức hiệu trưởng. Việc chạy chức như vậy còn diễn ra “ác liệt” hơn khi Lễ Đặt Viên Gạch Đầu Tiên xây trường Đinh Bộ Lĩnh được tổ chức rất trọng thể tại đầu cầu Tri Thủy, ngay địa điểm xây dựng. Đây là một trường “Kiểu Mẫu Đông Nam Á” lớn nhất, quy mô nhất, một trường vừa dạy Chữ vừa dạy Nghề. Giáo sư là những người được mời chính thức, được đánh giá cao về ngành nghề được chọn.. ví dụ như ngành Âm Nhạc sẽ mời giáo sư âm nhạc của Pháp; ngành cơ khí mời Đức...v.v.. Người ta nói trường Đinh Bộ Lĩnh là món quà mà tổng thống dành tặng cho quê nhà.

Thời gian đó, như có một cơn bão thổi. Các giáo sư có ý tranh chức tranh quyền ở trường danh giá này chạy như đèn cù. Hai họ có thể lợc N và H được o bế hết cỡ, không ngoại trừ dinh Tỉnh Trường, và thầy H hiệu trưởng Duy Tân. Họ, những giáo sư muốn thăng tiến, dùng hết hết năng xuất tài chính, ngoại giao... và cái không thể thiếu trong điều kiện cần là.. đảng, trong đó quan trọng hàng đầu là đảng C L.

Hắn không biết lý do nào mà đồng nghiệp H có nhiều đảng đến vậy, có thể là vì một trong hai trường hợp kể trên hay không [?] Sau 1975, khi được cán bộ hỏi “anh vào đảng với mục đích gì?”, thường thì được trả lời “họ đưa, bắt chúng tôi ký”. Hắn lấy làm lạ.

-Trong danh sách vào đảng CL tôi vừa xem không thấy tên thầy.

-Thưa thầy, tôi dạy học. Vào Đảng e ..nghề thầy lại không chính danh.

Thầy H đẩy ly trà vừa rót.

-Thầy uống nước.

-Cảm ơn Thầy đã nghĩ đến tôi... nhưng..

-Tôi hiểu...

-Mong thầy hiểu cho tôi...tôi..

-Thầy uống nước đi..

-Xin thầy..

Ngưng một chút ,Thầy H nói:

-Học sinh yêu mến thầy, có em còn coi thầy là thần tượng. Tôi cần thầy nắm lực lượng này.. cho.. khi cần.

-Thưa thầy, tôi không hiểu...

-Đó là lực lượng làm môi cho phong trào... tác động dư luận và níu dư luận về phía mình.. cho những cuộc bầu cử mới sắp đến..

Thầy H hớp nước rồi tiếp:

-Vào CL, tích cực hoạt động theo chỉ đạo và... có tôi một bên, thầy sẽ thắng tiến... thầy sẽ về Đỉnh Bộ Lĩnh..

-Tôi cần thời gian suy nghĩ.

Hắn vẫn trụi lủi, không Đẳng, không bè, không phái, nhưng rõ ràng là mãi mãi là giáo sư toán quên. Duy chỉ một điều làm Hắn hài lòng chính Hắn, đó là Hắn đã cùng học sinh của Hắn tập nhìn và đánh giá lịch sử, những sự kiện mà cuộc chiến tranh tương tàn đã gây ra trên đất nước thân yêu này.

Phần 12

Chuyện giáo sư biệt phái được “thả 50%” là tin vịt, mà là vịt cồ nữa, vì chẳng có ai được thả cả. Giáo sư H ngã bệnh, anh hy vọng quá nhiều, nỗi thất vọng trở nên quá lớn, nó quật ngã anh không thương tiếc. Anh nằm trên chiếc chiếu số 2, cùng phòng 2 với Hấn.

Anh rên hừ hừ.

-Lát nữa trại viên V sẽ tắm quất và xông cho anh.

-Không cần đâu.

Hấn ái ngại:

-Anh bệnh.. không nhẹ.

Anh H tung mền khỏi đầu:

-T này..

-Dạ..

-Có khối nào.. giáo sư.. được về không ?

-Dứt khoát.. không.

Vẻ nghi ngờ:

-Vậy ..tại sao lại có tin ?

Hấn cố cười.

-Tin vịt cồ đó mà.

-Vịt cồ ?

Hắn cúi xuống nói nhỏ vừa đủ H nghe:

-“Đừng nghe những gì CS nói....”

Anh H trợn mắt. Hắn cười như thỏa mãn khi đã nói được điều muốn nói.

-Anh nghĩ đi.. Tôi xuống bếp xem họ nấu cháo cho anh chưa.

Hôm nay là ngày cuối cùng được nghỉ tự do, ngày mai sẽ bắt đầu học bài thứ nhất, mỗi bài học kéo dài bảy ngày, ngày đầu: lên lớp nghe cán bộ giảng bài, ngày hai lên lớp, nếu cán bộ giảng chưa xong thì giảng tiếp, khi nhiệm vụ cán bộ xong, đến phần giải đáp thắc mắc, những điều chưa rõ, học viên đưa tay được cho phép mới đứng lên phát biểu. Ngày thứ ba trở đi, làm bài Thu Hoạch, thông qua tổ rồi tập hợp, khối nào nộp lên Trung Đoàn theo khối đó. Thu Hoạch là sau khi nghe cán bộ dạy ở giảng đường, viết và phân tích lại nội dung, và đưa ra kết luận. Kết luận mang tính chủ quan của từng cá nhân.. nhưng không lạc ngoài chủ đề của bài học. Thường mỗi bài người ta ghi hay nói rõ mục đích yêu cầu, cứ căn cứ vào đó mà “tán”. Chương trình có 10 bài, học xong chỉ hơn một tháng. Đây là thời gian nhẹ nhất, chỉ nghe và viết, nhưng chủ nhật không được nghỉ, phải tranh thủ đi lao động.

-Anh nấu cháo cho người bệnh chưa ?

-Chín rồi.. khối trưởng.

-Anh múc một ca.. đem lên cho anh H dùm tôi.

-Dạ..

Hắn sửa bước đi.

-Anh khối trưởng... anh ăn một chén.

Hắn ngạc nhiên:

-Trời đất.. có bệnh đâu mà ăn.

-Anh mới bệnh dậy.. trông anh yếu quá..

-Cảm ơn nhiều ..

Hắn cười thành tiếng:

-Tôi bây giờ khỏe như voi... nếu có em nào ở đây tôi.. tôi..

Như giải vây cho Hắn.

-Em hiểu.. khối trường.

-Tốt rồi.. bye nhe.

Lúc vui Hắn thường “bye nhe”, dù ở đây tối kỵ nói pha tiếng Mỹ, điều cấm, ít ai dám phạm.

-T.Đ đâu ..T.Đ..

-Cái gì mà ôm tôi vậy ?

-Tuần tới sẽ cho thăm nuôi.

-Rồi sao ?

-Thì sao nữa...

Hắn ngộp ngừng rồi cười cầu tài:

-Tôi quên mất là ông chưa vợ..

-Chưa vợ ...

-Ông cứ... để rài.. lâu ngày nó mục..

-Ai mượn ông lo.

-Thương bạn vậy mà..

Hai đứa rủ nhau tìm C, người mới vô đợt chót, di cư 54, học cùng khóa Sư Phạm QN 1962, dạy Văn, ốm tong, ốm teo, nhưng nổi tiếng “gan lì”. Đ nói:

-Thằng C coi vậy.. mà số dzách ..

-Số dzách ?

-Chớ còn gì nữa!

Hắn vô trại và được biên chế vào khối 7, ngày trước ngày sau là cãi lộn với cán bộ trung đoàn phụ trách khối. Hắn đấu lý tay đôi, căng thẳng, có lúc hai bên cùng to tiếng.. Hắn đuối lý, "cãi không lại CS" bèn phán "Khẩu phục, tâm bất phục".

Chuyện đồn ầm ỹ, cả trại đều biết. Trả giá cho việc này, C phải viết kiểm điểm, bị gọi lên Trung Đoàn, viết lại 3 lần. Không biết C viết những gì trong 3 bản kiểm điểm bị trả lại đó. Chỉ biết ở bản Kiểm Điểm thứ 4, bản cuối cùng, Hắn chỉ viết một câu đã nói "Khẩu phục, Tâm bất phục". C đón trước cửa phòng.

-Hai ông .. sượng quá hen.

Đ cười.

-Đâu có bằng ông..

T chêm.

-Nổi tiếng..

C cướp lời :

-Thôi.. thôi.. mấy ông im cho tở nhờ... nổi tiếng cái... con khỉ..

Đ giải hòa :

-Thôi.. không nói chuyện.. "bất phục" nữa.. Ta nói chuyện..

T bỗng vui:

-Chuyện đời ..chơi.. được không ?

C kéo hai bạn vào phòng, nhìn các bạn trong tổ, đang nằm ngò, tán phét.

-Các bạn.. cho tôi tiếp hai ông "ôn quàn hột vịt lộn" này.. chút nhe.

-Cứ tự nhiên.. nhưng ..

-Nhưng.. làm sao ?

-Đừng nói chuyện. ."Tâm Phục" đấy nhé.

-Xưa rồi tám!

Cả ba ngồi trên chiếu của C, nó mở xách lôi ra một gói pall mall, thứ mà T thích nhất; một gói đường..

Nói với Đ:

-Ông không hút thì lấy cái này...

Quay nhìn T, C tiếp :

-Thứ ông thích đây ..

T cảm động:

-Đàn bà.. mà vẫn có thuốc cho bạn hiền...

-Thằng quỷ .. muốn ta lấy lại chắc ?

C không rượu, không thuốc, không gái.. nên bị cho là "đàn bà".

-Ông cụ ở PT có khỏe không ?

-Lúc PT giải phóng, ổng run lập cập, người ta nói CS sẽ diệt bọn di cư 54, lũ bỏ tổ quốc XHCN, chạy vào Miền Nam, theo Giặc. Tội nghiệp, mỗi lần có VC đến, dù bất cứ lý do gì, ổng cũng sợ "té đái" trong quần.. Bây giờ thì khá hơn rồi.. vẫn cứ sợ.. nhưng không còn "ướt quần" nữa. Chị Nhung nói như thế.. chứ tao đâu có ở nhà..

-Lúc họ vô... ông ở đâu ?

-Thì ở đâu nữa, ghim súng ở Hộ Diêm.. Đơn vị của tao được điều về đó từ trước.

Hắn nhớ lại chuyện: có một đàn sâu từ vùng núi phía tây Cà-Rôm, bò dày đặc ra biển, dân PR lúc đó xôn xao, bàn tán chuyện này.

-Đàn sâu băng qua Quốc lộ 1 ở khoảng giữa Ba Tháp –Hộ Diêm ..

-Xe chạy qua, cán nghe lộp bộp..lớp sóng bò lên lớp chết.. di chuyển tiếp.. về biển.

-không thấy đầu và cũng chẳng thấy đuôi.. sâu ở đâu mà nhiều như thế không biết...

-Điêm .. Điêm xấu.. phải chạy về phía biển...

Hồi đó Hắn cũng chỉ nghe mà không thấy.

-Này.. chuyện đàn sâu...ông ở đó, thời điểm đó... có thiệt không ?

-Ôi, hơi sức đâu mà nghe lời đồn nhảm..

-Thiên hạ nói...có...họ thề là chính mắt nhìn thấy...

-Tôi cũng nghe .. đến điếc cái lỗ tai.. nhưng đầu óc đâu mà kiểm chứng.. chết sóng ở sát bên mình..

-Chuyện lạ quá.

-Tụi quỷ sứ... chuyện tầm phào... nhắc lại làm chi..

Hắn nhìn C, có thời gian hai đứa cùng ở trọ một nhà, C dạy giờ ở một trường dành cho người dân tộc Chăm, bên kia Cầu Móng – Tháp Chăm. Buổi sáng C dạy sớm, chẳng kịp ăn sáng, cà phê, chèo cái xe đạp sườn ngang ra đi, qua Sân Banh, Phan Trung, NLS, Mỹ Đức, Tháp Chăm, Cầu Móng...mới đến nơi. Vào lớp, hai

giờ đầu vừa dạy vừa thờ. C nói “mệt nhưng vui”, mà không nói rõ là vui vì cái gì [?].

Đ cười cười.

-16 tháng 4..

-Biên chế vào Lá CHấn Thép-phía Bắc..trấn giữ Cao Điểm 105.

-Giữ được bao lâu ?

-Đêm 15/4, từ chỉ huy cho đến lính, tự do “Di Tản Chiến Thuật”. Tôi cũng cởi áo, tuột quần, giả dạng thường dân chạy về hướng Biển.. chạy dọc bờ, cuối cùng trốn ở vùng núi Sơn Hải. Phe ta tan rã từ trong ruột, một tiểu đội VC có thể rượt một tiểu đoàn chạy bắn khói ra sau đít, chỉ có chạy và chạy chứ có đánh đấm gì đâu.

Ba đứa nhìn nhau, Hấn tán thán.

-Thôi.. không nói chuyện này nữa.

-Ông khươi ra chứ ai... chuyện như thế .. nói nữa, chỉ có cắn lưỡi mà chết.

-Rồi sao nữa ?

-..trốn 15 ngày.. ăn cua, nuốt ốc...chịu đói thì được nhưng khát thì chịu không nổi... phải mò ra... bị tóm.

-Đưa vào đây ?

-Sau khi... bị nhốt .. tra khảo.. khai lý lịch... rồi đưa vào đây... nhưng..

-Nhưng sao?

-Trước khi đi .. họ cho ra chợ mua ít thứ..

-Và mày mua những thứ này cho tụi tao ?

-Tao đoán tụi bay.. chạy trời không khỏi nắng.. Lũ biệt phái ở các trường NT thì phải vào A.38.. không khác hơn được.

-Khá khen... bạn hiền.

Ba đưa chia tay, và hứa với nhau là sẽ lì cỡ Papillon.

Hắn nói với Đ:

-Nhớ giữ gìn sức khỏe.

-Ông cũng vậy.

Hôm nay bỗng dưng trời mù, những đám mây đen vần vũ trên bầu trời, gió cũng thổi mạnh hơn thường lệ, Hắn về lại khối.

-Kỳ khu... Kỳ Khu..

Hắn nghe tiếng Hạt Mè gọi.

-Chuyện gì thế ?

-Đến đây.. hay lắm.

Hắn đến bên gốc cây Trứng Cá, nơi Hạt Mè làm “lớp” dạy chim.

-Lũ chim đâu rồi ?

-Ta cho nó tự do... về với bầu trời rồi.

-Sao lại thả đi.. chúng đã..

-Đúng, chúng đã biết nghe lời.. nhưng tớ thấy tội nghiệp quá.

-Tội nghiệp?

-Phải.. cá chậu.. chim lồng... như tụi mình.

-Đừng so sánh.. nó lâm li ra.. Chuyện gì “hay lắm” nói mau ..

Lần đầu tiên Hắn thấy vẻ mặt sung sướng của Hạt Mè..

-Sát đây.. bí mật.. nói nhỏ..

Hấn như kê tai, chờ nghe.

-Hồi hôm .. hồi hôm

-Hồi hôm... tự nhiên... lại cà lăm..

-Có thằng viết “Đả Đảo CS “ở vách Cầu tiêu.

Đó không phải là vách như Hạt Mè nói mà là một bức tường xây cách điệu, rộng chừng 8m2, có hai cột bằng ciment cốt thép, nâng lên khỏi mặt đất chừng 0m3, mặt hướng Đông, nhìn ra đường, phủ lớp sơn màu xanh lá cây, trên đó, thời trước, có câu “Sư Đoàn 44 Bộ Binh-Sông Mao” viết bằng sơn màu Đỏ. Câu này được xóa từ ngày Cách Mạng sử dụng nơi này làm trại cải tạo ...

-Đứa nào.. ngon vậy?

-Nghe đâu bên khối đại úy..và..

-Sao?

-Sau 2 giờ phát hiện... thủ phạm bị bắt ngay.

-Nhanh thế à ?

-Có chỉ điểm...ăn-ten chúng rãi khắp nơi... coi chừng thằng nằm bên vách..

-Biết rồi..

-Kỳ Khu... Nó viết hai lần rồi, lần này là lần thứ ba.. mới bị tóm..

-Lần thứ ba?

-Lần thứ nhất, nó viết: “đừng nghe những gì CS nói “; lần thứ hai nó viết : “CS là quân bán nước” và lần này...

-Hiểu rồi..

Hấn bước đi, thì bị gọi giật ngược.

-Còn cái này.

-Cái gì nữa đây ?

-Chúa.. Chúa.. bị chặt 15 khúc.

-Chúa.. tôi sẽ tính sổ với ông..

Hắn ba chân bốn cẳng, đi như chạy, rời xa người bạn bắt đắ dĩ. Hắn có nghe chuyện “Chúa bị chặt 15 khúc”. Có lúc tò mò, Hắn muốn đến xem.. nhưng rồi công việc và cũng vì sợ.. nên lần lữa mãi chưa đi.. Cách nay hơn tuần có tin Trung Đoàn đã biết và đã tịch thu, mang Chúa về bỏ ở đồng củi tập thể. Chúa đã bị đốt lò rồi.. Trong đầu Hắn như quên mất chuyện này, nay lại được nhắc.. Hắn bỗng thấy xốn xang trong lòng, lấm bắm như một thảng khùng... Chúa ...15 khúc... Chúa .. 15 khúc.

Tiếng còi xa xăm chưa gọi, Hắn nghe trong không gian như có lời cầu, lời buồn thánh. Trên cùng và tận cùng nỗi khốn khổ của kiếp người, luôn có nước mắt của Chúa.

Phần 13

Người phải chặt chúa ra làm 15 khúc là trại viên tên Hoàng, thuộc tổ 3 khối 10, trung úy sư đoàn 23 Bộ Binh Ngụy, tốt nghiệp đại học Mỹ Thuật Gia Định, bị động viên khóa 24 Bộ Binh Thủ Đức. Tháng 3/1975 VC tràn ngập Cao Nguyên, đơn vị bị xóa sổ, chạy theo đoàn người di tản về Nha Trang, rồi Cam Ranh, Phan rang...

và bị bắt ở Cà Ná. Hoàng là một trong những người đầu tiên bị đưa vào A.38..

Hoàng cầm cái bao cát, loại bao nhỏ, Mỹ Ngụy cho cát vào, cột đầu lại, rồi chát thành công sự, ngăn hỏa lực.

Người bếp trưởng hỏi:

-Ông làm gì.. đứng sớ rớ ở đây?

-Tôi.. tôi..

-Tôi làm sao? Nói mẹ nó ra.. ĐM, cứ tôi.. tôi.. thì ai biết cái gì.

Hoàng nói mau:

-Tôi muốn gởi cái này ở đây.

-Gởi gì? Đưa coi.

Hoàng đưa bao cát.

-Đá.. Đá.. hai cục.

-Phải.. đá.

-Thằng ông nội... Hết chuyện rồi hay sao.. gởi đá.. mà để làm gì? Không đem vô phòng ngủ, để trên đầu chiếc chiếu, tại sao lại gởi ở đây?

Hoàng đưa tay chỉ vào góc khuất của cái bếp:

-Tôi muốn.. anh cho tôi để chỗ này..

-Sợ gì khi .. nó chỉ là hai cục đá..

-Chẳng sợ gì..đá mà.. nhưng..

-Nhưng làm sao?

-Họ thấy.. nghi ngờ... rồi hỏi tới hỏi lui.. mệt lắm..

-Phải, có khi còn đập ra xem có dấu cái gì trong đó không nữa.

-Phải.. vì vậy..

-Thằng ông nội... mà nói cho tao biết tại sao mà mày muốn giữ hai cục đá này.

-Tôi.. tôi..

-ĐM.. tao ghét đũa áp úng, không có gì khó nói trên cuộc đời này cả.. mà hiểu không ?

Hoàng nghĩ, không nói, thằng bếp trưởng khó chấp thuận.

-Tôi chỉ muốn dùng nó để mài..

-Mài.. mài cái gì ?

-Phải.. tôi sẽ làm một bộ dao lớn có nhỏ có..

-Chỉ với hai cục đá?

-Phải.

-Mày không nhớ nội quy cấm dùng dao, vật nhọn...sao?

-Tôi thuộc nằm lòng.

-Thuộc nằm lòng... mà vẫn làm. Mà mày làm dao để làm gì.. mà định lụi ai chắc?

-Không lụi ai cả..

-Không lụi thì làm dao để làm gì ?

Hoàng nói mau:

-Tặng vợ!

Bếp trưởng kinh ngạc:

-Tặng vợ?

-Tặng vợ... hiên.

Bếp trưởng ngửa mặt, đau khổ:

-Lại gặp... thi sĩ... nữa rồi...

-Ai thi sĩ?

Bếp trưởng như không nghe, tán thán:

-Sao tui cứ phải gặp bọn.. đi mây về gió.. khùng khùng.. điên điên... thế này mãi hờ trời..

Rồi lẩm bẫm:

-Tặng vợ... mà còn... hiền... nữa, trời ạ.

Hoàng quê Bình Tuy, bếp trưởng La-Gi, cách nhau có một đoạn ngắn ngủn, lại cùng vào Thủ Đức K.24, nhận ra nhau rồi.. Thi Sĩ và Bếp Trưởng thân nhau như bạn, một bên ăn nói như... thi sĩ, một bên bỗ bã, văng tục, chưởi thề... Hai người như hai thái cực lại “tâm đầu ý hiệp”.

Trại viên Khối 10 nói “tụi nó bê đê “.... Bếp trưởng sừng cò, tức khí, văng tục. Thi sĩ chỉ cười không có ý kiến gì.. Balô của Mỹ, phần tiếp giáp với lưng người mang có hai mảnh kim loại bắt chéo thành hình chữ x, đó là hai mảnh thép nhẹ, cứng.

.....

.. Bếp trưởng ôm một bó củi, từ nơi tập trung chất đốt của khối 11, đi về hướng nhà bếp, ngoắc Thi Sĩ:

-Tao cho mày cái này.

Thi Sĩ hỏi:

-Cái gì thế?

-Nẹp balô.

Thi sĩ mừng ra mặt, vì đây là vật hai đũa tim mãi.

-Ở đâu thế?

-Hai nẹp ..đủ chưa.?

-Đủ.

Bếp Trưởng chôn hai nẹp thép dưới nền bếp chỗ để lương thực khô nhưng không an tâm.

-Mày thấy..

-Rất kín.

Số gỗ mun Thi Sĩ góp nhặt từ những lần lên rừng, mãi tận vùng giáp ranh Định Quán, mang về cho toán trại viên Mộc, làm đồ gia dụng cho cán bộ, đã khá nhiều.. Bếp trưởng ngụy trang để chung trong đồng củi nhà bếp, canh chừng rất nghiêm ngặt.

Theo kế hoạch, Bếp trưởng gói 3 củ khoai lang lụi tặng Khối Trưởng, và đề nghị:

-Cho tăng cường trại viên Hoàng vào biên chế nhà bếp, lý do “thằng này biết nấu ăn, lại siêng năng”. Khối trưởng vừa nhai khoai lang lụi, vừa nói:

-Tao thấy nó.. ồm như ho lao... coi chừng lây cả đám thì bỏ mẹ.

Bếp trưởng chống chế:

-Nó mình đây.. khỏe dẻo dai... và nhất định không có tính ăn.. vụng.

-Hôm nào có món “cải thiện” .. thì đừng quên tao.

Bếp Trưởng nghe khối trưởng, dân Trâu Điền, nói thế là biết xong rồi.

-Nhất định rồi.

Từ hôm biên chế vào tổ nhà bếp, lại được bếp trưởng tiếp tay, Thi Sĩ bắt đầu vẽ Chúa trên một tờ giấy, xé ra từ vở tập viết của học sinh tiểu học, Chúa giăng tay chịu tội trên thập tự giá, tổng chiều cao 0,8m. Thân hình Chúa bị Thi Sĩ cắt chia, đánh số. Căn cứ theo số gỗ mun trải ra trên nền bếp đã chia làm ba nhóm, nhóm đầu, nhóm mình và nhóm tứ chi.. Sự cắt chia thân thể Chúa, bị tẩy xóa, làm lại nhiều lần.. Cuối cùng, Chúa bị chia ô, đánh số thứ tự từng ô, từ đầu xuống ngón cái bàn chân phải.. tất cả là số 15. Chúa bị chặt 15 khúc.

Thi Sĩ đêm đêm chui vào nhà bếp, chặt, cắt, gọt, đẽo... bằng bộ dao "tặng vợ hiền" . Thời gian dần trôi ...

-Mày có nhiệm vụ .. chôn dấu những khúc.. đã xong.

-Tao biết rồi.

-Đây là hai chân của Chúa.. 4 khúc..

Bếp trưởng nhận từ Thi Sĩ 4 đoạn gỗ Mun, đã được chà láng bóng, nước đen, pha vàng nổi lên óng ánh. Nó chẳng hiểu, và cũng chẳng hình dung được những đoạn gỗ thế này..

-Nhớ thật kín đáo .. đừng để..

-Tao hiểu rồi... việc của mày mày làm.. việc của tao tao làm...

Bếp trưởng bỏ 4 khúc gỗ vào một bao cát, vừa cười vừa nói:

-Yên chí đi, Thi Sĩ. Và lách người ra khỏi bếp.

Lần lượt nhận, lần thứ hai, thân mình của Chúa 5 khúc, lần thứ 3, hai cánh tay của Chúa 3 khúc. Bếp trưởng cũng bỏ vào bao cát, đem dấu.

Một hôm đang chèo cây sới côm, đảo gạo trong chiếc chảo đại, nước sôi ùng ục, mồ hôi nhễ nhại, ngó quanh thấy chỉ có hai đứa:

-Còn mấy khúc nữa? sao lâu vậy?

-Còn ba khúc..

-Có trở ngại gì? Thiếu gỗ à?

-Không.. không.

-Không thiếu thì tại sao lâu quá vậy?

-Tao.. tao..

Bếp trưởng nổi nóng, nhưng cố ghim tiếng rít trong cổ họng:

-ĐM, tao chúa ghét áp úng. Có gì cứ nói mẹ nó ra.

-Phân đầu của Chúa..

-Thì sao?

-Phải.. phải.. chẻ làm 3 khúc!

-Ba khúc..như chân tay chứ gì?

-Cắt mặt Chúa làm 3..

-Rồi sao?

*Hai con mắt của Thi Sĩ bỗng có dòng nước chảy xuống má.
Bếp trưởng nhìn thấy.*

-Quý thần.. khóc hả?

-Không .. khói bếp, chảo cơm sôi.. làm tao chảy nước mắt..

Sự thật là khi cắt gọt đến ba khúc làm thành cái Đầu của Chúa, Thi Sĩ run tay, cho dù cắn chặt hàm răng.. cũng bật khóc.. Sự khổ đau Người đã chịu, nay lại phải chặt đầu Người làm ba khúc, "con lại xẻ nát mặt Người".. Nó không đành, nó không cầm được nước mắt. Làm xong ba khúc đầu của Chúa, nó kiệt sức, giao cho bếp trưởng xong là ngã bệnh.. Số lượng chốt gấn 15 khúc lại để thành

tượng Chúa bị đóng đinh trên thập tự giá, và cả cây thập tự giá làm bằng gỗ Dâu, Thi Sĩ chôn dưới đồng củi.

-Mày ..mày..tao nói thiệt..

-Thôi mà.. mày thương tao thì đừng nói gì nữa.

-Ăn chút cháo.. Thi Sĩ..

-Cảm ơn Bếp trưởng.

Ba ngày sau là Thi Sĩ khỏe lại, thời gian vẫn còn trống trải phía trước, một số ít lao động, một số nhiều thì chơi tự do. Chuyện chia chúa làm 15 khúc vẫn trong vòng bí mật, chỉ có Thi Sĩ và Bếp trưởng biết.

-Tao muốn biết Chúa bị mày đóng đinh.. trông như thế nào.

Thi Sĩ, đêm nằm cứ tưởng tượng, hình dung Chúa khi được ghép lại, và cũng nôn nóng không kém bếp trưởng.

-Chờ dịp...

-Chỉ sợ bọn ănteng thôi..

Cuối cùng rồi dịp may đã đến. Cả khối tập trung xem văn nghệ, do đoàn Văn Công giải phóng trình diễn, Thi Sĩ giả bị trúng gió, Bếp trưởng trực bếp, giữ kho.. Chờ đêm văn nghệ bắt đầu, tiếng vỗ tay rào rào từ xa.. hai đứa chui vô bếp... bắt đầu khâu ghép lại những khúc gỗ, thịt xương của Chúa... Hình tượng Chúa cao 0m8, bị đóng đinh trên thập tự giá hiện dần. Trong bóng lờ mờ, Chúa như đang khóc.. Thi Sĩ khóc.. Bếp trưởng bỗng cũng khóc.. Lúc ấy “như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng” tiếng ca từ xa vọng lại, ngân dài trong sương đêm.

Bếp Trưởng là người mau miệng, dù hứa “không nói với ai”, nhưng tin Chúa bị chia 15 khúc, được rỉ tai. Nhiều lần một hai trại

viên đến, đề nghị cho xem “tớ là công giáo.. nghe Chúa khóc..” và Hoàng không thể chối từ, một, hai, ba... lần cho xem...rồi liều mạng “chơi luôn” như đề nghị của Bếp trưởng. Thậm chí, Chúa được gắn vào vách bếp cho ai muốn chiêm ngưỡng Chúa thì cứ đến. Cán bộ Trung Đoàn xuống, một, hai, ba.. và nhiều hơn nữa, họ nhìn yên lặng.. rồi ra về. “Đó là tự do của các anh”, có cán bộ còn nói như vậy. Hoàng bốt sợ, Bếp Trưởng cười toe toét, xem đó như một chiến công của mình. Một hôm cán bộ Trung Đoàn A chi viện, nói giọng Hà Nội, đứng nhìn sững Chúa một lúc khá lâu, rồi nói:

-Tôi chưa thấy tượng Chúa nào ..”sống” như tượng này.

Hoàng hỏi:

-Cán bộ nói “sống” là thế nào ?

-Là như thật.. Máu của Chúa đang chảy... cũng như thật.. nhưng..

-Thưa?

-Anh phải hủy Chúa đi, đừng để quá trễ.

Nói xong A chi viện bước ra khỏi bếp, đi nhanh về phía Trung Đoàn, đó là người có thân hình ốm, xanh xao.. Hoàng có gặp vài lần... Đôi mắt của cán bộ A chi viện ráo hoảnh, nhưng giọng nói thì đầy cảm xúc.. Dư luận nói Bếp Trưởng đã đem những khúc xương thịt của Chúa nộp cho Trung Đoàn như một hành động hối cải, biết việc mình làm đã sai. Cũng có nguồn tin là cán bộ Trung Đoàn xuống tận nơi thờ Chúa, trong cái bếp có đến 3 cái chảo đại, đầy bồ hóng ...để tịch thu. Chưa biết sự thật là thế nào, nhưng có điều chắc chắn là những đoạn gỗ, xương thịt Chúa, được ném vào đồng củi của bếp ăn Trung Đoàn.

Phần 14

Buổi chiều ngày cuối cùng được nghỉ, trại viên đi lêu nhêu ngoài sân, những khoảng trống trước đây cỏ tranh đã được dọn sạch để làm chỗ tập hợp, sinh hoạt về đêm. Nội dung những buổi sinh hoạt như vậy thường là “tổng kết” những công việc đã làm trong ngày, ưu khuyết điểm, công việc của ngày hôm sau. Có lúc xử kiện, những mâu thuẫn phát sinh giữa trại viên, có khi dẫn đến động tay động chân. Cuối buổi sinh hoạt bao giờ cũng là phần tập hát, những bài hát “cách mạng” từ : Như Có Bác Hồ, Cô Gái Vót Chông, Tiếng Chày Trên Sóc Bambo, Cô Gái Lam Hồng, Kéo Pháo Qua Đèo... Những bài hát có nhịp “đuổi gà” cộng với tiếng vỗ của nhiều bàn tay, vang vang trong đêm. 21 g thì tan hàng, ai về phòng nấy, đêm lại trôi qua trong trần trọc, lo lắng, nhớ nhung.

Hạt Mè xuất hiện.

-Kỳ Khu.. Kỳ Khu..

-Sao? Rộng hòng quá vậy?

-Ông thuộc loại ..lãng tai, không hết lớn làm sao ông nghe.

Hắn thấy Hạt Mè nói cũng đúng. Có lúc, quả thật ..không nghe gì..

-Việc gì nữa đây? Chim của ông..

-Chim chóc gì. Đi với tớ.

-Đi đâu?

-Tới chỗ này, hay lắm.

Hạt Mè kéo tay Hấn, lôi đi. "Chỗ này" là phòng của tổ 3 khối 10.

-Hoàng .. Hoàng ơi!

Hoàng trả lời từ cuối sân.

-Tôi đây.

-Đây là Kỳ Khu, tớ đã nói với cậu.

-Biết rồi.

Hoàng dẫn hai đứa vào bếp, trên ba cái chảo đại có nhiều cây lò ồ bắt ngang làm dàn, ở đó treo lỉnh kỉnh đủ thứ, bắp khô, cá khô.. Hoàng đưa tay đỡ bao cát đang treo lủng lẳng ở góc trái.

-Mình không nỡ ...nên giữ lại.

Đó là 3 khúc gỗ mun ròi, được chà đen bóng, chỉ một thoáng Hoàng đã gắn ba khúc gỗ thành đầu của Chúa. Hấn nhìn sững, có một dòng điện chạy rần rần trong khắp thân thể, rồi xương sống tê cóng, chân rùn.... Hấn ôm cánh tay Hạt Mè để khỏi ngã.. Hấn vừa thấy có dòng máu chảy ra từ đôi mắt của Chúa.

Trên đường về.

-Lần đầu tiên, tôi cũng như ông... Thật kỳ lạ.

Hấn run giọng:

-Rõ ràng.. Chúa khóc, nhưng nước mắt màu đỏ.. như máu.

-Nhiều đứa cũng thấy như vậy.. chứ không phải mình ông...

Ngày xưa, Chúa chịu tội, bị đóng đinh trên thập tự giá là để chết thay chúng sinh, Chúa chết cho chúng sinh được sống. Ngày nay, ở thời đại văn minh, người ta yêu cầu sự đền tội cao cấp hơn,

không có chuyện một người chết thay cho mọi người. Kẻ có tội sẽ bị trừng phạt đích đáng và đích danh.

-Tớ về. Kỳ Khu.. quên hết mọi chuyện đi.

Hắn gật đầu, bước liêu xiêu về phòng 2, khối 13, nằm vật xuống chiếc chiếu số 13 đã ngã màu vàng, lòng thấy quặn thắt, miệng lẩm bẩm...không ai nghe rõ điều gì.

-Anh, anh đem những khúc tre ấy về làm gì vậy?

-Mình làm cờ đồ sao vàng...bán.

-Bán cờ?

Hắn cười.

-Bán cờ chứ đâu có bán nước mà em sợ.

Từ ngày thành phố giải phóng, cứ cách vài hôm là xe thông tin chạy khắp hang cùng ngõ hẻm, alo alo.. nghe đây... nghe đây... toàn dân phải có mặt đông đủ ở Sân Vận Động Mỹ Đức vào lúc.. thường là 6 giờ sáng.

-Anh thấy người ta phải tập trung sớm nên không kịp làm cờ, mà người nào cũng phải có lá cờ trên tay để.. phát qua, phát lại, hay đưa lên cao vẫy vẫy.. và ai cũng ...

-Cũng làm sao ?

-Sợ đi tay không, không có cờ để vẫy vẫy.. sẽ bị đưa ra tập thể..

-Và ghi sổ đen..

Và Hấn tập trung nhân lực: vợ, đưa con gái 6 tuổi tên Ca Dao, lao vào sản xuất cờ. Hấn cưa tre thành từng đoạn dài 2 gang tay, chẻ.. Vợ mua giấy vàng, giấy đỏ: cắt. Ca dao phụ bôi keo lên ngói

sao màu vàng... Những là cờ đỏ sao vàng thành hình.. Trời chưa sáng tỏ, sương đêm vẫn còn rơi, vợ chồng Hấn đã đứng ở đầu Quang Trung, chỗ ngã ba giáp Trưng Nữ Vương. Sẽ có từng đoàn người qua đây.. và vợ chồng Hấn tay trái cầm một bó cờ, tay phải cầm lá cờ “mẫu” phát qua, phát lại..

-Thầy.. thầy cô.. bán cờ..

-Em một lá .. Em hai lá... Tôi mua.. Thầy cô .. Em..

Một thoáng, gần 100 cây cờ bán sạch...

-Lần sau, thầy cô làm nhiều hơn.. mới đủ.

Hàng được tiêu thụ như dự định, thu nhập nhiều hơn mong ước. Vợ Hấn cười:

-Anh làm em.. lại bất ngờ.

-Lại bất ngờ?

-Dạy toán, cái môn khô như gió cát Phan Rang, mà làm thơ tình ướt như mưa dầm.. Bây giờ lại.. lại..

-Lại làm sao?

-Dân .. dân buôn..

Vợ chồng Hấn vui, ngày mai các con được bữa cơm đầy. Một điều cả hai cùng thấy, dân đi dự mít-tinh chưa kịp ăn sáng, một gói xôi là thứ họ cần, sau cây cờ. Những lần sau, vợ chồng Hấn bán thêm một rổ xôi trắng, có lúc đổi món, xôi đậu.

Thầy cô bán cờ, bây giờ thêm” thầy cô bán xôi..”. Hấn vẫn có những quan điểm về nhiều vấn đề trong cuộc đời rất thoáng, không cứng nhắc, nhưng khi nghe “thầy cô bán cờ..” tự dưng Hấn ngưng. Ngày trước giải phóng, người ta nói như đinh đóng cột rằng: thầy là khuôn vàng thước ngọc cho học sinh noi theo, đến nỗi khi đi, bước chân cũng không được tùy tiện thay đổi dài, ngắn.

Hắn vẫn nghĩ, và rất tâm đắc với ý nghĩ rằng: Thầy không phải chỉ dạy môn học mà mình phụ trách mà còn phải dạy làm người.

Một vợ 4 con, trước đây vợ có lương vợ, con có lương con, nhưng góp chung lại cũng chỉ đủ sống, không nhà giáo nào, chỉ bằng nghề của mình mà có của ăn của để cả, nhất là những người như Hấn tứ-cổ-vô-thân. Sau 16/4 không có cái gọi là lương như vừa nói nữa, phải bươn chải nuôi con, đó là cảnh chung của nhà giáo, cho dù là giáo sư cấp 3.

Hấn cũng bâng khuâng, không biết nhà giáo trong thời Xã Hội Chủ Nghĩa là như thế nào [?]

Không thể nuôi sống gia đình bằng cò -cho dù là cò đỏ sao vàng- và xôi mãi được, vợ chồng Hấn đã bắt đầu “nhịn” để cho các con. Một hôm, từ Duy Tân về, Hấn thấy vợ rầu rầu.

-Anh này..

Nhận ly nước từ tay vợ:

-Em nói đi.

-Em sẽ bán chuối nướng.

Hấn ngạc nhiên:

-Chuối nướng?

-Hồi ở Nha Trang, em thấy bà cô.. nướng chuối.

-Và bây giờ em bắt chước chứ gì?

-Phải, em... em ..nướng được.

Và vợ Hấn đi ra chợ Xóm Gò na về một giỏ lát, trong giỏ có hai nải chuối, chín rục, đã ngả từ màu vàng sang màu đen xám. Vợ Hấn vừa thở vừa nói:

-Phải là chuối sứ, chín rục, nướng mới ngon.

Ca dao, đứa con cả vừa mới 6 tuổi, đã phải thay mẹ giữ ba đứa em, lại còn dạy em đủ thứ trò. Những lúc em ngủ, hay ham chơi một trò gì đó, thì a vào giúp mẹ việc này, việc khác, ngoan và khôn trước tuổi, trong xóm ai cũng nhận xét như vậy về Ca Dao.

Hôm sau là Chủ Nhật, dân có đạo Công Giáo vẫn đi Lễ nhà thờ vào buổi sáng cả buổi chiều, nhưng lựa thưa, không đông vui như trước. Tiếng chuông cũng vang xa, rồi buồn. Đó vẫn là nơi bán được chuối nướng.

-Em sẽ bán trước Nhà Thờ.. thế nào cũng..

Hắn động viên:

-Hết hàng.

Ca dao muốn xin ăn, nhưng không dám nói, nên cứ lẩn quẩn bên mẹ.

-Coi em ..ở đâu ..con?

-Tụi nó đang chơi trước nhà Bà Ba.

Nguyễn từ ngoài đi vô, đứa con trai duy nhất, tóc đen phủ kín ót, "sau này chắc đẹp trai như ba" ai thấy Nguyễn cũng nói như vậy.. Nguyễn vừa méo vừa mét:

-Anh Thư đánh con...

Anh Thư là đứa con thứ ba, được sinh đúng vào đêm Noel, tính ít nói, làm lì, ai làm trái ý là nhào tới thoi ngay, không thì hét rất to. Anh Thư "ăn hiếp" anh trai và đứa em út, còn với chị Ca Dao thì "xếp re" nghe lời rậm rấp. Buổi trưa không chịu ngủ như anh chị, mặc độc cái quần sịp, đi xin ăn khắp xóm, nhà nào cho cái gì đó để ăn mới chịu đi, còn không, cứ đứng quào cửa.. Hương là con gái út, mới biết bò.

Chủ Nhật, Hấn lên trường, cùng với một nhóm học sinh. Cán bộ N nói:

-Bọn phản động đã viết bậy bạ, các anh bên Văn Hóa bận hội nghị, đề nghị mình xóa rồi viết lại.

-Viết câu gì?

-“Đế quốc Mỹ là tên sen đầm quốc tế”.

Ba xe đạp, bốn thầy trò nhắm hướng Đạo Long thẳng tiến. Trên mảng vách, ai đó viết “Đả đảo CS bán nước cho Nga, Tàu” màu vàng chủ đạo. Lâu nay vẫn vậy, phông vàng chữ đỏ.. Hấn nói với On, học trò trường nhóm, nổi tiếng có hoa tay, viết chữ đẹp.

-Phải “dập” ba lớp, nếu không, khi sơn khô, chữ xóa sẽ hiện ra.

-Con biết rồi, kinh nghiệm lần trước, con tồn tới già.

Thầy và trò cùng chung tay, thoáng chốc mảng tường được phủ một màu vàng sáng chói.

-Về thôi..

-Về hả thầy?

-Chờ khô.. Chiều mình trở lại .. viết “Đế quốc Mỹ...”

On chở thầy về, từ cầu Đạo Long đạp theo đường Thống Nhất, qua rạp Thanh Bình, Chợ PR, nhà in Nghệ Thuật, Quảng Thuận.. và lúc qua nhà thờ, Hấn thấy Vân -vợ Hấn- đang ngồi bên cổng với rổ chuối nướng.

Về đến nhà, Hấn thấy Ca Dao đang ôm 3 đứa em, nhìn mong ra cửa, chờ cha mẹ .. Hấn không dừng lại, mà đi thẳng ra sau nhà, Hấn khóc.

Hắn bỗng trở mình la ú ớ, bây giờ hắn mới thật sự chìm vào cơn mê, hắn thấy vợ và 4 đứa con của hắn đang trôi trên dòng sông, nước chảy siết. Cánh tay của Vân cố xé nước đưa lên, cầu cứu, còn hắn thì bị trói chặt vào cây cột tử hình ngoài pháp trường. Hắn quặn người ói một bùm máu không còn là màu đỏ, mà là đen như mực tàu...

V đập vào trán và lay hắn tỉnh dậy:

-Anh hét làm em sợ quá..

Hắn vẫn còn run:

-Anh hét?

-Anh hét to quá trời làm ai cũng giật mình...

-Em cho anh xin ca nước.

V đi xuống bếp, đem lên ca nước, hắn uống một hơi dài, người thấy tỉnh lại.

-Cảm ơn em.

Hắn nhìn ra ngoài. Qua khung cửa, hắn thấy chiều đã xuống, và nghe tiếng còi tàu vang trong sương. Tiếng còi của tự do, chùng nào hắn mới được khởi hành?

Phần 15

Tuần lễ bắt đầu học bài thứ nhất, tội ác của đế quốc Mỹ, trôi qua trong sự nôn nóng của tất cả trại viên, vì cuối tuần, Chủ nhật là ngày Thăm Nuôi đầu tiên. Đêm thứ 7 không ngủ được, sau khi sinh hoạt khối, tất cả đều vui, nói cười nhiều hơn thường lệ. Hấn hỏi N:

-Chị có vô thăm không anh ?

-Có.. hình như có cả vợ T nữa.

Anh N, dạy toán, trong hội Tennis PhR, anh thuộc lớp trên, chơi hay, kinh nghiệm, nhất là tính trầm tĩnh, về kỹ thuật anh ngang với anh D, bs và anh P, quản lý sân.. Hấn chơi amateur không hay, nhưng đáng đánh khá đẹp.. Anh N có quen biết một cán bộ trên Trung Đoàn nên tin tức bên ngoài, tình hình gia đình vợ con được cung cấp thường xuyên.

Vợ chồng Hấn và anh chị N quen theo tinh thần đồng nghiệp nhưng khá thân tình. Anh N là người tốt, dễ gần.

Nếu Vân vô thăm, các con ở nhà ai coi? Hấn vừa muốn gặp Vân, vừa không, vì cứ nghĩ 4 đứa nhỏ một mình ở nhà là Hấn lo.

-Anh có các cháu đã lớn, còn em, các con còn nhỏ quá.

-Thì Thiêm ấy gọi ai đó, một ngày thôi mà..

Anh nói tiếp:

-Nghe nói Thiêm ấy giỏi lắm.

-Lúc em cưới, Vân còn đi học, có biết gì đâu.

-Đời dạy, T. ạ, chứ thời cha sanh mẹ đẻ, vợ anh có biết buôn bán gì đâu mà bây giờ thì..

-Thì sao anh ?

-Kiếm sống được.

Hấn ngậm ngùi:

-Vân.. bán chuối nướng ở cổng Nhà Thờ.

Anh N thờ dài:

-Tội nghiệp, con gái cưng của một nhà thầu nổi tiếng.

Ba của Vân, trước khi trở thành Nhà-Thầu-Khoán nổi tiếng như anh N vừa nói, là giáo viên trường Kim Yến. Ông là thầy của anh N, anh Tr chồng cô S, dạy tiếng Anh ở Duy Tân, thầy của bs D... Ông là người đa năng, là trung phong cắm trong đội "đá banh" Nha Trang, cũng là võ sĩ Boxer, đua xe đạp... Đặc biệt, ông còn chơi vĩ cầm cực hay. Ông là người "đào hoa" nhất nhì Nha Thành.

Nhiều người biết Hấn là rể của thầy mình, họ nói với Hấn "chấp sống thêm ba đời, cho dù đẹp trai như ông, cũng không bằng cha vợ nổi đâu ". Hấn về nhà hỏi vợ:

- Hồi xưa, ba nhiều "bồ" lắm phải không em?

- Ai nói ?

- Học trò cũ của ba...

- Hơi đâu mà nghe họ nói..

Hấn ngập ngừng:

- Họ nói...nói..

- Nói gì mà anh áp úng mãi vậy?

- Chấp anh sống thêm ba đời cũng không bằng ba!

- Máy ông quĩ đó...phóng đại, nghe làm chi.

Anh N tiếp:

-Hồi học ở Nha Trang, anh, anh Th, anh D.. sống trong nhà thầy, lúc đó Vân, vợ T, bé teo, đen nhẻm, ai cho gì cũng ăn, cười suốt ngày .. Thật tội nghiệp Thiểm ấy..

-Dạ thôi anh, hoàn cảnh chung mà.

Đêm thứ bảy trôi qua như lâu hơn, đêm dài hơn, tiếng côn trùng nỉ non trong sương, cùng nỗi mong chờ. Đêm nay, 130 trại viên khối 13 của Hấn, và hàng trăm, hàng trăm trại viên của 12 khối còn lại, đang thao thức. Đêm tối như sáng lên từ hàng ngàn đôi mắt, hàng ngàn trăn trở, mỗi người một hoàn cảnh, một tâm sự. Ngày mai có người gặp lại người thân, có người vui sum họp dù cho phút giây, có người vẫn mở to đôi mắt hoài mong, chờ đợi trong cô đơn..

Buổi sáng như thức dậy sớm hơn mọi ngày, tiếng bước chân, tiếng gàu múc nước khua, tiếng cười nói... Mọi tiếng động như có mang theo niềm hy vọng.

V, người bác sĩ Bóp Lễ đại tài của khối 13, cùng Hấn đứng trong khu "Đánh Răng Buổi Sáng".

-Hôm nay Chị có vô không anh?

-Anh cũng không biết.nữa.

V như tiếp thêm hy vọng cho Hấn

-Chắc có thôi. PR gần đây mà.

-Bốn đứa nhỏ.. nhỏ quá, mà anh thì tứ cố vô thân.

-Anh cứ tin đi..em chắc..

-Anh cũng mong như vậy, gặp chị để biết tình hình gia đình, mấy đứa nhỏ.

-Anh nói em kính lời thăm chị nhé.

-Cảm ơn em. Còn em.. có hy vọng..

V cướp lời, như không muốn nhắc đến những người thân.

-Quê em tận Quảng Trị nên chắc không ai vào đến đây thăm em đâu, và chưa chắc họ biết em ở đây.

Khi quay qua, định nói lời an ủi, thì V không còn ở đó.

Hắn về phòng, xem lại tờ giấy đã ghi sẵn những điều phải hỏi Vân, về tình hình gia đình ngoài đó, và những điều dạn dò trong cuộc sống không có hắn. Hắn mặc bộ đồ hỏi trước thường mặc, bỏ mảnh giấy vào túi áo, một chút hồi hộp và ... chờ.

Hôm thứ sáu, tức trước hôm nay hai ngày: "Các anh tiếp thân nhân ở 'Giảng Đường' chắc cHắn còn thiếu, vì vậy, khối nào còn phòng trống, có thể thu dọn tiếp thân nhân của khối mình tại đó". Khối 13 có hai phòng như vậy.

Từ sáng sớm, danh sách thân nhân đăng ký thăm nuôi của khối 13 được anh khối Phó lên Trung Đoàn lấy mang về dán ở Bảng thông báo. Trong danh sách có tên Vân và con trai Nguyễn. Hắn cười, nụ cười sau bao lâu mới nở gượng gạo trên môi hắn, không biết, nhưng bây giờ, rõ ràng lòng hắn thấy vui..

Cửa vào trại, ở phía Bắc được mở cả hai cánh, có nhiều cán bộ và trại viên đại diện các khối túc trực ở đó. Thân nhân đọc tên mình, tên người thăm nuôi ở tổ.., khối.... Cán bộ xem nếu có tên trong danh sách, thì alo alo.. trại viên tổ.. khối... có thân nhân.. Người đại diện khối sẽ đưa thân nhân này đến nơi đã định trước.

Đến nửa buổi sáng:

-Alo alo .. trại viên T .. trại viên N.. trại viên H.. có người thăm nuôi.

Ba anh em đều thuộc thành phần Duy-Tân-biệt-phái nhìn nhau, ai cũng vui, bước nhanh.

Phòng tiếp là nhà kho được thu dọn lại, không bàn ghế, mọi người ngồi bẹp xuống đất.

Vân ốm và đen hơn trước rất nhiều, nhưng Nguyễn thì vẫn mập, khỏe, mái tóc dài -giống ba- vẫn đen mượt.

-Các con ở nhà khỏe cả phải không em?

-Dạ khỏe, duy chỉ Ca Dao là..

Hấn nóng ruột:

-Là sao em?

Vân ngập ngừng:

-Té .. gãy tay trái.

Và nói nhanh:

-Em đưa lên Tân Phước, ông thầy bó lại.. Giờ thì êm rồi..

Hấn lo lắng:

-Sao em không đưa con vào Bệnh Viện?

-Bệnh viên bây giờ đầy thương binh, ưu tiên cho bộ đội cụ Hồ... Em sợ họ bỏ con.. nặng thêm.

Rồi buồn buồn:

-Chuyện như vậy, đành chịu thôi anh à.

-Em sống..

-Anh khỏi lo. Rồi chuối nướng trước cổng nhà thờ ngày Chủ nhật, những lá cờ Đỏ Sao Vàng bằng giấy, những bảng khẩu hiệu "Không có gì quý hơn độc lập tự do", "Đảng cộng sản Việt Nam quang vinh muôn năm", "Đả đảo đế quốc Mỹ".... Em và con sống được nhờ những thứ này.

-Ai viết?

-Em mua dụng cụ ở chợ trời : tôn cũ, cọ, màu.... Những em học trò của anh như On, Đức, Thọ... đến, chúng cất và viết... Em đem ra đường ngồi bán. Anh biết là nhà nhà cần treo khẩu hiệu, người người cần cờ để phát, khi đến chỗ tập trung để cách mạng phổ biến thông báo chính sách hay vạch trần tội ác Mỹ Ngụy, ngay cả đi học chính sách XHCN cũng phải có cây cờ, để phát qua phát lại. Chưa đi học tập, anh dạy em bán cờ Đỏ-Sao-Vàng, bán xôi... nay thêm bán khẩu hiệu, toàn là những thứ mà tất cả người dân vừa được thoát ách nô lệ Mỹ ngụy cần, rất cần.

Vân nói một thôi dài, như để dim mắt nỗi lo nơi lòng người chồng, mà trước đây, Vân đánh giá là người "ưa lo' chuyện không đáng lo.

Vân nhìn Hấn cười và nhỏ giọng:

-Em còn bán cả cụ...Hồ nữa.

-Trời đất..

-Em nói thiệt mà... Em bán rẻ rẻ hà.

Hấn hoảng hốt:

-Chết anh..

-Cứ... 5 đồng một cụ Hồ... đắt như tôm tươi..

Giọng giễu cợt:

-Có khi 3 đồng.. cũng bán luôn.

-Thôi.. chết anh Vân ơi.

-Có gì mà chết... Em đem hình cụ Hồ làm khuôn, lộng kính... và bán. Nhà nào không lập bàn thờ cụ Hồ, khói hương nghi ngút, thì cũng có cái hình treo lên vách ở chỗ trang nghiêm nhất, hơn cả tổ tiên ông bà... Em giúp họ thực thi chính sách đó thôi.

-Anh biết nhưng ...nhưng...

Vân như chìm trong suy tưởng.

-Em không đem ra bán ngoài đường.

-Phải..

-Vì như vậy là bị công đầu.

-Phải.

-Người ta đến nhà “bán cho tôi một cụ Hồ “, em mới thực hiện dịch vụ, anh khỏi lo.

Hấn chưa thấy Vân -vợ Hấn- điên như vậy bao giờ cả.

Vân cũng báo cáo là Nguyễn bắt đầu đi học, cu cậu –nhát như ba- khi bị mẹ bỏ lại cho cô giáo, khóc quá trời, Thu vẫn ù ịch, vẫn xin ăn khắp xóm, Hương khỏe, nhưng đen hơn trước, “chắc sau này da nó màu chàm quân” anh hí.

-Vân này..

-Dạ.

-Em nói đúng, anh đã chủ quan..

-Anh là người cả tin và nhẹ dạ nữa.

Như không nghe lời vợ nói:

-Em về.. thu xếp vô PT, lên xã Hàm Liêm gặp Việt, lo giấy tờ của ba dùm anh.

Ngừng một chút Hấn tiếp:

-Tình hình này, anh không biết phải học tập bao lâu. Anh cần về. Bỏ em và con một mình anh lo quá.

-Em hiểu rồi. Em tranh thủ đi sớm, anh đừng lo.

Khoảng xế chiều thì:

-Alo alo .. hết giờ thăm nuôi... đề nghị thân nhân trại viên rời khỏi trại.

Hấn hôn Nguyễn, và nói với vợ:

-Em nhớ lời anh dặn nhé.

-Dạ, em nhớ.

Vân, vợ anh N đều nắm lấy tay người ở lại, bịn rịn rời khỏi A.38.

Phần 16

Trong cái xách bằng lát mà Vân đã trao cho Hấn có: hai gói Pall Mall, bốn gói Lucky Luke, 10 gói Bastos xanh, một bịch thuốc rê, một gói đường tán màu vàng, bốn quần tà lỏn, bốn áo thun, hai khăn tắm, một bộ đồ bà ba màu đen và hai hộp quẹt... và một ổ bánh mì thịt, nhiều bơ...loại Hấn thích ăn, vì mãi nói chuyện quên đưa cho chồng ăn, giờ mềm những ướn nhẹp .

Khối 13 có gần 50 trại viên có thăm nuôi, hơn phân nửa, một số nhà xa, một số mất liên lạc với gia đình.. nên không có người nhà vào thăm.. Anh em cùng cảnh ngộ, bây giờ có người vui, kẻ buồn, kẻ có người không....Buổi Sinh Hoạt tối đó, Hấn nói :

-Thưa anh em, khối chúng ta có 130, ồ không 132 người nhưng hôm nay chỉ có hơn 50 người được thăm nuôi..

Hắn ngừng lại, nhìn khắp lượt những người đang ngồi bệt trên sân cỏ, ngược đôi mắt nhìn lên, bóng đèn vàng sau lưng hắn, từ lâu đã không soi rõ mặt người, hôm nay như tối sầm lại.

-Thưa anh em, thời gian qua chúng ta cùng cam cộng khổ, vui buồn có nhau, mồ hôi cùng đổ, nước mắt cùng rơi.. Chúng ta bốn phương trời về đây nhưng giờ như anh em một nhà.

Chưa bao giờ Buổi Sinh Hoạt tối lặng yên như lúc này, dường như hắn nghe cả tiếng thở của 131 con người và hắn, tiếng thở lẫn theo sương đêm, theo tiếng còi tàu ở ga Sông Lòng Sông vọng lại, đêm trở nên âm thầm.

-Tôi xin đề nghị.. 50 phần quà chia đều cho 132 anh em...

Hắn đưa cao cánh tay trái.

-Còn 49 anh em kia thế nào?

49 cánh tay đưa cao..hét lớn ..

-Nhất trí.

Tiếng vỗ tay vang lên, như xé nát bóng tối, tiếng vỗ tay của tình người.

Hắn cười và gọi lớn:

-Anh khối phó và 10 tổ trưởng thi hành...Lệnh khẩn..

Buổi Sinh Hoạt kết thúc, Hắn trở lại phòng. V hỏi:

-Các em khỏe không anh?

-Cảm ơn em, chúng khỏe. Hắn nói về trường hợp Ca Dao té gãy tay và hỏi:

-Theo em thầy thuốc Nam có tin được không?

-Hoàn toàn tin được, có những bài thuốc liền xương hay lắm anh à.

-Như vậy anh yên tâm rồi.

Hắn đi tắm, giặt.. rồi mặc đồ mới mà Vân vừa đem vô. Lần đầu tiên sau bao nhiêu đêm mộng mị, trăn trở, giặt mình.. , Hắn ngủ say và sâu, mãi tận sáng thứ hai..

Bài học đầu tiên, trong tập vở học trò Hắn ghi tóm tắt bài giảng.

Chủ đề : Tội ác của đế quốc Mỹ

Tội ác có căn cơ, kéo từ lịch sử đến hiện tại, một dân tộc tạp chủng hiếu chiến, gian ác, chỉ thích nhìn thấy máu rơi thịt đổ của đồng loại. Điển hình:

Tội ác gây ra trên chính đất nước Mỹ: Cuộc tàn sát tại Wounded Knee, giết 45.000 người da đỏ, đa phần là đàn bà, trẻ em.

Tội ác gây ra ở Nhật: Trận Okinawa hãm hiếp, giết hơn 10.000 phụ nữ Nhật; làng Katsuyama 2.000 người; Thả bom nguyên tử xuống Hiroshima hơn 200.000 người chết.

Tội ác gây ra ở Triều Tiên: Thảm sát No Gun Ri làm chấn động thế giới.

Sau phần này, giảng viên, bằng một giọng hùng hồn, có tính thuyết phục, đưa đến kết luận: Mỹ là “thằng” khát máu. Ghi nhớ: kẻ thù của nhân dân phải gọi bằng “thằng”, Hắn viết câu này chữ rất to và còn gạch... đít nữa.

Sau “15 phút” giải lao, giảng viên vào phần chính, phần cốt lõi của bài học.:

Ở nước ta, đế quốc Mỹ còn thể hiện tội ác đa dạng, và hiểm độc hơn hẳn lịch sử giết người của chúng. Tội ác của Mỹ quá nhiều, thảm sát, tù đầy, ném bom, rải chất độc da cam ...

Hắn chỉ ghi những vụ điển hình nhất cần cho bài Thu Hoạch:

-Tù đầy: 142 vụ bắt giữ; ngược đãi, tra tấn.. 500 vụ thể hiện hành động khát máu..

-Ném bom xuống Hà Nội, Hải Phòng 12 ngày đêm, chiến dịch Linebacker 11, thực hiện 741 lượt B.52 xuống miền Bắc, cùng thời 212 lượt xuống Miền Nam, hơn 3.000 lượt máy bay ném bom chiến thuật, đổ xuống 36.000 tấn bom, đánh sập hoàn toàn phố Khâm Thiên, Bệnh Viện Bạch Mai. Hơn 1624 người bị thiệt mạng.

-Rải chất độc Da Cam: 19.905 phi vụ, rải 18,2 triệu gallon chất độc dioxin xuống Miền Nam Việt Nam, phủ 10% diện tích, tàn phá hàng triệu hecta rừng, hàng triệu hecta đất nông nghiệp, tác hại môi trường và sức khỏe con người, ảnh hưởng đến thế hệ sau chiến tranh không những cho người Việt Nam mà cho cả lính Mỹ và quân đồng minh. Gậy ông đập lưng ông.

Những tội ác trên, Hắn ghi hết sức sơ lược, không đầy đủ. và cũng có thể thiếu chính xác, nhưng nói về Thảm Sát của Mỹ và đồng minh gây ra, thì Hắn ghi chi chít, lại còn gạch đít nhiều câu, nhiều từ và có cả dấu hỏi, dấu than nữa. Rõ ràng là Hắn ghi chép trong xúc động.. Hắn nhớ lại, sau vụ Mỹ Lai cả tháng trời, Hắn vào lớp, thay vì dạy Toán, Hắn lại nói cho học sinh nghe về mức độ dã man của vụ thảm sát... Đứng trên bình diện con người là không thể chấp nhận được.

Mỹ và đồng minh thực hiện nhiều cuộc thảm sát dân lành, đàn bà, trẻ em Việt nam tay không tác sát, vô tội. Chỉ riêng quân đội Đại Hàn đã thực hiện 43 cuộc tàn sát đẫm máu. Hắn lướt qua, cho dù điển hình, những vụ thảm sát Thanh Phong, Bình Hòa, Hà Mỹ,

Phong Nhất, Phong Nhị và cả chiến dịch Speedy Express vào Định Tường, Kiến Hòa và Gò Công, nhưng Thảm sát Mỹ Lai thì Hấn ghi khá kỹ. Câu cuối cùng mà Hấn ghi trong bài ghi chép này, được viết bằng màu đỏ: Ai cho Mỹ và đồng minh có cái quyền thảm sát dân ta như vậy[?] Dấu hỏi bị đè đến rách.. giấy.

Cuối buổi học, trên đường về, Hấn đi như người mất hồn.

-Ê, Kỳ Khu ..

Hấn nhìn Hạt Mè, cố cười:

-Hôm qua có em nào từ Đà Lạt xuống không?

-Có vợ từ Đơn Dương xuống.

Hấn châm chọc

-Chắc .. toàn chuối Laba phải không?

Ngày trước khi lên Đà Lạt thì kinh tế chính trị Hấn thường ghé Đơn Dương, ở đây bán nhiều chuối Laba, loại chuối có vị ngọt vừa phải, ăn thấy bùi bùi...rất ngon.

-Còn cậu ?

-Vợ và thằng con trai từ PR vô..

Hạt Mè vui miệng:

-Vợ tớ hứa kỳ sau vô nữa.

Chưa bao giờ Hấn thấy Hạt Mè nói năng tinh táo như vậy. Hạnh phúc như trẻ con, mất hết những lời cay chua, nhát gừng.

-Cậu vui ...như mở cờ trong bụng ?

Giọng Hạt Mè chìm xuống.

-Tớ đang hạnh phúc mà.. Còn cậu?

-Vui một chút, an tâm một chút.

Hạt Mè vừa nói vừa đi nhanh vào phòng.

-Đợi tớ.

Khi trở ra, Hạt Mè đưa cho bạn hai trái chuối Laba.

-Cây nhà, lá vườn.

-Tớ đang thèm, cảm ơn cậu.

Hắn dậm bước đi, Hạt Mè giữ lại.

-À, Kỳ Khu, có việc này..

-Gì thế?

-Cậu phải giúp mình.

-Chuyện gì, nói nghe xem.

Hạt Mè nói Khối của cậu ta nhận nhiệm vụ trước Trung Đoàn là chịu trách nhiệm chuẩn bị buổi Văn Nghệ chào mừng ngày 2/9.

-Thằng cha Khối Trưởng muốn ra oai, nhận bừa.

-Thì vui chứ sao.

-Vui cái nỗi gì, mệt thì có.

Hạt Mè tả oán:

-Thằng cha Khối trưởng .. giao cho mình..

-Thì cậu có tài Đàn-Ca-Hát-Xướng ai mà không biết.

Hạt Mè như không nghe Hắn nói.

-Lập dàn đồng ca hơn 200, rồi tốp ca...

-Nhạc có sẵn: Như có bác Hồ trong ngày vui đại thắng, Cô gái Lam Hồng, Kéo pháo qua đèo, tối nào cũng “ca” đến rã miệng ..

-Đành vậy..

-Thì cứ xào lại là xong ngay mà.

Hạt Mè ngáp ngừng:

-Nhưng ...tớ muốn hòa âm lại, có bè thấp, cao.. xen kẽ ..

Rồi như mơ màng:

-200 cái họng tù nhân sẽ.. làm những đôi mắt cán bộ trọn...
ngược!

-Kính ngạc và phục tài..

-Đúng vậy.. tớ muốn họ thấy ..

-Thấy gì?

Hạt Mè nói nhanh:

-"Bên ta"...cái gì cũng sành...điệu.

-Được vậy.. tớ cũng hả dạ.

Hạt Mè nhìn Hấn, vẻ cầu cứu:

-Cậu giúp tớ một tay.

Hấn ngạc nhiên:

-Trời đất, tớ có biết văn nghệ văn gừng gì đâu.

-Tất cả đều đã có người.. Múa, Kịch...chỉ còn..

-Còn gì?

-Họ đề nghị sáng tác bài ca mới về trại A.38.

-Bài A.38?

-Đúng. Tớ nhờ cậu viết lời dùm tớ.

-Trời đất!

-Như làm thơ vậy mà...Minh xin cậu.

Ngừng một chút:

-Chừng mười... câu thôi.

-Ai nói với cậu là mình biết làm...thơ?

-Thôi đi ông nội, ai mà chẳng biết.

Nhìn mặt Hạt Mè, bỗng thương.

-Để..tớ xem đã..nhưng khó cho tớ quá.

-Gấp đây.

-Cậu làm như gà...để trứng không bằng... Thơ phải chờ húng đã chứ.

Hạt Mè vỗ vai. Hấn bước đi, lại nhớ Mỹ Lai, lòng nặng trĩu.

Phần 17

Trong cuốn vở năm mươi trang mà trung đoàn cấp phát cho trại viên dùng để ghi bài học, có những trang Hấn chỉ ghi chủ đề, tựa của bài học, và ít chữ gạch đầu dòng mà không ghi nhiều nội dung. Ví dụ: tội ác của Ngụy Quân Ngụy Quyền Miền Nam, Mỹ Là Tên Sen Đàm Quốc Tế, Đảng Ta, Nhân Dân Ta, Vai Trò Lãnh Đạo Của Đảng, của Bác... Nhưng có bài Hấn ghi chi chít, chữ và số.

Qua một bài học, Hấn nhìn thấy thêm và nhìn rõ hơn nhiều điều, cuộc chiến Nam Bắc, cuộc chiến không ai muốn nó xảy ra, đã

xảy ra và giờ đây đã kết thúc, nhưng hậu quả của nó để lại thì vô cùng to lớn, phải bao nhiêu năm dân tộc mới giải quyết được.[?]

Dải đất hình chữ S thân yêu đã liền mối, đã trải dài từ Nam Quan tới Mũi Cà Mau, Cầu Hiền Lương đã bắt lại nhịp cầu nối lại hai miền nhưng phải bao lâu mới nối lại được lòng người ? Đó mới là điều cốt lõi.

- Anh khối trưởng...

Hấn thoát ra khỏi dòng suy tư:

- Tôi đây, việc gì thế ?

- Lệnh trung đoàn. Anh lên gấp.

Hấn lo lắng:

- Họ có nói việc gì không ?

- Dạ không.

Chiều nay được nghỉ "xã hơi", trại viên tự do sử dụng thời gian của mình, "cứ chi lại gọi".

Hấn ba chân bốn cẳng lên. Ở phòng đợi Trung đoàn đã có mặt 9 khối trưởng và một vài người lạ, trong đó có Hạt Mè.

Cán bộ thấy Hấn là vào đề:

- Ta họp một chút.

Tất cả ngồi vào bàn dài, nhìn lên trên bục có ba cán bộ.

- Hôm nay chúng ta có mặt ở đây để bàn một số việc liên quan đến Đêm Văn Nghệ 2/9.

Hấn ngồi nghe và ghi chép.

Một cán bộ trẻ nhất trong ba cán bộ chỉ đạo:

- Về hình thức: Ta tổ chức như một đêm lửa trại, mà lửa là đèn điện (cười), địa điểm là Sân Sinh Hoạt của liên Khối. Các anh khối trưởng sẽ cùng nhau phân công làm Sân Khấu lộ thiên, nhớ là phải kéo dây chơi ánh sáng cho thật ...sáng (cán bộ trẻ lại cười). Nhấp nháy nhiều màu càng tốt. Tôi nghĩ là các anh làm tốt việc này (lại cười). Thời gian là 20 giờ 2/9 tới. Sau đây tôi xin nhượng lời lại cho anh Nội Dung.

Anh Nội dung là cán bộ già nhất trong ba người:

- Tiết mục trình diễn chào mừng 2/9, bao gồm: Đồng Ca, Tốp Ca, Đơn Ca. Ca là chính. Múa và Kịch ít ít thôi. Thời lượng ta diễn đến 24g đêm. Nội dung: xoay quanh Đảng và Bác kính yêu, sự thăng hoa của mùa xuân 75, v..v..

Quay qua trao đổi với cán bộ trẻ, rồi tiếp:

-Tôi chịu trách nhiệm trực tiếp phần nội dung. Tôi nghĩ chúng ta nên sử dụng những bài ca Cách Mạng, nhịp nhanh hùng tráng. Múa cô gái vót chông. Kịch có vở Đợi Chồng.

- Có... gái đâu mà múa .. Cô gái..

- Thì cải trang từ Nam qua Nữ có mấy...hồi đâu.

- Giả gái ?

- Nghề của các anh mà..

Người cán bộ thứ ba là người chịu trách nhiệm tổng quát từ khâu tổ chức, nội dung và là người cung cấp đạo cụ, kinh phí v..v..

- Tôi sẽ theo sát các anh.

Ba cán bộ giao lại cho Hạt Mè, và ra khỏi phòng.

- Mời Khối cho tôi 20 người thích ca hát.

Sao nhiều vậy ?

- Đồng "la" cho nó to.

- Những thằng rộng họng.. phải không ?

Hạt Mè thoát ra khỏi phòng nhanh như chạy giặc. Các khối phân công, ký biên bản rồi tan hàng. Về trại, Hấn gọi anh khối phó, đưa tờ giấy.

- Công tác của khối để chuẩn bị đêm văn nghệ 2/9, anh xem theo đó mà tổ chức phân công.

Không nghe anh khối phó nói gì, Hấn tiếp:

- Có gì.. thì hỏi tôi.

- Tôi hiểu.

Hấn ra sau bếp, chiều vẫn chưa tắt nắng, anh em nhà bếp đang làm vệ sinh bốn cái chảo đại .

- Anh em nhận lương thực về chưa ?

- Dạ chưa.

- Đợt này chắc tới phiên Bình Thuận ?

- Nếu vậy mình có cá tươi ăn rồi.

Dường như Đà Lạt (Lâm Đồng), Phan Rang (Ninh Thuận), Phan Thiết (Bình Thuận)... thay phiên cung cấp thức ăn cho A.38. Có đợt toàn Su-Lơ, có đợt toàn hành tây, lại có đợt toàn cá, cá tươi, cá khô và nước mắm. Trại viên căn cứ theo thực phẩm đoán ra nơi cung cấp. Thích nhất là Bình Thuận, cá tươi nhiều.

- Hy vọng có cá Lò Có, thứ cá mà khối trưởng ưa thích.

Hấn cười:

- Lúc nhỏ, mỗi lần ăn cá Lò Có, má tôi đều nhắc "coi chừng mắc xương".

- Xương Ló Có rất độc và khó gỡ.
- Phải, có người chết vì mắc xương nó đấy.

Một anh nuôi ngập ngừng:

- Anh khối trường này.
- Tôi nghe.
- Nghe nói anh làm thơ hay lắm phải không ?
- Ai lớn lên...biết yêu đều làm ...thơ!
- Nghe nói anh có thơ đăng báo?
- Một chút cho vui vậy mà...

Hắn đánh trống lảng:

- Chùi chảo.. lo chùi cho sạch.. không thì cúp.. phần cơm chiều.

Anh em cùng cười. Hắn trở về phòng, lấy tập vở ra đọc, để chuẩn bị viết thu hoạch.

Chủ đề : Chủ Nghĩa Xã Hội Miền Bắc, Hắn tóm tắt.

Phần dẫn bài :

- Thắng trận Điện Biên Phủ, ký hiệp định Genève, miền Bắc hoàn toàn giải phóng, bắt đầu xây dựng CNXH. Miền Nam còn chịu áp bức của Mỹ và tay sai, tiếp tục chiến đấu.

- Miền Bắc trở thành hậu phương lớn, Miền Nam là tiền tuyến lớn.

Phần nội dung :

- Đặc trưng của CNXH được xây dựng ở Miền Bắc: -Cơ sở vật chất, kỹ thuật là đại công nghiệp - Xóa bỏ chế độ tư hữu Tư Bản Chủ Nghĩa, lập công hữu về vật liệu sản xuất -Tổ chức lao động

và kỷ luật lao động mới -Phân phối theo lao động là nguyên tắc cơ bản; Nhà nước CNXH là nhà nước của giai cấp công nhân, nhân dân lao động.

- CNXH là bước đầu tiến lên CSCN.
- CNXH là chủ nghĩa ưu việt hơn tất cả chủ nghĩa còn lại.
- CNXH là cơ sở bảo đảm vững chắc cho độc lập dân tộc.

Hắn ghi dòng này to hơn bình thường. “CNXH giải phóng con người khỏi bóc lột về kinh tế, áp bức tư tưởng, nô dịch về tinh thần ,phát triển con người toàn diện, thực hiện bình đẳng.. đem lại cơm no, áo ấm, hạnh phúc cho toàn dân” , trái ngược hẳn với TBCN là “áp bức, bất công, bóc lột, tàn bạo, đem đến bất hạnh cho toàn dân.”

Hắn còn “chơi” một dấu hỏi lớn, để trong ngoặc đơn, ở cuối câu. Giảng viên bài CNXH Miền Bắc là cán bộ rất trẻ, người Hà Nội. Ông là cán bộ thỉnh giảng, đã đi qua nhiều trại cải tạo phía Nam, giọng sang sảng lôi cuốn. Để kết luận bài học, bằng một thắng lợi to lớn, điển hình, có tính quyết định cho thành công, bền vững CNXH miền Bắc, cán bộ giảng viên hùng hồn:

Từ chính sách Cải Cách Ruộng Đất đứng đắn và kịp thời, Miền Bắc CNXH đã xóa bỏ hoàn toàn Văn Hóa Phong Kiến, tiêu diệt tận gốc thành phần bóc lột, phản quốc, phản động Việt gian, địa chủ, cường hào, ác bá, đảng đối lập bị quét sạch.. Miền Bắc sạch bóng quân thù, xây dựng thành công bàn đạp Chuyên Chính Vô Sản để tiến lên CNXH. Toàn dân sống hạnh phúc, áo ấm, cơm no...

Chữ “no” kéo dài, nhỏ dần và chìm mất trong tĩnh lặng của lớp học. Người cán bộ giảng viên như còn muốn nói thêm một điều gì đó, mà không nói được, về thắm mệt và hạ giọng.

- Karl Marx nói “Cách mạng ruộng đất là điều kiện để giải phóng dân tộc” và ta đã áp dụng đúng chân lý này.

Hắn nhớ lại, thời CCRĐ của CS Miền Bắc, báo chí thế giới đã nhắc đi nhắc lại một số nhận định, đánh giá như: Một cuộc cải cách “Long Trời Lở Đất” và “Tàn Bạo, Dã Man, Đầy Máu và Nước Mắt”. Còn CS Miền Bắc thì tuyên bố: “Một thắng lợi vô cùng to lớn.”

Họ đã tung ra 48.818 cán bộ, qua lớp Chính Huấn hay sang Trung Quốc học “Thổ Địa Cải Cách”, và với phương châm “đào tận gốc trúc tận rễ” đã lôi ra đầu tó 172.000 người, xử tử 15.000...

Bài thu hoạch cho đề tài này Hắn viết rất dài, nhưng không ghi số liệu vừa nói trên.

Phần 18

- Có một bà thăm nuôi chết ngoài chợ.

- Sao vậy..?

- Nghe nói trúng gió.

Toán Trại Viên đi lấy trấu về cho bếp nấu ăn, vừa đổ trấu vào kho chất đống vừa nói, một vài người hỏi thăm:

- Có biết người ở đâu đến không ?

- Không.

Hắn có nghe, nhưng công việc lấp kín đầu, Hắn không để ý. Rồi mọi người ai có việc nấy, số đông ở trong phòng viết thu hoạch, số khác đi tập văn nghệ 2/9. Hắn cùng tổ lương thực và tổ nhà bếp, phối hợp kiểm kê lương thực, gạo, bắp, bo bo, cá khô, muối..v..v đã nhận của Trung Đoàn tháng qua, tổng thu, tổng chi mỗi loại. Công việc không đơn giản nhẹ nhàng chút nào, dù Hắn đã cho vào sổ từng ngày.

Mọi người đều cố gắng trong phần việc của mình, tiến hành nhịp nhàng, chệnh lệch tổng chi rồi cũng tìm ra, khớp với tổng thu.

Trại viên đứng tán chuyện ở sân, nơi hàng đêm Sinh Hoạt. Chuyện người đàn bà đi thăm nuôi chết ngoài chợ Sông Mao lại được nhắc đến.

- Mà nghe ai nói ?

- Dân ở ngoài đó, ai cũng biết chuyện. Họ nói người đàn bà vào chợ mua thêm quà cho chồng, bỗng ngã xuống, sùi bọt mép..

- Rồi sao nữa ?

- Mà để tao thờ đã..

- Tao biết.. Những người trong chợ, đa số là dân tộc Nùng, họ lòi người đàn bà ra khỏi chợ, bỏ nằm bên đường.

- Phải cấp cứu người ta chứ!

- Nùng ghét Việt... đời nào.

- Quân .. quân ác đức!

- Họ lấy chiếc chiếu rách đắp lên xác chết...

- Quân trời đánh!

Đến giờ Sinh Hoạt, trại viên đứng thành hàng, theo tổ. Anh khối phó có nhiệm vụ điểm danh, rồi báo cáo lại cho khối trưởng.

Hàng đêm, Hấn vẫn đứng ở vị trí này. Sau lưng là tấm bảng đen, dán đủ thứ thông báo, và công tác hàng ngày. Phía trên tấm bảng có bóng đèn điện hình trái bầu, phát ra ánh sáng vàng hiu hắt. Ở đây, hàng đêm Hấn không nhìn rõ mặt đồng đội, những khuôn mặt ngược nhìn lên, những khuôn mặt u hoài, chờ đợi..

Và đêm nào cũng vậy, khi tiếng còi tàu cất lên, vang xa trong sương đêm, sự yên lặng trở nên rợn người chìm theo những dòng nước mắt. Hấn biết, đồng đội Hấn đang khóc.. và Hấn cũng vậy. Hấn nuốt trôi vào lồng ngực dòng nước mắt chực trào ra.

Những đêm không còn việc gì cần nói, không gian trở thành mênh mông và hồn người như gửi về nơi xa mù. Như đêm nay.

Hấn đột ngột nói to:

- Hát .. hát.. anh em ơi..

- Phải... hát.. hát..

- Quân Ca Q đâu ?

- Em đây.

Hấn vỗ vai Q và cất cao:

Hò dô ta nào

Kéo pháo ta vượt qua đèo

Hai, ba. Tất cả cùng hát:

Hò dô tao nào

Kéo pháo ta vượt qua đèo

Hò dô ta nào

Kéo pháo ta vượt qua núi

Dốc núi cao cao...

Cả khối cùng hát, hát to, thật to.. Bài hát kéo pháo cứ lập đi lập lại, mỗi lúc tiếng hát một cao hơn, to hơn.. cho âm vang cả đêm trường, cho quên hết nỗi niềm.

- Anh khối trưởng!

Hắn giật mình. Cán bộ Hùng đã đứng khuất bên trái tấm bảng, nơi ngọn đèn vàng không đủ sức chiếu sáng.

- Có tôi.

- Anh cho.. hát sớm quá..

- Thưa, hôm nay.. hôm nay..

Phía trại viên đã ngưng hát:

- Buồn quá cán bộ ơi.

- Thằng T nhớ bồ...

- Hát cho quên đời.

Cán bộ Hùng bước tới đứng trước ngọn đèn, nhìn lên chỉ thấy hình người thành một khối tối đen:

- Anh em, tôi cũng xa nhà y như anh em ...Hát, nhất là hát bài hát cách mạng là không có tội.. nhưng..

- Nhưng sao ạ?

- Hát không đúng lúc, đúng chỗ cũng bị phê...bình.

- Phê bình?

- Đúng, cái gì đi ngoài qui định đều sai... phê bình để sửa sai.

Cán bộ Hùng yên lặng một lúc, trao đổi gì đó với khối trưởng, rồi nói lớn: "Anh em hát tiếp.. hát to lên nhé", rồi đi về hướng Trung Đoàn.

Cán bộ Hùng, người thay thế Cán bộ Đồi 68, là người được trại viên nhất trí chấm điểm 9, hiền, có tình người, biết cảm thông .. chỉ có điều ăn nói không lưu loát như Đồi 68. Khi phải nói với toàn khối một vấn đề có liên quan với Đảng, với Bác, Cán bộ Hùng phải học trước nội dung sẽ nói, miệng cứ lảm bảm.. Bác đã dạy... Đảng đã nói... Có người cười diễu cợt, có người thương hại, nhưng có điều ai cũng công nhận cán bộ Hùng là người tốt.

Đêm Sinh Hoạt rồi cũng trôi qua. Anh em tập văn nghệ, làm sân khấu 2/9 lục tục trở về. Có tiếng trao đổi, nhưng rất ít tiếng cười. Ai về phòng nấy, đêm bắt đầu choàng lên liên trại bóng tối và sự tĩnh mịch rợn người.

Hắn nằm ở chiếc chiếu số 13. Ngày ngã bệnh anh em đã "xin" được cho hắn nằm trên sạp. Khi vừa hết bệnh, hắn mang sạp xuống nhà bếp tự tay tháo ra, nhóm lửa. Từ đó, hắn nằm lại trên chiếc chiếu trải trên nền đất mang số 13, ẩm ướt như mọi người.

Đêm nay, lưng hắn lạnh lạnh và cứ thao thức. Hình ảnh vợ con cứ hiện về chập chờn. Lòng hắn quặn đau, nước mắt rơi trong âm thầm.

Bây giờ sáng thì khối đã tập họp, hàng ngũ chỉnh tề.

Hôm nay tổ nhà bếp được tăng cường 4 người đi lãnh lương thực.

Như thường lệ, anh khối phó đọc tên 4 người được phân công tổ đi lãnh lương thực tách khỏi hàng. Ai cũng cười toe toét vì mỗi lần như vậy được ra khỏi trại, nhìn cảnh bên ngoài. Có anh còn "cua" được em ở ngoài chợ.

Buổi học lại bắt đầu, bài mới có tựa: Đế Quốc Mỹ Là Tên Sen Đàm Quốc Tế. Sau giờ cơm trưa, Hấn thấy một cán bộ lạ mặt, đến bên Hấn:

- Anh là T ?
- Thưa ..tôi là T.
- Anh khỏe không ?
- Cảm ơn, tôi khỏe.
- Tôi muốn trao đổi một chút, được không ?

Hấn hơi lo:

- Thưa..

Cán bộ vô đề:

- Chị Hiếu bây giờ thế nào ?

Hấn ngạc nhiên:

- Chị tôi ở Sài gòn.. chắc cũng ổn thôi.
- Còn anh Nhị ?
- Thưa, anh chị cưới nhau, giờ được 4 cháu.

Cán bộ như muốn hỏi thêm nhiều điều.

- T này...

Nhưng không nói được.

- Cố gắng lên nhé.

Rồi thoát đi rất nhanh về hướng Trung Đoàn. Không cần vận dụng trí nhớ, Hấn cũng nhớ ra. Hồi Hấn và chị Hiếu học ở trường Trung Bình ở khu Lê Hồng Phong Bình Thuận, thì anh Châu, tên người cán bộ, học trên hai lớp. Anh là một trong số chàng trai theo đuổi chị Hiếu. Chị là hoa khôi của trường thời đó. Sau 1954, gần

như tất cả học sinh của trường đều đi Tập Kết. Anh Châu đi đợt đầu tiên, tàu Ba Lan, khởi hành từ Hàm Tân- LaGi. Hấn nghĩ, anh Châu biết Hấn ở đây từ lý lịch của Hấn ở Trung Đoàn.

15 giờ, dù bài "Sen Đàm..." chưa kết thúc, Hấn cũng được phép rời lớp học. Qui định chung là khối trưởng phải trực tiếp ký nhận lương thực mà toán đi nhận lương, thực ra là đi khuôn vác, lúc sáng đã về.

Ba chiếc xe Dodge của Mỹ Ngụy bỏ lại, chất đầy lương thực, đậu ở cửa kho Trung Đoàn. Cuộc giao nhận diễn ra nhịp nhàng, khá nhanh. Cán bộ cung cấp lương thực và cán bộ Trung Đoàn ký giao nhận, rồi cán bộ Trung Đoàn ký với khối trưởng của mỗi khối. Tổ của khối nào mang lương thực của khối đó về kho.

- Anh bếp trưởng!

- Anh gọi ?

- Số cá tươi nhiều quá, làm sao bảo quản cho tới cuối tháng ?

- Tôi đã tính xẻ phơi 2/3, còn 1/3 kho lạt cho anh em ăn một bữa đã...đời chơi.

Hấn phân vân:

- Nhưng muối ở đâu ?

- Anh khỏi lo. Tôi đã mua ngoài chợ 10kg rồi.

Hấn nhẹ nhõm:

- Giỏi. Giỏi.

Anh em trong tổ hưởng ứng:

- Bếp trưởng còn xin cho cả tổ vào cà phê.. quán có em út nữa...khối trưởng à.

Bếp trưởng:

- Anh khối trưởng, người đàn bà thăm nuôi chết ngoài chợ, nghe tội quá.

- Tôi có nghe, nhưng không rõ lắm.

- Ai đòi người ta trúng gió, đã không cứu còn lôi ra lề đường.

Có tiếng nói chen:

- Họ nói để chết trong chợ là xui.

- Anh có nghe người đó ở tỉnh nào tới không ?

- Không rõ lắm, người ta nói ở PT ra, rồi PR vô, và còn DL xuống nữa .. Không xác định được.

- Nhân dạng ?

- Vừa người, không cao không thấp.

- Giấy tùy thân... đơn xin phép thăm nuôi đặc biệt, vì thời gian này đâu cho thăm nuôi.. Phải biết chứ ?

- Tụi em không rõ, nhưng tội nhất là đứa bé..

- Đứa bé ?

- Một bé trai... chừng 4, 5 tuổi ngồi bên xác, gọi thăm thiết... Má ơi... Má ơi..

Hấn rùng mình, Nguyễn con Hấn cũng tuổi đó.

Anh bếp trưởng sực nhớ:

- Người ta nói xác chết đeo chiếc đồng hồ Seiko của đàn ông, rất to.

Hấn búng rùng:

- Đồng hồ đàn ông ?

- Hiệu Seiko, đeo ở cổ tay trái.

Hắn ngã xuống, cất tiếng gọi yếu ớt.. Vân ơi.. Nguyễn ơi... Anh em khiêng Hấn vào phòng, đặt nằm trên chiếc chiếu số 13. Hấn lịm trong cơn mê.

Đêm cuối, sáng mai Hấn sẽ lên NLS trình diện, dù cán bộ N người bên giáo dục nói, các anh chỉ học tập chính sách chừng một tháng, rồi về. Hấn tin, còn Vân, vợ Hấn, thì không tin.

- Cần chi những thứ này..

- Em nghĩ, nên chuẩn bị trước vẫn hơn.

Hấn bỏ bớt lại quần áo, thuốc men, thức ăn khô..

- Em để cho các con ...

- Chúng có rồi...

- Cái xách này anh phải mang đi.

Hấn nhìn vợ, thấy khuôn mặt lo âu không vui. Hấn nhớ lại thái độ của K, nhất là đôi mắt nhìn Hấn trước khi từ giã... Hấn hơi chột dạ. Có lẽ nào cán bộ N nói sai [?]Hấn cõ chiếc đồng hồ hiệu Seiko đưa cho vợ.

- Anh để lại..

Vân đưa tay nhận, nói nhanh:

- Em sẽ đeo nó ở tay trái.. như có anh một bên.

Hấn tỉnh lại, vì cái vỗ nhẹ của V.

- Anh tỉnh rồi..

- Anh..

- Anh mê suốt đêm, thỉnh thoảng lại ú ớ.. Em lo quá.

Hắn nhìn quanh, trại vắng hoe, ánh nắng ban mai ngoài khung cửa.

- Anh em...

- Dạ.. đi học cả rồi...

- Em ?

- Em được phân công ở nhà xem chừng anh.

Lớp học giải lao 15 phút, Anh N tranh thủ về trại:

- Chú thấy trong người thế nào ?

- Dạ khỏe rồi.

Anh N nói với V:

- V đi học đi, anh thế..

Trước khi đi V nói:

- Em có nấu cháo dưới bếp, anh ấy ăn sẽ khỏe thôi.

Nói xong, V chạy nhanh ra khỏi phòng.

- Có chắc là thêm ấy không ?

- Chắc, anh ạ. Không biết bây giờ vợ con em ra sao ?

- Anh đã nhờ người cán bộ quen, lâu nay vẫn cung cấp tin nhà cho anh, ra chợ điều tra thực hư, sẽ có tin ngay thôi.

- Anh nhờ họ ?

- Phải, từ chiều qua lúc chú xỉu ...

Anh N đưa tay sờ lên trán, rồi nói với Hấn:

- Anh đi lấy cháo...

Hấn chống tay định ngồi dậy, anh N chặn lại:

- Cứ nằm nghỉ ...

Trong những đồng nghiệp “biệt phái Duy Tân”, Hấn thân nhất với anh N. Chị N và vợ Hấn cũng có chút liên hệ, quen biết. Kỳ thăm nuôi vừa rồi, chính chị N đã nhờ người nhà coi chừng mấy đứa nhỏ cho Vân đi cùng chị thăm nuôi... Những chuyến đi đánh Tennis giao lưu ở Phi Trường Thành Sơn, Cam Ranh, Phan Thiết... thậm chí mãi tận Cần Thơ, anh em có nhau, ở cùng phòng, ăn cùng mâm... Anh không thích thơ, hát hò, nhưng lại là bạn thân của một nhạc sĩ, có nhiều bài hát nổi tiếng ở Sài Gòn.

Buổi trưa thì Hấn khỏe hơn khi người cán bộ anh N nhờ đã làm xong nhiệm vụ. Đó đúng là vợ con Hấn, nhưng rất mừng là có một người, cùng đi thăm nuôi, cứu sống.

- Nghe nói người cứu là một chị bán Hành Tỏi ở chợ PR... Chị ấy cũng xác chết trên lưng, tay dắt đứa bé, và chạy ra tận quốc lộ, nhờ dân ở đây cắt lể tỉnh lại rồi đón xe cùng về PR.

Ngừng một chút, rồi tán thán:

- Tội nghiệp chị bán Hành Tỏi bỏ lại một xách thăm nuôi to ... ùng.

Anh N kết luận:

- Chú khỏi lo rồi nhe. Anh có nHấn ra, bảo thiêm ấy viết cho chú một lá thư cho chú an tâm.

- Cảm ơn anh. Anh chu đáo quá.

- Anh em... lúc này không thương nhau thì đợi đến lúc nào.

Hấn an tâm phần nào và thấy thương Vân hơn lúc nào hết.

Buổi chiều Hạt Mè đến.

- Nghe nói vợ cậu...

Hấn ngạc nhiên:

- Sao ông biết ?
- Cả trại biết chứ đâu phải mình tớ!
- Cảm ơn, ổn rồi...
- Tớ cũng nghe nói... tớ mừng cho cậu.
- Ngoài thăm mình còn việc gì nữa không ?

Hạt Mè tiu nghĩu.

- Tớ ... thăm cậu thật mà.

Hấn hỏi:

- Phở bài Hoan ca chưa ?

Hạt Mè trả lời:

- Bài Hoan Ca ở A.38, họ lệnh phải sửa lời. Riêng đoạn thứ 2 phải viết lại.

- Đây là lần sửa thứ 3, tớ chịu thôi.
- Họ nói..
- Nói sao?
- Đọc lên thấy...thấy...còn căm thù, chưa hòa hợp..
- Căm thù ? Họ tưởng tượng ra...cũng hay!

Hạt Mè nói lại điều cán bộ yêu cầu:

- Dzui dzẻ, phấn khởi, ca ngợi Đảng và Bác mới...hay.

Hấn nhìn mặt đau khổ của Hạt Mè, lòng bỗng thấy thương bạn.

- Tớ sẽ sửa như yêu cầu của họ.

Hạt Mè đưa trả bài Hoan ca phải sửa cho Hấn.

- Mai tới đến nhé.. gấp lắm.

- Tớ sẽ cố.. Mai cậu đến lấy.

Hạt Mè vui:

- Nhất.. Kỳ Khu, nhất Kỳ...

Hắn đẩy vai Hạt Mè, không cho.. điên thêm, rồi quay nhanh vào phòng. Trong buổi chiều có Đ, C.. đến thăm, có cả cán bộ Hùng.

- Anh khỏe chưa ?

- Thưa... khỏe.

- Nhân có cán bộ công tác PR, tôi nhờ họ đến thăm sức khỏe bà nhà. Nay mai họ về thì sẽ biết thôi.

- Cảm ơn cán bộ.

- Ơn nghĩa gì, bà ấy còn sống là mừng rồi..

Trước khi về Trung Đoàn:

- Nhớ.. khỏe nhe.

Nói cho cùng, dù là ai, nói giọng gì, mặc áo nào.. trong ngực vẫn có một trái tim. Hắn lấy giấy và bắt đầu sửa lại bài Hoan Ca. Hắn xóa xóa viết viết rồi xếp mảnh giấy bỏ vào túi áo. Hắn nhắm đoạn có thể đọc được:

Anh em ta cùng về đây

Vui bên nhau, vui sum vầy

Bỏ sau lưng, bỏ tháng ngày

Chiến trường xưa, như gió bay

Anh em ta cùng về đây

Chiến trường xưa như bóng mây

Quên đi bao máu xương

Quên đi bao đọa đày

Anh em ta cùng về đây

Lao động là vinh quang

Bác Hồ..ồ...ồ...đã dạy

.....

Ba đoạn sau Hấn không đọc được, dù chỉ đọc lẩm nhẩm trong miệng. Hấn xấu hổ phải viết những câu thơ không muốn viết, những ngợi ca chưa kiểm chứng, những cung tụng hoa mỹ, những ca ngợi... Hấn không thể không viết nhưng dứt khoát không đọc hay nghe khi nó được phổ nhạc. Đó là một lời thề.

Phần 19

Hạt Mè đã đệ trình và được duyệt cấp phép phổ nhạc “Bài Hoan Ca Ở A.38”.

Khi phổ xong Hạt mè đến tìm Hấn.

- Họ đã duyệt lời..
- Rồi sao ?
- Sao nữa...tớ ..tớ...đã phổ..

Hắn cười hềnh hếch.

- Phở.. mà sao “rặn” như bị kiết bảy ngày vậy ?

- Tớ khoái quá.. tớ xúc động quá...nói ko nên lời. Này nhé..

Hạt Mè hát nhỏ, chỉ đủ cho Hắn nghe. Hát một khúc, ngừng lại giải thích.. âm không hồn.. điệu không hùng. Có chỗ Hạt Mè nói:

- Cậu thấy không âm .. âm.. như “chuông gọi hồn ai “..

Hắn làm thỉnh giả bộ lắng nghe.

- Điệu như điệu ... ai điệu...

Hạt Mè ngưng để quan sát xem Hắn có nghe hay không rồi tiếp:

- Cũng có chỗ trống phải đánh to.. miệng phải hát lớn.. lúc này âm thanh cuộn cuộn như sóng vỗ bờ... có lúc rộn ràng...

Và:

- Sao cậu lơ mơ như mất hồn vậy ?

- Hay quá muốn.. xỉu luôn.

- Tớ cảm ơn cậu đã giúp tớ. Lời bài hát rỗng tuếch như thùng thiếc bẽ, chỉ có mấy ông thi sĩ nửa mùa như cậu... mới làm nổi.. mà..

- Mà.. thế nào ?

- Tụi cán bộ gặt gù khen.. hay, thế mới chết cha ...đời.

- Và cậu khoái vì điểm này ?

- Đúng, rất đúng... tớ khoái vì điểm này.

Và Hạt Mè nói với Hắn, lý do tại làm sao nó khoái bài thơ “rỗng tuếch như thùng thiếc bẽ’ và cán bộ gặt gù khen.. hay. Nó nói tràn lan ý này lấp ý kia... Hắn đúc kết lại, đại ý như sau: sống trong chế

độ cai trị bằng cái.. loa phun ra những danh từ đao to búa lớn, những danh từ hoa mỹ.. xa rời, hay trái ngược thực tế... nghe thét ròi... tưởng thiệt. Hoan hô mãi hóa lồi mòn... cho nên hễ to, hoa mỹ là được, là đúng yêu cầu cách mạng... Còn nhạc, thì “tụi nó dốt đặt cán mai, tở qua mặt một cái vè”.

- Cậu thấy có.. đáng sợ không ?

Hạt Mè dứt câu và thoát nhanh về hướng Trung Đoàn.

- Chào Hạt Mè..

Thật tình thì Hạt Mè nói nhiều quá, lần đầu tiên Hấn thấy Hạt Mè nói nhiều như vậy, và Hấn giải thích những lời nói ấy có thể không chuẩn, không đúng y như Hạt Mè muốn nói, nhưng điều nó sợ là có thật, mà lý do vì đâu nó sợ thì vẫn chưa rõ ràng.

Sau nội dung “tội ác của Mỹ Ngụy“ hiện tại đang vào giai đoạn học tập "lý thuyết cơ bản của CNXH" và "CNXH ở Miền Bắc xây dựng và thành quả Tốt-Đẹp-To-Lớn đã đạt được".. Giảng viên đem những thành quả điển hình, đi sâu vào quan điểm “đúng đắn” và kết quả “to lớn, tốt đẹp” như chính sách Cải Cách Ruộng Đất là một trong những đề tài bổ sung như vậy.

Lý thuyết, theo giảng viên mà Hấn ghi tóm tắt trong cuốn tập học sinh 50 trang.

- CNXH, theo Mac-Lenin là giai đoạn đầu của hình thái Kinh Tế Xã Hội Cộng Sản Chủ Nghĩa ưu việt hơn tất cả những chủ nghĩa còn lại.

- CNXH giải phóng con người khỏi Áp Bức Bóc Lột Kinh Tế, khỏi Nô Dịch Tinh Thần. Con người được phát triển toàn diện, tự do và bình đẳng.

- CNXH có cơ sở vật chất tập trung, nhân tố để Sản Xuất Tiên Tiến và Hiện Đại, xây dựng nền Đại Công Nghiệp, tổ chức lao động và kỹ thuật mới.

- CNXH từng bước xóa bỏ tư hữu thay bằng công hữu về vật liệu sản xuất. Thực hiện nguyên tắc Phân Phối theo lao động, đó là nguyên tắc cơ bản nhất.

- Nhà nước CNXH là nhà nước dân chủ kiểu mới, thể hiện bản chất giai cấp công nhân, nông dân và nhân dân lao động.

Từ 1930 dưới sự lãnh đạo tài ba, sáng suốt của Đảng Cộng Sản Việt Nam, do bác Hồ Chủ Tịch kính yêu lãnh đạo, độc lập dân tộc gắn liền với CNXH, đó là cơ sở bảo đảm vững chắc cho độc lập dân tộc xóa bỏ Áp Bức, Bóc Lột Bất Công, Tàn Bạo của Phong kiến và Tư bản chủ nghĩa..

Kết luận rõ nét nhất. Nhà nước CNXH được xây dựng ở Miền Bắc là nhà nước của dân và vì dân. Toàn dân sống trong hạnh phúc cơm no áo ấm.

Hấn nhớ, khi giảng viên, bằng giọng tự tin, hùng hồn chấm dứt câu này, cán bộ ngồi ở bàn chủ tọa đứng cả dậy. Tất cả trai viên phải cùng đứng lên.. và tiếng vỗ tay to, vang dội, trùng trùng phủ xuống A.38. Như tiếng ngân vang.. ngân vang.. Như tiếng thở dài nơi lòng người. Nó đánh dấu và khắc ghi, một giai đoạn sẽ đến.. ngoài sự mong chờ...

Hấn rời khỏi tập vở khi nghe tiếng hát Bài Hoan ca ở A.38:

Anh em ta về đây

Vui bên nhau, vui sum vầy

Bỏ sau lưng, bỏ tháng ngày

Chiến trường xưa, như gió bay

Anh em ta về đây..

Từ sân tập văn nghệ ở mãi tận phía sau Trung Đoàn, tiếng hát vọng về, nghe rõ mồn một, lúc cao, lúc thấp, lúc có trống đánh âm ầm, lúc vắng lặng trôi dài như tiếng than. .Hắn nói thầm:

- Hạt Mè, nếu là tớ, tớ đầy cậu ra Sơn La, mất xác luôn.

Anh tổ phó đã cho tan hàng, đêm sinh hoạt chấm dứt, trại viên về phòng cùng với tiếng còi tàu chìm theo tiếng hát “anh em ta về đây”.

Từ đó, hằng đêm tiếng hát, luôn luôn vọng đến. Những bài ca cách mạng được phối âm lại, khi ban đồng ca hát lên nghe lạ và hay. Có bè cao, bè thấp, có cả tiếng nỏ trong bài Kéo Pháo qua Đèo làm nhiều người ngạc nhiên, nhất là cán bộ quản giáo.

Một hôm:

- Cậu làm kiểu gì mà.. nghe được.

- Nghe hay quá, phải không ?

- Thì cho là hay đi!

- Tớ có “phép thuật”. Dạy chim còn được nữa là.

Và Hạt Mè cao hứng:

- Tớ muốn chứng minh là mình hơn chúng.. một cái đầu. Hiểu chưa ?

- Khá khen!

- Kỳ Khu, mày là thằng quỷ sứ, không gì qua mắt mày được cả.

- Hạt Mè, coi chừng cai đầu của mày.. rụng mất.

Hấn và Hạt Mè, về sau khá thân nhau. Cả hai có chỗ đồng điệu, đũa này giúp đũa kia, những lúc thấy cô đơn cần giải tỏa. Hai đũa hiểu và biết nhau từ những cảm xúc, rung động tận tâm hồn.

Càng gần đến 2/9, Ban văn nghệ của Hạt Mè tập suốt đêm, ban ngày ở vào thời điểm học ca tụng CNXH Miền Bắc nên cán bộ không thể du di cho tập văn nghệ. Trong đêm khuya, tiếng hát vẫn vang vọng một góc trời.

.....

*Xe ta bon trên những dặm đường
Giữa làng quê ta
Băng qua bao suối đèo đồi nương
Xe ta bon ra chiến trường*

*Chào em cô gái Lam Hồng
Giữa tiếng bom gào đạn dội
Vẫn nghe vang vang câu hò trên đường
Niềm vui lớn tỏa lan trên quê hương ta*

*Đi thông đường để những chuyến xe qua
Hồng Lĩnh ơi...đỉnh cao mây vờn.*

.....

Hấn lắng nghe, âm thanh khởi đầu, tiếng đoàn xe bon bon trên đường, nhịp vừa.. đều đều bỗng dội nhịp nhanh, hân hoan và rồi vút cao với niềm vui khi Chào em...những cô gái Lam Hồng.. mở đường cho xe hành quân đi qua...Bài ca đẹp cả ý lẫn lời, đẹp cả nhịp điệu, một cái đẹp hiếm hoi mà Hấn tìm ít gặp trong nền văn học nghệ thuật CNXH Miền Bắc.

Đêm rất khuya, sương như phủ kín bầu trời, bóng tối như quánh đặc lại. Tất cả chìm lắng trong đêm, tiếng hát cũng im bật.. Đôi mắt Hấn vẫn thao láo nhìn vào cõi hư không.

Phần 20

Có một chuyện cười ra nước mắt.

Quảng, tên nhân vật chính, biên chế tổ 7, khối 2, khu có cấp bậc từ Đại úy trở lên, trại A.38.

Lý lịch cũng chẳng có gì “ghê gớm”. Học chưa hết Đệ Tam bị động viên, vào Hạ Sĩ Quan Đồng Đé. Ra trường về sư 23 bộ binh, trấn giữ vùng Cao Nguyên Trung Phần. Qua bao ngày tháng năm, từ thời trai trẻ đến lúc vợ con “đùm đề”, thì được cho về trường Đồng Đé học lớp Sĩ Quan Đặc biệt, đó là vào năm 1973. Ra trường được gán omega chuẩn úy. Về lại đơn vị được bố trí làm việc ở bộ phận truyền tin sư đoàn. Tháng 2/75 được ít ngày phép về thăm vợ ở Hòa Đa. Tình hình chiến sự biến đổi nhanh không kịp về đơn vị. Ngày 17/4 quân cách mạng giải phóng Tuy Phong, Hòa Đa, Phan Rí. Ngày 30/4 Quảng ra trình diện. Quảng thuộc những người có mặt ở A.38 sớm nhất.

Như đã nói, tờ tự khai phải thông qua tổ, qua khối mới nộp lên Trung Đoàn, một người không được thông qua là cả tổ, cả khối, dừng lại, chờ.

Thường nếu xảy ra như vậy thì cá nhân đó phải tự viết lại cho đến khi được thông qua. Đó là việc nội bộ trại viên, cán bộ quản giáo không can thiệp.

Nhưng khi Quảng cứ viết đi viết lại mãi, khi tổ, khối thông qua thì lần này Trung Đoàn lại không thông qua.

Cán bộ quản giáo gọi Quảng lên trung Đoàn và hỏi:

- Lần này...anh biết là lần bao nhiêu rồi không ?

- Thưa.. lần.. lần..

- Lần thứ 7, cả tập thể chờ anh.

Quảng ngỡ ngác:

- Tôi tình thật, có gì khai hết trong tờ tự khai rồi mà.

- Anh khai hết hay chưa, chúng tôi sẽ biết.. nhưng..

- Nhưng ...sao ?

- Anh khai gian!

- Khai gian ?

- Đúng, anh khai không đúng sự thật.

- Chỗ nào không đúng sự thật ? Cán bộ chỉ dùm..

Cán bộ trợn mắt:

- Chúng tôi chỉ dùm thì nói làm gì... Cách mạng yêu cầu các anh phải tự giác.

- Tự giác... thì tôi tự giác hết rồi.

Cán bộ gằn giọng :

- Nhưng có đúng sự thật hay không ?

- Đúng, nhất định đúng.. vì làm sao che dấu cán bộ được việc gì.

- Anh hiểu được như vậy là tốt.

- Tôi xin thề, tôi khai gian thì cha, mẹ, vợ con tôi sẽ bị trời đánh, thánh đâm.

- Anh thề nghe hay quá.

- Cán bộ nói sao ?

- Anh đem hết mọi người ra chết.. trừ anh..

- Tôi nghĩ nhiều người chết thì cán bộ mới tin.

- Anh sai rồi. Nhiều người chết chỉ tổ thúí đất. Tôi cần cái chết của anh hơn.

Quảng bỗng cà lăm:

- Thì.. thì...tôi nữa....chế...chết.. treo ngành...nếu tôi khai láo.

Không hiểu chữ 'treo ngành' mà Quảng dùng là nghĩa gì và lúc nói có ý thức về từ đó hay không. Chỉ biết Quảng, về cuối cuộc gặp gỡ bất đắc dĩ, bỗng ngơ ngơ như người mộng du.

Ba ngày sau khi nộp tờ tự khai mới, anh tổ trưởng tổ 7 lại gọi: "Anh Quảng...Anh Quảng", và khi Quảng xuất hiện, anh tổ trưởng lập lại như bao lần đã nói .."cán bộ quản giáo gọi lên Trung Đoàn."

- Lần này là lần thứ 11. Chúng tôi không đủ kiên nhẫn chờ anh giác ngộ.

Quảng rần rở:

- Tôi cũng chịu hết nỗi cảnh "gọi lên Trung Đoàn" kiểu này rồi.

- Anh nói chịu hết nỗi là ý gì ?

- Là "chết sướng hơn" sống...

Cán bộ quản giáo gồm như cộp gồm:

- Chết sướng hơn... được... đ/c.L đầu... cho tên cứng đầu này
...biệt giam.

Có cả thầy 80 trại học tập cải tạo ở hai miền Nam Bắc. Đó là con số thống kê chưa chính thức của giới truyền thông. Nghe nói những trại ở Miền Bắc, dành cho những “phần tử” có nợ máu với nhân dân, những tên ác ôn cần nghiêm trị hơn là giáo dục. Phương pháp giáo dục và cách đối xử với trại viên có khác hơn những trại cải tạo phía Nam.

Những người ra Bắc, thường từ cấp tá trở lên, nhưng không ngoại trừ cấp thấp hơn mà giữ những chức vụ trọng yếu như an ninh, chính trị, tâm lý chiến.....

Tựu trung, dù trại cải tạo Nam hay Bắc, cũng phải tuân thủ đúng những bước tiến hành cơ bản:

Dùng lao động để cải tạo tư tưởng. Có ba nội dung phải –dạy- cho tù cải tạo

1- Tội ác của Mỹ Ngụy.

2- Lý thuyết CNXH.

3- Chính sách khoan hồng của ĐCSVN

Ở mỗi nội dung, có những bài được cho là điển hình, cần phải xoáy sâu, nhấn mạnh tình tiết có vai trò làm nổi bật chủ đề, ví dụ ở nội dung 1, vụ Mỹ lai. Nội dung 2, kết quả tốt đẹp của cải cách ruộng đất Miền Bắc. Nội dung 3, Đặc xá tù cải tạo.

Vì vậy, chương trình ngoài 9-10 bài chính thức, nhiều nơi bài học tăng theo yêu cầu thực tế 13-14 bài.

Học tập chính trị tập trung, một công tác không mấy khó khi tổ chức, nên nó đã đồng loạt hình thành. Những trại học tập mau chóng có mặt rải rác khắp nơi, từ Bắc vô Nam. Nhưng xây dựng một bản lý lịch cho từng tù cải tạo, đó là việc không dễ nếu không nói là rất khó khăn. Phải cần rất nhiều thời gian, phối hợp nhiều ban ngành, điều tra tận gốc, từ cơ quan an ninh, đến quần chúng, sau đó tổng hợp, đối chiếu, so sánh mới có thể có bản lý lịch hoàn chỉnh ba đời của tù cải tạo, hình thành một bản đánh giá từ quá khứ đến hiện tại.

Sự biến chuyển nhận thức, sự hối cải, sự lao động tích cực và cần mẫn, học tập tốt, lao động tốt.. đồng nghĩa với "tiến bộ". Đó là danh từ dùng đánh giá những tù cải tạo có thể được khoan hồng. Cũng phải cộng thêm nhân thân trong quá khứ và cả hiện tại ..

Bản kết luận, đánh giá của Ban Quản Giáo phải phù hợp, khớp với bên an ninh. Nếu có sự khác biệt, bên nào sai, bên đó chịu trách nhiệm trước Đảng, trước nhân dân, vì vậy cán bộ quản giáo truy cho được chỗ sai của Quảng.

Ngày thứ ba, Quảng được thả ra, bước liêu xiêu, mắt lơ đờ, quần áo lếch thếch, dơ bẩn, miệng lép nhép chữi thè:

-Đ M.. CS gian ác.. ĐM.. CS..

Cán bộ lớn tiếng :

- Anh làm nhằm cái gì thế ?

- Tôi chưởi cha... đứnà nào.. khai gian.

Cán bộ biết Quảng đã liêu mạng, nên không truy.

- Bây giờ anh thấy khai gian chỗ nào chưa?

Quảng nhướng mắt, cổ mở to :

- Cán bộ... khai gian .. là khai láo... là..

- Tôi hỏi anh tự giác sửa sai chưa ?

Quảng nói lớn:

- Khai gian chỗ nào, cán bộ nói nó ra... còn tôi..

- Anh thì sao ?

- Không có gì phải khai gian cả..

- Anh muốn biệt giam nữa phải không ?

- Bây giờ cán bộ có treo cổ tôi lên trời, chôn tôi xuống đất thì tôi cũng không biết tôi khai gian ở chỗ nào.

Cán bộ như đến lúc phải lật bài:

- Tôi nói cho anh biết, chúng tôi đã về địa phương của anh để điều tra xác minh quần chúng nói..

Quảng hơi nhanh:

- Họ nói gì ?

- Anh là thiếu tá.. lố... mà anh khai là chuẩn úy... Thế có phải khai gian không ?

Quảng thét lên, và té xỉu như bị ôn dịch:

- Trời ạ...ạ..a..

Quân đội VNCH, một hoa mai, thêm một gạch phía dưới là thiếu tá. Chuẩn úy là chữ Omega, hình hao hao phù hiệu thiếu tá, có điều hoa mai có cái lố ở giữa. Để nói cà rờn, trêu chọc, hay mỉa mai, người ta gọi chuẩn úy là thiếu tá lố.

Sau vụ “thiếu tá lố”, Quảng trở thành một trong nhiều tù cải tạo, khùng khùng, điên điên.. Có lúc cười giỡn, nói năng to họng.

- Đ M... tao là thằng “thiếu tá lố”.. chúng bay nghe không..lố.. Lố như lố.. L .. mẹ nó .. mẹ nó..

Những lúc như vậy, tội cho anh khối trưởng khối 2, có nhiệm vụ “khớp mở nó lại” như lệnh của cán bộ. Thường thì anh khối trưởng chọn giải pháp.. ”Tao lạy mày Quảng ơi.“ Nghe câu đó, Quảng cười vang trời, rồi đột ngột nín thình. Có lúc nằm khóc, lảm nhảm:

- Gia đình.. tổ quốc.. anh em.. Nghe không rõ là Quảng muốn nói gì, chỉ biết những lúc như vậy, Quảng khóc ngon lành như con nít.

- Anh giả khùng phải không ?

Quảng cười lớn:

- Đảng cộng sản Vn quang vinh ...muôn năm.

- Anh..

- Hồ.. chủ “tjt” muôn năm.

- Anh..

- Phe ta muôn năm.

Cán bộ chặn họng:

- Anh không qua mặt chúng tôi được đâu. Anh sẽ tù rục xương.

Quảng lại cười to, quơ hai tay:

- Đừng nghe cái gì CS nói... đừng nghe..

Cán bộ chồm tới, thúc ké tay Quảng:

- Thằng chó... mày tận số rồi.

Chuyện như vậy xảy ra nhiều lần. Kết quả mỗi lần như vậy, Quảng bị biệt giam và cả trại âm ỹ tin đồn, mà tin đồn thì không mấy đúng sự thật, có khi còn phịa ra nói cho đã miệng.. Cán bộ bác bỏ và răn đe “ai đồn đãi xuyên tạc sẽ bị biệt giam. “ Dù có răn đe thế nào cũng không bịt hết gần 1000 cái miệng, muốn chửi mà

chưa có dịp. Câu độc miệng đáng tội chém đầu là Quảng dám nói trước cán bộ: "Bác Hồ có 12 bà vợ và 30 đứa con rơi". Câu này, tất cả tù cải tạo, hễ nghe là cười lăn chiên té ngựa, dù nó chẳng hề chút nào.

Dĩ nhiên là không thể để cảnh như vậy tái diễn. Phải cách ly tên tù khủng với tập thể tù không khủng. Quảng được đưa lên Trạm Xá để chữa trị bệnh khủng..

Quảng được "bố trí" nằm khu riêng dành cho bệnh nhân có thể cắn người khi nổi cơn, chân bị xích vào chân giường. Lúc mới lên Trạm Xá, suốt ngày Quảng hát rất to và rõ "như có bác Hồ trong ngày vui đại thắng". Dần về sau, tiếng hát không to và rõ nữa, nó nhừa nhựa như người hết hơi "như có ..ác ..h.ô..ồ ..tr..o..n..g...."

Và Quảng cũng biệt tăm theo tiếng hát. Không ai biết chết hay còn sống và ở nơi nào ..

Phần 21

Để chuẩn bị cho ngày 2/9 thật hoành tráng, đúng với tầm cỡ 2/9 đầu tiên tổ chức ở Miền Nam, việc học tập được dừng lại một thời gian để : -làm vệ sinh, cổng chào, trang hoàng doanh trại.. thậm chí có khối còn bứng hoa dại về trồng dọc lối đi. Đêm đêm thời gian kiểm điểm thường lệ cũng bỏ bớt, dành cho tập hát vì từ

sáng ngày 2/9, thân nhân đăng ký thăm nuôi đã có mặt ngoài vòng rào, khu nhà dân, chờ đến lượt thăm nuôi trong những ngày 3 và 4/9. Phải hát to, vì hát là vui.. hát là hạnh phúc.. hát là không có gì khổ cả.. Ban cán bộ quản trại muốn tù cải tạo nHấn gởi điều đó cho thân nhân, cho quần chúng.. để nói lên lòng nhân đạo của Đảng và của Bác.

Hạt Mè bị cuốn hút vào buổi văn nghệ.

- Kỳ Khu.. Kỳ Khu..

- Có việc gì mà ốm tôi..

- Lâu quá không gặp.. nhớ bỏ.

- Tớ.. tớ.. can cậu.

Hạt Mè cười toe tét, cứ nắm tay Kỳ Khu giục giặc.

- Tớ báo cho cậu biết tin vui.

- Gì thế ?

- Kỳ này có vợ tớ.. thăm nuôi.

- Chuyện..

- Đặc biệt cán bộ hứa nếu làm tốt buổi văn nghệ, sẽ cho tớ ra chợ.

- Ra chợ ?

- Ngủ với vợ một đêm.

- Trời đất.

- Tớ nói thiệt đó.

Kỳ Khu ghé tai nói nhỏ:

- “Đừng nghe những gì CS nói.”

Hạt Mè như chìm trong ảo tưởng.

- Tớ.. tớ.. cũng báo cáo.. công của cậu sáng tác lời bài "Bài hoan ca ở A.38" mà cán bộ ai cũng khen hay.

- Thôi.. thôi tớ xin cậu.

Và như ngủ trong mơ:

- Và xin cho cậu cũng được như tớ..

- Được như cậu ?

- Phải, ngủ với vợ một đêm... ngoài chợ.

Hạt Mè vừa thoát nhanh vừa nói:

- Tiếng chim báo tin vui.. đã hết....

Lần đầu tiên kể từ lúc nhìn Hạt Mè dạy chim cho đến hôm nay mới nghe Hạt Mè nói, cười một cách khác lạ như vậy. Thái độ như trẻ con, yêu đời, không cay cú nhất gờng. Hấn cũng cầu mong cho Hạt Mè được toại nguyện. Phút chốc, Hấn nghe:

Đi giữa trời khuya sao đêm lấp lánh

Tiếng hát ai vang động cây rừng

Phải chăng em cô gái mở đường

Không thấy mặt người chỉ nghe tiếng hát

Ôi những cô con gái đang ngày đêm mở đường

Hỏi em bao nhiêu tuổi mà sức em phi thường..

Hạt Mè cả tin vào lời nói của cán bộ, như Hấn đã tin là chỉ học chính sách một tháng ở trường NLS. Hấn ân hận là có thời đã ngây thơ, tin vào lời của CS. Bây giờ, tiếng hát vang vang như hồi hã.. Hấn thương Hạt Mè như thương bản thân ngày nào.

Buổi sáng 2/9 là buổi sáng khó quên vì ở đâu cũng có tiếng hát, mà còn cố hát cho to nữa..

Âm thanh chông chéo, nhưng không phải bè mà là sự hỗn độn của ca từ, bài này chông lên bài kia, của âm thanh, giai điệu ...gần như loạn xạ ngẫu. Khối khối hát, ban văn nghệ hát... gần một ngàn cái miệng được dịp hả to và hét lớn, đến gần đứng bóng mới nghỉ ăn trưa ...

Buổi chiều có ba toán, mỗi toán 4 người, đến từng khối: Tổ hát tốp làm đẹp cho trại viên, lý do ngày vui, tiếp vợ, thân nhân, phải sạch, đẹp. Cán bộ nói như vậy. Gọn Gàng, Sạch Đẹp là nhiệm vụ mà ai cũng phải tuân thủ thực hiện. Tất cả đều vui và chờ đợi.

Sân khấu thực hiện đã chiến nhưng vẫn có hai cánh gà, phông và màn kéo rộng đủ cho tốp hợp ca 30 người đứng 3 hàng ngang mỗi hàng 10 người. Đối diện và cách sân khấu 3m là 5 hàng ghế, mỗi hàng liên kết nhau bằng 4 ghế dài học sinh. Đó là nơi cán bộ quản giáo và cán bộ khách mời từ các đơn vị trong vùng. Hai bên nơi cán bộ ngồi là ban đồng ca, mỗi bên 120 người, xếp thành 3 hàng ngang mỗi hàng 40 người. Sau lưng chỗ ngồi cán bộ là toàn thể trại viên còn lại của trại đứng thành hàng ngay ngắn, như sắp duyệt binh.

Đèn sân khấu cũng được bắt rất chuyên nghiệp, đủ loại, đủ xanh, sáng tối. Điện được lệnh ưu tiên cho sân khấu.

Đúng 20 giờ, buổi lễ bắt đầu. Cán bộ điều khiển chương trình giới thiệu khách mời về dự Buổi Văn Nghệ 2/9 đêm nay có :

- Đ/c Ngu văn Thái, bí thư huyện ủy huyện..
- Đ/c Tài thị Hồng, hội trưởng Hội Phụ Nữ huyện...
- Đ/c Thiếu Tá Lưu văn Bộ....

và “Toàn thể cán bộ và trại viên A.38 tham dự”

Tiếng vỗ tay vừa dứt.

- Tiếp theo, xin giới thiệu Thiếu tá Hiền Lương, cán bộ Trưởng Trại A.38 phát biểu và tuyên bố lý do buổi lễ...

Thiếu tá Hiền Lương, nai nịt chỉnh tề, ngực bên trái đeo một dề huy chương, cầu vai màu vàng, đầu nón cối, chân dép râu.. từ hàng ghế đầu tiên, nơi cán bộ ngồi, bước lên sân khấu. Lại có tiếng vỗ tay. Thiếu tá Hiền Lương móc tờ giấy từ túi áo, và..

- Kính thưa các Đ/c...

Sau khi thưa hết những quan khách và thành phần tham dự, bắt đầu đọc :

- Với sự lãnh đạo sáng suốt và tài tình, Hồ Chủ Tịch đã đưa cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, bằng cuộc khởi nghĩa mùa thu tháng tám 1945 đến thắng lợi vang dội, xóa bỏ ách thống trị của bè lũ Phong Kiến, Thực Dân, quyền làm chủ đất nước về tay nhân dân lao động..

Thiếu tá ngừng lại để thở, rồi tiếp:

- Tuyên ngôn độc lập bất hủ 2/9/1945 được Bác Hồ đọc, công bố với toàn dân, và toàn thế giới, Việt nam là nước độc lập, tự do. Việt Nam đã bắt đầu một kỷ nguyên mới đang ngẩng cao đầu, thẳng bước đến tương lai....

Ngưng để lật trang, đọc tiếp:

-Kính thưa các Đ/c, Miền nam đã hoàn toàn giải phóng, non sông đã liền một dải, hôm nay, ta ăn mừng Lễ Quốc Khánh đầu tiên được tổ chức tại Miền Nam Thành đồng Tổ Quốc...

Bài diễn văn chấm dứt cùng tiếng vỗ tay rào rào. Cán bộ điều khiển chương trình xuất hiện trên sân khấu:

- Sau đây là chương trình Văn Nghệ -cây-nhà-lá-vườn. Tiết mục đầu tiên: nhạc cảnh “Bác Cùng Chúng Cháu Hành Quân” do

Ban Văn Nghệ A.38 trình diễn. Dàn dựng : Ngọc Toàn. Ngọc Toàn là tên cúng cơm Hạt Mè.

Màn 1: Một tốp ca 20 người, đồng phục bộ đội cụ Hồ, xếp 3 hàng ngang , hàng một: 4, hàng hai 7, hàng sau 9, Hạt Mè đứng trên cái bục cao 0,3m, quay lưng lại khán giả, tay phải cầm đũa chỉ huy, hai tay đưa ngang vai, tiếng hát cất lên.

*Đêm nay trên đường hành quân ra mặt trận
Trùng trùng đoàn quân tiến bước theo con đường của Bác
Nả ngàn hoa chiến công ta dâng lên người
Dâng lên tới Đảng cả niềm tin chiếu sáng ngời*

Theo chiếc đũa trên tay phải Hạt Mè, nhịp được giữ lúc lên cao, lúc xuống thấp, lúc ầm ầm như tiếng bước chân hành quân, lúc chậm, lúc hối hả.

*Đi ta đi giải phóng Miền Nam
Khi quê hương nhà vẫn còn bóng quân xâm lược*

Tay trái điều khiển bè, lúc hai lúc ba, lúc trăm, lúc bồng, bài hát được hát hết ba điệp khúc, và kết thúc lặp lại, êm đềm, nhỏ dần..

*Bác kính yêu đang cùng chúng cháu hành quân
Bác kính yêu đang cùng chúng cháu hành quân*

....nhỏ dần.....

Màn hạ, tiếng vỗ tay hoan hô vang động ầm ào.

Màn 2: Ánh sáng mờ, như ánh trăng khuya.. Tiếng hát cất lên, bóng đoàn quân đang hành quân ra chiến trường hiện trước phòng rừng núi trường sơn..

Lúc này, lẫn trong tiếng hát có tiếng súng trận vang xa đi ùng... Tiếng vỗ tay rào rào.

Màn 3: Tốp 20 của màn 1, vai mang ba lô, súng đạn.. hát dưới ánh mặt trời chói chang, vừa hát vừa nhịp bước quân hành, thay đổi đội hình, lúc tiến lúc lui, lúc khom lúc đứng..

Tất cả cán bộ đứng hết lên, và cùng tất cả trại viên.. đồng loạt vỗ tay.. hoan hô.

- Sau đây, xin giới thiệu tứ ca “ Tiếng Đàn Ta Lư “.

4 trại viên, đồng phục bộ đội cụ Hồ, cải trang thành Bộ Đội Cái đầu đội nón cối, không biết mượn đồng phục ở đâu mà người thì chặt cứng, đũa rộng phùng phình, lại còn mang gùi, đi nhong nhảnh.... Khán giả cười ồ..

*Đi chiến trường gùi trên vai nặng trĩu
Đàn Ta Lư em cất tiếng ca vui cùng núi rừng
Mừng thắng trận quê em...*

Khán giả bất ngờ vì chất giọng ngon lành của 4 tên, như hề Charlot, mà có giọng oanh vàng, lại còn thay đổi đội hình, lắc mông nhún nhảy, vừa tức cười, vừa nghe sượng tai.

*Từ trên đỉnh núi cao chon von
Thánh thoát nhịp nhàng cùng lời em ca
Tính..tính..tinh tang ..tang tình
Con chim....*

Tiết mục chấm dứt, 4 cô gái cúi chào khán giả, khán giả vừa vỗ tay vừa cười, 4 ca sĩ cũng cười toe toét.

Tiết mục tiếp theo: “Tiếng chày trên sóc Bambo”. Một nhóm 10 trai tù, cải trang già trẻ, nam nữ, múa quanh đống lửa.. Nhóm khác, ẩn phía xa, đang giả gạo.

Lửa bập bùng

Tiếng chày khua

Cắc cùm cum ...cắc cùm cum

Đuốc lò ô

Bập bùng bên ánh lửa

Sóc Bambo rộn rã tiếng chày khua

Tiếp theo là đơn ca “Nhạc rừng “ rồi tốp ca “Đường trường sơn, Xe anh qua”.

Sau đó là đồng ca “Hò Kéo Pháo”. Hạt Mè xuất hiện, đứng trên bục cao 0m3, mặt hướng về khán giả, dàn đồng ca đứng phía trước, hai bên sân khấu, mỗi bên 120 người. Hạt Mè cúi chào, trịnh trọng, cứ y như đang đứng trước dàn hợp xướng, tay phải cầm đũa. Hấn nhìn và cười thắm “chỉ thiếu cái áo đuôi tôm nữa thôi” thì Hạt Mè đã tròn vai nhạc trưởng.

Khi bài hát cất lên, tất cả đều nín lặng.

Hò dô ta..nào

Kéo pháo ta vượt qua đèo

Chừng ấy lời ca, mà nghe như trùng trùng vang động khắp núi đồi. Tay trái búng dây, chỉ...bè thấp, cao... tiếng dây kéo kéo kịt... tiếng thở... tiếng hụt hơi...Có cả tiếng thét của anh bộ đội lấy thân mình chặn đà tuột của khẩu pháo... Nghe như có một giòng thác đổ đầu đổ hòa cùng tiếng thở của muôn binh..

Rồi tất cả im bật, chỉ còn nghe tiếng gió ngàn vi vu.. cả tiếng chim đầu đỏ hót vang... Hai tay Hạt Mè đưa cao, tay trái xò ra, thỉnh linh nắm lại ..cùng chiếc đũa đưa thẳng lên trời..

Ầm... một tiếng nổ, một phát pháo đầu tiên, do 240 cái miệng của 240 tù binh hợp lại, tất cả đều bất ngờ giật mình.. và vô số

tiếng ầm.. ầm.. ầm.. chồng nhau chen lẫn tiếng nổ của đạn pháo từ Điện Biên vọng lại..

Tất cả cán bộ đều đứng cả dậy, vỗ tay hoan hô. Còn trại viên thì vỗ tay.. la bis.. bis.. vang trời. Hấn nghĩ Hạt Mè đã thực sự bung xác để thực hiện màn trình diễn này.

Người dẫn chương trình:

- Sau đây là đồng ca 'Bài hoan Ca ở A.38' do trại viên sáng tác và biểu diễn.

Hạt Mè xuất hiện, Hấn trịnh trọng cúi chào rồi ngẩng lên nhìn dàn đồng ca ở phía trước, hai bên sân khấu. Yên lặng Hấn đột ngột ra hiệu. Không nghe tiếng hát, chỉ có tiếng bước chân..., rồi ..đưa đũa.. và 240 cái miệng cùng cất cao tiếng hát:

Anh em ta về đây

Vui bên nhau vui sum vầy

Hấn lấy hai cục bông, đã chuẩn bị sẵn, nhét vào hai lỗ tai. Hấn thấy chiếc đũa ở tay phải của Hạt Mè, lúc kéo ngang lúc đưa dần lên cao, lúc xuống thấp...Hấn cũng nghe âm thanh ầm ào.. Bàn tay trái của Hạt Mè, lúc chỉ bên trái, lúc hướng bên phải, lúc xòe lúc nắm chặt... Hình như có cả tiếng nổ.. long trời lở đất.. Không biết Hạt Mè làm thế nào mà tiếng vỗ tay hoan hô kéo dài mãi, dài mãi trong đêm. Sương đã bắt đầu rơi...

Sáng 3/9, chưa bao giờ trại A.38 có một buổi sáng lạ lùng đến thế. Có người hồi hộp đợi chờ, đi tới đi lui, có lúc nói cười vô cớ. Có người ủ rũ như gà mắc nước. Nổi thất vọng hiển hiện trên những khuôn mặt, có cười chẳng, cũng chỉ là tiếng khóc khô không lệ.

Trại viên sẽ có thăm nuôi và trại viên không có thăm nuôi là hai thế giới khác biệt. Kẻ vui, người buồn. Kẻ nói cười luôn miệng, người lặng câm.

Hắn đến Người Sĩ quan già.

- Hôm nay..

- Thưa không, gia đình tôi tận Quảng Trị...

- Tôi hiểu.

- Còn anh khối trường.... Chị nhà có vô không ?

- Thưa ..không.

- Sao thế ?

- Từ lần chết hụt ở chợ Sông Mao, tôi không cho nhà tôi vô nữa.

- Rõ khổ.

- Cũng như một số anh em...như anh ...thôi mà.

- Ừ, có sao đâu ...anh khối trường hỉ...

Người sĩ quan già đột ngột:

- Chai Khuynh Diệp anh khối trường cho..

- Trời đất, hôm nay còn sao ?

- Nó hết rồi, nhưng tôi giữ cái chai không để làm kỷ niệm.

Hắn từ giã và nói rất nhỏ, như để mình hắn nghe.

- Cảm ơn anh.

V từ xa gọi lớn:

- Anh khối trường.. anh khối..

- Cái gì mà hét lên vậy ?

- Anh thất nghiệp phải không ?

- Phải, thì sao ?

- Tới đây... tới đây.... đảng thất nghiệp.. nhậu chơi.

Hắn ba chân bốn cẳng chạy đến, trong phòng đã có nhiều người.

- Anh Khối Trưởng .. khai cuộc đi.

- Trời đất ...không..

- Thôi mà... có chết thì cũng chỉ được chết một lần thôi.. anh khối..

Hắn nghĩ, lúc này mà phản đối, cấm cản là không xong, cho dù phạm nội qui, cũng phải liều thôi.

- Chơi luôn..

Tiếng vỗ tay .. hoan hô.. Khối Trưởng..

- Khối Trưởng chịu chơi

- Chơi chịu.

- Nào, nâng ly..

Ly là ca uống nước, là chén ăn cơm, là nắp gà mèn...

- Uống .. nào..

- Uống cho quên đời.

- Anh em ơi... uống.. uống...

Rượu vào, lời ra.. đủ thứ chuyện .. có người cười .. có kẻ khóc... Chia nhau giọt rượu cuối cùng.

V nói:

- Em đưa anh về phòng.

Hình như Hấn nghe tiếng còi tàu, tiếng còi tàu xa xăm mơ hồ. Trong giấc mơ, Hấn thấy Vân và các con đang đứng ở đầu ngõ Quang Trung chờ Hấn. Hấn chạy theo con tàu. Hấn vớ tay, kêu gọi, gào thét, nhưng con tàu vẫn chạy.. và xa dần .. hút mất trong đêm..

Ngày 4/9 là ngày cuối được thăm nuôi dịp Lễ 2/9. Vợ anh H, P, C , Tđ , B... vô hôm qua. Chị N vô hôm nay. Anh N rinh một xách quà về phòng, mặt tươi như hoa.

- Chú có quà thêm ấy gửi.

Hấn nhận gói quà Vân gửi.

- Anh có cảm ơn chị dùm không đây ?

Anh N cười.

- Có cái thư thêm ấy ...đọc đi .

Hấn lấy thư đọc : Vân và các con đều khỏe. Nguyễn đã đi học. Tay Ca Dao đã trở lại bình thường, không có hiện tượng cong co. Hương Thư cao hơn. "Anh đừng lo gì cho em và con" và "anh nên giữ gìn sức khỏe " .

Anh N nói:

- Nghe nói Thiêm ấy vẫn ngồi bán chuối nướng trước cổng nhà thờ mỗi sáng Chủ nhật.

- Em cũng không ngờ là Vân.. có thể làm được những việc như vậy.

- Anh cũng vậy... thời thế cả ..

Có một trại viên lạ xuất hiện:

- Anh khối trưởng.

- Tôi đây.

- Anh Toàn nhờ tôi gọi Khối trưởng.

Toàn là Hạt Mè, sao lại gọi..

- Có việc gì ?

- Anh Toàn.. như gà chết...

Hắn đi vội.

Hạt Mè nằm mẹp trên chiếc chiếu đã rách tơ đầu, mắt nhắm nghiền, tiếng thở yếu đứt quãng.

Hắn gọi nhỏ:

- Hạt Mè..

Giọng run run:

- Kỳ Khu...cậu đó hả..

- Tớ đây...

Đôi mắt lơ đãng.

- Tớ chết mất ...

- Vì sao ra nông nỗi..

Hạt Mè nhướng cặp mắt vô hồn.

- Tớ đã chơi hết mình hết sức..

- Cậu đã bung xác.

- Phải tớ đã bung xác, hy vọng đổi được những phút tự do..

Thế mà..

Hắn lơ mờ hiểu lý do Hạt Mè “như gà chết”.

- Họ không giữ lời hứa?

- Chúng nuốt lời một cách thô bỉ....

Hấn động viên:

- Đó là chuyện bình thường...
- Bình thường, bình thường với lũ man rợ.

Quê vợ Hạt Mè ở Đơn Dương, nơi có đặc sản khá nổi tiếng.

- Bỏ đi, chị có đem chuối LaBa vô không ?
- Có, có cả khoai lang mật cậu thích nữa...
- Ngồi dậy... Đưa quà cho tớ...rồi đi ra ngoài kia với tớ.

Hạt Mè ngồi dậy một cách khó nhọc xem ra đã kiệt sức, rồi run tay lôi trong túi lát khá lớn.

- Chuối ..khoai .. Cậu về đi.. Tớ đuối sức quá.
- Phải cố vượt qua thất vọng... Đừng để nó vật ngã cậu.

Hạt Mè cười như mếu.

- Nhất trí. Papillon muôn năm.
- Muôn năm.

Ngày mai 5/9 bắt đầu học tiếp lý thuyết CNXH và những thắng lợi to lớn của CNXH miền Bắc.

Phần 22

Sau buổi Sinh Hoạt hàng đêm, như thường lệ Hấn bước nhanh về hướng tây, bên kho lương thực. Hấn lấy hai cái tạ tay làm bằng ciment, Hấn bắt đầu tập. Thời khóa biểu Papillon đều đặn như vậy. Hấn hít sâu.. thở dài theo nhịp tập.

- Anh khối trưởng.

Hấn giật mình khi nhìn cán bộ Hùng đứng một bên lúc nào không hay.

- Cán bộ..

- Khỏe ...dữ hê ..

Hấn đặt hai cái tạ xuống đất, đứng thẳng, chờ cán bộ Hùng ra chỉ thị.

- Có tin vui cho anh.

- Tin vui gì thế, cán bộ ?

- Mai...về.

Hấn không hiểu :

- Mai...về ?

Cán bộ Hùng nói nhanh:

- Thì về với vợ con ...

- Tôi được thả hả cán bộ ?

- Được trở về .. chứ không phải được thả ..

Cán bộ Hùng cười hiền:

- Nói như vậy là chưa tiến bộ.

Hấn run run:

- Thật hả...cán bộ..

Cán bộ Hùng không trả lời.

- Cả anh N nữa.

Hắn càng mừng hơn.

- Cảm ơn cán bộ.

- Tuyệt đối bí mật.

- Tôi hiểu.

- Đừng để anh em ở lại xao động.

- Tôi hiểu.

Cán bộ Hùng đưa tay, hai bàn tay siết nhẹ.

- Chúc khỏe.

Cán bộ Hùng từ giã Hấn, bước vội về hướng Trung Đoàn. Hấn ba chân bốn cẳng về phòng, ráo dác tìm anh N nhưng không thấy anh N đâu cả. Thời gian này, trại viên tự do, đa số súc miệng đánh răng.. Đèn chỉ được thắp sáng đến 21 giờ thôi, từ đó trại viên phải ngủ. Hấn bước ra phía sau, anh N đang lúi khoai lang trong bếp. Hấn nói nhỏ:

- Em với anh... mai về.

- Chú nói cái gì ?

- Em nói anh em mình được thả.

Anh N run giọng:

- Ai nói ?

- Cán bộ Hùng... Ông ấy vừa báo với em.

- Thật không ?

- Em nghĩ là thật .. sáng mai..

- Còn ai nữa ?

- Em không biết.

Trước khi quay về phòng, Hấn nói:

- Anh, anh nhớ bí mật.

- Anh biết rồi.

Hấn cố bình tĩnh, không hé lộ trạng thái khác lạ hơn mọi ngày. Hấn lấy trong cái balô - của Khánh tặng - một bị thuốc cảm cúm, sốt rét và ra khỏi phòng. Người sĩ quan già đang phủi chiếc chiếu, chuẩn bị ngã lưng, chợt thấy Hấn:

- Anh Khối Trường..

Hấn nói nhanh:

- Vừa rồi nhà tôi có gửi vô ít thuốc, tôi gửi anh..

- Anh khối trường giữ lấy để phòng thân...

- Còn nhiều, phần tôi có rồi.

Hấn nhét vào tay người sĩ quan già, rồi bước ra khỏi phòng. Hấn đến chỗ Hạt Mè.

- Hí hoáy cái gì đó, viết thư cho vợ hả ?

Hạt Mè nhìn Hấn ngạc nhiên:

- Có gì .. mà dẫn xác đến giờ này ?

Hấn cướp lời:

- Có cái này cho cậu.

Hấn ném gói thuốc lên cái túi trên đầu chiếc chiếu và ngập ngừng.

- Tớ về đây.

Hắn muốn nói cái gì đó với Hạt Mè nhưng không nói được. Hắn quay đi. Đèn đã tắt, đêm tối choàng kín không gian. Hắn làm lui bước. Không có cuộc chia tay nào, kể cả cuộc chia tay mà mình mong đợi, là không buồn. Lòng Hắn ngậm ngùi.

Buổi sáng đến và diễn ra bình thường. Hắn hỏi hộp chờ, anh N tay chân như luống cuống, anh không giữ được bình tĩnh như Hắn.

Khi mặt trời lên quá một sào, trại viên chuẩn bị đi học thì cán bộ Hùng xuất hiện và nói lớn.

- Anh Khối trưởng, tập họp khối.

Anh em bất ngờ, vì buổi sáng không bao giờ tập họp để cán bộ phổ biến.

Cán bộ Hùng:

- Khấn trương lên.

- Anh em.. khấn trương..

Khi khối đã vào hàng chỉnh tề, cán bộ Hùng đứng bên tấm bảng, mà hàng đêm Hắn đứng trong giờ Sinh Hoạt .

- Các anh nghe đây. Hôm nay có một số trại viên phải đến một nơi học tập mới.

Cán Bộ Hùng lấy tờ giấy từ túi áo ra.

- Ai có tên thì ra khỏi hàng, thu xếp đồ cá nhân, chuyển trại.

Và đọc to:

-P.m T, N.v N... Anh em không có tên, tiếp tục công việc như thường lệ.

Hắn về phòng, anh em bu quanh từ già..

- Anh Khối Trưởng đi mạnh giỏi.

- Anh khối Trường cầm cái này phòng khi cảm cúm.

- Anh Khối Trường ..

Hắn cuộn chiếc chiếu quanh balô, xốc lên lưng và bước ra khỏi phòng. Hắn nhìn khắp nơi, nhìn anh em, nhưng không thấy một ai. Hắn phải xa nơi này, xa anh em, xa những giọt mồ hôi đắng cay của cuộc đời. Anh H ngỡ ngác, líu giọng hỏi anh N :

- Có chuyện gì.. chuyện gì ?

- Chuyển trại..

- Trại nào ? Ở đâu ?

- Không biết.

Cán Bộ Hùng ra lệnh :

- Anh T và N theo tôi, số còn lại lên lớp.

Ở sân trước Trung Đoàn đã có một số chuyển trại như Hấn.
Một cán bộ ra lệnh:

- Các anh tập hợp..

Tất cả tự giác vào hàng.

- Tôi đọc tên ai, người đó la 'có' và ra khỏi hàng tập hợp bên trái. Cán bộ đưa tay chỉ khoảng đất trống.

- Nguyen Van P, Tu Minh K, Pham M T,...

Tất cả có 58 tên trại viên “chuyển trại “. Có đứa mặt mày hớn hờ, có đứa lo âu, có đứa trầm ngâm... Như vậy trong số 58 trại viên, có người biết “được thả” như Hấn, có người không biết, cứ nghĩ là chuyển trại.

- Các anh kiểm tra lại, coi có còn quên cái gì hay không.

Nhiều người trả lời:

- Không.

- Các anh xếp hàng hai, đi theo chúng tôi.

Hai cán bộ đi trước, 58 trại viên theo sau, về hướng cửa Bắc. Lúc đi ngang “Giảng Đường”, trại viên đang học nhìn ra. Có một vài cánh tay đưa lên, vẫy từ biệt. Số phận của những cuộc đời, cả của Hấn, ngày mai sẽ ra sao [?] Không có gì làm cơ sở để bảo đảm câu trả lời cả.

Khi qua khỏi chiếc cổng, ngăn cách giữa khu A.38 và bên ngoài, một cán bộ cười cười :

- Các anh sắp gặp lại vợ con, sướng nhe..

Và giải thích:

- Các anh sẽ ở trại “Bồi Dưỡng” một tuần.. rồi có xe đưa về địa phương..

Hai cán bộ dẫn đường bàn giao 58 trại viên cho cán bộ trại Bồi Dưỡng và đưa tay giã từ.

- Chúc các anh về địa phương ”tiến bộ”.

Trại Bồi Dưỡng hình thành trên khuôn viên một nhà máy cửa gỗ rất rộng, ngày nay chỉ còn lại dấu vết máy móc, gỗ thành phẩm và chưa thành phẩm đã bị lấy đi. Nhà máy cửa lợp tôn, trống hoắc, người ta ngăn nó ra thành từng ô hình chữ nhật làm nhà kho, phòng ngủ và bếp nấu ăn. Trong bếp treo bắp khô, lủng lẳng trên 2 cái lò đặt 2 chảo đại đang nghi ngút khói. Cán bộ trại Bồi dưỡng ở trong những ô chữ nhật này.

Bãi chứa gỗ thô chưa cửa xẻ, một góc trở thành sân Bóng Chuyền, ở giữa cắm một cây sắt tròn cao chừng 7m làm cột cờ,

trên đỉnh có lá cờ Đỏ Sao Vàng còn mới, đang bay phấp phật trong gió.

Đối diện với nhà máy là một dãy nhà, áng chừng xưa kia dành cho công nhân ở, kho chứa gỗ thành phẩm trước khi xuất ra thị trường. Khu này có hai phòng đặc biệt, một ở phía tây, gần con đường Xe Trâu, rộng nhất, bên trong kê bàn ghế học sinh, phía trên có cái bục cao, y như một Lớp Học. Ở đầu còn lại của dãy nhà, có một phòng lớn được ngăn làm hai phòng nhỏ, trong mỗi phòng có cái bàn nhỏ và chiếc giường tre . Năm mươi tám trại viên đã vào phòng Lớp Học, ngồi ngay ngắn, yên lặng. 9 Cán Bộ trại Bồi Dưỡng bước vô, một người nói lớn :

- Xin kính chào các bạn... Các bạn có khỏe không ?

58 cái miệng la to :

- Khỏe.

- Vậy là tốt rồi.

Và tiếp :

- Tôi xin “long trọng “ [cười] giới thiệu với các bạn [quay qua vổ vai] đ/c Tú... đ/c Mai.. đ/c Gái.. [cười toe toét, Trai mà tên Gái] đ/c... và tôi đ/c Ung van Minh, trưởng trại Bồi Dưỡng A.38. Trưởng trại đứng lại nơi cái bục cao, 8 cán bộ còn lại xuống ngồi với trại viên.

Cán bộ trưởng trại, nói, cười .. pha chút giễu cợt .. giống Cán Bộ Đồi 68...

- Chúng tôi hân hạnh được chào các bạn, được diện kiến kẻ thù năm xưa nay trở thành bằng hữu..

Nhìn khắp lượt..

- Sự có mặt của các bạn hôm nay, ở đây, trong căn phòng này, đã nói lên một điều. Các bạn là những người trực tiếp hoặc gián tiếp tiếp sức cách mạng đến thành công hôm nay. Các bạn có nhân thân tốt, cũng có thể đã đổ máu góp phần nhuộm đỏ lá cờ Tổ Quốc. Các bạn là những người đầu tiên mà chúng tôi tiếp ở trại Bồi Dưỡng này.

Người cán bộ cười vui.

- Từ giờ phút này các bạn tự do có.. giới hạn. Các bạn có thể đi bất cứ đâu, nhưng phải trở về đúng Giờ Cơm và đúng Giờ Ngủ. Chúng tôi có nhiệm vụ “nuôi thúc”, bồi đắp sức khỏe cho các bạn một cách tốt nhất trước khi các bạn trở về.. bồng vợ lên giường.

Có tiếng trại viên:

- Em chưa có vợ, cán bộ ơi.

- Thì bắt con bồ.. thế..

- Em chưa có bồ..

Cán bộ trợn mắt:

- Chưa có bồ.. chết sướng hơn.

Cả phòng cùng cười. Đây là lần đầu tiên trại viên được vui thoải mái kể từ sau ngày trình diện, được nghe một cán bộ CS nói năng “nghe được”. Đó là một chiêu mới, một cách cảm hóa hay một âm mưu...? Nhưng cho dù thế nào, anh em trại viên thấy như đã về đến nhà.

Cán bộ nói tiếp :

- Anh em nào.. không chờ.. nổi thì nHấn vợ hay bồ vô... Ta có đến hai phòng Hoa Chúc.. tha hồ..

- Thiệt hả cán bộ ?

- Thiệt 100%, ở cuối dãy nhà này, chúng tôi chuẩn bị sẵn cho các bạn...

Trại viên lao nhao ..

- Đông thế này.. hai phòng sao cho đủ.. cán bộ ?

- Thì.. đánh nhanh.. rút lẹ...

Đợi cơn hưng phấn hạ xuống :

- Còn bạn nào.. không nHấn được.. thì gắng mà đợi.. ít cũng 7 ngày.

- Bảy ngày ?

- Đó là thời gian tối thiểu. Cũng có thể lâu hơn...

Cán bộ hạ giọng:

- Bình tĩnh chờ, vì có đầy trái đất đi nữa, thời gian vẫn cứ trôi qua như đã từng trôi qua.. bao đời.

- Đúng.

- Thời gian vẫn vô tình trong nỗi đợi chờ.

- Đến phiên anh phó của tôi nói chuyện với các bạn.

Anh phó người cao ráo, khuôn mặt chữ điền khá đẹp trai.

- Tôi xin tự giới thiệu, trại phó trại bồi dưỡng, chuyên mổ lợn giết bò, nói chung là trực tiếp “nuôi quân”. Chúng ta được ở trên duyet, 2 bò.. 3 heo. Nhiệm vụ phải “giết sạch” và “ăn hết”. Các bạn và chúng tôi phải hoàn thành nhiệm vụ này..

Trại phó trao đổi với trại trưởng, rồi kết luận:

-Các bạn về phòng, ổn định chỗ ngủ, tổ chức biên chế, nhất là có tổ “anh nuôi” 12 người. Tôi sẽ làm việc trực tiếp với 12 người này.

Hắn là khối trưởng duy nhất trong 58 người nên buộc phải làm khối trưởng khối 58, tổ phó là N bên khối đại úy...

Cán bộ và tổ anh nuôi kéo nhau ra cánh đồng, liền kê trại cưa, giết heo. Lốp ram, lốp kho với trứng vịt và đặc biệt là cái cháo đại hàm bộ xương với cà rốt, khoai tây, trái su.....

Buổi trưa, bữa cơm đầu tiên, cơm được sới ra đầy một cái song lớn, cán bộ cùng trại viên tự bới cơm, tự chọn thức ăn. Tất cả đều ăn đứng, vừa ăn vừa nói đủ thứ chuyện. Trại viên sau bao tháng thiếu thịt, nay có thịt nên ăn hung lắm. Buổi chiều, sức ăn vẫn không giảm nhưng cái cháo hàm xương vẫn không "ăn hết".

Tối đầu tiên, cán bộ cùng trại viên ngồi bệt quanh cột cờ hát những bài ca cách mạng. Đúng 21 giờ là phải vào phòng, 30 phút cho cá nhân. Đúng 21g30 điện cúp, tất cả phải ngủ. Đó là thời khóa biểu buổi tối.

Buổi sáng thức dậy 5g, tập thể dục, vệ sinh cá nhân, xuống bếp tự múc cháo, tiêu chuẩn mỗi người một tô lớn hay hai chén nhỏ. Ăn đứng. Ăn xong là tự do. Có trại viên đi ra tới QL1, gọi thư hay ăn tô phở tiếu. Có người ôm quần áo băng đồng ra tắm ở con sông nhỏ "nước trong xanh" cách trại hơn 3km, hay nằm trong phòng đọc báo giải phóng. Cũng có nhóm đánh bóng chuyền. Chỉ có tổ anh nuôi là khổ, đi chợ, nấu ăn, dọn rửa nhà bếp và giết heo, mổ bò..

Ngày thứ hai mổ bò, con bò đực một năm rưỡi tuổi, thịt mềm, đồ au.. và đủ món bò cho ngày thứ 2, thứ 3, lần sang sáng ngày thứ 4. Đến ngày thứ 5 thì tất cả đều ngán thịt. Hắn "triệu tập" buổi họp đột xuất, gồm 4 tổ trưởng và khối phó. Sau khi thông qua, Hắn lên văn phòng gặp cán bộ trưởng trại.

- Còn một bò, hai heo... mà anh em thì đã ngán thịt.

Cán bộ nói:

- Có ngân cũng phải “tiêu thụ” cho hết thôi.
- Anh em đề nghị để lại cho cán bộ trại.
- Không được, tiêu chuẩn của các bạn, các bạn phải xử lý.
- Nhưng..
- Thôi, đ/c khối trưởng về đi. Tôi cần trao đổi với tập thể cán bộ trại rồi sẽ trả lời.

Hôm sau, ngày thứ 5 ở trại, cán bộ có lệnh “tất cả trại viên nộp lên bếp trưởng tất cả Lon, ca, hộp...có thể đựng thịt ram khô.” Kê có người không, tổng kết có 11 lon gui-gô, 7 lon sữa ông thọ, 4 lon bằng nhựa xanh...vị chỉ 22 lon, thiếu 36 lon nữa mới đủ 58. Cán bộ trưởng trại tuyên bố:

- Phải ra chợ SM mua cho đủ...

Chiều ngày thứ 6, tất cả trại viên tập họp ở phòng Học Sinh, cán bộ trưởng trại đứng trên bục nhìn xuống

- Được lệnh sáng mai các bạn bắt đầu về địa phương. Các bạn lần lượt rời khỏi nơi này...

Không biết sao, cán bộ không tếu, vui như mọi khi.

- Tôi biết các bạn giận cách mạng, thậm chí thù không đội trời chung. Hoàn cảnh lịch sử cay nghiệt nó bắt chúng ta phải như vậy, cả dân tộc phải chịu như vậy... Tôi và các bạn bị cuốn theo bánh xe lịch sử....

Tất cả đều yên lặng, căn phòng như không có tiếng gió thổi, im phăng phắt. Người cán bộ bỗng dứt khoát.

- Các bạn bắt mắt, căm thù cách mạng, các bạn cứ chửi cho hả giận. Các bạn hãy hét to lời nguyên rủa, càng to càng tốt. Chúng tôi sẵn sàng nghe, sẵn sàng chấp nhận, chỉ với một mong muốn, khi về địa phương thì các bạn không còn gì ám ức để phát

ngôn nữa. Nếu các bạn không xả hết ảm ức ở đây thì về địa phương phải cắn chặt răng lại. Vì nếu không, thì tôi đoán chắc rằng các bạn sẽ trở lại A.38, mà điều đó thì chúng tôi không mong muốn.

Ngừng một chút rồi tiếp:

- Ở địa phương, hoàn toàn không phải ở đây, nên các bạn tốt nhất là yên lặng.. như chúng tôi có lúc, có nơi cũng phải ngậm miệng. Chúng tôi mong các bạn và gia đình các bạn vượt qua giai đoạn gian khó này và chúng tôi không mong gặp lại các bạn ở đây.

Dĩ nhiên là trại viên dù có căm thù cũng không dám chửi như cán bộ khuyến khích.

Sáng ngày thứ 7, chuyển xe đầu tiên đưa 15 người về hướng Nam, chuyến thứ 2 chở 17 người về hướng Bắc, có Hấn và anh N. Như chuyến trước, đích thân cán bộ trưởng trại Bồi Dưỡng trao cho mỗi người một lon gui-go thịt, và xiết tay từ giã.

- Chúng tôi xin gửi về cho các cháu.

Xe lăn bánh. Lúc chạy qua con đường mà lúc chưa được thăm nuôi, vợ con cha mẹ trại viên đứng gọi chồng, gọi con, kêu cha.. Hấn đứng lên, nhìn rõ dây cầu tiêu mà có lần Hấn cúi xuống nhìn ngòong chờ tiếng vợ gọi.

Xe qua Tuy Phong, Cà Ná, Phú Quý, cầu Đạo Long, Chợ Phan Rang, Duy Tân, Bồ Đề, NLS, Tháp chàm.. , anh N lo lắng:

- Họ chở mình đi đâu vậy cà..

Xe rẽ trái, chạy qua cánh đồng hẹp.. rồi dừng lại trước cổng làng Phước Thiện. Anh N và Hấn cùng 6 người nữa, được đọc tên, xuống xe đứng thành hai hàng.. Cán bộ trên xe bàn giao người cho cán bộ dưới đất, rồi xe quay lui chạy trở lại con đường xuyên cánh đồng hẹp mà xe vừa chạy qua...

Một cán bộ mặc quần kaki xanh, áo sơ mi trắng, nhưng đầu đội nón cối, chân mang dép râu..

- Anh kia, nhìn cái gì ?

Hắn giật mình.

- Thưa.. đưa học trò..

- Học trò.. Bây giờ anh không còn tư cách làm thầy nữa, hiểu chưa ?

Và ra lệnh :

- Đi theo tôi.

Tám người ngỡ ngác, e sợ, im lặng đi.. Một vài người dân đứng bên đường nhìn tám trại viên, với khuôn mặt e dè, sợ hãi..

- Tất cả vào đây.. Cấm ra khỏi cửa này, nếu trái lệnh, bắn bỏ.

Đó là căn nhà trệt, xây gạch, mái ngói màu đỏ, cái kiềng nhà bằng đá xanh, rất cao. Sàn lát gạch men màu hồng. Căn nhà trống hoác, không có bất kỳ một thứ gia dụng nào. Căn nhà không có người ở..

Cán bộ Kaki xanh, nói với đồng đội:

- Hai đ/c có nhiệm vụ đứng hai bên cánh cửa này, dứt khoát không cho chúng bước qua.

Và nói như hét:

- Rõ chưa ?

Hai đ/c mình hét lại:

- Rõ..

Hắn, anh N và sáu người từ A.38 đứng giữa nhà, nhìn nhau. Cán Bộ trại Bồi Dưỡng nói đúng. Ở địa phương không phải ở trại

cải tạo. Cán bộ, đều là CS, con một nhà, theo một chính sách, mà mỗi nơi một khác. Kẻ có học, người vô học, cũng như cán bộ Dẹp Râu ở trại Đồng Tâm và cán bộ Đồi-68 ở A.38, cũng như cán bộ kaki xanh và cán bộ trưởng trại Bồi dưỡng. Lúc này tất cả đều nhớ lại "các bạn chửi CS đi, chửi đi cho hả giận, nhưng về tới địa phương thì ngậm miệng lại, nếu không muốn trở lại chỗ này." Cán bộ Bồi Dưỡng nói đúng, tám cái miệng bắt đầu ngậm lại.

Buổi trưa, lúc mặt trời đứng bóng, tiếng keng vang lên ba hồi, Kaki xanh xuất hiện, từ cửa cái.

- Tất cả ra khỏi phòng, mang theo dụng cụ ăn cơm.

Có nhiều nhóm từ những căn nhà khác đi theo một cán bộ, trên tay có chén dĩa.. Tất cả tập trung ở cái nhà cất tạm không có vách, mái lợp tôn, giữa nhà có 5 cái thau nhựa lớn, loại thau giặt quần áo, 3 cái màu xanh nước biển chứa cơm độn khoai mì, 2 cái còn lại màu vàng chứa đầy nước mà trong đó có những cọng rau muống cắt khúc, nổi lên bềnh.. Đó là món canh. Một cái xô chứa muối pha nước.. Đó là nước mắm.

Trại viên tự xúc cơm, chan canh.. và lua vào miệng. Hấn ngạc nhiên là đã có nhiều người "được thả" và tập hợp về đây như Hấn, dễ chừng 40, tất cả đều ăn ào ào, như đã quen thuộc với cảnh này.

Hấn, bất ngờ bởi tiếng keng chói tai, do một cán bộ đưa cái búa đóng đinh lên cao gõ vào cái thanh tà vẹt treo lủng lẳng ở góc nhà ăn.

- Hết giờ. Ngừng ăn.

Từng toán đến, từng toán xếp hàng trở về. Hấn, anh N và 6 người bạn đi sau Kaki xanh, khi đi ngang qua một cái thùng phuy. Kaki ra lệnh :

- Uống đi.

Từng người dùng cái lon treo sẵn ở đầu của một đoạn tre cắm sát thùng phuy, lần lượt múc nước, uống. Nước vừa hôi bùn vừa có mùi tanh.

Kaki lại lệnh:

- Hai đ/c cảnh giác, không cho chúng ra khỏi phòng. Phải cảnh giác cao.

- Rõ.

Hắn cố ngủ, nhưng hai con mắt cứ mờ thao láo nhìn trần nhà, buổi xế trưa trời nóng hầm hập. Hắn bỗng lo sợ cho những ngày sắp tới. Số phận của kẻ thua trận sẽ ra sao, sẽ sống thế nào dưới guồng máy của chế độ CS. Rồi tương lai của lũ trẻ sẽ ra sao, đi về đâu. Hắn lo hơn cả thời ở trong phòng biệt giam trại Đồng Tâm. Những gì Hắn nghĩ về CS trước đây hoàn toàn sai với sự thực. Những điều tốt Hắn nghĩ về CS hoàn toàn sụp đổ. Hắn thất vọng. Cha, mẹ, anh em Hắn đã và đang là những người CS. Kẻ chết trận, người bị treo cổ.. máu xương đã đổ xuống đổ cả cỏ cây vùng Tam Giác.. Những người kia là đồng đội của Cha Anh Hắn ư ?

Sau bữa ăn tối, tất cả tập hợp ở một cái sân rộng, trước nhà thờ. Trên cao, tận mãi trời đêm, chiếc thập tự giá, ngày xưa Chúa đã bị đóng đinh, hiện lờ mờ trong ánh đèn điện màu vàng, được thấp sáng, cũng mãi trên cao.

Một cán bộ làm quản ca, bắt nhịp và vang lên:

Hò dzô ta nào

Kéo pháo.....

Hắn nhép miệng nhưng không ra lời. Lỗ tai Hắn lũng búng như có tiếng pháo nổ lớn đâu đó trong trời đêm.

Sáng hôm sau, thân nhân lục tục đến. Họ đứng từng nhóm dưới những gốc dừa cổ thụ, mắt láo liêng kiếm tìm. Ở các cửa nhà, trại viên cũng lơ nhô nhìn ra.. Hấn thấy Vân và 4 đứa con Ca Dao, Nguyễn, Thư và Hương. Vân đang dáo dác.. Hấn chồm ra khỏi cửa, đưa tay lên, miệng sắp gọi thì bị nện một báng súng AK vào lưng. Hấn quy xuống, tiếng gọi Vân và các con chưa bật âm, đã phải nuốt vào cổ họng.

- Mà định trốn hả?

- Tôi..

- Hay định vấy tay ra hiệu cho tàn quân..

- Tôi..

- Tôi.. tôi cái gì.. quân liếm gót giày đế quốc.. quân bán nước.. Chúng bây có được thả về cũng chẳng yên với chúng tao đâu. Chúng bây có nợ máu, sớm hay muộn cũng phải trả bằng máu thôi. Kaki nói xong, bỏ đi..

Cán bộ không cho thân nhân tiếp xúc với tù nhân. Họ bị xua đuổi, lục tục ra về. Có người khóc. Có trẻ gọi Ba ơi. Tù nhân ra khỏi phòng, một nhóm làm vệ sinh, nhóm khác đi hái rau dền, nhóm khác nữa đi tập Văn nghệ. Nhóm của Hấn đi vác củi từ một đám mía đã thu hoạch về bếp ăn. Buổi sáng trôi qua, ngày trôi qua, lại ngồi trước sân nhà thờ hát "Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn...". Hấn lại nhìn chiếc thánh giá trên cao. Hấn nhớ Hoàng, nhớ Chúa bị chặt thành 15 khúc. Nhớ lúc Hấn quy xuống khi nhìn dòng lệ chảy ra từ đôi mắt của Chúa.

Phước Thiện cách Thị Xã non 20 km, hướng Tây Nam. Dân ở đây đa số theo Công Giáo, những người, thời tổng thống Diệm đưa từ Quảng Trị vào lập nghiệp tại tỉnh Ninh Thuận, đa số ở Quảng Thuận, một số ít rải rác khắp nơi. Phước Thiện là một trong những nơi ấy. Ở đâu họ đến, ở đó được xây nhà thờ Chúa. CS tổ chức

thả tù nơi thờ Chúa để chứng tỏ với con chiên của Chúa rằng CS là khoan hồng, là bác ái.

Buổi sáng ngày thứ 4, một nhóm cán bộ đến. Một sân khấu dựng lên trước nhà thờ. Họ chuẩn bị đêm Văn Nghệ từ nhiều ngày trước, có cả tiết mục hợp ca của tù nhân. Đúng 17 giờ, ngoài non 40 tù nhân, tất cả người dân Phước Thiện còn lại, những người không di tản vào Sài Gòn, không vượt biên.. đều phải có mặt. Những căn nhà trống cho tù nhân ở là của những gia đình bỏ xứ lần thứ hai đi tìm tự do, đồ đạc trong nhà của họ đã bị cán bộ lấy sạch không còn một thứ nào, kể cả một đôi đĩa ăn cơm.

Trước khi buổi Văn Nghệ bắt đầu, một cán bộ cấp huyện lên phát biểu, nội dung xoáy sâu vào chính sách khoan hồng của Đảng CSVN và nhà nước XHCNVN, đối với kẻ có tội, thuộc thành phần có nợ máu với nhân dân, Ngụy Quân Ngụy Quyền. Trong phần nội dung cũng không quên nhấn mạnh chính sách tự do Tôn Giáo.

Phản Văn Nghệ, có một vở kịch, nội dung: một thầy giáo vô lớp, không dạy chữ, mà dạy học sinh lòng căm thù CS, nói xấu CS...Trong lớp xuất hiện nhóm học sinh tiến bộ..chống lại lối giáo dục “phi giáo dục” ...Hắn thấy gần hết diễn viên là học sinh của Hấn ở Duy Tân, Nguyễn công Trứ, Trương Vĩnh Ký...

Sáng hôm sau, Hấn, anh N và 12 người khác lên chiếc GMC trực chỉ Phan Rang. Xe qua Tháp Chàm, chẳng mấy chốc về đến Bến Xe và dừng lại trước trường Nguyễn công Trứ. Tất cả được lệnh xuống xe, xếp hai hàng dọc, đứng trên lề đường, nhìn qua hàng rào, bên trong, những phòng học ngày nào Hấn đứng lớp nay là phòng ngủ, phòng ăn, nhà bếp trường Nguyễn công Trứ trở thành một khu tập thể. Duy chỉ có phòng nằm ngang, hướng bên xe dùng làm Văn Phòng, một số cán bộ đứng trước hành lang nhìn toán tù đứng bên ngoài. Họ nói với nhau gì đó, rồi há miệng cười .

Khi 20 tên tù bước xuống xe, nhìn Phan rang thân yêu là lúc nắng mới lên, ban mai của một ngày, rồi mặt trời dần lên, ánh nắng mỗi lúc một chói chan, nóng bức. 9g..10g ..rồi 12g ..tất cả đồng loạt ngồi bẹp xuống lề đường ..Chờ đó....Cán bộ ra lệnh như vậy. Một cách trả thù. Bên kia đường, dân ra đứng trước cửa nhà nhìn sang, thân nhân các nơi ùa đến, người đi đường dừng lại. trong đám đông Hấn thấy chị N, Vân và các con. Một lực lượng bộ đội được huy động đến, giải tán đám đông.. và trụ lại bên kia đường để tiếp tục giữ trật tự, không cho tụ tập..

Phải đến 14 g, 20 tù nhân mới được đưa vào trường, đứng trước Văn Phòng và.. lại chờ gọi tên. Hấn về đến nhà ở hẻm Quang Trung cách đó non 500m lúc 17g, trên tay cầm tờ giấy mà cán bộ vừa cấp, ngã lăn xuống giường và chìm mất trong cơn mê..

Phần 23

Lúc ra đi Hấn có dặn Vân “Dù hoàn cảnh nào em cũng phải giữ căn nhà và chiếc 68.” Sáng hôm nay, Hấn thức dậy, hôn các con và nhìn vợ:

- Em vất vả ..

Vân cướp lời:

- Ai ai.. đều như vậy cả, đâu phải riêng em.

Hắn nhìn khắp nhà và chiếc Honda 68 được Vân trùm kín bằng tấm bạt màu nâu, lòng thấy thương Vân vô hạn.

- Anh đi một vòng..

- Anh nhớ về sớm, anh cần nghỉ ngơi.

- Anh sẽ về trước bữa cơm trưa thôi..

Hắn đi bộ dọc theo con đường Thống Nhất, xuống tận cầu Đạo Long, rồi quay trở về. Trên đường Hắn gặp học trò, phụ huynh, người quen và cả đồng nghiệp, đa số đều như muốn lẩn tránh, nhất là đồng nghiệp. Họ sợ tiếp xúc với một tên tù cải tạo, dù tên tù có được "khoan hồng" đi chăng nữa. Cái thay đổi làm Hắn khó chịu, nhất là đồng nghiệp mà hắn gặp, ai cũng nón cối dép râu. Bộ đồng phục họ đang mặc, nó chửi cha quá khứ của nhiều người đã từng nguyện rửa, sợ hãi cái nón cối, khinh bỉ đôi dép râu, ghét bỏ cái nón tai bèo và căm thù tận xương tủy, thề không đội trời chung với CS.

Hắn về phường Mỹ Hương trình diện như lệnh của cán bộ ở Nguyễn công Trứ. Hắn ngạc nhiên nhìn đồng chí chủ tịch. Đó là người bán rau ngoài chợ Phan Rang, không có chồng, có lần Hắn gặp trong cuộc họp Hội Phụ Huynh Học Sinh. Chị đi họp với tính cách cô ruột của học sinh tên Ngọc, lớp Hắn làm chủ nhiệm.

Chị Út giờ là cán bộ cách mạng, chủ tịch phường.

- Chào thầy.

- Dạ...

- Thầy...có việc gì?

- Tôi học ở Sông Mao mới về. Tôi đến trình diện.

- Tôi hiểu rồi.

Và gọi:

- Đ/C Quang ...

Quang từ phòng phía sau bước lên, nhìn Hấn về ngạc nhiên:

- Thầy mới được về?

- Hôm qua.

- Thầy vào đây..

Hấn ra phía sau làm mọi thủ tục và ra về. Cách đối xử của những cán bộ phường Mỹ Hương làm Hấn bất lo, có chút an lòng. Quang, chị Út đều nhìn Hấn không khác mấy ngày xưa, khi chị còn bán rau ngoài chợ và Quang còn là học sinh nghèo, một buổi đi học, một buổi đạp xe bagat chở thuê, kiếm sống.

Trong bữa ăn hấn nói:

- Chị Út bán rau làm chủ tịch phường.

- Em biết rồi. Cả học trò Quang nữa. Nó làm bí thư Đoàn Thanh Niên kiêm chức gì nữa.. ở phường..

- Anh vừa trình diện nó đây.

- Anh nhận thấy Quang và chị Út thế nào?

Hấn trả lời Vân không đắn đo:

- Bình thường.

- Như ngày xưa?

- Phải... như xưa..

Hấn lựa những lát khoai lang độn trong nồi cơm, tém phần cơm không độn cho các con.

- Vân này.

- Dạ.

- Mai anh chạy xe ...thồ.

Vân trầm ngâm:

- Không nên.. đâu anh.

- Tại sao?

- Chạy xe thồ... không phải là lao động làm ra vật chất cho xã hội.... mà như vậy thì không phù hợp quan điểm.. CS.

Hấn cười:

- Em học ở đâu... mà phát biểu y như cán bộ giảng viên A.38 vậy?

Vân làm giận:

- Anh này...

Chạy xe thồ là cách duy nhất kiếm cơm trong giai đoạn này đối với thành phần giáo sư biệt phái, học tập cải tạo mới về như Hấn. Và lại, Hấn thấy người ta cũng hành nghề đầy đường đầy thoi.

Hấn tung tấm bạt phủ chiếc Honda 68 để dưới bếp. Không xăng, vì trước khi đi lên NLS hấn đã rút hết xăng. Bánh trước xẹp lép. Hấn lấy cây chổi lông gà quét bụi rồi nhúng cái khăn ướt lau chiếc xe. Tất cả vẫn chưa sét rỉ, còn nguyên, sáng bóng..

Hấn nói với vợ:

- Anh ra thẳng Năm nhờ nó vô bơm vá bánh xe trước...Nó xẹp lép.

- Nhờ nó mua xị xăng luôn.

Ca Dao đã đi sinh hoạt Đội Thiếu Niên, Nguyễn đi học, Anh Thư và Hương đang chơi trước nhà với các bạn trong xóm.

Hắn ra khỏi hẻm, băng qua đường Quang Trung, đi chừng 50m là đến đường Thống Nhất. Bên kia đường giáp đầu cầu Ông Cọp là nơi ba anh em, Tư, Năm. Sáu sửa xe honda. Cả ba đều giỏi tay nghề, nhưng điểm nổi bật của ba tay thợ này là tính tình. Nhà nghèo, ít học, nhưng cả ba đều ăn nói, cư xử với mọi người, với khổ chủ những chiếc xe hư, rất lễ phép. Người ta còn đem xe đến sửa vì tính trung thực, và giá phải chăng. Nơi sửa, ngày trước, có khách suốt ngày..

Còn một điểm đặc biệt hơn nữa, không dính dáng gì tới việc sửa xe. Ba anh em có người ông, thấp, đậm người, miệng hơi móm. Đó là tay câu Tràu nổi tiếng, dân câu Tràu ở thị xã đều tôn bực thầy. Ông thường chèo cái xe đạp sườn ngang, đi câu mãi tận Cà Rôm, Kiên Kiên... Ông có bộ đồ nghề đến 3 cái ống dây câu, tự làm toàn bằng gỗ Mít già, móc đỡ nhợ bằng sừng trâu màu đen bóng ..Cây bặt ngắn, đen pha chỉ vàng làm bằng sừng lá buông. Nghe đâu ông đặt mua tận Rừng Lá, và tuyển lựa cả năm mới được cây Bạt, vừa ý, loại hiếm, chẳng tay câu Tràu nào có.

Hắn là tay mê đi bặt Tràu tài tử, nên thường lân la làm quen, nhưng chẳng bao giờ được đi câu cùng ông.

- Lúc nào đi câu cũng mang theo một trứng gà luộc. Ông nói. Thầy biết, có lúc bặt mỗi tay mà không bao giờ cá ăn. Lúc đó cứ đặt trứng gà xuống đất "Trong đất, trong cát, cho xin vài con Tràu..." là cá đớp ngay.

- Khi cá tấp mồi, thầy phải "Hỏi" trước khi đánh. Cá tấp rồi nhẩn mồi, nhưng đó là động tác giả, nó chỉ ngậm hờ và dừng lại nghe ngóng. Nếu lúc này mà đánh thì cao nhất là cá văng lên khỏi mặt nước là cùng. Trước khi "Đánh" phải.. nhóm dây câu, tức "Hỏi". Nó sợ mồi tuột khỏi miệng, lúc này nó mới nuốt mồi và chạy. "Thầy chỉ cần đánh nhẹ, 10 con dính 10"

- Phát hiện dề Ròng Ròng: Bạt mãi mà Tràu mẹ không tấp, nó cứ hớp con vào miệng, bỏ đi, đến nơi khác, nhả ra, như vậy là gặp con Tràu tinh khôn, phải chọc nó giận lên, nó mới tấp “bỏ ghét”. Thường thì con Tràu này không ở kề cận mà nằm ở xa quan sát đàn con... Đàn Ròng Ròng quay đầu hướng nào thì hướng đó có mẹ chúng... Cứ bạt hướng đó, nó tức giận tấp mồi...là xong.

Sau một thời gian lân la, Hấn được ông truyền ba chiêu độc nói trên nhưng cho đi câu cùng thì chưa được ông đồng ý .

Hấn băng qua đường.

- Anh, anh về hồi nào ?

- Mới về hôm qua. Tư, Năm đâu ?

- Anh Tư đi ruộng, anh Năm lên rẫy...em trực ở đây...bây giờ ế lắm anh ơi...

- Ế ?

- Phải, bộ đội mua xe gởi về Bắc gần hết, xăng phải mua theo phiếu duyệt của HTX, và.. dân không dám ... sử dụng xe như trước nữa.

- Tai sao ?

- Họ sợ bị “đánh giá” là... tư bản.

Hấn nhìn “tiệm” sửa xe chỉ còn lèo tèo bù loong, mỡ lết..

- Còn Ông?

- Anh hỏi Ông Nội Cá Tràu?

- Phải.

- Ông chết rồi!

Hấn bắt ngờ:

- Chết rồi? Ông còn khỏe lắm mà.

- Dạ, một tháng sau 16/4, ông lại vác cần đi câu và bị bắt.. với tội “liên lạc với tàn quân”. Có nói thế nào Cán bộ cũng không tin... Ông bị nhốt để điều tra một tuần thì được “khoan hồng”. Một ngày sau được thả, ông đem hết đồ nghề, mà ông quý hơn vàng, Ông đốt tất cả.. ngay chỗ anh đang đứng. Sau đó ngã bệnh và ra đi luôn.

Hắn thở dài:

- Tội nghiệp ông quá.

Và nói với Sáu, Hắn thường thêm chữ Út.

- Út Sáu vô nhà.. xem cái 68 giùm anh.. bánh trước xẹp, khô xăng..

- Dạ.. may còn một xí xăng đây. Anh về, em vô ngay..

Út Sáu nhanh tay, chỉ 20 phút là chiếc 68 nổ đòn, nó cười:

- Anh chạy xe thò phải không ? Em canh xăng nhỏ nhất, ít tốn nhất, nhưng chờ hai thì xe không bốc, còn chờ một thì ngon lành.

Hắn đưa tiền:

- Em giúp anh .. Coi như mừng ngày anh về.

Vân đứng một bên lên tiếng:

- Cho anh chị gởi tiền xăng.

- Chị mua kẹo cho mấy đứa nhỏ, nói chú Út cho, là em vui rồi.

Út bước nhanh ra khỏi hẻm, như vội về “tiệm” sửa xe. Thời gian Út sửa 68, không biết có khách nào đến không ? Đa số những người quen biết, lớn nhỏ đều gọi Hắn bằng Thầy, chỉ riêng anh em Út Sáu là gọi bằng Anh. Hắn thấy gọi Anh hay hơn gọi Thầy. Nó thân thiết hơn.

Sáng hôm sau, Hấn chất vợ và bốn đứa con lên 68. Ca Dao và Anh Thư ngồi trên bình xăng phía trước, yên sau Nguyễn ngồi sát lưng Hấn, Vân bồng Út Hương ngồi sau cùng.

"Cuộc đời vẫn còn đó, vẫn chưa có gì phải âu lo [?] Ta được sống một ngày hãy tận hưởng những gì mà cuộc đời ban cho một ngày. Vân và các con tôi, cả tôi nữa, chúng tôi phải cười lên, không được bi quan, cho dù cuộc đời đang diễn ra .. đầy bi quan chẳng nữa."

Sau khi ăn bánh canh bà Tư ở gần nhà hộ sanh Bà Mận, Hấn đưa Ca Dao, Nguyễn đến trường Mỹ Hương, Vân, Thư, Út Hương đến bùng binh Chợ.

- Anh chạy cẩn thận.

- Anh biết rồi.

Vân vào chợ chuẩn bị cho rổ chuối nướng ngày mai. Nhìn Vân và hai con đứng nhìn theo, Hấn nghe có gì ghen nơi cổ họng.

Đã ba ngày, Hấn đứng chờ khách ở Ngã Ba Tam Giác. Trong ba ngày này, Hấn học được bài thứ nhất không có trong sách Toán mà Hấn dạy: Không phải Hấn muốn đậu xe chờ khách ở bất cứ đâu cũng được. Bến bãi đã có người xí trước. Muốn đậu phải ngã mũ chào, phải xin phép. Điều đó làm Hấn bất ngờ. Ở ngã ba này đã có hai xe xí trước. Hấn phải đậu trong lề trái, ở cạnh chứ không được đậu giữa trung tâm tam giác. Ba ngày hấn chỉ chạy được 2 cuốc. Khi hai đồng nghiệp đã chở khách rời khỏi bến đậu, Hấn mới được rước khách. Đó là luật đường phố, luật bất thành văn.

Hấn thuộc loại lì đòn. Vạn sự khởi đầu nan, kiên nhẫn, phải kiên nhẫn thôi, Hấn tự nhủ như vậy. Nhưng khi trong một tuần mà

xảy ra tới hai vụ cướp - bọn cướp giả khách, đến đường vắng là rút dao đâm để cướp xe - thì Hấn xao động.

Chuyện thứ nhất, 5g sáng, một khách thanh niên đi từ Bến xe lên Tháp Chàm, lúc đến Mỹ Đức ngang nhà Máy Nước Đá, anh thanh niên bảo dừng xe, để đi tiểu tiện. Khi xe vừa giảm tốc độ, người lái nhận một mũi dao đâm vào sườn bên trái, người lái dùng chỗ tay phải thúc ngược ra sau, khách trúng đòn bay xuống đường rồi lồm cồm bò dậy định chồm tới đâm tiếp.

- Mày chạy đi, nếu nhào tới tao bẻ một chân..

Khách ôm đầu lúi vào đám mía ven đường. Người chạy xe ôm, một tay bịt vết thương, một tay lái chiếc Honda Dame về nhà thương Phan Rang. Ông ta có võ nên thoát chết.

Chuyện thứ 2, buổi tối, Thuận đứng đón khách ở trước Tuyệt Sơn. Một thanh niên đi Tấn Lộc, đến đồng ruộng ở giữa Tấn Tài -Tấn Lộc lại bảo dừng xe và rút dao. Thuận là con của một người làm thủ quỹ trường Duy Tân mà Hấn luôn gọi bằng Bác T. Thuận cũng là trung úy biệt phái nhưng dạy Tiểu Học. Đi trình diện NLS vào trại Đồng Tâm cùng lượt với Hấn, nhưng không vào A.38. Thuận có học tay-côn-đô.

Cuộc chiến bất phân thắng bại, người chơi dao, kẻ tay không. Khi hai tay Thuận đầy máu, thì 3 đồng bọn tên cướp đi trên một chiếc 67 chạy tới.. Một chống 4, lúc này trận chiến kéo vô đồng ruộng, cách đường hơn 200m ...bọn cướp cũng không thể nào hạ được đối phương, chúng lấy sợi dây, theo lời Thuận kể, hai đứa nắm hai đầu dây chạy vòng tròn và xiết cổ Thuận, Thuận giả ngất đi. Chúng lấy xe tiếp tục chạy hướng Tấn lộc –Đông Giang..

Có tiếng gõ cửa, Hấn e ngại vì đêm đã rất khuya nên chần chừ không lên tiếng

- Thầy.. thầy ..

Hắn nghe tiếng ba Thuận, hắn mở cửa.

- Có gì vậy Bác ?

- Thằng Thuận chừng này vẫn chưa về... Tôi lo quá.

Hắn nhìn đồng hồ:

- Dạ. 1g sáng rồi.. Có khi nào Thuận về khuya thế này không Bác ?

- Không, nó không nhậu nhẹt la cà.. thầy biết... Nó cũng không lảm bảm, hay trai gái.

- Dạ, cháu biết. Tình hình này ta chỉ biết chờ thôi Bác .

- Xin lỗi đã phá giấc ngủ của thầy.

- Bác an tâm. Cháu sẽ thức chờ...

Bác Thoại về lại nhà, sát vách với nhà Hắn, bật hết đèn sáng choang. Hai giờ sau thì Thuận về, máu me đầy mình. Hắn dìu Thuận đến nhà thương.

Sự việc xảy ra như vậy làm Vân lo:

- Người ta có võ.. nên thoát chết ...còn anh..

Hắn phân tích:

- Hai trường hợp đều xảy ra ban đêm. Bóng tối đồng lõa với tội ác mà em. Anh không chạy ban đêm, thế là an toàn.

Hắn nói cứng nhưng trong bụng còn lo hơn cả vợ. Nhưng không chạy thì không còn cách nào kiếm đủ gạo nuôi các cháu. Vân đã vất vả lắm rồi, Hắn không nỡ để Vân khổ thêm.

Trong cái túi lúc nào cũng treo bên bưng xe là hồ sơ xin việc của Vân. Từ Nhà Máy Đường Thép Chàm, đến HTX hành tẩu Văn Sơn, từ cty Ngoại Thương đến HTX cá Sơn Hải, chẳng nơi nào nhận. Lý lịch của Vân, có chồng là trung úy Ngụy biệt phái, "thứ

không treo cổ là may rồi.” Hấn tiên liệu, sớm hay muộn gì cũng phải đối phó với Kinh Tế Mới, nếu Vân có việc làm, việc thi hành có thể được hoãn lại.

Một hôm lúc về đến hẻm 15, Hấn thấy Vân và 4 con đang đứng chờ. Nhìn Vân, Hấn biết có chuyện gì đó làm Vân lo âu.

Không kịp vào nhà, Vân níu tay đưa cho Hấn tờ giấy. Hấn đọc, đó là lệnh đi kinh tế mới do Ủy Ban Thị Xã PR-TC ký, trong giấy ghi rõ 5 đối tượng, theo thứ tự ưu tiên –số 1 là “Ngụy Quân Ngụy Quyền đi học tập cải tạo mới về chưa có công ăn việc làm.”

Phần 24

Hấn nhìn chị Út đang có chiều suy nghĩ.

- Chị thấy đó, các cháu nhỏ quá .. Tôi sợ không chịu nổi sốt rét.
- Tôi biết và hiểu khó khăn của gia đình .. nhưng..
- Xin chị can thiệp cho hoãn một thời gian thôi.

Chị Út trầm ngâm rồi nói:

-Thời gian thầy đi học tập, cô và 4 đứa nhỏ thuộc diện phải đi KTM đợt đầu, nói thật .. tôi đã tranh đấu rất hung...

Chị như nhớ lại:

- Việc của cô phải đi KTM phải đưa ra cấp ủy đến 2 lần.. Trong 2 lần này đều rất căng.. Nhờ Quang bên Thanh niên tiếp tay.. "Một phụ nữ với 4 đứa con còn lũn đũn, đưa họ lên KTM, họ sẽ chết đói thôi. Nó ảnh hưởng xấu đến chính sách, xin các đ/c nghiên cứu lại .." Sau cùng họ chấp thuận hoãn. Bây giờ là lệnh gọi đợt hai, lần hai của gia đình, cho dù có muốn giúp Thầy cũng không thể nào giúp được.. .

Hắn nghe và hiểu khó khăn của chị Út.

-Họ dùng người, những người nằm trong lòng địch, cùng sống chết một thời.. cũng chỉ là tình thế thôi... Tất cả còn trong giai đoạn thử thách..

Ngưng một chút, chị tiếp:

- Tất cả những chỉ thị đều nhận từ trên... Chủ tịch phường chỉ là người chỉ đạo thực thi, thực chất quyền hành nằm trong tay văn phòng Đảng Ủy..

Chị ngập ngừng:

- Chính sách KTM...lý thuyết thì như vậy...5 đối tượng phải đi...nhưng..

Chị nhìn quanh rồi nhỏ giọng:

- Nhà của những người di tản, vượt biên bị nhà nước tịch thu và đã bố trí cho cơ quan và phân phối cho cán bộ hết rồi. Bây giờ đến lượt nhà của người đi KTM. Cán bộ đi lòng, chấm nhà nào là gia đình nhà đó phải đi, chẳng cần rơi vào năm đối tượng.

Giọng chị Út buồn buồn:

- Có một cách thầy được hoãn là cô có việc làm trong một cơ quan nhà nước.

Một năm Ngọc, cháu chị Út, học lớp Hấn làm chủ nhiệm. Có nhiều lần Hấn và chị Út gặp nhau để bàn về việc học của Ngọc. Thỉnh thoảng chị Út cho Hấn chum tỏi Thái An, loại tỏi ngon nhất.

Hấn trở lại cty Mía Đường PR-TC, nằm trên đường vào phi trường Thanh Sơn.

- Thưa anh giám đốc..

- Lần trước tôi đã nói không được rồi, sao hôm nay lại đến ..
Mất thì giờ quá.

Hấn nói như ma rượt:

- Dạ.. thưa giám đốc, vợ tôi có thể làm bất cứ việc gì mà cty phân công. Xin giám đốc giúp đỡ.

- Giúp cho anh.... rồi ai giúp cho tôi? Trung úy Ngụy, lại còn là Sĩ Quan biệt phái... Anh có đi mòn dép cũng không ai dám nhận đâu.

Hấn cầu cứu lần chót:

- Xin ông giám đốc...

- Anh là người có học ...mà sao lì thế..

Hấn lên xe 68, trở lại con đường đã đến, con đường đá lổm chổm, khô khốc, không một bóng cây. Bên kia, trên ngọn đồi thấp, tháp Po klaong Girai sừng sững. Hình ảnh Tháp cho Hấn liên tưởng đến sự kiên gan, không đầu hàng bão táp.

Khi xe qua Mỹ Đức, Hấn nhìn rừng Bạc Hà, nhớ lúc đưa Vân và các con về đây sống cuộc đời nghèo khó.. Cũng chiếc 68 này, quay đều ngày và đêm. Có những đêm khuya tan lớp, từ Nguyễn công Trứ trở về, trong sương đêm, trong gió khuya lạnh lùng, Hấn viết bài Năm Mới tặng Vân:

Có những chuyến xe đi về

Mang bao điều mộng ảo

Hắn đến rạp Ciné Thanh Bình, Hắn cũng ..dạ thưa...xin giúp đỡ ..chấp nhận.. quét rác ..dọn vệ sinh...và cũng bị từ chối thẳng thừng.. Thành phần phản quốc, Ngụy quân và bị đuổi ra đường.

Hắn chạy xuống Văn Sơn xin vào HTX hành tẩu, lần thứ hai bị từ chối. Hắn liều mạng đến phòng Giáo Dục Thị Xã ở trường Phan Trung Mỹ Đức, “xin phục vụ ngành”. Cán bộ tiếp Hắn nói giọng Bắc. Sau khi nghe Hắn trình bày, chưa xong cái lý lịch dài ngoằng của Hắn, nào là có cha, có mẹ. có chị, có em...đã hy sinh ở đâu, chiến khu nào, mặt trận nào trong cả hai thời kỳ kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ cứu nước, có..

Cán bộ chặn lại, cười khẩy:

- Thôi.. không ai tin lời của một sĩ quan Ngụy...

Hắn hóa rồ.. quên mất cả mọi thứ.

- Ngọn... ngọn .. cờ kia có máu của gia đình tôi nhuộm đỏ...
tôi..

Cán bộ gằn giọng:

- Ông ..ra khỏi đây...hay để tôi gọi người tổng khứ ...

- Thưa...

- Không thưa gì ở đây cả. Ông ra khỏi phòng cho.

Hắn muốn thét thật to “nếu lá cờ kia nhuộm bằng máu của bao nhiêu người đã hy sinh thì có một phần máu của gia đình ta” và giữa ta và người, “chưa biết thằng nào có máu nhuộm nhiều hơn.” Hắn trở về, kiệt sức vì cái to tiếng nhục mạ của tên Bắc Kỳ, chỉ nói được với Vân một câu:

- Mai đi tiếp...Còn nước ..còn tát ..em ạ.

Hắn ngủ thiếp đi. Đó là lúc thoát khỏi thực tại. Ngủ là chết, là quên hết sự đời. Vân nhìn Hắn, rơi nước mắt.

Buổi sáng Trung Đoàn Khóa Sinh yên ắng. Trung tá Trung Đoàn Trưởng đi công tác trên núi Đại Hàn, Trung úy H nghỉ phép. Hắn đang chuẩn bị bài Nhật Lệnh cho sáng thứ hai.

Trung sĩ Đi :

- Thưa, Trung úy có khách.

Hắn không nhìn lên:

- Mời vào..

- Thưa, anh có phải là nhà thơ CTNM không ?

Hắn nhìn lên, đó là một thanh niên tóc đã cắt ngắn ba phân, mặc bộ khóa sinh rộng phồng phình, ốm tong teo, má hóp, mặt đầy lông beng loang lổ, đôi mắt nhấp nháy dưới đôi kính trắng, độ cận dày.

- Mời ..ngồi.

Người thanh niên vẫn đứng, gần như đang trình diện.

- Anh ..SBT gửi lá thư này cho anh.

SBT là một trong những người bạn viết lách, khá thân. Hắn xé bức thư và đọc, đại ý SBT giới thiệu người cầm thư này là KT, một đàn em có tiềm năng....và kết luận “ông giúp cậu ta trong thời gian học lớp hạ sĩ quan, dùm tở.”

Hắn nhìn lên:

- Tôi là bạn SBT. Cậu an tâm.

- Dạ..

Hắn đưa viết và mảnh giấy.

- Cậu viết ngày tháng năm sinh, số quân và biên chế hiện tại.

Hắn thấy hình như cậu ta không hiểu chữ "biên chế" là gì.

-Biên chế.. tiểu đội, trung đội, tiểu đoàn...

Khi cậu ta đưa mảnh giấy đã viết chi chít chữ. Hắn nói:

- Cậu về lại đơn vị... Có gì cần cứ lên đây gặp tôi.

Trường có một dãy phòng nội trú cho sĩ quan độc thân, xa nhà. Lúc đầu hắn cũng ở đó, nhưng nó ồn ào suốt ngày. Tụi sĩ quan trẻ nói năng tục tĩu, chưởi thề, cãi lộn, có lúc còn đánh nhau. Hắn không phù hợp với không khí như vậy nên dọn về ở một phòng nhỏ phía sau Trung Đoàn.

Việc đầu tiên:

- Trung sĩ Đi!

- Dạ, có em.

- Cậu kê thêm một cái giường trong phòng của tôi.. cho ông hỏi nãy. Cậu ta là em của một người bạn... Nhớ xuất chiếu, mền, gối... mới ...đấy nhé.

Trung Sĩ Đi dọn đi:

- Nhớ kê một cái bàn viết.

- Dạ.. xong ngay.. Trung úy.

Việc thứ hai:

Hắn mở tủ, lấy một chồng hồ sơ và lật tìm Tiểu đoàn 1, đại đội 3, tiểu đội 2. Hắn đến quay tổ hợp.

- Alo...alo..

- Đại đội 3, tiểu đoàn 1...tôi nghe.

- Sĩ quan điều hành Trung Đoàn...cho gặp trung úy Đại Đội trưởng.

- Xin chờ đầu dây.

Một giây sau:

- Tôi nghe đây. Xin lỗi, ai đó ?

- Lân đó phải không ? Tớ đây, Trung úy..

- Biết rồi... có việc gì .. nói đi

- Có đưa em của thằng bạn đang ở Đại đội của cậu, tên KT

- Phải tên óm...ọp ọp .. như mèo mắc nước, đeo kính cận...

- Phải..

- Em của bạn ..nhưng bạn thân hay sơ đây..?

- Thằng quý ...tớ giao cho cậu..lo từ A đến Z đấy nhé..

- Có gì không ?

- Nhót ở Marina...một đêm.

- Nhớ đó nhe.

- Nhớ...và cậu cũng phải nhớ làm tròn nhiệm vụ "đó nhe".

Việc thứ ba:

Hắn liên lạc với bộ phận giảng huấn, thời gian đầu chỉ lẫn, lè, bò toài... Đại úy trưởng ban là người đứng tuổi, đã kinh qua hơn 20 năm ngoài chiến trường, những kinh nghiệm của ông là rất cần cho những hạ sĩ quan tương lai.

- Trung úy .. khỏi lo.

- Đại úy giúp cho... Cậu ta sức khỏe yếu quá.

- Tôi biết mà.

- Cảm ơn nhiều.

- Trung úy an tâm.

Hắn xuống doanh trại Đại đội 3, nói với KT.

- Phép ra trại tự do. Cần thì lên gặp tôi.

- Dạ.

- Nếu thấy mưa gió, mệt, bãi xa... thì có thể nằm nhà. Không muốn ngủ ở doanh trại thì về ngủ với tôi ở cái phòng phía sau Trung đoàn.

- Sau văn phòng...

- Phải.

Trước khi trở lại Trung Đoàn, Hắn nói với KT:

- Từ đây tất cả điều cậu cần thì nói với Trung úy Lân, Đại đội trưởng Đại đội 3, người thay tôi lo mọi việc cho Cậu trong suốt thời gian thụ huấn.

Một vài lần KT trực tiếp lên Trung Đoàn xin phép ra trại thăm người thân, hay về với gia đình ở Diên Khánh, 1 đến 3 ngày, trong bất cứ thời gian nào mà KT yêu cầu. Đây là trường hợp hi hữu, thường khóa sinh chỉ được ra phép 2 lần, giữa và gần cuối khóa. Không một sĩ quan nào dám xé rào kiểu "liều mạng" như Hắn, mà có xé rào, thì cái giá phải trả không phải nhỏ. Lễ bế giảng khóa hạ sĩ quan của KT diễn ra lúc Hắn về trường Duy Tân Phan rang để xin xác nhận một số giấy tờ liên quan với "giáo sư toán" cho hồ sơ xin biệt phái.

Một buổi sáng, KT xuất hiện ở Trung Đoàn, vẻ hốt hải:

- Họ..họ.. đẩy tôi về sư 23...cao nguyên.

Hắn giựt mình. Người bạn từ thời tắm trường của hắn ở Phan Thiết, tốt nghiệp K19 Đà Lạt, vừa tử trận cũng ở sư 23 và thời gian này, mặt trận ở cao nguyên rất ác liệt. Những khóa sinh tốt nghiệp về Cao Nguyên, chỉ trung bình 3 tháng là nhận giấy báo tử. Ai cũng biết và ai cũng sợ, KT biết điều đó nên "hót hải".

Hắn sảng giọng:

- Tại sao cậu không nói với tôi là cậu muốn về đâu trước lúc bế giảng ?

- Tôi..

- Cậu quá chủ quan..

KT nín thinh .Hắn vẫn còn giận:

- Cậu chuẩn bị đi, không hơn 3 tháng đâu. Mặt trận Cao nguyên hiện ta chết như rạ.. Cậu lại tay mơ, liệu cậu trụ được bao lâu ?

Hắn vẫn chưa nguôi giận:

- Bao lâu ? Cậu nói đi.

Khi nhìn KT đứng yên lặng như biết lỗi của mình, vẻ mặt lo âu, Hắn dụi xuống:

- Cậu nhận quyết định chưa ?

- Rồi.

- Đang ở doanh trại chờ xe chuyển về đơn vị phải không ?

- Phải.

Sau bế giảng, khi tân hạ sĩ quan biết phải về đơn vị nào, nếu đơn vị đó thuộc vùng giao tranh ác liệt, họ chọn giải pháp tiêu cực là Đào ngũ. Bởi vậy, tất cả tân hạ sĩ đều bị cấm trại trăm phần

trăm. Họ gần như bị theo dõi suốt ngày đêm cho đến lúc giao cho đơn vị được bổ nhiệm. Không một sĩ quan nào dám cấp phép cho tân hạ sĩ trong thời gian này, nếu không muốn ra tòa án binh.

- Cậu theo tôi.

KT vô văn phòng, ngồi nơi cái ghế kê trước chiếc bàn làm việc của Hấn. Hấn mở cặp, hí hoáy viết, đóng dấu.

- Cậu đưa quyết định cho tôi.

Hấn nhận lại quyết định về Cao Nguyên của KT.

- Cầm giấy phép này, không về doanh trại, bỏ hết quân trang, chuồn ra cổng ngay bây giờ. Buổi sáng nay là hạn cuối cùng tân hạ sĩ phải về đơn vị.

Và rõ giọng:

- Nhớ hết phép thì vào đây gặp tôi.

KT thoát ra khỏi văn phòng Trung Đoàn, Hấn quay máy liên hợp.

- Cổng số 1 đó phải không ?

- Đúng, cổng số 1 tôi nghe.

- Tôi... sĩ quan điều hành..

- Tôi biết trung úy rồi, có việc gì xin cứ cho biết.

- Hạ sĩ KT sẽ qua cổng... người nhà.

- Tôi hiểu .. Trung úy.

- Cảm ơn.. gặp sau nhé.

Buổi chiều hôm đó lúc Hấn chuẩn bị lên văn phòng Quân Trường gặp Thiếu tá Trưởng phòng tổ chức P thì điện thoại của Trung úy Lân gọi đến..

- Đã giao quân.. KT đâu ? Ông cho hắn chuồn rồi phải không ?
Mày giết tao rồi T ơi.

- Tao lạy mày.

- Thôi, đơn vị giải tán chờ khóa mới. Quân trang quân dụng của KT còn nằm đây. Bộ ông bắt tôi giữ phải không ?

- Cho thằng nào mang lên bỏ ở phòng ngủ của tớ ở Trung Đoàn.

- Phòng ngủ của ông...trời ạ.. làm sao biết.

- Cứ đưa Trung Sĩ Đi.

- Chùng nào ra nhót Marina đây?

- 8g tối nay... Hẹn ở cửa vũ trường.

- Chịu chơi...đừng chơi chịu.. đấy nhé.

- Im đi... tớ bận.

Hắn lên gặp Thiếu tá P trưởng phòng tổ chức. Thật tình thì Hấn chỉ thân với Trung úy Tr, học K.25 với Hấn ở Thủ Đức. P là anh ruột Tr. Nghe Hấn trình bày xong, P ngạc nhiên nhìn Hấn:

- Bộ ông giỡn...chắc ?

P giải thích, nào là tình hình cao nguyên chết như rạ cần bổ sung, nào là quyết định đã được Thiếu tướng Chỉ huy trưởng Quân trường ký và đã chuyển bộ Tổng tham mưu..

- Ông muốn giết tôi...hay lột " mai" tôi đây ?

- Biết vậy ... nhưng..

- Nhưng cái con khỉ, sao không nói trước lúc chưa ký, em ông muốn lên trời tôi cũng cho lên... còn bây giờ...

P thờ khì.

- Tôi chịu.

P không phải người khó tính, hẹp hòi. Giúp được là giúp ngay, không suy tính. Có lần Bộ Tổng ra tuyển 12 tân khoa Hạ sĩ vào quân cảnh. Hấn gọi hạ sĩ D, cậu của Vân, là P giúp trúng tuyển ngay. Quân cảnh là đơn vị mơ ước của tất cả quân nhân, có quyền, có tiền và nhất là không ra mặt trận. Muốn vào, ngoài những bắt buộc về thể hình thì giá hối lộ là cao ngất ngưỡng.

P đã từ chối, đã nói “tôi chịu” là Hấn cũng chịu thua thôi. Hấn đến Tr, cầu may.

- Tao mới ở chỗ ông P.

- Thằng chả bây giờ mê đít vợ..

- Vợ đẹp lại giàu nhất nhì Nha thành .. mê là phải ...

- Mà mày đến ông việc gì ?

Hấn trình bày trường hợp của KT. Nghe xong, Tr phán:

- Bỏ “thằng chả” tiêu đời là vừa.

- Mày..

- “Thằng chả” tưởng mày có nhiệm vụ .. đút cơm cho thằng chả... ăn nữa chắc.

- Mày nói gì kỳ vậy.

- Không lo .. cũng nhắc người ta một tiếng chứ...đằng này...

Ngưng một chút Tr nói lớn:

- Mày dám cấp phép cho “thằng chả” đào ngũ hợp pháp... Mày mà không ra tòa án binh, tao đi đầu xuống đất.

- Thôi mà.

- Thôi. .thôi cái con khỉ.. Chuẩn bị gở mai trên cổ áo đi là vừa.

Rõ ràng là TR tức “thằng chả” ỷ lại, làm khổ người khác.

- Ngu thì ráng chịu...Tao chẳng nói gì được với ông anh mê đít vợ dùm mày đâu.

- Tao hiểu mày... nhưng không lẽ thấy chết mà không cứu..

- Thì mày... có giỏi thì cứu đi...

Trên đường về lại Trung Đoàn, Hấn tạt vô phòng Tâm Lý Chiến.

- Chào Thiếu tá...

- Chào...ngồi đi.

Thiếu tá trưởng phòng TLC là nhà thơ quân đội nổi tiếng DN. Ông óm, thấp người.

Ông rời bàn làm việc đến ngồi ở salon.

- Mới đọc CTNM ở Văn ..khá “tới.”

- Cảm ơn anh.

- Mình cứ bị cuốn theo công việc, kín hết thời gian, cũng kín hết rung động, chẳng viết gì ra hồn.

Và:

- CTNM uống trà nhé ?

- Chỉ ghé anh một chút thôi.

- Tờ Dựng Đất tới đâu rồi ?

- Lê Minh lo, mới ra bản vẽ.

Hấn câu âu:

- Anh DN, tôi muốn nhờ anh..

Hấn nói trường hợp KT và kết luận.

- Hiện KT đang trốn, bỏ trình diện..

- Khó lắm, quyết định đã chuyển về Bộ Tổng, không gỡ nổi đâu..

Hắn chào anh DN về trung đoàn, với nỗi thất vọng nặng nề. Chiều đó, trong bữa cơm, Vân hỏi:

- Anh..anh có việc gì đang lo phải không ?

- Sao em biết ?

- Cái mặt anh nói cho em biết.

- Cái mặt anh ...thì sao ?

- Nhìn...cứ rầu rầu.

Hắn nói cho Vân việc của KT.

Vân nói:

- Cái ông mà trước anh đây anh kê giường cho ngủ cùng chứ gì ? Em sẽ nhờ T T nói với thiếu tá P giúp anh.

- Liệu có hy vọng gì không ?

- Vợ nói với chồng.. dễ nghe hơn anh... nói ..

TT là bạn học rất thân của Vân, và hiện là vợ P, người có cái đít mà P mê như TR, em ruột P, nói.

- Gấp lắm.. em.

- Tối nay em đến nhà họ..

Ba ngày hết phép, KT trở lại Quân Trường, với thái độ dè dặt có chút e sợ. Từ dáng người, chân bước cho đến ánh mắt KT, như con thú đang bị thợ săn ruột đuổi. Hắn vừa thương vừa giận. Và không biết phải nói với KT thế nào. Việc thay đổi một quyết định đã

chuyển về Bộ Tổng, Hấn cũng không ngờ “ai nghe cũng sợ” như vậy.

KT ngồi ở cái ghế dài kê dọc tường bên trái, nơi khách ngồi chờ gặp ông Trung Đoàn Trưởng. Hấn đang cố tìm cách mở đầu cho KT biết là “chịu thôi”.

Trung sĩ Đi:

- Trung úy có điện.

Hấn đứng dậy đến cái bàn để tổ hợp điện thoại quay tay mà trung sĩ Đi đang ngồi trực.

- Trung đoàn... tôi nghe.

- Ông lên đây.....

Hấn nghe tiếng của P, chỉ kịp quay lại nói với KT:

- Chờ tở.

Rồi cầm đầu đi như chạy.

P nói, mặt như mếu.

- Không biết bà Vân, vợ của ông nói thế nào.. mà Bà xã của tôi..

- Chị nhà ..

- Bả cầm cửa...trời ạ.. Bả còn tuyên bố nếu không giúp ông ..thì.. thì.. bả cầm trại 100% vô thời hạn...

- Chị nhà là bạn, từ hồi học tiểu học, với Vân.

- Tôi biết rồi.. Bây giờ ông “trời con” kia về Tiểu khu Ninh Thuận. Mặt trận ở đó rất yên tĩnh và cũng gần Diên Khánh.

Thiếu tá trưởng phòng tổ chức đưa quyết định mới.

- Ông trả cho tôi quyết định cũ..

Hắn cảm ơn rồi vọt ra khỏi phòng và đi như chạy về trung đoàn.

Hắn nói với KT:

- Xong rồi, về Ninh Thuận.

- Ninh Thuận ?

- Khánh Hòa kín mít, không chen được.

Hắn đưa Quyết định cho KT .

- Cậu nhớ ghé 11 Nguyễn Thái Học, sinh hoạt với anh em Y T .

Tôi sẽ viết mấy chữ cho M.Nhỏ .

Hắn nhớ lại, và tiếp:

- Cậu an tâm, tôi sẽ có thư cho trung tá T, tiểu khu trưởng Ninh Thuận.

Hắn gọi:

- Trung sĩ Đi!

- Tôi nghe, Trung úy..

- Lấy quân trang, quân dụng để trong phòng của tôi cho Hạ sĩ .

Hắn thấy KT ngạc nhiên và cảm động ra mặt. Cho dù đôi mắt bị che khuất dưới đôi kính cận, Hắn vẫn nhìn thấy ngấn nước trong đôi mắt lúc nào cũng lem hem của KT. KT cầm tay Hắn, trước lúc giã từ.

- Minh.. Minh ..Minh cảm ơn.

Lần đầu tiên KT gọi Hắn bằng bút hiệu. Hắn nhìn theo cái dáng đi chậm rãi, liêu xiêu của KT mãi đến khi khuất mất bên kia dãy nhà làm văn phòng Tâm Lý Chiến của nhà thơ DN. Lòng bỗng thấy ngậm ngùi thương bạn.

Phần 25

- **D**ứt khoát.. Không.

- Anh nghĩ...

Vân cướp lời:

- Anh nghĩ cái gì nào ? Anh nghĩ ông ta giúp anh ư ? Một người vô ân bạc nghĩa, một loại cơ hội.. mà giúp anh lúc này ư ?

Vân xúc động:

- Tôi nhắc cho anh nhớ. Khi từ YT về SG in typo, ông ta được gặp nhiều người mà ông ta có thể nhờ được, lợi dụng được, những người mà từ họ ông ta có giá trị hơn, lúc đó anh không những bị ông ta quên mà còn bị xúc phạm.. Ông ta nói với anh “bài của ông gửi về bị bỏ sọt rác” là gì ... Anh không còn giá trị lợi dụng nữa, cho dù nếu không có anh và cả tôi nữa, ông ta đã bỏ xác ở cao nguyên rồi.. và không có anh, không có YT thì ông ta là ai ? một nhà thơ, một nhà văn hay một họa sĩ ? Một người như vậy, anh hy vọng gì nào ?

Và Vân lập lại một cách kiên định:

- Dứt khoát... không.

Đó là câu trả lời của Vân khi Hấn hỏi ý kiến có nên đến nhờ KT giúp hay không [?] KT đang là cán bộ cách mạng của thị xã PR-TC. Hấn cũng không hiểu vì sao một hạ sĩ Ngụy, từng qua Mỹ học truyền tin quân đội, lại trở thành cán bộ cách mạng nhanh đến như vậy.

Hấn nhìn những người đi KTM bỏ về, lang thang ngoài đường, trong chợ, hay ngồi khóc trước căn nhà của mình bị Cán bộ chiếm. Hấn nghe kể đủ chuyện khó khăn...không nước ..không đất canh tác ..không điện thắp sáng ..không thuốc men, lương thực... Cách Mạng lừa dân đi KTM như đem con bỏ chợ..

Họ bỏ nơi rừng sâu nước độc trở về, không còn hộ khẩu, không sổ mua gạo, nhu yếu phẩm, con cái thất học. Họ mất tất cả, bơ vơ giữa nơi mà họ sinh ra, lớn lên và đã sống bao đời.

Hình ảnh đó làm Hấn lo sợ, và quyết định đi nhờ KT. Hấn ngập ngừng bước qua cổng trường Poklong, nơi Hấn đã đến, đã dạy cho các em môn Hội Họa nhiều năm qua, nơi quen thuộc đến thân thiết. Hôm nay hấn thấy sân trường trở nên xa lạ. Hấn hơi lo và e dè. Hấn lên lầu 1, rồi ngập ngừng gõ cửa..

- Cứ vào..

Hấn quay tay nắm, bước vào căn phòng mà hấn đã đứng trên cái bục, còn kia, bao năm, căn phòng dường như còn hơi của Hấn. Căn phòng vẫn như xưa có khác chăng là trên vách trái có treo một bức tranh, hình con chim bồ câu, và trên vách phải có ảnh Bác Hồ. Phòng học đã trở thành phòng làm việc.

KT nhìn Hấn vẻ khó chịu, hỏi trống:

- Có việc gì ?

Hắn trình bày hoàn cảnh và xin KT giới thiệu cho Vân một việc làm “việc gì và ở đâu cũng được” để tránh đi KTM vì “các cháu còn nhỏ quá”. KT nhìn Hắn như nhìn một kẻ không quen và cất giọng:

- Thành phần của ông.. phải đi thôi.

Nếu khó khăn, chỉ cần KT nói một câu “tôi không giúp được” là đủ, có chi phải nói: "Thành phần của ông." KT nói giống y như những cán bộ mà hắn đã gặp khi đến xin việc làm cho Vân. Hắn tự hỏi Hắn là thành phần thế nào dưới mắt cán bộ KT ? và cán bộ KT là thành phần nào? Kẻ mà hôm qua không nhờ Hắn thì bỏ xác ở Cao Nguyên ? Kẻ cơ hội thời nào cũng là kẻ cơ hội. Hắn đi như chạy. Hắn mím chặt răng và thề sẽ không quên. Bài học mà KT dạy Hắn đã theo Hắn suốt năm tháng của cuộc đời. Hắn muốn và cố quên mà không sao quên được.

Hắn cũng không thể qua mặt Vân được việc đi kêu gọi lòng thương của kẻ vô ân, Vân đã đúng, khi “dứt khoát...không “ và “em và con chấp nhận đi KTM chứ không để ông ta xúc phạm anh một lần nữa” và...Hắn lại sai.

- Anh lo cho các con.

- Em biết ông ta, một lần nữa xúc phạm anh. Giờ thì em mong anh mau quên chuyện này đi.

Hắn chuẩn bị đi KTM. Người ta sao mình vậy. Người ta sống được thì mình sống được. Vân đi mua thêm nước mắm, muối, cá khô. Hắn đến gặp chị Út, hỏi một vài điều liên quan đến căn nhà sẽ bỏ lại....

Lúc hai vợ chồng đang bàn xem nên chuẩn bị những gì nữa để mang theo, bỗng trước nhà có chiếc xe Jeep xuất hiện. Vân và Hắn tái mặt khi thấy 5 cán bộ, mặc đại cán từ trên xe bước xuống,

nhìn số nhà và bước lên thềm.. Người cán bộ nữ duy nhất, lên tiếng:

- Có phải đây là nhà cháu Tùng Vân không ?

Vân bước ra.

- Thưa, tôi là Tùng Vân đây.

Người nữ cán bộ nhào tới ôm Vân và

- Con ơi.. Cháu ơi.. Bà ngoại đây.. Vân ơi...

Vân bất ngờ ngỡ ngác.. rồi nhớ lại có lần Má Vân có nhắc đến bà. Sau khi gã chồng cho con, bà thoát ly, bỏ lại hai tiệm vàng trên đường Độc Lập, nghe bà đánh Tây tận Hạ Lào, có huy chương của Việt Minh khen thưởng..

- Nhìn con là ngoại biết là cháu của ngoại liền .. Con giống mẹ như đúc..

Bà cháu nhận ra nhau, mừng mừng tủi tủi và khóc như mưa. Sau vài giờ rồi phải ra đi, Đoàn công tác tận Sài Gòn. Lúc xe nổ máy, Ngoại nói:

- Khi trở ra .. Ngoại sẽ ghé con.

Vân ngập ngừng:

- Dạ, mai con đi KTM rồi.

Ngoại trợn mắt:

- Sao ? Đi KTM ?

- Dạ..

Bà nhìn 4 đồng chí cùng đi:

- Các đồng chí...tôi phải nán lại ..chứ không chúng giết cháu tôi mất.

Và 5 người cùng nán lại.

- Tụi con ở diện số 1 phải đi, không thì họ đến lòi đi.

- Diện số 1 ?

- Là Ngụy quân Ngụy quyền đi học tập cải tạo mới về .. chưa có công ăn việc làm.

Hôm sau bà ngoại lên xe jeep, với bộ quân phục Đại cán huy chương đầy ngực, bà gọi:

- Vân, đi với bà.

Vân e ngại nhưng cũng bước lên xe, 5 cán bộ cách mạng và 1 vợ trung úy Ngụy ngồi cùng một chiếc jeep. Hấn nhìn theo trong lòng thấy tức cười. Chỉ non nửa buổi, chiếc xe quay về, Vân bước xuống xe, miệng cười vui và đưa cho Hấn xem tờ giấy. Đó là tờ giấy chứng nhận Vân là công nhân nhà máy đường Tháp Chàm.

Bà ngoại tiếp tục đi Sài Gòn. Hấn cũng chạy liền xuống Ủy Ban trình giấy chứng nhận của Vân. Hấn thoát đi KTM vào giờ chót đầy bất ngờ. Hấn nghĩ giờ đây không ai có quyền đuổi Hấn rời khỏi căn nhà của Hấn nữa cho dù “thành phần của ông “ là thành phần nào.

Cuộc sống lại tiếp diễn như nó đã từng tiếp diễn, Vân với rô chuối nướng, Hấn với chiếc 68 rong ruổi đường dài. Chén cơm kiếm được dấm mồ hôi. Đôi khi cũng trộn nước mắt. Căn nhà vắng dần tiếng cười xưa kia, giờ chỉ còn sự yên lặng và tiếng thở dài. Ở cùng khắp, đâu đâu cũng chỉ thấy lá cờ Đỏ Sao Vàng. Đâu đâu cũng đọc được Bác Hồ Vĩ Đại. Nhà nhà đều thấy hình cụ Hồ được thờ nơi cao trọng. Và trong tiếng gió của đêm khuya, Hấn nghe như có tiếng ai đó gọi hồn..

Bây giờ Hấn được vào đậu xe chờ khách bên trong Tam Giác, nơi trước 75 là cây xăng của Hu, một người trẻ có tài kinh doanh,

một tay chơi tennis khá hay, bây giờ trở thành bãi đất trống, thành Bến xe thô. Hấn chạy bữa đực, bữa cái, lúc có lúc không.

Một hôm, Dua, học trò Duy Tân:

-Thầy, con thấy thầy cứ đậu hoài mà không thấy chạy..

- Ế quá Dua ơi.

- Không, đồng nghiệp đã chơi ép thầy.

- Chơi ép ?

- Dạ, nguyên tắc phải chạy theo tài...đẳng này, họ chạy liên tục ..còn thầy thì..

Hấn cũng nhận thấy như vậy. Hấn chỉ được chạy khi hai bạn đồng nghiệp chạy khách không có mặt tai bến thôi.

- Biết làm sao hơn.

Dua nói:

- Thầy làm với tụi con. Khi rảnh chạy thô kiếm thêm.

Làm với tụi con, Dua cùng nhóm bạn họp thành nhóm bốc xếp, không phải ở bến xe mà ở dọc đường Tự Do, con đường chạy lên Đà Lạt. Những giỏ cá, được ướp nước đá, dầu trong các bụi tre ven đường.. Khi xe đến, tất cả phải chuyển thật nhanh những giỏ cá lên xe vừa nặng vừa tanh, nhưng cái khó chịu nhất là nước chảy ra từ giỏ cá, làm ướt cả áo, thậm chí ướt cả quần.. Hấn chỉ làm một việc ghi số lượng giỏ cá theo loại lớn nhỏ, tính thành tiền công bốc xếp vào một cuốn tập học trò. Đa số làm về đêm. Ban ngày Hấn chạy thô. Thu nhập khá, nhưng chỉ tuần sau là Hấn xin “nghỉ việc”, lý do: Hấn chỉ đi qua đi lại mà số tiền được chia bằng người khác, bằng những học sinh tội nghiệp của Hấn, Hấn không đành. Thứ đến, cá do HTX quản lý phân phối, những giỏ cá

chuyển về cao nguyên là nhưng giỏ cá lậu. Việc làm không hợp pháp.

Hắn lại chăm chỉ trở về Tam Giác cùng 68, cùng những hy vọng và đợi chờ.

Mấy ngày nay, Hắn thấy đứa học trò tên Thuận đứng bên kia đường, có lúc Hắn thấy Thuận nhìn Hắn. Thuận là học sinh lớp Đệ Lục, lớp đầu tiên mà hắn dạy môn Toán khi thi đậu chuyển cấp. Thuận đã đỗ tú tài 2 và ra trường từ lâu.

- Thuận.

- Dạ.

- Em chờ ai, phải không ?

- Em có chuyện muốn thưa cùng thầy.

Hắn dựng xe, băng qua đường.

- Chuyện gì, nói thầy nghe.

- Dạ.. dạ..

Hắn thấy Thuận ấp úng, khó nói. Hắn nghi Thuận đang khó khăn kinh tế và nhờ giúp đỡ, như nhiều trường hợp đã gặp.

- Em nói đi, thầy sẽ giúp.

- Dạ không, em muốn thầy vượt biên cùng gia đình em.

Hắn nhớ lại, trước 16/4 chính Thuận đã chạy vô nhà “Ba Má con nói thầy di tản Sài Gòn với gia đình con “ và “nhà con có xe 16 chỗ, thầy cô đừng ngại.” Hắn thật tình là chưa nghĩ đến “vượt biên”, lý do trước mắt là “bốn đứa nhỏ bằng ngón tay”.

- Thầy không thể bỏ Cô và các em mà đi được.

- Thầy cô và các em cùng đi mà.

Hấn nói và nghĩ là từ chối được.

- Thầy không có vàng.

-Thầy cô và các em không tốn đồng nào cả, con lo.

Thuận quan sát rồi nói nhỏ:

-Tàu từ Vĩnh Hy vào lấy Công Nghệ Phẩm cho cán bộ sẽ không trở về... chạy luôn.. rất an toàn...

Thuận quan sát và nói tiếp:

- Nhưng nếu có việc gì xảy ra, Thầy cứ nói đưa gia đình đi nghỉ mát ở Vĩnh Hy... không biết gì...là xong ..

Thuận nhìn Hấn, thăm dò:

- Gia đình con đi hết chuyến này.. Ba má con bảo con nói với thầy ..

- Thầy cảm ơn ba má con và con, nhưng các em còn nhỏ quá, thầy chưa đi được lúc này.

- Chắc không còn dịp nào nữa. Tụi con thấy thầy chạy xe thồ, thương thầy, chỉ biết khóc mà thôi.

Thuận nghẹn lời:

- Ngày mốt tàu mới rời Cửa, nếu đổi ý.. con chờ thầy chiều mai, ở đây.

- Thầy nhớ.

- Con chào thầy. Con chúc thầy cô và các em ở lại mạnh giỏi. Ba má con cũng đoán rằng Thầy sẽ không đi nên nhắn lời thăm thầy cô ..

Thuận rơm rớm nước mắt đạp xe về hướng Phủ Hà.. Ba hôm sau thì chuyến tàu Công Nghệ Phẩm của Cách Mạng không về lại Vĩnh Hy được xác nhận.

Chuyến xe Phi Mã chạy từ Sài Gòn ra, dừng lại bên kia đường khu Tam Giác. Một người đàn ông cỡ tuổi Hấn bước xuống xe, băng qua đường. Lúc này bên chỉ còn mỗi mình Hấn.

- Tôi đi Quảng Thuận.

Hấn nói giá, người đàn ông gạt đầu, khoác lại chiếc áo blouse, ngồi lên yên sau.

- Chạy thôi.

Hấn nổ máy, khởi hành. Bây giờ là 4 g chiều, chạy lên Quảng Thuận mất 1g20' và trở về, thời gian di chuyển trên đường là từ 5gìờ20 trở đi..Gần ½ con đường là rừng thưa, không nhà dân. Giờ đó liệu có sao hay không[?]. Hấn cố tăng tốc, chiếc 68 thương chủ bốc dòn tiếng nổ. Hấn đã chạy giữa rừng, ánh chiều đã vàng. Hấn qua rừng Dầu thưa.. rồi tiếp rẫy mì.. đám mía.. vạt rau.. nhà xuất hiện rải rác.. và đông dần. Qua chiếc cầu gần Sông Pha người khách mới xuống xe. Hấn nhận tiền rồi quày quả quay lui. Hấn nghĩ phải vượt qua đoạn đường giữa rừng Dầu trước khi trời sập tối.. Lúc xe đến con dốc cao nhất trong các con dốc mà hấn đã chạy qua, dưới chân dốc, bên kia đường có người con gái dùng chiếc nón lá vẫy vẫy ra hiệu đi xe. Đường về mà gặp khách là dân xe thò mừng như lượm được vàng. Hấn nhấp thắng, nghiêng xe qua lè bên trái, nơi có khách đứng chờ...bỗng hấn phát hiện, phía trước, từ trong rẫy mì, cách đường non 100m, ba người đàn ông cầm rựa chạy ra. Hấn hoảng hồn, bỏ khách, rồ ga lên dốc. May chiếc 68 còn bốc, Hấn nghiêng xe thoát khỏi, trong gang tấc, đường chém của chiếc rựa cán dài.

- ĐM.. lên đây là chết, nhe con..

Bọn cướp đặt mìn dưới chân dốc, xe sẽ hết tốc độ, chúng chặn đầu dốc là hết đường thoát. Đường bay chéo sát mang tai

của Hấn của lưới rựa chém ngang... cảnh trời chiều, giữa rừng thâm u.. Từ đó Hấn thật sự lo sợ. Nếu cứ tiếp tục chạy thồ có ngày hấn phải “tử nghiệp”thôi. Những cuộc xe đường xa, những chuyến đi chiều tối, Hấn từ chối, cho dù khách có trả bao nhiêu chăng nữa. Vì vậy thu nhập chẳng là bao. Nhưng Hấn vẫn phải tiếp tục, chẳng còn biết làm gì hơn.

Ngày 27/7 đầu tiên ở Thị Xã PR-TC sắp đến. Ủy Ban đã có sự chuẩn bị rầm rộ. Họ sẽ tổ chức một ngày Thương Binh Liệt Sĩ hoành tráng cho nhân dân vùng vừa được giải phóng nhận biết ý nghĩa của ngày đền ơn đáp nghĩa này. CS là nhớ ơn chứ không phải phui ơn. CS là ăn cháo giũ bát chứ không phải ăn rồi ..đá bát. CS là trước sau nhân nghĩa.v..v. Nhiều khẩu hiệu được viết, treo quanh chợ, dọc đường Thống Nhất, trước rạp hát Thanh Bình, Việt Tiến.. Không khí lạ mắt và lạ cả lòng người, thời trước 75 họ có nghe nói đến ngày lễ này bao giờ đâu.

Người học sinh lớp Đệ Tam NLS, lớp Hấn phụ trách môn công dân giáo dục ngày nào, bỗng xuất hiện trước cửa:

- Thưa thầy, chị chủ tịch mời thầy xuống phường.
- Em có biết việc gì không ?
- Thưa ..không.

Và nói tiếp:

- Chị Út nói.. hôm nay.. lúc nào rảnh thì thầy ghé phường...
- Tôi hiểu rồi.
- Dạ.. em chào thầy.

Hấn nhớ khi vụ Mỹ Lai xảy ra, Hấn đem vào lớp tờ Paris Match có bài và hình ảnh vụ thảm sát này cho học sinh xem.. và nói

chuyện. Một trong những học sinh đưa tay phát biểu nhận thức, cảm nghĩ của mình nhiều nhất là người học sinh này. Hắn cũng không biết cậu ta làm chức vụ gì ở phường.

Hắn đến phường, chị Chủ Tịch mời vào phòng khách:

- Thầy viết dùm.. Ở phường không ai viết được.

-Tôi không nắm được chính sách, sợ viết sai..

-.. quan điểm chứ gì ?

- Dạ..

- Tôi tin thầy viết không...sai.

- E chị bị ..đánh giá thôi...

Chi Út vừa nói vừa cười:

- Thầy an tâm.. Tôi phải học thuộc trước khi lên mi-cờ -rô...
Thầy vô tình hay cố ý viết sai là tôi biết liền hà.

- Thưa, chừng nào?

-Tối mai..thầy vô nhà .. đưa trực tiếp cho tôi...chuyện này phải tuyệt đối bí mật.

- Tôi hiểu.

Chị Út chủ tịch cười hiền:

- Ai đời thầy coi, đảng viên chủ tịch phường lại đọc diễn văn do một trung úy Ngụy viết, có đáng thu thẻ đảng không ?

- Tôi cũng e..như vậy..

- Tôi vẫn theo và trung thành với đảng, nhưng quan điểm của tôi là không phân biệt đối xử, không cực đoan. Vả lại, thầy còn CS có khi hơn cả CS..

- Chị nói ...tội chết..

- Không phải tôi nói, quần chúng nói, Cán bộ nội thành nói, tất cả học sinh thầy dạy nói... Và đó là lý do thầy được "thả" sớm .

Trên đường về Hấn nhớ lời KT nói "thành phần của ông", Hấn mỉm cười. Hấn sống và làm những gì theo trái tim Hấn mách bảo thôi.. Hấn tự hào đã truyền lại những điều đó vào trái tim của học sinh mà Hấn dạy, dù Toán, Hội Họa hay Công Dân Giáo Dục. Học sinh của Hấn xem Hấn như người bạn có thể nói bất cứ việc gì, dù bí mật không nói được với ai. Chúng tin Hấn là người có lòng bao dung, có quyết định đúng đắn đáng tin cậy trong mọi tình huống, hoàn cảnh. Có em còn xem Hấn như thần tượng. Những bài Hấn viết ở Ý Thức, Văn Học, Văn....được các em đọc và tâm đắc .

Nhiều lần, cả Nam lẫn Nữ có chuyện mâu thuẫn với người yêu, với cha mẹ, những học sinh yêu mà không được yêu, thậm chí những trải nghiệm trong cuộc sống.. đều tìm đến Hấn. Hấn nhớ, một hôm có em học sinh lớp Súc 10, trường NLS (Trường NLS là trường nhận học sinh nhiều tỉnh về học. Cô H, Hiệu trưởng, ngày xưa học trường Phan bội Châu Phan Thiết cùng lớp với Hấn nên "mời" Hấn dạy môn Công Dân. Học sinh Súc 10, người vô học từ Tuy Hòa).

- Thưa, con muốn nhờ thầy..

- Nhờ gì, em nói đi.

Nội dung em trình bày, em là cơ sở cách mạng nội thành, phụ trách mảng học sinh thành phố Tuy Hòa.. Gia đình báo cho biết cơ sở đã bị lộ và

- Địch đang lùng bắt em.

Em tiếp:

- Có hai giải pháp cho em lúc này, thoát ly hay trốn vào Saigon. Theo thầy, em chọn giải pháp nào ?

Hấn không bất ngờ, vì chuyện học sinh hoạt động nội thành là bình thường, có nhiều học sinh đã bị bắt.

- Thầy muốn biết ý kiến của tổ chức thế nào ?

- Em mất liên lạc với tổ chức và không trở về Tuy Hòa lúc này được nên không trao đổi được.

- Cho thầy biết vào Sài Gòn em làm sao sống, có tiếp tục học hay không ?

- Em sẽ tự xoay sở, và gia đình sẽ có cách giúp em. Em quyết học tới cùng.

- Ý của thầy, muốn phục vụ tốt cho một lý tưởng thì phải có kiến thức tốt. Em vào Sài Gòn cố gắng học tiếp, vì thoát ly, với trình độ hiện tại, việc phục vụ của em sau này sẽ bị hạn chế rất nhiều.

Hấn không còn được gặp lại em, nhưng Hấn chắc chắn là em không sống vô ích cho chính em và cho lý tưởng mà em đã chọn.

Sau 27/7, chị Út nói với Hấn:

- Thầy thấy chưa..

- Chị chủ tịch ..

-Thầy viết diễn văn, không những đúng giọng điệu CS mà còn ướt át như tư bản.

- Như tư bản...là sao...tôi không hiểu.

- Nhiều người đã khóc vì bài diễn văn của thầy..

Chị đọc:

“ Trong đoàn quân chiến thắng trở về, chúng tôi không nhìn thấy người cha, người chồng, người em.. chúng tôi trở về, họ đã nằm lại nơi chiến trường.. cho ngày hôm nay.”

Chị gọi cho các con Hấn 5 bánh lương khô, loại bộ đội cụ Hồ mang trong balô khi đi hành quân, hay lúc vượt Trường Sơn. Gia đình Hấn được đổi Hộ khẩu mới, được cấp sổ lương thực, các con Hấn đều khỏe mạnh, chăm ngoan. Chỉ có Vân là khổ, công việc mà cty Đường Thập Chàm phân công cho Vân là trồng cây xanh dọc hai bên con đường từ Thập Chàm vô phi trường Thành Sơn, có đoạn đi ngang qua nhà máy. Con đường toàn đá, đá trên mặt đường, đá dưới mặt đất, khô cằn từ lâu không có một bóng cây.. Tổ của Vân gồm 3 nữ và 2 nam, dụng cụ gồm xà beng, cuốc chim, búa, đục và hai cái thùng, 1 chứa nước uống, 1 chứa nước tưới khi cây vừa cắm xuống và lấp đá lại. Ngồi ngoài nắng chang chang suốt ngày, Vân mỗi ngày mỗi ốm thêm và đen da như bị cháy nắng...

Khi cty Ngoại Thương được thành lập, người đến nhận chức giám đốc đi đến xóm Quang Trung tìm Hấn. Đó là chú Kiêng, người ở cùng quê với Hấn. Người là đàn em trong lực lượng cách mạng chống Pháp của cha Hấn. Và Vân được chuyển từ cty Đường Thập Chàm về cty Ngoại Thương, biên chế xuống tổ sản xuất Hành Tỏi ở Bình Sơn với công việc đảm trách Kế toán kiêm Thủ kho..

Hấn nhờ Út Sáu tìm mua dùm chiếc xe đạp Đầm, từ đó Vân đi làm bằng chiếc xe này. Công việc mới không đòi hỏi đội nắng dang sương lại khá phù hợp khả năng nên Vân vui hẳn lên và người khỏe ra.

Một buổi sáng đậu xe đợi khách ở khu Tam Giác thì Kim Anh chạy xe Honda dame màu xanh đến:

- Thừa thầy... má con mời thầy ra nhà ..
- Con có biết ..việc gì không ?

- Dạ không.

Kim Anh là học sinh lớp 9 trường Trương Vĩnh Ký mà Hấn phụ trách môn Toán. Gia đình Kim Anh khá giàu có, kinh doanh Gỗ và Nước Đá. Giải phóng vô, cơ ngơi làm ăn giao hết cho cách mạng, hiện chỉ còn một máy nước đá nhỏ 100 cây 50 kg đặt sát nhà đang ở.

Hấn vừa bước vô cổng, có tiếng Lâm, em Kim Anh:

-Ba Má con đợi thầy trong này..

Hấn đã đến đây suốt 2 năm để “kèm tụi nhỏ học”. Tụi nhỏ là Kim Anh và Lâm nên Hấn thuộc mọi đường đi lối lại trong căn nhà trệt, rộng mênh mông này.’

- Chào anh chị.

- Thầy ngồi đây uống ly trà .

Hấn vừa uống trà vừa chờ.

Chị Năm từ nhà sau bước lên:

- Nghe tụi nhỏ về nói .. thầy chạy xe ôm.. Tôi bảo chúng mời thầy ra, chỉ thầy cách kiếm sống.

Anh Năm ít nói, người cao lớn như lai tây, chỉ ngồi lắng nghe. Chị Năm truyền đạt cho Hấn cách hành nghề “Bỏ Đá” và kết luận:

- Máy của mình có 10 dãy, HTX lấy hết 8 dãy chỉ để cho mình 2 dãy. Tôi giao thầy 1 dãy tức 10 cây.

Chị Năm nhìn anh Năm:

- Anh thấy tôi tính như thế được không ?

Anh Năm trả lời vợ nhưng mắt thì nhìn Hấn:

- Vấn đề giải quyết trước hết là thầy phải tìm môi để bỏ.. và bỏ được bao nhiêu cây ?

- Dạ... Tôi cũng nghĩ như vậy...Việc tìm mối ..

Anh Năm cướp lời:

- Không khó ...nhưng thầy phải chịu khó đi xa..

- Dạ...

- Căn cứ số lượng yêu cầu của các mối thầy tìm được...tôi sẽ giao đủ ...nhưng không quá 10 cây.

Chị Năm nói chen:

-Tôi sẽ tính rẻ và ưu tiên cho thầy... Cố gắng, thầy sẽ lo được cho tương lai lũ nhỏ.

Hắn cảm ơn anh chị Năm và ra về. Sáng hôm sau hắn bắt đầu một nghề mới: Bán Nước....đá..

Phần 26

Nơi đầu tiên hắn đến là Văn Sơn. Giữa con đường tráng nhựa, bề ngang khoảng 8m, chạy từ Phan Rang xuống Ninh Chữ là làng Văn Sơn. Làng gồm non 100 nóc nhà, nằm hai bên đường. Dân ở đây đa số là chủ rẫy hành tỏi ở Bình Sơn. Làng có nhiều hàng chè, hàng cháo, quán nhậu...những nơi cần nước đá.

Hắn chào vài nơi nhưng đều được trả lời là: có mối rồi. Hắn hơi thất vọng.

- Thầy, Thầy, con mời Thầy.

Hấn theo đưa học trò cũ vào ngồi ở quán cà phê ven đường.

- Thầy uống gì con gọi.

- Cho thầy ly đá chanh.

Đây là học sinh trường Nguyễn Công Trứ, tên Phải. Hấn nhớ Phải là học sinh học giỏi nhưng nghèo nhất lớp và phải nghỉ học giữa năm lớp 9.

- Con bây giờ làm gì ?

- Con vừa ở nước ngoài về.

Hấn ngạc nhiên:

- Nước ngoài về ?

- Dạ, thì vụ tàu Vĩnh Hy đó Thầy. Ai bị chở đi, muốn về, họ cho về.

- Bị chở đi là sao ?

- Dạ, như em theo tàu ra Vĩnh Hy mua mắm cá thu về cho HTX, bị chở đi luôn. Những người như em nhiều lắm.

Phải tiếp:

- Thầy nhớ thằng Thuận không ? Nó gọi lời về thăm Thầy Cô và các em.

- Thuận..

- Dạ, nó và gia đình đi Mỹ.

Hấn nói với Phải lý do Hấn có mặt ở Văn Sơn, nghe xong Phải nói:

- Để con đưa thầy đến Di Bày.

Dì Bảy khoảng 35, hai con, có chồng vừa bị CS tuyên án 17 năm tù, hiện giam ở Trại Sông Cái. Đây là một trong những người “đả đảo CS”, muốn lật đổ CS đầu tiên ở Ninh Thuận, và cũng của cả Miền Nam. Vụ việc làm bất ngờ mọi người, nhất là những cán bộ từ ngoài Bắc chi viện. Vụ việc xảy ra lúc Hấn còn ở A.38.

Nếu đi về hướng Ninh Chữ thì nhà dì Bảy ở bên trái con đường. Đó là căn nhà có bề ngang hơn 10m, phía sau xây gạch, mái ngói, nhưng phía trước lại lợp tôn, trống hoác. Hấn nghĩ đây là phần che thêm để Dì bán, buổi sáng: bánh canh, buổi chiều: bánh căn và suốt ngày bán cà phê bình dân.

Phải nhìn ra nhà sau, gọi:

- Dì Bảy ơi, Dì Bảy.

Có tiếng bước chân lẹp xẹp:

- Ai đó ?

- Con đây.

Phải giới thiệu Hấn.

- Đây là thầy dạy con lúc con học ở Nguyễn công Trứ.

- Chào Thầy.

- Chào ...Dì.

- Thầy mới đi Học Tập Cải Tạo về. Thầy..

Hấn ngắt ngang.

- Tôi bỏ nước đá cây, ghé hỏi xem Dì có cần không ?

- Bỏ đá.. Thầy giáo bây giờ mất.. dạy, làm đủ thứ nghề, nhưng không ai hành nghề bán nước...đá như Thầy.

Phải chen ngang:

- Bán nước đá .. Đừng nói thiếu chữ "đá".. bán nước ...là chết thầy con ...

Dì Bảy nhìn Hấn về ái ngại.

- Thừa Thầy, tôi cần mỗi ngày vài cây 50, nhưng đã có mối bỏ rồi.

Phải đề nghị.

- Thì Dì lấy bên kia một nửa, thầy con một nửa..

Dì Bảy sau chút đắn đo.

- Thôi .. Thầy đợi tôi vài hôm, chờ tôi điều đình với mối cũ xem sao đã.

- Cảm ơn Dì.

- Có gì tôi sẽ báo với Phải nhắn thầy.

Hấn và Phải chào Dì và bước ra khỏi cửa nhà Dì Bảy. Chiếc 68 bên kia đường nơi quán cà phê Phải vừa mời Hấn uống ly chanh đá:

- Con sẽ báo ngay khi Dì "điều đình" xong.

- Cảm ơn em.

Hấn lên xe, 68 trườn tới, tiếng Phải vói theo:

- Thầy chạy cẩn thận..

Sáng hôm sau Hấn dậy sớm, chạy ra hãng Nam Anh, lên 1 cây đá, ràng ở bọ- ba-ga và chạy xuống Văn Sơn. Hấn dừng 4 lần, chặt làm 4 khúc, bỏ cho 4 chỗ, dọc hai bên, gần hết đoạn đường chạy qua Văn Sơn.

Hấn tiếp tục chạy xuống Cửa. Hấn nhìn thấy chiếc tàu Vĩnh Hy, trước đây lãnh công nghệ phẩm xong, chạy thẳng ra biển đông, không về, đang đậu ở bến cảng.. Hấn nghe nói sau vài tháng,

chiếc tàu được trả lại cho Việt Nam từ Indonesia. Bây giờ nó đậu
chính ình ở bến cũ, làm công việc cũ, chuyển công nghệ phẩm cho
Vĩnh Hy.

Hắn nhìn chéch phía Tây Bắc, chiếc cầu Tri Thủy bắc qua cửa
đầm Nại, nơi đầu cầu bên nay, còn khung sườn trường Đinh Bộ
Lĩnh xây dở. Qua cây cầu này, đi thẳng thì đến nhà Tổng Thống
Thiệu, cua phải, men theo núi đá là đưng làng nhỏ chuyên nuôi dê
và làm nghề biển.. Đó là cuối đường, xe không chạy tiếp được, kể
cả xe đạp. Theo hướng đó, cách 20km là Vĩnh Hy. Vĩnh Hy là một
cái vịnh, như Vũng Rô, Cam Ranh.. Bao bọc chung quanh là
những ngọn núi riêng lẻ, như từ dưới nước chui lên. Nước trong
vịnh lúc nào cũng xanh ngắt, phẳng lặng cho dù biển có gió to sóng
lớn. Điều đặc biệt của Vĩnh Hy là hàng năm, có vài tháng cá thu tập
trung về đầm dày đặc, nhìn xuống nước thấy cá lúc nhúc như..dòi..
và cũng hàng năm Tỉnh mở thầu, ai trúng thầu mới được đánh bắt.

Nếu nhìn từ Cà Ná, dãy núi chạy từ Vĩnh Hy đến Đầm Nại
giống như hình Rồng Châu, đuôi ở Vĩnh Hy, đầu gác Đầm Nại.

Bên bến cảng Cửa có cái chợ nhỏ, bên đường chạy quanh chợ
có nhiều quán xá, tạp hóa, hủ tiếu, cà phê, có cả cửa hàng bán
dụng cụ biển: lưới, chì, cần, lưỡii..v.v... Ở đây Hắn cũng gặp lại học
sinh cũ, cũng được đưa đi giới thiệu, như Phải đã giới thiệu Hắn
với Dì Bảy ở Văn Sơn.

Sáng ngày thứ hai, Hắn lên hai cây 50, và cứ như vậy, ngã
Văn Sơn-Ninh Chữ lên 5 cây mỗi ngày trong chưa đầy một tuần lễ.
Chị Nam Anh khen:

- Thầy giỏi thiệt...

Xuân, chàng thanh niên mất một bàn tay lại là người lên đá cù
nhất hăng Nam Anh:

- Thầy giỏi thiệt.

Ai cũng đều khen Hấn giỏi, vì không ai biết Hấn có không biết bao nhiêu người tiếp sức. Đó là những học sinh mà hấn đã dạy trước 75. Điều Hấn thành công nhất và tự hào nhất sau hơn 10 năm làm nhà giáo là có đến 90% học sinh Hấn dạy đều thương Hấn. Bây giờ tình thương ấy được dịp kiểm chứng và thể hiện. Rất nhiều lúc, các em học sinh thấy Hấn chờ khách bên đường ..

- Thầy ơi..

Rồi dấu mặt, khóc ròng.. Những lúc như vậy, Hấn an ủi học sinh và chính Hấn:

- Ai cũng khổ, đâu chỉ riêng một mình thầy ..

Tiền kiếm được từ một cây đá mua được 1kg gạo loại nhì. Hấn chỉ mong kiếm đủ gạo cho gia đình. Bỏ được 5 cây đá là có 5kg gạo. Từ đây vợ chồng Hấn bắt đầu có chút dư, để dành.

Xuân nói:

- Anh chuẩn bị trấu để rải lên yên xe trước khi để cây đá lên. Trấu làm cây đá bớt trơn trượt.

Xuân, nguyên là công nhân hăng đá Mỹ Đức, do một nhà tư bản ở Saigon ra thành lập. Nghe rằng ông ta có đến 16 hăng nước đá ở các địa phương dọc bờ biển nổi tiếng nghề đánh bắt. Đá của ông chuyên cung cấp cho ghe tàu đánh bắt xa bờ, một ít dùng muối tiếp cá đi cao nguyên. Một lần máy ngừng vận hành, Xuân được lệnh lặn xuống bể nước để sửa, bị cánh quạt chặt mất bàn tay phải. Trước ngày Phan Rang giải phóng, ông chủ biệt tăm. Hăng đá của Tư Sản Mại Bản, diện tịch thu, giao HTX thủy sản quản lý, kể cả hăng đá Nam Anh. Nhưng gia đình anh chị Năm được nhà nước ưu tiên phân phối lại với giá tượng trưng 2 dĩa, mỗi dĩa 10 khuôn tức 20 cây 50 kí. Xuân về hăng Nam Anh theo phân công của HTX.

Hấn hỏi Xuân:

- Em thấy người ta chở -bằng Honda như anh- được bao nhiêu cây một lần ?

- Ở hãng Mỹ Đức tối đa 4 cây, nhưng ở đây 3 cây.

- Sao vậy ?

- Mỹ Đức đường phẳng, Nam Anh phải lên dốc.

Xuân nhìn Hấn cười nói:

- Anh không thấy "Dốc Nam Anh" sao ? Nó tức ngược, đã có nhiều xe lọt mương.

Từ ngã ba Tam Giác đi về hướng NhaTrang chừng 300m có một cái cống ăn sâu dưới mặt đường, dẫn nước Đồng Cây Mết bằng một con mương nhỏ. Đầu dốc, so với con đường, chạy dọc theo bờ mương là rất cao, gần như dựng đứng. Đầu con đường này là nhà ở của gia đình anh chị Năm và hãng nước đá Nam Anh.

Hấn e ngại:

- Anh ..

- Anh không phải tay chuyên nghiệp, nên chở 2 cây là vừa.

Xuân giúp Hấn nhiều việc mà Hấn không tự làm được nếu không có người phụ: rải trấu, lên đá, buộc dây cao su, thậm chí cả việc đẩy xe chồm tới để cây chống bật lại vị trí xe di chuyển cũng nhờ Xuân phụ đẩy. Mỗi buổi sáng Hấn chở 2 chuyến, mỗi chuyến 2 cây rưỡi. Mỗi lần lên dốc Hấn hồi hộp đến run tay lái. Nếu lên nửa chừng mà xe hết trớn tuột dốc là lọt xuống mương ngay.

Buổi chiều Hấn ra chỗ sửa xe nhờ Út Sáu tìm mua cái rờ-mọt.

- Anh kéo đá..

- Em biết rồi...

- Em giúp dùm..
- Anh cần gấp phải không ? Em sẽ “lùng” cho anh ngay.

Buổi tối Út Sáu vô nhà.

- Có rồi, nhưng tận Tháp Chàm.
- Họ bán bao nhiêu ?
- Em không hỏi. Anh chị hỏi giá và quyết định.

Út Sáu đưa cho Hấn mảnh giấy.

- Địa chỉ đây.

Ngay tối đó, Hấn chở Vân đi Tháp Chàm và cũng ngay đêm đó Hấn và Vân kéo cái rờ-mọt về nhà. Mua được cái rờ-mọt, hai vợ chồng đều vui, nhất là Vân cứ nhìn cái rờ-mọt mà cười.

Hôm sau khi xong hai chuyến đá đi Văn Sơn và Cửa, hấn đem xe 68 và cái rờ- mọt ra giao cho Út Sáu.

- Anh để đó, em sẽ “độ” cho.
- Em ..
- Em sẽ “độ” cho anh kịp sử dụng sáng mai.
- Được như vậy, anh thưởng liền.

Buổi chiều Út Sáu lái 68, phía sau kéo cái rờ-mọt, chạy vô hẻm Quang Trung. Vân và Hấn cùng 4 đứa con chạy ra đứng nơi hiên nhà nhìn Út Sáu lái biểu diễn. Lần đầu tiên kể từ 16/4/75, gia đình Hấn nở đủ 6 nụ cười.

Sáng hôm sau Hấn lên 68, kéo theo rờ-mọt. Hấn thấy vừa mừng vừa lo, thời cha sanh mẹ đẻ tới giờ Hấn có kéo rờ-mọt bao giờ đâu. Hấn chạy chậm, thỉnh thoảng quay đầu nhìn ra phía sau nơi rờ-mọt chạy theo có an toàn hay không.

Xuân cười:

- Hôm nay anh thành tay bỏ mối.. chính hiệu rồi.
- Em xem...cái rờ-mọt có được không ?
- Còn mới, nhưng lên đá, chạy thử, mới biết được hay không.

Điều đầu tiên không ổn là chiều dài thùng rờ-mọt ngắn hơn chiều dài cây đá, mà như vậy thì không thể đóng bửng sau, đá dễ tuột khi lên dốc.

Xuân nói:

- Chẳng sao, cho trấu nhiều và rịt dây thun...là được.
- Thường người ta chở mấy cây với cái rờ-mọt ?
- Có thể chở 10 cây, tức 500 kí nếu di chuyển đường phẳng, máy bốc, nhíp cứng...
- Còn phải qua dốc Nam Anh ?
- 6 cây tức 300 kí là vừa.

Xuân chất lên rờ-mọt 5 cây.

- Em sẽ ra dốc chờ...
- Chi vậy ?
- Em sợ xe không bốc, lúc đó phải kê bánh hay đẩy liền, không thì lộn mương.
- Hấn rất lo nhưng cố nói cứng.
- Còn lâu..

Hấn nổ máy vào số 1, vô ga khởi hành. Xe xìa bên trái, xìa bên phải, không chạy thẳng được. Hấn thắng lại, lo âu.

- Xuân .. Xuân..

- Nhíp quá yếu, không thể chở đá được.

- Bây giờ làm sao ?

- Thêm lá vào nhíp, hay thay cái mới.

Hấn tiu nghiu, mặt buồn rười rượi.

- Công cóc.

Xuân nói:

- Em nghĩ, anh bán cái này, dồn tiền đặt làm cái mới, tốt hơn.

- Đặt cái mới ?

- Minh sử dụng lâu dài mà anh.

Hấn lưỡng lự, có chút tiền, trả hết cho cái rơ-mọt thổ tả này rồi, còn đâu mà đặt cái mới.

- Thầy cứ đặt đi, tôi cho mượn.

Hấn và Xuân đều bất ngờ, không biết chị Năm đứng sau lưng từ lúc nào.

Rơ-mọt mới do Xuân đặt làm, thích hợp cho việc chở đá, có bửng sau, nhíp bằng thép Mỹ, độ nhúng êm không tức. Hấn chở mỗi chuyến 6 cây, rồi 8 cây. Từ trước 75, Phan Rang có ba đèo-pô đá lớn, một nằm ở mặt tiền đường Thống Nhất, 2 cái ở cuối đường Đạo Long, sát bờ đê. Họ chia nhau thị trường muối cá, quán xá. Họ có cả xe tải chuyên chở đá đi bỏ tận Long Hương, Phan Rí. Thường số đá sản xuất tại địa phương không đủ cung, họ phải lấy đá từ Cam Ranh, Nha Trang, thậm chí tận Phan Thiết có khi vô tới Long Khánh. Họ chuyên bỏ đá cá, cá trúng mùa họ càng trúng đá. Đối với họ thì hấn chỉ là thứ cò con, lại rải đá trên một tuyến đường

Phan Rang-Ninh Chữ, không đụng mỗi của họ, vì vậy họ mới dễ yên.

Gia đình chị Năm trước 75 còn hai xưởng gỗ khá nổi tiếng ở Sông Mao, Long Khánh. Bàn ghế sản xuất ở đây giá rất cao, vì rất đẹp và làm bằng toàn gỗ quý. Gia đình chị giàu nổi tiếng nhưng sống giản dị, gần gũi với mọi người. Giải phóng vô, tất cả người giàu gần như đều có tội vì giàu đồng nghĩa với bóc lột, tất cả cơ ngơi hăng xưởng của chị, chị đều tự giác hiến cho Cách Mạng. Đổi lại cách mạng thuê gia đình chị tiếp tục quản lý hăng nước đá, nhưng sản phẩm xuất ra thì HTX quản lý, phân phối.

Một buổi tối Kim Anh vô nhà và nói:

- Ba Má con mời thầy.

Hấn lên xe chạy ra nhà anh chị trong bụng không yên, không biết có chuyện gì, lành hay dữ.

Hấn vô phòng khách, anh Năm bỏ tờ báo đang đọc.

-Thầy ngồi uống nước, rồi nói chuyện.

Anh Năm mở hộp bisqui để trên bàn, lấy bánh ra để trong một cái đĩa kiểu màu xanh nước biển.

- Mời thầy.

Hấn nhón cái bánh, cầm nơi tay.

- Thưa anh..

- Đang là mùa cá, tôi sẽ “dù “ nguyên hàm cho thầy.

Hấn giựt mình. 100 cây, làm sao Hấn bỏ cho hết. Anh Năm như hiểu tâm trạng của Hấn.

- Thầy lo bán không hết phải không ?

- Dạ, tôi chỉ ..

- Tôi gọi thầy tức tôi biết thầy...bán hết...

- Dạ..

- Thầy chọn đường xa, dùa hết vào Long Hương. Bao nhiêu cũng hết.

Anh vừa rót trà vừa nói:

- Thầy tìm mối. Chiều mai thầy ra đây.. bàn tiếp.

- Dạ, chiều mai.

Hắn bước ra và đi thẳng tới Hàm Đá. Xuân đang ngồi hút thuốc. Hắn chưa nói gì thì Xuân đã rĩ tai hắn.

- Em mừng cho anh. Không phải ai ông ấy cũng “dỡ” nguyên hàm.

- Anh lo là không tìm được mối.

- Trong vài ngày nữa, tàu thuyền đánh bắt trở về. Tha hồ bán đá cá...

- Nhưng làm sao tìm mối ?

Xuân cười:

- Lúc đó mối ...tìm anh...

Trước khi lên xe trở về:

- Xuân...cho anh biết anh phải làm sao đây ?

- Anh chực ở bến, đợi xe Long Hương ra, tìm cho được thanh niên tên Nho.

Sáng hôm sau, chạy 2 chuyến đá xong, Hắn ghé bến xe và không mấy khó, Hắn diện kiến người thanh niên tên Nho. Hắn hỏi thăm thị trường đá, tình hình đánh bắt cá ở Long Hương và kết:

- Tôi có đá cung cấp, cậu lấy không ?

- Số lượng ?
- 100 cây 50, giao tận nơi.
- Tôi mua hết .. nhưng cho biết giá.
- Như giá thị trường ...

Nho là chủ đề-pô đá lớn ở Long Hương, nơi cần một lượng đá rất lớn mỗi khi tàu thuyền đánh bắt trở về. Họ dùng đá để muối cá chở đi cao nguyên và vào tận Sài Gòn. Người trong nghề đều thấy chuyến cá sắp về ở Long Hương sẽ trúng đậm vì thời gian ra khơi sóng im, biển lặng.

- Dẫn trước bao nhiêu ?
- Khởi cần, nhưng xuống xong phải chung đủ.
- Tôi hứa, nhưng chỉ giao trong vòng 3 ngày tới.

Hắn nhìn người thanh niên tên Nho, trẻ nhưng tin được.

- Xe cậu chừng nào trở vô...
- 14g.
- 14 g tôi đến chỗ này trả lời cậu.

Nói xong Hắn nổ máy, rồ ga chạy thẳng ra hãng Nam Anh.

Anh Năm thấy Hắn quay lại, sớm hơn anh nghĩ, anh cười:

- Xong rồi phải không ?
- Dạ, đã bắt được mỗi cá Long Hương.
- Tên gì ?
- Dạ, tên Nho.
- Thằng này làm ăn được. Thầy nên kết nó.

Chuyện “dỡ” nguyên một hầm đá 100 cây và bí mật tiêu thụ đối với anh Năm là chuyện nhỏ. Anh sẽ báo với HTX là máy hư, đóng hầm để sửa chữa, nhưng chở đá ra khỏi thị xã là một vấn đề sống còn. Chẳng may bị công an, thuế vụ, HTX chặn thì xem như “tiêu đời” của Hấn và của cả gia đình anh chị Năm.

Anh gọi Xuân đến và nói:

- Khuya mai dỡ hầm, coi giúp thầy..

- Dạ.

Và quay qua Hấn:

- 3 giờ sáng, xe phải qua khỏi cầu Đạo Long.

- Em hiểu.

Anh Năm chỉ nói chừng ấy rồi bỏ vô nhà, Xuân và Hấn thống nhất kế hoạch. Xuân gọi nhóm bạn thân tin từ nhà máy Mỹ Đức xuống “dỡ” hầm lên đá, xả nước.

- Anh đưa xe ra đúng 2g khuya.

Vừa nói Xuân vừa đưa cho Hấn mảnh giấy ghi địa chỉ của người có xe tải mi-ni chuyên chở đá đường xa ở Tấn Tài.

- Phải đúng giờ, không sớm và cũng không được muộn.

Xuân vừa đi về phía dàn nước đang phun đặt phía sau nhà máy vừa nói:

- Có trở ngại gì, anh phải báo em biết trước 17giờ hôm nay.

Hấn lên xe nổ máy.

- Anh hiểu...

Hấn chạy xe xuống Tấn Tài. Người chủ xe kiêm tài xế lại là học trò cũ của Hấn, nên việc hợp đồng chở đá được giải quyết mau chóng. Giá cả có sẵn, xe sẵn sàng.

- Em nhớ cho xe ra đúng giờ.
 - Thầy khỏi lo, em đã chở đá “dù” thế này nhiều lần rồi.
- Hấn trở về và chạy thẳng ra bến xe gặp Nho.
- Sẽ giao tại Đề-Pô Long Hương lúc 5g sáng mai.
 - Đủ 100 cây ?
 - Đủ. Nhớ nhanh gọn, tôi phải quay về trước trời sáng.
 - Tôi biết, ông anh khỏi phải lo.

Đó là chuyến đá dù đầu tiên, tất cả mọi khâu thực hiện nhanh gọn, trót lọt, hai bên giao nhận, thanh toán rất chuyên nghiệp. Anh Năm Anh rất hài lòng và tuyên bố là đã “chọn không làm người”. Từ đó, Hấn được anh Năm tin nhiệm và giao cho những chuyến đá dù khi thời cơ đến và thực hiện được, nhất là lúc trời im, biển lặng, trùng biển. Đôi khi cũng dù vào những ngày Cúng Ông Nam Hải, lễ hội kéo dài, cần đá. Nho trở thành đầu mối của Hấn ở Long Hương. Hấn thực thụ trở thành “Thầy T. bán nước...đá”.

Phần 27

Khi rời khỏi A.38, Hấn có hứa Hạt Mè là sẽ lên Đơn Dương thăm vợ con, nhất là xem việc học của hai cậu con trai của Hạt Mè thế nào. Hấn nói với Vân:

- Anh định đi Đơn Dương như lời hứa với Hạt Mè.
- Anh đi đi. Việc nhà để em.

Sáng hôm sau Vân đưa hấn bì thư.

- Anh mang chút tiền phòng khi phải giúp hai cháu.
- Cảm ơn em.

Hấn ra ngã ba Tam Giác đón xe đò từ Nha Trang vào, đi Đơn Dương. Xe qua Quảng Thuận, nơi trước kia chế độ cũ đưa những người theo đạo công giáo ở Quảng Trị vào lập nghiệp, nhà nhà vắng hoe xơ xác. Hấn nghĩ “họ tập trung sản xuất ở nông trường Suối Vàng [?] “ Bên trái, xa tận bìa rừng là khu KTM. Nếu không có bà Ngoại, gia đình Hấn giờ đây ở khu KTM này. Xe qua Sông Pha, chui qua đường ống dẫn nước từ đỉnh núi xuống. Xe lên đèo Ngoạn Mục thì không khí se lạnh, những cây thông bắt đầu xuất hiện. Ngày xưa, hàng năm Hấn lên Đà Lạt vài lần để lấy tài liệu hay dự thi học kỳ. Hấn học Hàm thụ khoa Kinh Tế Chính Trị ở viện Đại Học. Con đường không mấy xa lạ với Hấn, mỗi lần như vậy, Hấn thường ghé Đơn Dương mua chuối La Ba và khoai lang mật, hai đặc sản của Đơn Dương mà Hấn thích.

- Ai Đơn Dương.. xuống xe.

Hấn bước xuống, đứng bên đường, chỗ ngã ba. Nếu xe tiếp tục lên đèo theo nhánh chéch bên phải là đi Đà Lạt. Còn nhánh bên trái là đi Đức Trọng. Hấn vào ngồi ở quán cà phê đầu dãy nhà án ngữ trước mặt chợ. Ở đây Hấn thấy đập chứa, bờ đập cao so với mặt nước. Nước menh mông, kéo dài tận chân dãy núi ôm hình vòng cung phía xa. Ống màu trắng chúi đầu xuống đập, qua nhà máy bơm, chạy thẳng lên đỉnh núi, từ đó chảy xuống, tạo thủy lực lớn làm chạy tuốc bin nhà máy điện Đa Nhim, nằm dưới đèo Sông Pha, thuộc địa phận Ninh Thuận.

Hắn đi ngược lại bến xe, theo con đường đá lởm chởm dẫn vào triền núi. Căn nhà có vòng rào trồng toàn dã quỳ hiện ra, "cậu thấy nhà nào có rào dã quỳ thì đó là nhà của tớ". Hắn tần ngần trước cổng đã khóa trái, đóng kín. Hắn nhìn vào khu vườn xơ xác, căn nhà ngói đỏ như căn nhà hoang, không chủ. Hắn gọi cửa và chờ. Một rồi hai lần nhưng không nghe tiếng trả lời. Vợ Hạt Mè đi vắng [?] Hắn định quay ra tìm một quán cà phê, ngồi chờ..

- Chú em... tìm ai...?

Hắn nhìn người đàn bà, hơi già, đi cùng đứa con gái khoảng 18 đôi mươi. Họ mang theo bên người dụng cụ làm rẫy.

- Dạ, tôi tìm chủ ngôi nhà này..

- Vợ thằng Toàn phải không ?

- Dạ ..phải.. Vợ và hai con.. của anh Toàn.

- Thằng Toàn đi học tập cải tạo.. từ ngày mới giải phóng..

- Dạ, tôi biết. Tôi học chung trại với anh ấy đấy.

- Vậy hả?

- Dạ..

- Nó có khỏe không, chú em?

- Dạ.. anh ấy khỏe.

Bà tán thán:

- Tội nghiệp thằng nhỏ, ăn ở ai cũng thương...

Hắn nóng ruột:

- Xin hỏi ..vợ con..

Bà cướp lời:

- Vợ con nó ư?

- Dạ..

Bà hạ giọng:

- Bỏ đi gần năm rồi... Cái nhà như nhà hoang...chú không thấy sao ?

Hắn hỏi nhanh:

- Tại sao..lại bỏ nhà ra đi ...

-Thằng cha Bắc Kỳ làm bí..bí..

Người con gái, đỡ lời:

- Bí thư..

- À, phải..bí .bí ..hại nó..

- Hại chị ấy ?

Bà tỏ ra quá xúc động nên nói ...cà lăm.. Người con gái phải lên tiếng:

- Nội để con kể cho chú ấy nghe.. chứ nội cứ bí ..bí.. hoài như vậy chừng nào mới xong chuyện.

Người con gái vẫn tất.. Biết yếu điểm chị Toàn rất tha thiết mong chồng về, tên bí thư hứa sẽ “đề nghị lên trên” thả anh Toàn về sớm. Chị Toàn phải nộp bổ sung hồ sơ, theo ông bí thư yêu cầu, không biết bao nhiêu lần, tại văn phòng làm việc của ông bí thư và tại đây chị bị ông bí thư cưỡng hiếp, thương chồng chị cắn răng chịu đựng.. Đôi khi, ban đêm ông bí thư còn đến nhà...Lúc nhận biết mình bị lão bí thư lường gạt thì cái bụng đã phình lên, không che dấu được. Một đêm chị đón xe đưa hai con, bỏ xứ.

Nghe cháu nội kể xong, bà thở dài:

- Đã hơn nửa năm, không ai biết mẹ con nó lưu lạc xứ nào.

Hắn nhìn căn nhà quanh hiu một lần chót rồi quay lui. Cuộc bể dâu cuộn theo biết bao cuộc đời dâu bể. Một đổi thay như một trận cuồng phong bất ngờ thổi qua cánh đồng xanh bao năm bình lặng, làm dậy sóng mặt hồ tĩnh yên, làm gãy đổ lòng người, làm những cuộc chia ly mang theo cái chết..

Hắn đón xe tiếp tục lên Đà Lạt. Hắn nhớ thời thờ khói Bastos, lang thang trong đêm sương mù..Hắn nhớ Lữ Quán Thanh Niên, nơi hắn say lần đầu tiên trong đời, thừa chết thiếu sống. Hắn nhớ cà phê Tùng, nơi ngồi nghe tiếng nhạc êm êm ru hắn quên đời. Hắn nhớ Châu, nhớ Lâm, nhớ Thu, nhớ Quế.. , nhớ đêm giã từ K.17 Võ bị Đà Lạt. Hắn nhớ LTSĐT, một kẻ cô đơn hơn tất cả kẻ cô đơn trên đời cộng lại, một chàng trai đã trải qua biết bao nỗi nhọc nhằn, một chàng trai cu ki một mình giữa đời, nhưng cuộc đời vẫn đứng vững trên tầng cao, cuộc đời được những người biết sống ngưỡng mộ.. Hắn nhớ đã cùng Vân bên nhau nơi này..

Hắn đứng ở khu Hòa Bình nhìn xuống phía Hồ. Không còn ai ở đây, tất cả đều xa vắng.. Tất cả chỉ còn những chiếc bóng trong ký ức của người trở lại..

Vân hỏi:

- Không vui.. phải không anh?

Hắn kể vắn tắt cho Vân nghe và quyết định:

- Mai anh vào A.38 thăm Hạt Mè.

- Phải, nhưng anh đừng nói gì chuyện của chị ấy.

- Anh biết.

Được Anh đập ba-gat, mồ hôi nhễ nhại trên mặt, bước lên hiên nhà, vừa thở vừa hỏi:

- Thầy mới về?

Hấn không trả lời.

- Ở nhà có việc gì không ?

- Dạ không. Em đã phân phối như mọi khi.

- Anh Nho Long Hương...

- Anh ấy vẫn theo xe ra hàng ngày, nhưng Nôm nên đá cá không chạy.

Được Anh là tổ trưởng nhóm ba-gat chuyên chở đá cho Hấn. Ôm, nhỏ con nhưng rất khỏe và nhanh nhẹn. Nó là đứa có học hơn ba đứa còn lại.

- Em tiếp tục thế anh điều hành thêm hai ngày nữa.

- Dạ, đang Nôm đá cá không chộn rộn. Thầy đừng lo.

Hấn đưa hai nãi La-Ba cho Được Anh.

- Đem cho tụi nó.

- Em sẽ nói với chúng, quà của thầy mua cho từ Đà Lạt.

Công việc bán nước.. đá của Hấn lâu nay nhờ cả vào Được Anh và nhóm ba-gat. Thậm chí đi nộp thuế hàng tháng cho phòng thuế vụ, Được Anh cũng đảm trách luôn. Hấn đối xử với chúng như anh em một nhà, vì vậy chúng hết lòng hết sức với Hấn.

Sáng hôm sau, Vân mua cho Hạt Mè hai kí đường. Hấn ra bến đi xe Phan Rí Cửa, từ đó đi xe Lam vô A.38. Trại vẫn như xưa, duy chỉ những hồ xí, "đứng tòng ngòng" thì đã dẹp mất, ở đó bây giờ là nhiều vòng concertina... Hấn ghi danh thân nhân Nguyễn Ngọc Toàn.. Sau thời gian chờ thì được trả lời:

- Tên này... đã chuyển trại.

Hấn chưng hửng.

- Chuyển trại? Thưa cán bộ biết anh ấy chuyển đến trại nào không ạ?

- Không!

Hắn thất vọng trở về, đi trên con đường đất ra hướng Quốc lộ. Lúc đi ngang cái chợ nơi Vân suýt chết, Hắn bỗng thấy giận dữ và lần đầu tiên Hắn buộc miệng “Đ.M.” Hắn cũng không biết chừng cái gì [?] Chợ hay A.38. Lúc Hắn ngồi đón xe ở QL 1, biết thêm thông tin là A.38 đã chia làm ba khối: Thiếu úy, Trung úy và Đại úy. Mang lon thiếu tá trở lên đã đày ra phía Bắc. Hình như người ta không còn gọi trại là trại A.38 nữa mà là Liên Trại...gì gì đó, và Hạt Mè không chuyển trại mà chết trong phòng biệt giam.

Khi xe qua Cà Nà, Hắn nhớ có lần Hắn câu được con cá Mỏ ở bãi cát bên ghềnh đá đẹp nhất nơi đây, hai bàn tay hắn đầy máu vì cước cắt.. Con Mỏ gần 17kg, sức kéo của nó là cực nhanh. Nếu ham cá, không kinh nghiệm, đụng vào cước là đổ máu ngay. Phải để nó tự do chạy, thỉnh thoảng khóa cước, nó đột ngột bị kéo ngược lại rồi mở khóa cho nó chạy tiếp. Cứ như vậy.. chờ đến khi nó mệt, hết sức, lúc đó mới kéo nó vào. Có khi phải dùng Thúng và Khẩu mới bắt được nó.

Xe qua Ninh Phước, Phú Quý, Hắn nhìn về làng Bàu Trúc, nơi có đũa học trò nghèo, đăm mê Hội Họa bây giờ không biết ra sao.. Hắn nhìn hướng Đông, tí tặn biển xa là Đông Tây Giang, Tân Thành, nơi có ngôi trường nhỏ nằm bên bờ Sông Dinh trước khi hòa dòng nước vào biển khơi, rồi An Thạnh, Từ Tâm nơi Hắn bạt Tràu vào những buổi sáng chủ nhật. Hắn đã đến đây, đã sống và đã tan biến tâm hồn vào cỏ cây, mây trời Phan Rang, Duy Tân... ời...làm sao quên.

Hắn về nhà khi Vân và các con chuẩn bị bữa cơm chiều.

- Hạt Mè khỏe không anh?

- Hạt Mè.. không còn ở A.38.. em à.

- Anh ấy chuyển trại đi đâu?

Hắn nói lại những gì hắn nghe từ toán trại viên đi nhận lương thực ở Quốc Lộ 1, lúc hắn đón xe. Hạt Mè hóa điên khi nghe vợ bị tên bí thư cưỡng bức. Nó đập phá, chửi cán bộ, khóc lóc đòi trả thù và, như thường lệ để giải quyết những vụ như vậy là biệt giam.. và Hạt Mè cũng mất tăm luôn..

- Anh nghĩ, Hạt Mè bị thủ tiêu như Thiếu tá LỖ rồi.

- Sao.. oan nghiệt thế.. hở anh?

-Còn biết bao tang thương khác.. mà chúng ta không biết.

Hắn hôn các con.

- Em và con ăn đi.. Anh mệt quá.. Anh ngủ đây.

Vân nhìn hắn ái ngại.

- Thì anh ăn một chút rồi ngủ vẫn chưa muộn mà.

- Anh không thấy đói.

Hắn vô phòng, nằm vật xuống giường và giấc ngủ ủa đến, nhấn chìm hắn trong cơn mơ. Hắn thấy Hạt Mè đang đưa cao cây đuũa chỉ huy cho dàn đồng ca 240 người cùng cất tiếng hát "Bài Hoan Ca ở A.38" mà trên khuôn mặt đầm đìa nước mắt.

Sài Gòn 3-9/2013

Chu Trâm Nguyên Minh